

## Notulen -vastgesteld-

### 5 Beraadslagende vergadering van Provinciale Staten van Noord-Holland

|                        |   |                                                                                                    |
|------------------------|---|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Datum                  | : | 23 mei 2022                                                                                        |
| Voorzitter             | : | dhr. A.Th.H. van Dijk                                                                              |
| Griffier               | : | mw. K. Bolt                                                                                        |
| Contactpersoon griffie | : | mw. V. Mulder - <a href="mailto:statengriffie@noord-holland.nl">statengriffie@noord-holland.nl</a> |

- 10 **Aanwezig:** Mw. S. Abdi (PvdA)-vanaf agendapunt 2b., mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. W. van Andel (CDA), Statenlid S. Becker (GL), hr. D.J. van den Berg (JA21), mw. I.A. Bezaan (PVV), Statenlid M.T. Cardol (GL), dhr. J.J. Carton (PvdA), dhr. M. Deen (PVV), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), mw. S.S. Doevendans (PvdA)-tot en met agendapunt 2a, Statenlid J.W. Dulfer (GL), mw. G. Van Geffen (Liberaal Noord-Holland), Statenlid A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mw. L. Gonggrijp (D66), Statenlid J. Gringhuis (GL), mw. J.M.E de Groot (SP), dhr. G.J.W. Hartog (JA21), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), dhr. Van Hooff (PVV), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. 15 A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. E.W.J. Jensen (JA21), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. E.B. Kanik (D66), mw. A.C. Kapitein (D66), dhr. M.C.A. Klein (CU), Statenlid R.P.M. Kocken (GL), dhr. G.H.J. Köhler (JA21), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Ines Kostić (PvdD), dhr. S. Koyuncu (DENK), mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. E.J. van der Maas (VVD), dhr. I.J.M. Mantel (JA21), mw. M.A.H. van Meerten-Kok (VVD), dhr. H.S. Mulder (D66), dhr. A.J.M. Muurlink (PvdA), mw. 20 A. Nanninga (JA21), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), mw. W. van Soest (50PLUS/PvdO), dhr. M.C. Steeman (D66), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. K.J. Terwal (VVD), mw. J. Vastenhouw (FvD), mw. A.T.B. de Vries (PvdA), Statenlid N.M. van der Waart (GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD), Statenlid T.K. van Wijnen (GL), dhr. G.R. Zaal (GL), Statenlid F.A.S. Zoon (PvdD)
- 25 **Afwezig:** dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu)

|    | Agenda                                                                                                                       | Paginanummer |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| 30 | 1. Opening en mededelingen                                                                                                   | 03           |
|    | 2. Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden                                                                         | 04           |
|    | 2a. Afscheid Statenlid PvdA                                                                                                  | 09           |
|    | 2b. Beëdiging en installatie Statenlid PvdA                                                                                  | 10           |
|    | 3a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding                                                 | 11           |
| 35 | 3b. Lijst geheimhouding PS                                                                                                   | 11           |
|    | 4. Vaststelling notulen van de beraadslagende en besluitvormende vergaderingen van 4 april 2022                              | 12           |
|    | 5. Vaststelling Strategische Statenagenda                                                                                    | 12           |
|    | 6. Vaststelling lijst ingekomen stukken                                                                                      | 12           |
| 40 | 7. Voortgangslijst van moties                                                                                                | 12           |
|    | 8. Voorlopig aangemerkt als hamerstuk                                                                                        | 12           |
|    | 8a. Aanwijzen nieuwe voorzitter en plaatsvervangend voorzitter commissie Economie, Financiën en Bestuur (Voordracht 30-2022) | 12           |
| 45 | 8b. Aanwijzen nieuw lid werkgeverscommissie (Voordracht 31-2022)                                                             | 12           |

|    |                                                                                                                                                                 |     |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
|    | <b>8c. Conceptbegroting Randstedelijke Rekenkamer 2023</b>                                                                                                      |     |
|    | (Voordracht 26-2022)                                                                                                                                            | 12  |
|    | <b>8d. Waddenfonds Begroting 2023 en jaarstukken 2021</b>                                                                                                       |     |
|    | (Voordracht 25-2022)                                                                                                                                            | 12  |
| 50 | <b>8e. Recreatie: Zienswijze eerste begrotingswijziging 2022 Plassenschap Loosdrecht</b> (Voordracht 24-2022)                                                   | 12  |
|    | <b>8f. Aanpassing Luchthavenregeling Middenmeer</b> (Voordracht 29-2022)                                                                                        | 12  |
|    | <b>9. Eerste partiële herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2020</b> (Voordracht 13-2022)                                                               | 12  |
| 55 | <b>10. Omgevingsverordening Noord-Holland 2022</b> (Voordracht 14-2022)                                                                                         | 42  |
|    | <b>11. Referendumverzoek Eerste partiële herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2020 en Omgevingsverordening Noord-Holland 2022</b> (Voordracht 20-2022) | 86  |
| 60 | <b>12. <i>Initiatiefvoorstel Burgerpeiling fractie ChristenUnie (is van de agenda afgehaald)</i></b>                                                            | 109 |
|    | <b>13. Actieagenda Actieve Mobiliteit 2022-2027 &amp; Regionaal Toekomstbeeld Fiets</b> (Voordracht 28-2022)                                                    | 109 |
|    | <b>14. Vragenuur</b>                                                                                                                                            | 127 |
| 65 | <b>15. Beraadslaging Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten)</b>                                                                     | 132 |
|    | <b>16. Indien aan de orde: advies GS motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag</b>                                                                                 | 132 |
|    | <b>17. Sluiting beraadslagende vergadering</b>                                                                                                                  | 133 |

70     **1. Opening en mededelingen**

10.00 uur

De **VOORZITTER:** Dames en heren. Ik open de beraadslagende vergadering. Deze vergadering wordt wederom in hybride vorm gehouden. De Statenleden Van Meerten (VVD) en Koyuncu  
75     (DENK) zijn online aanwezig om vandaag te beraadslagen over de punten op de agenda. De overige Statenleden zijn fysiek aanwezig in de Statenzaal.

Ik verzoek de online aanwezige leden om uw microfoons te dempen en uw camera uit te zetten. Ik vraag iedereen om de mobiele telefoons tijdens de vergadering op stil te zetten.

Het is fijn om u vandaag weer in deze zaal te zien. Deze zaal en democratische plaats is ervoor  
80     bedoeld om minimaal eenmaal per maand maximaal gevuld te zijn.

Nogmaals welkom aan allen hier aanwezig. Welkom aan de leden van het college van  
Gedeputeerde Staten, hier aanwezig in de zaal en een warm welkom aan alle ambtenaren en de  
griffie.

85     Besluitvorming over amendementen, moties en voordrachten vindt vanavond vanaf 21.30 uur plaats in de besluitvormende vergadering die volledig online zal worden gehouden. Mochten daarin wijzigingen optreden dan zal ik daarover met de fractievoorzitters afspraken maken.

Rond 13:00 uur zal de lunch worden genuttigd en rond 18:00 uur is de dinerpauze.

90     Als de avond nog nodig is voor beraadslagingen, dan zal op dinsdag 24 mei de besluitvormende vergadering plaatsvinden.

Ik deel u mede, dat bericht van verhindering is ontvangen van de heer Baljeu (Fractie Baljeu). Hij zal niet deelnemen aan de vergadering. De heer De Wit (VVD) verlaat de vergadering om 16.00  
95     uur en zal weer aansluiten bij de besluitvormende vergadering.

Er is een bericht van afsplitsing bij de fractie VVD. De heer Hartog heeft mij schriftelijk laten weten geen lid meer te zijn en geen onderdeel meer uit te maken van de fractie van de VVD en zich vanaf vandaag aan te sluiten bij fractie van JA21. Met ingang van vandaag, 23 mei 2022 gaat  
100     de heer Hartog verder als lid van de fractie van JA21 voor Provinciale Staten van Noord-Holland. In het Presidium is besloten om het nieuwe 'Vlekkenplan' te gaan hanteren, nu een paar kleine wijzigingen hebben plaatsgevonden.

Uw moties en amendementen kunt u vanaf nu en tijdens de hele vergadering tot aan de  
105     stemming per mail indienen bij de Statengriffie, met in de cc de mede-indieners. De moties en amendementen worden gepubliceerd zodra u deze officieel ook mondeling heeft ingediend tijdens uw bijdrage en het dictum heeft voorgelezen. U hoort mij vervolgens zeggen dat de motie daarmee onderdeel is van de beraadslagingen.

In een nieuwe online besluitvormende Statenvergadering worden alle stemmingen digitaal  
110     gedaan. Ik wil ieder Statenlid dat deelneemt aan de stemmingen oproepen om de Notuvote stemmodule vanaf 16:30 uur alvast een keer te openen en in te loggen. Mocht u tegen problemen

aanlopen bij het inloggen, dan kunt u ondersteuning krijgen via de Statengriffie en de helpdesk van Notuvote.

115 Vandaag, tijdens deze beraadslagende vergadering wordt er niet gestemd. Als er een punt van orde wordt gemaakt waarover wordt besloten wordt door de vergadering, zal ik dat doen via de fractievoorzitters, conform het addendum op het Reglement van Orde in het kader van digitaal vergaderen.

## 2. Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden

120

De **VOORZITTER**: In een hybride en online vergadering wordt er geen primus vastgesteld. Een eventuele hoofdelijke stemming geschiedt op volgorde van fracties, conform het addendum op het Reglement van Orde in het kader van digitaal vergaderen.

125

De fractie van de CU heeft aangegeven het initiatiefvoorstel Burgerpeiling (agendapunt 12) niet te behandelen in deze vergadering. De fractie heeft ambtelijk uitgevraagd of het haalbaar is om bij uitstel, tot na de zomer, van het besluit en ook het initiatiefvoorstel Burgerpeiling dan nog wel in deze Statenperiode het resultaat te kunnen bespreken. Daarover is met een aantal deskundigen gesproken. Als het voorstel na de zomer in de Statenwerkgroep Burgerparticipatie wordt

130

besproken, dan is dat dus nog haalbaar om dat in deze periode te doen. Daardoor kiest de CU ervoor om het initiatiefvoorstel niet vandaag te bespreken, maar dat eerst te doen in de Statenwerkgroep en de resultaten daarvan af te wachten. Daarmee komt agendapunt 12 te vervallen.

135

Op de agenda bij hamerstukken 8a en 8b staan voordrachten die betrekking hebben op het benoemen van Statenleden in een functie. Per mail is door de statengriffier aan u gevraagd of deze stemmingen bij acclamatie kunnen plaatsvinden. Dit is het geval bij hamerstukken 8a en 8b. Kunt u er mee instemmen dat 8a en 8b hamerstukken worden. Zo ja, dan vindt besluitvorming vanavond plaats bij de Hamerstukken.

140

Er is geen actualiteit ingediend.

Er zijn 3 sets mondelinge vragen ingediend: door de fractie van het CDA inzake "Crisisoverleg stikstof", door de fractie van de PvdD inzake "Ontbreken klimaattoets bij Zeesluis IJmuiden" en door fractie 50PLUS/PvdO inzake "Opvang Oekraïense vluchtelingen".

145

Deze vragen komen bij het Vragenuur aan het einde van de beraadslagende vergadering aan de orde.

Er zijn drie moties Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend.

150

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Constatende dat in nieuwe investeringsplannen van Liander staat dat er in de periode tot en met 2024 naar verwachting 3,1 miljard euro gespendeerd wordt om knelpunten te verhelpen en voorkomen. Overwegende dat deze kosten voornamelijk veroorzaakt worden door de groei van wind- en zonneparken, en de overgang van andere brandstofsoorten naar elektriciteit en dat deze miljarden voornamelijk door huishoudens en

- 155 kleine bedrijfsaansluitingen worden betaald via de vaste componenten in hun energierekening, ongeacht of zij een elektrische auto rijden en ongeacht of zij subsidie voor stroomopwekking ontvangen. Wij verzoeken Gedeputeerde Staten te onderzoeken hoe de benodigde aanpassingen in het elektriciteitsnetwerk vermeden kunnen worden, door bijvoorbeeld grote opwekkers en grote verbruikers direct aan elkaar te verbinden), of – indien deze niet vermeden kunnen worden
- 160 – deze zoveel mogelijk te laten betalen door de eigenaren van wind- en zonneparken, en dus de ontvangers van subsidiebedragen.

**Motie VOD 44 /23052022**

Reduceren en eerlijk verdelen van kosten voor netwerkaanpassing

- 165 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 23 mei 2022, te Haarlem, ter behandeling motie vreemd aan de orde van de dag: 'Reduceren en eerlijk verdelen van kosten voor netwerkaanpassing*

*Constaterende dat:*

- *in nieuwe investeringsplannen van Liander staat dat er in de periode tot en met 2024 naar verwachting 3,1 miljard euro gespendeerd wordt om knelpunten te verhelpen en voorkomen.*
- 170

*Overwegende dat:*

- *deze kosten voornamelijk veroorzaakt worden door de groei van wind- en zonneparken, en de overgang van andere brandstofsoorten naar elektriciteit;*
- 175 - *deze miljarden voornamelijk door huishoudens en kleine bedrijfsaansluitingen worden betaald via de vaste componenten in hun energierekening, ongeacht of zij een elektrische auto rijden en ongeacht of zij subsidie voor stroomopwekking ontvangen;*
- *daardoor iedereen, maar dus ook de huishoudens die nu reeds hun energierekening niet meer kunnen betalen, en geen geld hebben om in energie-opwekkers te investeren, deze rekening gepresenteerd krijgt, terwijl anderen profiteren van de subsidiegelden die met opwekking van elektrische energie te verdienen zijn.*
- 180

*Verzoekt Gedeputeerde Staten:*

- *te onderzoeken hoe de benodigde aanpassingen in het elektriciteitsnetwerk vermeden kunnen worden (door bijvoorbeeld grote opwekkers en grote verbruikers direct aan elkaar te verbinden), of – indien deze niet vermeden kunnen worden – deze zoveel mogelijk te laten betalen door de eigenaren van wind- en zonneparken, en dus de ontvangers van subsidiebedragen, en gaan over tot de orde van de dag.*
- 185

*Ondertekening, Daniël J. van den Berg, JA21 Noord-Holland*

- 190 De **VOORZITTER:** De motie VOD maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

- Mevrouw **DE GROOT** (SP): De motie VOD wordt mede ingediend door mevrouw Vastenhouw van Forum voor Democratie. De MRA wordt steeds democratischer. Er is een Raadtafel ingesteld die gevraagd en ongevraagd mag adviseren over het MRA-proces. De agenda en de notulen van de Algemene Vergadering worden voorgelegd aan gemeenteraden en Staten. Dat zijn allemaal verbeteringen. Een ding weten we nog niet. Wat levert deelname aan de MRA op? Inmiddels moet Provincie Noord-Holland 550.000 euro extra ophoesten om een aantal ambtenaren voor de MRA
- 195

te laten werken, een en ander conform de zogenaamde om-niet-regeling. De MRA wordt zo dus  
duurder en dat was, volgens ons, niet de bedoeling. Het wordt dus steeds interessanter om te  
200 weten wat die lobbyorganisatie ons oplevert. Hadden we dezelfde of betere resultaten geboekt,  
als we zelf aan het lobbyen waren geslagen? Om hierover opheldering te krijgen, heeft de SP een  
motie VOD gemaakt. Provinciale Staten, die hier zitten namens de inwoners van Noord-Holland,  
hebben er recht op om te weten of het geld van de inwoners goed besteed wordt.

205 **Motie VOD 45/23052022**

Wees duidelijk over kosten en opbrengsten

*Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,*

*Constateernde dat:*

- *voor de bijdrage aan de MRA per inwoner wordt uitgegaan van een bedrag van € 1,53;*
- 210 · *provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam extra bijdragen leveren ter waarde van € 2,9 miljoen;*
- *de MRA sedert kort ook andere kosten maakt, te weten het leveren van ambtelijke capaciteit of een bedrag dat gemeenten vrijwaart ambtelijke capaciteit aan de MRA te leveren (de zogenaamde 'om-niet'-verdeling van 26 fte);*
- 215 · *dat voor de MRA door de 'om-niet'-verdeling de op geld waardeerbare inkomsten verhoogd worden met € 1,9 miljoen.*

*Overwegende dat:*

- *het voor veel statenleden en raadsleden nu enigszins duidelijk is wat de MRA-organisatie kost, maar volslagen onduidelijk is wat het deelnemen aan de MRA oplevert;*
- 220 · *vragen van staten- en raadsleden over de opbrengst van het deelnemen aan de MRA antwoorden opleveren als: "De MRA levert heel veel op" en "Deelnemen aan de MRA is heel belangrijk";*
- *de MRA inmiddels sedert 2017 bestaat (en voorganger Stadsregio sedert 2007), maar nog niet is gekwantificeerd wat de MRA de provincies en gemeenten heeft opgeleverd;*
- 225 · *het mogelijk moet zijn om dit voor de provincie Noord-Holland te berekenen.*

*Besluit Gedeputeerde Staten op te dragen:*

- *een berekening te maken van de kosten en opbrengsten van de deelname aan de MRA vanaf het tijdstip van eerste deelname tot en met 2021;*
- *voorts uitgebreid te beschrijven en zo mogelijk in geld uit te drukken wat de MRA voor de*
- 230 *provincie Noord-Holland betekent als het gaat om economie, ruimte, mobiliteit, bouwen en wonen, landschap, duurzaamheid en kunst, cultuur en erfgoed;*
- *een en ander te vergelijken met de denkbeeldige situatie dat Noord-Holland niet zou deelnemen aan de MRA of de MRA niet zou bestaan;*
- *deze handelingen periodiek te herhalen.*

235 *En gaat over tot de orde van de dag.*

*SP, Anna de Groot en Forum voor Democratie, Joyce Vastenhouw*

De **VOORZITTER**: De motie VOD maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

- 240 Mevrouw **VAN GEFFEN** (Liberaal N-H): De laatste jaren legt de Provincie sterk het accent op de ketenreis. Onze burgers en ondernemers zouden daarmee meerdere vervoermiddelen gebruiken voor ze op hun bestemming zijn. Lopen of fietsen naar de bus, met de bus naar het station, met de trein naar een andere stad en dan weer de bus of fiets nemen. Belangrijk is daarbij dat de reiziger voldoende comfort geboden wordt, want anders brengen mensen dit niet op. Daarom
- 245 was ik heel verbaasd te lezen dat ProRail overweegt roltrappen vaker stil te zetten. In het nieuws werd er buitengewoon negatief op gereageerd. Stilstaande roltrappen zijn zwaar en bovendien een ramp als je slecht ter been bent, astmatisch, een spierziekte hebt of gewoon met koffers of andere materialen loopt te sjouwen. De sterkste keten is zo sterk als de zwakste schakel. Dat geldt ook voor de ketenreis. Laat niet het gesjouw of geploeter op NS-stations de zwakste schakel
- 250 worden de ketenreis.
- De motie VOD wordt mede ingediend door mevrouw Van Soest van 50PLUS/PvdO.

### **Motie VOD 46 /23052022**

Stimulerende Comfortabele ketenreis – en de roltrappen

- 255 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 23 mei 2022,*  
*Constaterende dat:*

- *ProRail de roltrappen op treinstations vaker wil stilzetten, bijvoorbeeld buiten de spits om op die manier energie te besparen;*
- *Roltrappen goed zijn voor 20% van het totaal aan verbruikte energie bij ProRail;*

- 260 *overwegende dat:*

- *Roltrappen in belangrijke mate bijdragen aan comfort van de reiziger;*
- *De provincie veel investeert in het comfort van OV-knooppunten als geheel om daarmee het reizen met OV te stimuleren;*
- *Ketenreis uitgangspunt is bij OV-knooppuntenbeleid, waarbij elke partner in een keten*
- 265 *een eigen cruciale rol heeft in de bijdrage aan het totaal;*
- *Elke keten zo sterk is als de zwakste schakel;*
- *Roltrappen nu al vaak stilstaan, zowel binnen als buiten de spits;*
- *Oudere mensen en mensen die slecht ter been vaak juist buiten de spits reizen;*
- *Roltrappen een belangrijke steun zijn voor reizigers die slecht ter been zijn, reizigers met*
- 270 *longklachten, reizigers met spierklachten, blessures e.d.;*
- *Roltrappen ook belangrijk comfort bieden aan reizigers die sjouwen met koffers en andere spullen;*
- *Een roltrap die stilstaat veel zwaarder begaanbaar is dan een normale trap;*
- *Een roltrap die stilstaat een potentieel veiligheidsprobleem vormt in noodsituaties;*

- 275 *Verzoeken GS:*

- *in gesprekken met ProRail de belangrijke rol van roltrappen voor comfort van de reiziger en voor aantrekkelijkheid van de ketenreis als geheel te onderstrepen;*
- *in gesprekken met ProRail aan te geven dat het belang van de reizigers met een (al dan niet zichtbare) beperking prevaleert boven de acute behoefte om op energie te besparen;*
- 280 *bij ProRail voor energiebesparing bij roltrappen aan te dringen op oplossingen via innovaties in plaats van oplossingen ten koste van de reiziger;*

- *bij ProRail te vragen om beargumenteerde bevestiging dat het stilstaan van roltrappen in noodsituaties niet tot veiligheidsproblemen leidt.*  
*en gaan over tot de orde van de dag.*

285 *Grethe van Geffen, Liberaal N-H en Wil van Soest, 50PLUS/PvdO*

De **VOORZITTER**: De motie VOD maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.  
Aan het eind van de vergadering volgt een reactie op de moties VOD.

290 Kunt u instemmen met deze agenda?

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Bij agendapunt 10 zit een delegatiebesluit. Bij de bespreking van de Partiële herziening Omgevingsverordening is het eigenlijk alleen maar gegaan over de turbines. Nu hebben we het agendapunt op deze manier. Wij stellen voor om delegatiebesluit, nummer 3  
295 van de agendapunt 10, nu van de agenda te halen. Ik wil aan Provinciale Staten voorleggen of zij daarmee akkoord gaan.

De **VOORZITTER**: Dit is een ordevoorstel. Volgens het Reglement van Orde peil ik via de fractievoorzitters hoe zij erin staan. Het voorstel is om besluit 3 van agendapunt 10 van de  
300 agenda te halen.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ik kan de argumenten daarvoor geven. We hebben het delegatiebesluit niet als zodanig besproken. Het enige argument dat wordt aangedragen om het aan te nemen, is dat er snelheid komt. Juist als het gaat om onderwerpen van ruimtelijke ordening is haastige  
305 spoed, in onze overtuiging, zelden goed. Bovendien is het aan Provinciale Staten. Het is een democratie. Ik heb in het Presidium aangegeven dat in 2002 toen de Wet Dualisering werd aangenomen, er al heel veel bevoegdheden naar het bestuur. Ze werden weggehaald bij het parlement, in dit geval Provinciale Staten. Wij vinden dat, in gewoon Nederlands, te gortig.

310 De **VOORZITTER**: Het betreft dus besluitpunt 3 in de voordracht bij agendapunt 10, de delegatiebesluiten. Ik ga peilen bij de fractievoorzitters.

VVD: tegen, FvD voor, 50PLUS/PvdO: voor, JA21: voor, Liberaal NH: voor, PVV: voor, SP: voor, PvdD: voor, CDA: voor, D66: tegen, GL: tegen, PvdA: voor, CU: voor, DENK: voor.

315 De heer **KLEIN** (CU): Ik vind het wat onvredevol dat ik niet van de tegenstanders hoor waarom ze tegen zijn.

De **VOORZITTER**: Als ik de balans opmaak dan is er een minderheid om besluitpunt 3 van de voordracht af te halen. Dat betekent dat het besluitpunt blijft staan.

320 Bij agendapunt 10 zal de voordracht in ongewijzigde vorm worden voorgelegd.

Zijn er nog andere opmerkingen over de agenda? Dan zal de agenda, conform het voorstel van het Presidium, worden afgehandeld.

325     **2a.     Afscheid Statenlid PvdA**

De **VOORZITTER**: Vandaag neemt mevrouw Doevendans (PvdA) afscheid. Straks zal er in haar opvolging worden voorzien. Na de installatie van het nieuwe Statenlid zal er kort worden geschorst voor felicitaties en kan er nog afscheid worden genomen van mevrouw Doevendans.  
330     Ik verzoek mevrouw Doevendans om naar het midden van de zaal te komen.

Geachte mevrouw Doevendans, Beste Sandra,  
Na bijna twee zittingsperioden in deze Staten ben je in Amsterdam begonnen als gemeenteraadslid en vertrek je bij Provinciale Staten van Noord-Holland.  
335     Het afgelopen jaar moet voor jou een achtbaan zijn geweest. Je was tegelijkertijd Statenlid, als adviseur aan het werk bij ministeries en campagne aan het voeren voor een zetel in de Amsterdamse raad. En als je gevraagd werd om bij een bijeenkomst voor jongeren of anderszins aanwezig te zijn, was je vaak van de partij. Je zei niet vaak nee.  
De afgelopen jaren presenteerde je een radioprogramma en je schreef het boek 'Schone Lei', over  
340     jouw ervaringen met en verhalen over leven met schulden. Ook help je mensen om hun financiële problemen te lijf te gaan en hun leven meer structuur te geven.  
Je was lid van de Statencommissie Mobiliteit en Bereikbaarheid en van de commissie Economie, Financiën & Bestuur, waarvan je ook nog voorzitter was. Ik denk dat iedereen kan beamen dat je de vergaderingen met verve voorzat. Jouw enthousiasme werkte aanstekelijk op de commissie.  
345     Door de energie die je- zelfs in digitale vergaderingen- wist te brengen was het voor de mensen thuis toch leuk om te volgen. Daarom kreeg je de 'door-geef-voorzitters-lepel'. Ook was je voorzitter van de werkgeverscommissie. Je hebt veel oog voor het menselijke aspect, met name ook voor de druk die de afgelopen twee jaar op de griffie lag door Covid. Je was duidelijk aanwezig als het ging over de belangen in het IPO.  
350     Je hebt je bij de provincie ingezet voor meer diversiteit en je kreeg het voor elkaar dat meer dan twintig procent van de stageplekken en traineeships binnen de provincie wordt ingevuld door mensen met een niet-westerse achtergrond en dat de afdeling HRM meer aandacht besteedt aan diversiteit bij het werven van nieuw personeel.  
Je was in deze en in de vorige zittingsperiode voorzitter van de werkgroep jongerenparticipatie.  
355     Je zette je vol in op het betrekken van jongeren bij het werk van de provincie. Toen je begon als voorzitter van deze werkgroep organiseerde de provincie alleen het jaarlijkse Jeugddebat. Onder jouw voorzitterschap is gestart met het Provinciespel voor scholieren. Ondertussen is die activiteit uitgegroeid tot een mooi scholierenprogramma met een scala aan activiteiten voor jongeren. Regelmatig zitten er schoolklassen in deze zaal om 'het spel' letterlijk na te spelen.  
360     Het verschil met wat er toen was en nu gebeurt op het gebied van jongerenparticipatie is enorm. De samenwerking met AT5 wordt gecontinueerd. Het was al een groot succes. Dat moet jou goed doen. Dat het succes zo groot was, hebben we mede aan jou te danken.  
Deze opsomming van resultaten en activiteiten is vast niet uitputtend. Ik zal ongetwijfeld zaken zijn vergeten. We hebben je leren kennen als iemand die makkelijk spreekt en die de daad bij het woord voegt. Met jouw doorzettingsvermogen en bevologenheid ben je, wat mij betreft, een mooi voorbeeld van hoe het Statenlidmaatschap ingevuld kan worden.  
365

Provinciale Staten van Noord-Holland nemen afscheid van een ervaren en sprankelend Statenlid. Maar de gemeenteraad van Amsterdam krijgt er een doorgewinterde volksvertegenwoordiger bij. Beste Sandra, we wensen je veel succes en vooral veel plezier in de gemeenteraad van Amsterdam.

Natuurlijk hebben we voor jou een prachtig afscheidscadeau. Dat mag ik aan jou overhandigen.

## **2b. Beëdiging en installatie Statenlid PvdA**

De **VOORZITTER**: Overeenkomstig artikel 10 van het Reglement van Orde heb ik een commissie van onderzoek geloofsbrieven benoemd. De commissie bestaat uit mevrouw Gonggrijp (D66), als voorzitter, Statenlid Gielen (GL) en mevrouw Van Andel (CDA). Ik geef het woord aan de voorzitter van de commissie.

Mevrouw **GONGGRIJP** (voorzitter commissie onderzoek geloofsbrieven): Ter voldoening aan uw opdracht heeft de commissie onderzocht de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden, die het benoemd verklaard lid, mevrouw Abdi, aan de vergadering heeft toegezonden.

Het onderzoek heeft aangetoond dat blijkens het ingevolge artikel B7, tweede lid Kieswet, aan Provinciale Staten toegezonden afschriften van het besluit van de voorzitter van het centrale stembureau voor de verkiezing van leden voor Provinciale Staten van Noord-Holland van 23 mei 2022 tot lid van Provinciale Staten benoemd is verklaard, mevrouw Abdi van de fractie Partij van de Arbeid.

We stellen u dan ook voor om mevrouw Abdi als lid van Provinciale Staten van Noord-Holland toe te laten.

Verder heeft de commissie kennisgenomen van de nevenfuncties van de kandidaat. De combinatie van het Statenlidmaatschap, met een nevenfunctie, is altijd een punt van aandacht. Het is de verantwoordelijkheid van het Statenlid zelf om de integriteit te bewaken.

De **VOORZITTER**: De commissie adviseert Provinciale Staten te besluiten om mevrouw Abdi toe te laten als lid van uw Staten. Verlangt iemand daarover het woord? Zo nee, dan is unaniem door u besloten om mevrouw Abdi als lid van Provinciale Staten toe te laten.

Dan ontbind ik hierbij de commissie van onderzoek geloofsbrieven. Uiteraard dank ik de leden voor het verrichte werk.

Mevrouw Doevendans heeft mij dus verzocht haar ontslag te verlenen, conform artikel X2, tweede lid van de Kieswet. Ik heb dat ontslag inmiddels verleend. Haar lidmaatschap wordt opgevolgd door mevrouw Abdi van de PvdA, wiens installatie nu aan de orde is.

Dan is nu aan de orde de beëdiging van mevrouw Abdi. Ik verzoek mevrouw Abdi naar het midden van de zaal te komen. Ik verzoek u allen om te gaan staan.

Mevrouw Abdi, Provinciale Staten hebben u zojuist besloten u toe te laten als lid van Provinciale Staten. Ik stel u thans in de gelegenheid de in artikel 14 van de Provinciewet bedoelde verklaring

410 en belofte in mijn handen af te leggen. Ik verzoek u straks, als ik uw naam noem, uit te spreken de woorden: "Dat verklaar en beloof ik."

Ik zal eerst de formule van de belofte voorlezen.

"Ik verklaar dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of  
415 beloofd.

Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik verklaar dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen."

420

Mevrouw **ABDI** (PvdA): Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Ik wens u heel veel geluk met uw Statenlidmaatschap. Ik vraag de Statenleden nog even te wachten, zodat ik het nieuwe Statenlid eerst kan feliciteren en de bloemen kan  
425 overhandigen. Ik schors de vergadering om eenieder in de gelegenheid te stellen mevrouw Abdi te feliciteren,

*[Schorsing tot 10.50 uur]*

430 **3a. Bekrachtiging besluit Gedeputeerde Staten inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding**

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering.

Er zijn geen stukken ter bekrachtiging geheimhouding ingekomen.

435

**3b. Lijst geheimhouding Provinciale Staten**

De **VOORZITTER**: Van punt 2021 nummer 66 op de lijst is de geheimhouding opgeheven. Dat is kenbaar gemaakt in de appendix van het GS-besluit van 17 mei 2022. Dit is vermeld op de  
440 gewijzigde lijst van geheime stukken die bij de vergadering is gepubliceerd. Na afloop van de PS-vergadering zal punt 2021 nummer 66 van de lijst worden afgehaald.

De heer **TERWAL** (VVD): We zien dat de geheimhouding van de brief over de voortgang van de N247 is afgehaald, omdat er overeenstemming is bereikt met de hoofdaannemer. Dan zou ik  
445 graag vernemen van de gedeputeerde welk resultaat er is bereikt en hoe de verdere voortgang van de N247 mag worden gezien.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik zal Provinciale Staten of mondeling of schriftelijk informeren over de voortgang bij de N247.

450

De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn verder geen opmerkingen ontvangen. Als niemand verder het woord verlangt, dan stel ik voor de lijst voor kennisgeving aan te nemen.

455      **4.      Vaststelling notulen van de beraadslagende en besluitvormende vergaderingen van 4 april 2022**

De **VOORZITTER**: Verlangt iemand over de notulen of de besluitenlijst nog het woord?  
Vaststelling vindt plaats in de besluitvormende vergadering.

460      **5.      Vaststelling Strategische Statenagenda**

De **VOORZITTER**: Als niemand het woord wenst, dan vindt de vaststelling van de Strategische Statenagenda plaats in de besluitvormende vergadering.

465      **6.      Vaststelling lijst ingekomen stukken**

De **VOORZITTER**: Nu niemand het woord wenst over de lijst van ingekomen stukken vindt de vaststelling ervan plaats in de besluitvormende vergadering.

470      **7.      Voortgangslijst van moties**

De **VOORZITTER**: Als niemand het woord wenst te voeren dan vindt vaststelling plaats in de besluitvormende vergadering.

475      **8      Voorlopig aangemerkt als hamerstuk**

De **VOORZITTER**: De vaststelling van de hamerstukken 8a tot en met 8f vindt plaats in de besluitvormende vergadering. Het gaat om de volgende hamerstukken:

- 480      **8a.      Aanwijzen nieuwe voorzitter en plaatsvervangend voorzitter commissie Economie, Financiën en Bestuur (Voordracht 30-2022)**  
            **8b.      Aanwijzen nieuw lid werkgeverscommissie (Voordracht 31-2022)**  
            **8c.      Conceptbegroting Randstedelijke Rekenkamer 2023 (Voordracht 26-2022)**  
            **8d.      Waddenfonds Begroting 2023 en jaarstukken 2021 (Voordracht 25-2022)**  
485      **8e.      Recreatie: Zienswijze eerste begrotingswijziging 2022 Plassenschap Loosdrecht (Voordracht 24-2022)**  
            **8f.      Aanpassing Luchthavenregeling Middenmeer (Voordracht 29-2022)**

490      De **VOORZITTER**: Stemverklaringen kunt u in de besluitvormende vergadering afleggen. Wenst iemand nog het woord? De voordrachten worden conform het voorstel van het Presidium afgedaan als hamerstuk. Kunt u ten aanzien van 8a. tot en met 8f. instemmen deze in de besluitvormende vergadering in stemming te brengen? Ja, dan zal stemming plaatsvinden in de besluitvormende vergadering.

495      **9.      Eerste partiële herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2020**

De **VOORZITTER**: In de tekst van het document Wijziging Verordening Omgevingsverordening 2020, dat bij de stukken is gepubliceerd, staat bij het ontwerpbesluit dat inwerkingtreding per 15 maart 2022 zal zijn. Dit was echter op basis van besluitvorming in Provinciale Staten van 7 maart jl. Ik wil nadrukkelijk melden dat inwerkingtreding van het onderhavige besluit niet met terugwerkende kracht op 15 maart in gaat, maar pas ingaat nadat Provinciale Staten het besluit genomen hebben en het officieel gepubliceerd is. Dat wordt nu voorzien op 15 juni 2022.

Statenlid **GIELEN** (GL): GL is blij dat vandaag de eerste partiële herziening wordt besproken. Al sinds het sluiten van het coalitieakkoord is gewerkt aan deze stap. Hier en in de commissie hebben we het er al vaak met elkaar over gehad. In het kader van de RES is er ook al vaak over gesproken. Met deze stap worden veel projecten mogelijk gemaakt die klaar liggen en staan te trappelen om van start te gaan.

Wat we vandaag bespreken, zorgt ervoor dat we in Noord-Holland niet langer bovenwettelijke normen voor windenergie hanteren. Het is daarmee een uitwerking van de RES'en. In veel van de nu vastgestelde zoekgebieden is het nu nog niet mogelijk om ook daadwerkelijk te gaan zoeken. Die windmolens hebben we de komende jaren hard nodig. We moeten de klimaatcrisis samen oplossen. Rapport na rapport blijkt hoe urgent het is en hoe sneller we in actie moeten komen.

De doelen worden aangescherpt, zowel vanuit het landelijke Regeerakkoord, maar ook vanuit Europa. We willen daar graag in Noord-Holland ons steentje aan bijdragen. Dat moet uiteraard altijd met inachtneming van de gezondheid van inwoners. Dat staat voor GL bovenaan.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Van Andel.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): U geeft net aan dat er landelijke normen komen en dat het daarom goed is dat we als provincie iets doen. Hoe logisch is het dan om nu een afstandsnorm weg te halen, terwijl die landelijke normen waarschijnlijk iets met afstand of strengere regels daarover hebben. Dan zou het er toch juist voor pleiten dat we daar samen in optrekken en daar nu niet iets anders in doen?

Statenlid **GIELEN** (GL): Bij de normen die ik net noemde, ging het mij om de aangescherpte reductiedoelen, dus van 55 procent of 60 procent minder CO<sub>2</sub>-uitstoot in 2030. Wat u bedoelt laat volgens mij precies zien waarom we juist nu hier de bovenwettelijke normen moeten afschaffen. Het is heel raar dat we daar in Noord-Holland een soort extra straffen op hebben liggen, terwijl er landelijke andere normen zijn afgesproken. Die gaan inderdaad herzien worden, maar dat geeft ons nog steeds geen reden om daar bovenop extra normen te hebben.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Maar er is toch alle kans op dat die norm er een gaat zijn met langere afstanden dan dat die nu zijn? U heeft de motie kunnen lezen waardoor het hier uitgesteld was. Hoe groot acht u de kans dat die norm lager is dan een afstand van 600 meter?

Statenlid **GIELEN** (GL): Dat weet ik niet. Dat moeten we landelijk gaan zien. Als er landelijk nieuwe normen zijn en die zijn strenger dan de huidige landelijke normen, dan gaat Noord-Holland zich daar uiteraard aan houden. Dat lijkt me meer dan logisch. Dat staat volgens mij ook niet ter discussie. Noord-Holland hoeft nu niet extra bovenwettelijke normen te hebben voor wind.

Juist daarom is het goed dat we op een andere manier gaan kijken, waarbij we niet langer kijken naar afstandsindicatoren, maar vooral geluidsoverlast als mate van invloed op de omgeving. GL kiest er dan ook voor om de zoekgebieden, die we samen met gemeenten in de RES-regio's hebben vastgesteld, serieus te onderzoeken. Dat is onze plicht aan onze leefomgeving en aan generaties na ons. Soms kan het niet, omdat het niet veilig is, of omdat het overlast geeft, of mens en natuur aantast. Soms kan het wel en die kans moeten we serieus onderzoeken.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Alberts.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Is Statenlid Gielen zich ervan bewust dat er een enorme discussie is over welke geluidsnorm nu eigenlijk aangehouden moet worden?

Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, daarvan ben ik me bewust.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Vindt u het niet problematisch om dan nu al meteen te zeggen dat we het niet meer over afstand hebben, maar over geluidsnormen?

Statenlid **GIELEN** (GL): Nee, dat vind ik niet zo problematisch. Volgens mij doen we dat bij veel dingen in onze omgeving. Kijk naar snelwegen en luchtvaart. Dat zijn vaak ook indicatoren. Het gaat erom dat we in de provincie kijken waar het kan. Als het dan kan dan moeten dingen daar ook mogelijk worden gemaakt. Dat betekent niet dat we overal windmolens neerzetten. Dat betekent dat we goed gaan kijken vanuit een ecologisch en overlastperspectief waar het kan en niet een arbitraire afstandsnorm daarvoor aanhouden.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Dan kom ik toch nog even terug op de geluidsnorm. Over de geluidsnorm is nog behoorlijk wat discussie gaande. Sommige zeggen 40 Lden. Anderen zeggen 43 Lden. Dat heeft, als het gaat om afstand, wel degelijk consequenties. Bent u zich daarvan bewust?

Statenlid **GIELEN** (GL): Ja. Volgens mij loopt er ook een landelijk traject. Ik zie geen reden om daarop te wachten.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Van den Berg.,

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Het is duidelijk dat GL deze afstandsnorm voor windturbines gaat afschaffen. Twee maanden geleden, vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen, heeft GL deze beslissing over de verkiezingen heen getild. Wat is er veranderd tussen dat moment en nu dat jullie je verder hebben beraden en dat jullie het alsnog gaan doorvoeren?

Statenlid **GIELEN** (GL): Toen we in maart hier ook het gesprek over hadden en dit op de agenda stond, was er nog veel onduidelijkheid over onder andere de Kamermotie van Erkens/Leijten, over wat er landelijke ging gebeuren qua nieuwe windregels. Het is een heel gek moment om als er nog geen kaders zijn en er geen duidelijkheid is over wat er te wachten staat, om dan het gesprek te voeren. Nu hebben we meer duidelijkheid, ook over het tijdspad. Ik vind het nu een logischer moment om de discussie hier met elkaar te voeren.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dat staat dan diametraal tegenover de verklaring van uw fractievoorzitter, Statenlid Kocken. Die zei al tijdens die vergadering dat GL hoe dan ook deze afstandsnorm zou gaan afschaffen. Dat was voor de uitkomst van het onderzoek van Leijten. Hoe kijkt u daar tegenaan? Wat is er nu werkelijk veranderd, met het onderzoek in de hand, ten opzichte van dit?

Statenlid **GIELEN** (GL): Het is ook goed dat we daarover helder zijn. We hebben in het coalitieakkoord de afspraak gemaakt, dat we de extra normen die we in Noord-Holland hebben, graag willen afschaffen. Dat is een grote wens van GL. We zijn ook heel blij dat we dat nu doen. Natuurlijk is het goed om dan even de realiteit van wat er landelijk gaat gebeuren, af te wachten. Dat heeft er niks mee te maken dat voor ons die normen sowieso ter discussie staan.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Wat ik vooral bespeur bij de coalitiepartijen is dat er gewoon een drang is geweest om dit over de verkiezingen heen te tillen en dat jullie niet transparant zijn geweest over jullie nu echt willen bereiken. Het is duidelijk dat jullie die windturbines willen plaatsen binnen die 600 meter. Dan is mijn vraag aan de coalitie en aan Statenlid Gielen om daarover gewoon transparant te zijn.

Statenlid **GIELEN** (GL): Ik vind het een gekke aanname om te stellen dat het met de verkiezingen te maken had. Het gaat er gewoon om dat we graag even wat meer duidelijkheid wilden van wat er landelijk stond te gebeuren.

In de geest van de Omgevingsverordening moeten we dan ook lokaal doen wat er kan en regionaal wat er moet. Gemeenten hebben daarbij een stevige rol in wat te realiseren op hun grondgebied, zoals ook in het RES-proces. We blijven uiteraard kijken naar gezondheidsonderzoeken en onderzoeken over geluid om de ingeslagen weg goed te vervolgen. Maatwerk is daarbij natuurlijk ook van groot belang. We zijn blij dat we vandaag deze stap zetten. We kijken ernaar uit om de komende tijd, samen met gemeenten, inwoners, initiatiefnemers, natuurorganisaties en vele anderen, te werken aan het realiseren van deze projecten. Een bovenwettelijke grond is daarvoor niet nodig. Vandaag nemen we als Noord-Holland dan ook een grote verantwoordelijkheid in de energietransitie.

De heer **KANIK** (D66): Bij elke bijdrage van mij over de herziening van de Omgevingsverordening heb ik gehamerd op het belang van deze herziening om de klimaatdoelen van 2030 te kunnen halen en de urgentie die onze fractie voelt om deze doelen te behalen.

625 Dat zal in deze bijdrage niet anders zijn. Tussen het moment dat wij dit onderwerp hebben uitgesteld en vandaag heeft klimaatverandering weer een aantal gezichten gekregen. Om een paar voorbeelden te noemen: In India en Pakistan, waar sinds begin maart een hittegolf heerst, dreigt de tarweoogst te mislukken. Op Antarctica, waar het afgelopen maart 40 graden te warm was, was op beide polen tegelijk sprake van een hittegolf. In Australië is 91 procent van the Great  
630 Barrier Reef verbleekt, ook vanwege een hittegolf.

Ook in ons eigen land hebben we al te maken met klimaatverandering. Op dit moment is er een droogte met de kans dat de aardappeloogst mislukt. Die droogte zou maar eens in de twintig jaar moeten voorkomen. U herinnert zich vast dat de vorige droge periode veel korter geleden was. Naast zoveel bewijs dat klimaatverandering nu al gaande is, zou men verwachten dat de wereld  
635 eensgezind meteen in actie zou komen om er iets aan te doen. De werkelijkheid is helaas een andere. Nog steeds wordt op grote schaal geïnvesteerd in fossiele brandstoffen. Er worden zelfs nieuwe bronnen aangeboord. Onze CO<sub>2</sub>-uitstoot vakt wel af, maar nog lang niet genoeg. Dat terwijl het laatste IPCC-rapport laat zien dat we nog maar acht jaar hebben om onze uitstoot te halveren. Die halvering kan alleen bereikt worden als we het gebruik van fossiele brandstoffen  
640 drastisch verminderen en we inzetten op een grote, duurzame transitie in de energiesector. Dat betekent niet dat we nog zeven jaar de tijd hebben om te discussiëren over hoe klimaatveranderingen het beste aan te pakken en het in het achtste jaar allemaal realiseren. We moeten nu beginnen met wat we bedacht hebben. Daarbij komt deze partiële herziening van de Omgevingsverordening 2020 in beeld.

645 Ik denk dat wij als Staten ook kritisch moeten zijn op onszelf. We hebben kostbare tijd genomen om goed over deze herziening na te denken. Wel belangrijk omdat het zuiver was om de inhoud van de brief van minister Jetten af te wachten, maar het is wel tijd waarvan we achteraf misschien kunnen denken dat we die niet helemaal hadden kunnen missen.

650 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Van den Berg.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik hoor u zeggen dat het problematisch is dat we nog steeds in fossiele energie investeren en dat het niet minder wordt. Hoe is uw visie dat we op dit moment minder gas nodig hebben vanuit Rusland en toch in onze eigen energievoorraad kunnen voorzien  
655 en dan tegelijkertijd minder gaan investeren in fossiele energie. Hoe kunt u dat met elkaar matchen?

De heer **KANIK** (D66): Omdat we hier meer in duurzame energie gaan investeren. Op die manier wordt geprobeerd om het om te buigen naar een meer duurzame wereld. Daarbij hebben we ook  
660 nog waterstof, waarin we willen gaan investeren. Dat is de energietransitie die we proberen te bewerkstelligen.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Acht D66 het realistisch dat we enkel met investeringen in duurzame energie voldoende kunnen opwekken om dat te compenseren met het desinvesteren in fossiele energie? Is dat realistisch?

De heer **KANIK** (D66): Het is wel een beetje buiten het onderwerp. Ja, ze zijn er landelijk mee bezig. U weet ook dat er onderzoeken worden gedaan naar kernenergie. Daar bent u waarschijnlijk heel erg blij mee. Er wordt aan alles gedacht, maar het staat nu niet op de agenda, om er een discussie over te voeren.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Wat ik vooral zou willen vragen aan D66 is om er een realistisch beeld op na te houden. Als je nu volledig gaat desinvesteren in fossiele energie, dan kunnen we tegelijkertijd ook niet allerlei beloftes doen dat we gaan afkoppelen van Russisch gas. Dat is niet simpelweg op te wekken met alleen maar duurzame energie. Het realisme bij D66 mag wel iets meer aanwezig zijn.

De heer **KANIK** (D66): Ik hoorde geen vraag.  
Nu al komen bij onze fractie geluiden binnen dat de energietransitie vertraging oploopt, omdat wij deze tijd genomen hebben en gemeenten en investeerders nu niet het risico willen lopen om door te pakken. Dat vindt onze fractie een zorgelijke ontwikkeling. Geluiden die ook door de gedeputeerde zijn verwoord tijdens de behandeling in de commissie Ruimte Wonen Klimaat. Wellicht kan de gedeputeerde schetsen wat er gebeurt als we nog meer onzekerheid boven de markt laten hangen?  
Vanwege deze urgentie is het zo belangrijk dat we vandaag deze partiële herziening aannemen. Niet alleen zodat we de weg vrij maken om zo snel mogelijk in onze provincie grootschalige duurzame energie te gaan gebruiken, maar ook omdat het zorgvuldig moet gebeuren, met inpassing in het landschap, betrekken van inwoners en ook de gezondheid van deze inwoners in ogenschouw nemend. Voor deze zorgvuldigheid moet er wel ruimte zijn. Daarom moeten we zo snel mogelijk beginnen.

De **VOORZITTER**: Een Interruptie van mevrouw Van Andel.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): U zei net dat we zo snel mogelijk onzekerheid moeten wegnemen. Hoe kijkt u er dan tegenaan dat er nu onzekerheid is over wat de landelijke norm wordt en dat in Noord-Holland een soort pingpong beweging dreigt met een afstandsnorm of een norm eraf halen die er waarschijnlijk straks nog dubbel en dwars bovenop komt? Hoe is dat aan die zelfde ondernemers, die nu niet durven te investeren, uit te leggen?

De heer **KANIK** (D66): De ‘Delfzijluitspraak’ is duidelijk: Lokale overheden kunnen doorgaan met waar ze mee bezig zijn, mits ze het beter motiveren. Wat dat betreft kan het door. Inderdaad, wat u schetst is wel een belangrijk gegeven, maar voornamelijk voor de Tweede Kamer, die verantwoordelijk is voor deze regels. Ik hoop dat zij zich goed realiseren dat hoe langer zij ermee wachten hoe langer er onzekerheid blijft bestaan. Wat dat betreft ben ik het met u eens dat ze moeten opschieten.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Waar wij dus eerst nu maar snel iets eraf halen en het later erbij komt. Wat is uw antwoord op al die insprekers die u ook avond aan avond heeft gehoord en die zich druk maken over hun gezondheid en zeggen tegen de Provincie: “U had eigenlijk een afstand  
710 waar we ons nog aan vast kunnen houden. U haalt alles weg. Waarom kunnen we nu niet bij u terecht met oprechte zorgen? We zijn voor windmolens, maar niet zo dicht bij ons huis.”

De heer **KANIK** (D66): Ik heb niet gezegd dat er nu iets afgaat, wat er later misschien weer op komt. De Tweede Kamer moet goed gaan nadenken hoe ze nieuwe regels gaan implementeren, mochten die er komen. Er zijn landelijke normen op geluidsniveau, waardoor burgers beschermd  
715 worden. Dat wij de 600 meter eraf halen, wil niet zeggen dat er meteen een windmolen op 200 meter afstand komt. Daar hebben we processen en procedures voor. Burgers worden meegenomen in die procedures. In Amsterdam is een discussie gaande over WHO-geluidsnormen en om die al dan niet te betrekken. Ik zie het probleem niet, dat burgers niet bij de Provincie of  
720 hun lokale gemeente terechtkunnen om erover te discussiëren.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Hoe kunnen inwoners bij de Provincie terecht als ze zich zorgen maken over de gezondheid van windmolens vlakbij hun huis?

725 De heer **KANIK** (D66): Daar zijn verschillende manieren voor, waaronder inspraak. Daarvan hebben we er veel gehad. Daar hebben we ook naar geluisterd. Die hebben we gehoord. Wat dat betreft zijn we tot deze conclusie gekomen.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Hoe heeft D66 daar naar geluisterd? Waar zien we dat terug?  
730

De heer **KANIK** (D66): In het maatwerk binnen de Omgevingsverordening. Daar wordt gekeken naar geluidsnormen en waar windmolens wel kunnen en waar niet, op basis van die normen.

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Vandaag besluiten Provinciale Staten over de Eerste partiële  
735 herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2020. Onze fractie maakt zich grote zorgen. Immers, het voorliggende besluit maakt het mogelijk voor gemeenten om windturbines binnen 600 meter van woningen te plaatsen, met alle mogelijke gevolgen van dien. Onze fractie is altijd glashelder geweest. Geen windturbines!, niet op land en niet op zee. Als het Rijk een jaar geleden had ingezet op kernenergie dan waren we nu waarschijnlijk verder geweest met de realisatie van  
740 kerncentrales. Helaas, op dit moment is dat nog niet het geval. Laat ik recht voor zijn raap zijn: Het is ronduit een zootje. Aan de ene kant zit aardgas in een verdomhoekje, in eerste instantie door onterechte verkettering en nu door torenhoge prijzen, wat mede komt door de hoge Nederlandse belasting op aardgas en door de oorlog tussen Rusland en Oekraïne. Dit conflict wordt nu misbruikt om peperdure en andere haken en ogen bevattende warmtepompen te  
745 verplichten. Aan de andere kant is er de onnavolgbare focus op energie uit wind en zon. Daar kleven, zoals eerder gezegd, vele nadelen aan en maakt ons niet onafhankelijk van buitenlands aardgas. Desondanks heeft onlangs Frans Timmermans aangegeven, onder andere extra te willen inzetten op energie uit wind en zon, vanwege Rusland. Alsof dat niet erg genoeg is, bleek uit een

recent gelekt Brussels conceptvoorstel dat ook wordt gedacht aan grootschalige houtverbranding. U hoort het goed: Waterstof om af te kicken van Russische fossiele brandstof. Een historisch weerzien dat grote gevolgen zal hebben voor onze welvaart en leefomgeving en waar ook Rusland geen nacht minder om slaapt, kijkende naar de enorme afzetmarkt voor Russische fossiele brandstoffen in Azië. Het blijft voor onze fractie volslagen onbegrijpelijk dat men beleidsmatig blijft kiezen voor grootschalige inzet op een per definitie onbetrouwbare weersafhankelijke stroomvoorziening.

Het is alweer enige tijd geleden, maar op 7 februari jl. konden insprekers hun mening geven over het voorliggende besluit. Hun kritiek loog er bepaald niet om. Behalve veel kritiek op participatie en communicatie, maken veel insprekers zich, terecht, grote zorgen over het schrappen van de afstandsgrens van 600 meter. Ze stelden voor om te wachten op nieuwe normen van het Rijk, of te gaan voor een minimale afstand van tienmaal de tiphoogte. Onze fractie is sowieso tegen het schrappen van de afstandsgrens van 600 meter en zou graag zien dat de provincie de minimale afstand van tienmaal de tiphoogte gaat gebruiken. Het stelde de PVV dan ook teleur dat de gedeputeerde tijdens de commissievergadering aangaf geen bovenwettelijke normen te willen hanteren. Immers de nieuwe normen zijn er voorlopig nog niet en het is aannemelijk dat je de kans verkleint dat gemeenten tot de introductie van de nieuwe normen proberen zoveel mogelijk turbines te plaatsen. Door de minimale afstand te vergroten van 600 meter naar tienmaal de tiphoogte laat je als provincie zien dat je echt geeft om het welzijn van burgers en hun zorgen serieus neemt. Echter, de gedeputeerde gaf aan zelfs niet bereid te zijn om de minimale afstandsnorm van 600 meter aan te houden, omdat de uitvoering van de energietransitie en de afspraken met Parijs in gevaar kunnen komen. Een keuze die de PVV zeer betreurt. Het zal u niet verbazen dat onze fractie niet akkoord kan gaan met de voorliggende voordracht.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Een provincie waar, van de Provincie, op het gebied van woningbouw in ons landschap heel weinig mag en op het gebied van duurzame energie juist heel veel mag. Wij vinden dat moeilijk uit te leggen. Het is allebei zo belangrijk en er wordt zo verschillend mee omgegaan. In de RES hoefde men geen rekening te houden met provinciale regels, want die zouden toch wel aangepast worden aan de RES. Met die twee-regelredenering in het coalitieakkoord zijn Provinciale Staten feitelijk helemaal buiten spel komen te staan en was al duidelijk wat we gingen doen.

De coalitie besloot twee maanden dit toch uit te stellen. Ik heb nog gezocht naar een hoger doel, maar ik kan niet anders concluderen dan dat dit bedoeld was om het niet vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen te doen. Ik heb geen andere argumenten gehoord waarom dit nodig was. Onder het mom van 'zorgvuldigheid, zorgvuldigheid en zorgvuldigheid' ligt nu twee maanden later precies dezelfde verordening voor. Ook nu is het onlogisch om een afstandseis te schrappen, want we weten dat er weer een gaat komen. Het argument dat we een kop op landelijk beleid weghalen en toegeven -veelal willen wij dat ook niet-, maar dit steekt nu wel heel vaak de kop op. Het is nu ineens een argument waarom we dit zouden moeten doen, terwijl er juist landelijk beleid komt. De tijd haalt ons eigenlijk in. Misschien is dit uiteindelijk nog geen kop op landelijke beleid en wordt er straks een nog grotere afstand bepaald. De gedeputeerde zegt steeds dat een platte afstandsregel innovatie in de weg zit. Dat is een redenering waarmee

inwoners weinig tot geen zekerheid hebben dat zij niet vlak voor hun neus een windmolen krijgen.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Kanik.

795

De heer **KANIK** (D66): Het CDA doet de aanname dat nadat de regering en de Tweede Kamer zich hebben beraad over de afstandsnormen dat ze precies dezelfde afstandsnorm erop zetten, namelijk 600 meter of nog hoger. Dat hoeft natuurlijk niet zo te zijn. Waarom doet u die aanname steeds dat de Tweede Kamer dat zal goedkeuren?

800

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ik denk dat dit niet voor niets in het coalitieakkoord is gekomen bij de landelijke onderhandelingen en dat de mensen aan die tafel geluisterd hebben naar de vele onrust die daarover nu ontstaat en dat zij ook denken: "Ja, we moeten echt iets doen aan duurzame energie." Ook het CDA vindt dat en zat daar aan tafel. We moeten opletten dat het gebeurt met draagvlak. Dat we dat niet doen voor mensen die het eigenlijk willen, maar vervolgens geconfronteerd worden met een windmolen, waarvan ze vrezen voor hun nachtrust of gezondheid. Vandaar dat ik die aanname doe.

805

810

De heer **KANIK** (D66): Hoe verklaart het CDA dan de brief van minister Jetten dat de RES een goed proces is om dat door te zetten en vervolgens stelt dat lokale overheden gewoon door kunnen gaan en niet hoeven te wachten op de landelijke regels, als u denkt dat dat de reden is?

815

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ik vind het goed dat we van onderop zoeken naar oplossingen, -dat vindt de minister dus ook-, maar dan blijft dat er nu een landelijke procedure is om te kijken naar geluid en afstand en dat die er we degelijk gaat komen. Dat staat er niet voor niets. Daarom vind ik juist dat we er hier rekening mee moeten houden.

820

Wij willen de inwoners wat zekerheid bieden. We hebben echt vele mensen gehoord die vragen om het niet op deze manier te doen. We vragen ons nog steeds af wat het antwoord van de coalitiepartijen van de gedeputeerde is op die grote zorgen, die we van veel mensen gehoord hebben tijdens de vele inspraakavonden. Ook vragen we ons af hoe het zit met de rechtszekerheid van windmolenondernemers. Stel er komt straks een aanvraag voor een molen op 400 meter afstand van een gevoelige bestemming en over een aantal maanden komt het Rijk met een hogere afstandsgrens, wat gebeurt er dan?

825

Het CDA dient samen met JA21 een amendement in om de afstandsregel van 600 meter, die we nu eenmaal een paar jaar geleden zorgvuldig hebben bedacht in deze provincie, niet te schrappen. Wij willen lid c van artikel 6.27 laten staan, in plaats van schrappen.

830

Eerder hebben wij als CDA, via ons initiatiefvoorstel 'Afwegingskader uit wind en zon op land' al duidelijk laten weten hoe we tegen deze herziening van de Omgevingsverordening aankijken. Het CDA is voor duurzame energie, op een verstandige manier, met draagvlak. Het weghalen van de waarborg van 600 meter afstand van windmolens naar woningen is er een die niet weggehaald zou moeten worden. Mensen vragen daarom. Wij willen die zekerheid graag bieden. In deze verordening ontbreken waarborgen op het gebied van gezondheid, -iedereen pleit ervoor, maar

niemand doet er onze verordening iets mee-, leefbaarheid, de mogelijkheden voor participatie  
835 voor omwonenden, de ecologische, landschappelijke en financiële effecten van windmolens. Dat  
zorgt voor een situatie waar wij niet achter staan.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Van den Berg.

840 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik hoor het CDA zeggen dat draagvlak een voorwaarde zou  
moeten zijn voor het plaatsen van windturbines. Betekent dit dat het CDA ons amendement 'Geen  
draagvlak, geen windturbines' zal steunen?

845 Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Dat amendement is ons wat te kort door de bocht. Draagvlak is één  
van de belangrijke dingen waarvoor wel waarborgen moeten zijn, zonder dat het altijd maar echt  
van doorslaggevende waarde moet zijn. Je kunt echt wel een discussie voeren, -en dat is hier al  
vaak gebeurd-, over wat draagvlak precies is. Dat neemt niet weg dat wij het heel belangrijk  
vinden. Dat is ons antwoord.

850 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik zie nu wel in een rap tempo het standpunt van het CDA  
verwateren. Nu is draagvlak ineens toch niet meer zo heel goed vast te stellen. Wat kunt u aan  
onze inwoners uitleggen wat u gaat doen om de windturbines te voorkomen, als er geen  
draagvlak is?

855 Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Regels in de Omgevingsverordening opnemen over afstand,  
gezondheid, leefbaarheid, de mogelijkheden voor participatie en de ecologische landschappelijke  
en financiële effecten. Dat is het antwoord. En ook de voorwaarde dat buurgemeenten het met  
het plan eens moeten zijn.

860 Waar de provincie juist in deze zaken een belangrijke rol had kunnen pakken, juist ook in deze  
verordening, laat zij dit nu volledig over aan gemeenten. En ja, ook het CDA wil altijd meer  
vrijheid voor gemeenten, maar juist op dit gebied vragen gemeenten duidelijke regels en vragen  
ze hulp om te voorkomen dat buurgemeenten iets doen waar ze totaal niet op zitten te wachten.  
De vraag is dus of het weghalen van een grens waar mensen zich nog enigszins aan vast kunnen  
houden, verstandig is. Daarbij zien wij een discrepantie in wat er van de provincie allemaal niet  
865 mag op het gebied van wonen, maar dus wel bij het neerzetten van windmolens en velden vol  
zetten met zonnepanelen.

Mevrouw **DE VRIES** (PvdA): Deze herziening van de Omgevingsverordening 2020 gaat om een  
verankering van de RES'en 1.0. Deze RES'en zijn uitvoerig besproken, ook het Wind-op-  
870 landbeleid, in commissies en Staten, met veel insprekers. Vervolgens zijn deze RES'en vorige  
zomer door vrijwel alle gemeenteraden en onze Staten vastgesteld. De verankering van deze  
RES'en in de verordening is door de ambtenaren, met in achtneming van alle moties en  
amendementen en dergelijke, zorgvuldig uitgewerkt in deze herziening. Mijn complimenten  
daarvoor aan de organisatie. Deze herziene verordening geeft ruimte aan gemeenten om te  
875 beslissen hoe zij de regionale energietransitie vorm willen geven. Na een zorgvuldig  
participatieproces en op basis van zorgvuldig, onafhankelijk onderzoek naar onder meer de

effecten op de omgeving, de gezondheid en de landschappelijke inpassing. Zorgen van inwoners richten zich onder meer afstemming tussen gemeenten bij windprojecten. De provincie zit daar aan tafel waar problemen dreigen. Zo heeft de gedeputeerde ons verzekerd in vorige vergaderingen. De Provincie heeft hierin namelijk een belangrijke regierol. Wij zullen dit met aandacht volgen. Zorgen bij inwoners over 'wind op land' nemen we serieus. Dat hebben we steeds gezegd. De energietransitie is belangrijk, maar energiebronnen, ook de niet duurzame energiebronnen, mogen geen ernstige gezondheidsschade veroorzaken. Juist daarom is gekozen voor maatwerk in de omgeving, op basis van een Milieu Effect Rapportage, met objectieve metingen van onder meer de geluidshinder voor de omgeving en eventueel te nemen maatregelen in die omgeving. Dat kan betekenen dat een afstand van 600 meter nog te dichtbij is. Het kan ook zijn dat op een locatie wel een kortere afstand mogelijk is. Dan neem je de gezondheid van inwoners echt serieus. We vragen de gedeputeerde duidelijk over te brengen aan alle betrokkenen dat bij nieuwe projecten de gezondheid van de Noord-Hollanders voorop staat. Voor de projecten waarvoor de Provincie bevoegd gezag is, is wellicht een meer concretere Gezondheid Effect Rapportage geschikt, maar daar moeten we nog verder naar kijken. Misschien kan de gedeputeerde wel iets zeggen daarover?

Een zorg bij de inwoners is ook of hun gemeente wel genoeg doet. Ook daarop letten we scherp. Ook Noord-Holland zorgt ervoor dat de klimaatdoelen gehaald worden. Uiteraard volgt de Provincie de landelijke normen, zodra die er zijn, maar langer wachten daarop is niet opportuun. De herziening van de verordening gaat niet alleen over grote windmolens op land, maar ook over het vervallen van een verplichte lijnopstelling, een minimaal aantal turbines, kleine windmolens bij boerderijen, mogelijkheden in Noord-Holland Noord. Het leek er even op dat er snel, al dan niet tijdelijke, nationale regelgeving zou komen, maar of dat werkelijk gebeurt blijft voorlopig nog hoogst onzeker. Inmiddels is om meerdere redenen duidelijk dat we daarop niet meer kunnen wachten. De steeds maar stijgende prijzen van fossiele brandstof of het recent IPCC-rapport, de ongewenste afhankelijkheid van Rusland voor fossiele brandstoffen, de mogelijkheid om nu mee te delen in Europese groene gelden, leefbaar, eerlijk en voortvarend dus. Leefbaar voor de Noord-Hollanders nu en ook voor onze kinderen en kleinkinderen over dertig jaar.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): We zijn vandaag aangekomen bij het laatste hoofdstuk in het dossier Wind-op-land. De VVD kijkt terug op dit proces met de gedachte dat de VVD al in 2011 een inspirerende rol had voor velen, als het gaat over de normen. Nu is de roep om nieuwe normen groot. Als we terugblikken op het proces, zoals we dat de afgelopen paar jaar hebben gelopen, is te zien dat vrijwel alle gemeenten in onze provincie de regelgeving in hun eigen verordening hebben opgenomen. Soms nog strikter dan wij tot nu toe hebben gehanteerd in de Provincie. Zoals eerder aangekondigd kan de VVD dan ook instemmen met deze partiële herziening.

We hebben nog wel een aantal zorgen. Zo blijven we van mening dat burgerparticipatie en de beslissingsbevoegdheid door gemeenten niet stopt bij de gemeentegrenzen. Het kan en mag niet zo zijn dat windturbines op de gemeentegrens worden geplaatst, zonder dat daar lokaal draagvlak voor is, ook bij de buurgemeente. Wat ons betreft houdt lokaal draagvlak dus niet op bij een gemeentegrens. Het kan niet zo zijn dat de ene gemeente besluit ze voor een andere gemeente in hun irritatiezone te zetten. We blijven ons zorgen maken over draagvlak bij

920 buurgemeenten. Ik neem aan dat het wel duidelijk is na alle debatten die we hierover hebben  
gevoerd. We zullen Gedeputeerde Staten hierop nauwlettend op blijven volgen in de toekomst. In  
de commissie heeft de VVD, net als vele andere partijen, gevraagd om meer aandacht voor  
gezondheidsaspecten. De gedeputeerde heeft in de commissie aangegeven daarvoor  
925 mogelijkheden te zien door een Gezondheidseffect Screening op te stellen, ook wel een GES  
genoemd en deze dan toe te voegen aan de MER-procedure. Wij zouden daarover nog nader  
geïnformeerd worden. We hebben dan ook met smart zitten wachten op een brief, een notitie, of  
in ieder geval een aanvulling op de stukken van vandaag, maar die kwam niet. Wel vond ik  
afgelopen week een brief die is geagendeerd op de C-agenda voor de volgende commissie. Ik ben  
930 maar zo brutaal om daarop alvast te reageren. De VVD is verheugd dat het college een GES wil  
toevoegen aan de MER-procedure, op die momenten dat de Provincie bevoegd gezag is voor de  
vergunningsverlening. De VVD denkt dat hiermee een goed middel wordt toegevoegd om beter  
inzicht te krijgen op de gezondheidseffecten en de besluitvorming.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Van Andel.

935 Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): U begon uw betoog dat de VVD kan instemmen en dat de VVD sinds  
tijden heel veel goede dingen voor de windmolens heeft gedaan. Volgens mij is de 600 meter  
afstand destijds onder andere van uw partij gekomen. Waarom zou het nu een goed idee zijn om  
die afstandsregel te schrappen? Zeker als we weten dat er landelijk echt wel wat gaat gebeuren  
940 op dit punt. Hoe legt u dat uit aan inwoners en ondernemers, die zich nog steeds afvragen hoe  
de regels straks worden.?

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): De regels worden nadat we dit hebben afgeschaft heel  
duidelijk. Dan is die 600 meter er niet meer.

945 In 2011 heeft de VVD hard geknokt voor de afstandsnorm. Die is er gekomen. Nu gaat die ervan  
af. Dat is nu eenmaal zo. Ik heb u uitgelegd dat de VVD was, is en blijft tegen, maar we hebben  
daarover nu eenmaal afspraken gemaakt in coalitieverband. U weet heel goed hoe dat gaat in  
coalitieonderhandelingen. Dat hoef ik u niet uit te leggen.

950 Wat er goed is gegaan is dat wij als VVD bij al onze lokale VVD-afdelingen in Noord-Holland,  
langs zijn gegaan en hebben gevraagd om het in de eigen Omgevingsverordening te regelen. Dat  
is in bijna heel Noord-Holland goed gegaan. Er zijn veel gemeenten die zelfs hebben gezegd:  
Geen windturbine. Nog strenger dan wij hier in de Provincie zeggen. Dat is wat ik probeer te  
zeggen. We hebben een hoop weten te regelen via de gemeenten, -daar waar het hoort volgens  
de RES'en-, en niet bij de Provincie.

955 Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Gemeenten met een VVD-gemeenteraad kunnen daar dan blij mee  
zijn. Andere gemeenteraden moeten dan maar kijken wat de buurgemeente of wat zij zelf  
allemaal willen doen. Is het niet logischer voor zo een onderwerp om dat op provinciaal niveau te  
regelen? Ik vraag me ook af hoe ondernemers het moeten doen met al die verschillende regels,  
960 overal in deze provincie.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Nogmaals, over die regels hebben we juist nu gezegd dat bovenwettelijke regels er vanaf gaan. Dat geldt niet alleen voor wind op land. Er zijn meer bovenwettelijke regels die vervallen. Dat zou dan meer duidelijkheid moeten scheppen. Die vraag snap ik niet helemaal.

In beginsel ben ik het eens met de stelling dat het verstandiger is om het op provinciaal niveau te regelen, maar volgens mij hebben we ook afgesproken dat de RES'en een proces is dat van onderaf moet komen. Dat ligt dus niet bij de Provincie, maar bij gemeenten. Dat is dan het uitvoerend orgaan.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Dan mijn laatste vraag. Kunt u op het gebied van woningbouw daar ook nog eens naar kijken?

De **VOORZITTER**: Dat is een ander onderwerp.

Een interruptie van de heer Van den Berg.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik hoor een aantal dingen waar ik op aansla. Onder andere dat de RES leidend is geweest voor dit proces. U gaf net ook aan dat in de coalitieonderhandelingen al is afgesproken dat die norm eraf zou gaan. Wat is de reden geweest dat de VVD de vorige keer voor het ordevoorstel heeft gestemd om deze besluitvorming uit te stellen?

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Dat komt omdat wij als VVD landelijk heeft gelobbyd om ook in Den Haag nog eens goed naar die normen te gaan kijken. Die motie Leijten zat eraan te komen. Wij wilden daar graag een antwoord op voordat we verder wilden gaan.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Wat is daarvan terecht gekomen?

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Dat het veel langer duurt, dan ik had gehoopt. Dat neemt niet weg dat we op dit moment wel besluiten om bovenwettelijke maatregelen af te schaffen.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Wat ik vooral zie is toch een stuk opportunisme. U had al veel eerder kunnen lobbyen, zelfs de afgelopen drie jaar al, om deze besluitvorming in de goede richting te duwen. Een week voor de verkiezingen komt er ineens een ordevoorstel vanwege de motie Leijten, die al weken klaarlag. Ik vind het stuitend om te zien. Ik zou de VVD willen vragen om dat volgende keer echt transparant en eerlijk naar de kiezers aan te pakken.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Daar wil ik toch even op reageren. De heer Van den Berg weet niet hoeveel tijd en energie erin is gestoken en hoelang de VVD hiermee bezig is, ook om op landelijk niveau hiervoor aandacht te vragen. Zowel ik, als mijn collega Van Gilse, zijn hier al langer mee bezig dan het laatste verkiezingsprogramma van de VVD landelijk, om continue onder de aandacht te brengen dat er landelijke normen moeten komen; afstandsnormen maar ook gezondheidsnormen, als het gaat over het plaatsen van windturbines. Als u daarvan een overzicht wil hebben, dan vind ik dat wat ver gaan. We zijn al vanaf het begin van deze periode

1005 en zelfs nog in de vorige Statenperiode aan het lobbyen in Den Haag om die afstandsnormen landelijk vast te leggen.

1010 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Daar sla ik toch even op aan. U zegt dat u heel hard heeft gelobbyd met uw collega. Chapeau. Maar daar past dan toch niet bij dat we het een week voor de verkiezingen nog even uitstellen. Dat had toch veel eerder bekend moeten zijn? Bent u dat met mij eens?

1015 Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Soms lopen krachten in het politieke spel anders dan je zou willen. Ik heb niet alleen te maken met tijdschema's en de systematiek hier in de provincie. Ik ben ook afhankelijk van wat er landelijk gebeurt. Tot op het laatste moment zijn we bezig geweest om te proberen er inhoud aan te geven, ook in Den Haag. Dat kan dan betekenen dat het nauw voor de gemeenteraadsverkiezingen is gevallen. Dat was zeker niet de inzet.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Klein.

1020 De heer **KLEIN** (CU): Een iets ander onderwerp. Ik sla toch een beetje aan op wat u zegt: De VVD was tegen, is tegen en blijft tegen windmolens. De enige reden die u aangeeft waarom de VVD hiermee akkoord gaat, is omdat het in het coalitieakkoord is afgesproken. Dat in 2014 de VVD niet de noodzaak zag van de energietransitie kan ik me nog een beetje voorstellen, maar in 2022 moet u dit toch wel zien? Meent u nu werkelijk dat u alleen maar voorstemt, omdat het  
1025 afgesproken is in het coalitieakkoord? Heeft u ook een inhoudelijke motivatie om die energietransitie met elkaar in gang te zetten?

1030 Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Dit vind ik een beetje jammer. Volgens hebben we in de commissies meermaals aangegeven dat wij voor de energietransitie zijn, alleen dat we wat moeite hebben met de afstandsnormen, als het gaat om wind-op-land. Er zijn nog veel meer methoden om op een duurzame manier energie op te wekken. Dat is niet alleen maar wind-op-land. Dan kunt u denken aan getijdenenergie, zonne-energie en thorium.

1035 De heer **KLEIN** (CU): Ik ben blij dat u de woorden 'wat moeite met de afstandsnorm' gebruikt. Dat is al minder specifiek dan: "Wij zijn tegen alles (windmolens)".

1040 De heer **DEKKER** (FvD): De situatie is, wat Forum voor Democratie betreft, hier de volgende. Tot recentelijk werd de Provincie voortdurend door het Rijk onder druk gezet om tijdig de RES-plannen te realiseren. In allerlei aan de RES-implementatie gerelateerde onderwerpen, zoals bij de behandeling van de referendumverzoeken, werd de grote urgentie genoemd, die het directe gevolg was van druk van bovenaf. Het Rijk wilde zo snel mogelijk kunnen doorpakken bij het realiseren van haar energietransitie-agenda. In de provincies struikelde men bijna over eigen benen om het Rijk in dit dossier ter wille te kunnen zijn, tot het ongekend creatief juridisch interpreteren van eigen verordeningen aan toe.

1045 Nu is er iets cruciaals veranderd. Het Rijk is zelf in de vertraging gekomen. In de Tweede Kamer is de motie Leijten/Erkens aangenomen, die eerst een diepgaand onderzoek naar onder andere

gezondheidsaspecten voorschrijft, alvorens tot nieuwe landelijke windnormen te komen. Het Rijk gaat deze motie uitvoeren. Zoals Gedeputeerde Staten in hun brief over het onderwerp aangeven, wil het Rijk nu ook geen inhoudelijk voorschot nemen op de uitkomsten van het genoemde onderzoek. Dit zou in strijd zijn met het Europees recht. De enige conclusie die hieruit op provinciaal niveau kan worden getrokken, is dat wij hier evenmin vooruit zouden moeten lopen op de uitkomsten van het onderzoek. Het nu al overijverig terugbrengen van de minimum afstand van 600 naar 300 meter, vooruitlopend op wellicht toekomstige te verwachten ruimte in de regelgeving, zou analoog aan de overwegingen van het Rijk dan ook ongepast zijn. Daarom zal FvD tegen de partiële herziening Omgevingsverordening stemmen, althans zoals die u voorligt. Wellicht kan het nog anders lopen door amendementen.

De heer **KLEIN** (CU): Er is een grote noodzaak om af te stappen van fossiele energie en onze energie duurzaam op te wekken. Het klimaat verandert door onze jarenlange CO-uitstoot. Daarvan hebben vooral de generaties na ons en de mensen die in kwetsbare gebieden wonen last. Met deze herziening van de Omgevingsverordening maken we de plannen voor opwekken van duurzame energie mogelijk, die gemeenten en provincies met elkaar hebben afgesproken in de Regionale Energiestrategieën. De oude regels en het algemene verbod op windmolens vervallen en in plaats daarvan komen regels, waarin we vastleggen dat de kernwaarden van onze natuurgebieden en van cultureel erfgoed niet aangetast mogen worden. Dat is wat de CU betreft een goede aanpak. We zien dat inwoners erg betrokken zijn bij dit onderwerp en zich vooral zorgen maken over het afschaffen van de zogenaamde 600 meterregel. Dat is natuurlijk heel begrijpelijk. Er zijn weinig mensen die twijfelen over de noodzaak van de opwek van meer duurzame energie. We moeten het wel op zo een manier regelen dat mensen geen onredelijke overlast ervaren of gezondheidsrisico's lopen. Daarover hebben we al vaak gesproken. De ChristenUnie heeft al meerdere malen gepleit voor het overnemen van de strengere WHO geluidsnormen en inmiddels is de Rijksoverheid door de rechter gedwongen om de regels rondom windmolen beter te onderbouwen. Er loopt ook een onderzoek van het RIVM naar de gezondheidseffecten van windmolens. De ChristenUnie vindt het belangrijk om de uitkomsten van deze onderzoeken mee te nemen in de verdere besluitvorming, maar ziet geen reden om de besluitvorming nu uit te stellen. Dat zagen we ook bij de vorige vergadering niet. We vinden het wel belangrijk om de inwoners nauwer te betrekken bij ons beleid rondom de energietransitie. De ChristenUnie heeft daarom een initiatiefvoorstel gemaakt om een burgerpeiling te houden, waarin we inwoners vragen hoe zij aankijken tegen de energietransitie, maar ook de maatregelen, die we kunnen nemen, de afwegingen, die we moeten maken tussen bijvoorbeeld landschap en energie opwek. Met deze peiling zouden we een goed inzicht kunnen krijgen in wat er leeft bij onze inwoners en dat kunnen gebruiken bij de verdere vormgeving van ons beleid na het vaststellen van de Omgevingsverordening. Dit voorstel is al besproken in de commissie. U vond dat het misschien allemaal wel heel snel ging, dus we hebben het even uitgesteld. Ik proef toch wel een positieve grondhouding. We hopen dat we na de zomer daarover een besluit kunnen nemen.

Kortom, de ChristenUnie kan instemmen met dit voorstel en hoopt dat Noord-Hollandse inwoners deze ruimte aangrijpen om samen gedragen plannen uit te werken, die zorgen voor minder gebruik van fossiele energie en meer opwek van duurzame energie.

1090

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Zeggen wat je denkt en doen wat je zegt. Het is wat onze volksvertegenwoordigers zouden moeten doen, maar precies datgene laten. Al jaren stemt een meerderheid van Nederland voor minder migratie en toch stromen er jaar op jaar meer en meer migranten naar ons land. Onze inwoners willen meer inspraak door middel van referenda, maar

1095

zien het correctief referendum afgeschaft worden. Het grootste gedeelte van de mensen wil niet meer dan dertig euro per maand kwijt zijn voor klimaatmaatregelen en toch betalen we inmiddels duizenden euro's per persoon per jaar. Mensen willen niet gedwongen van het gas af en verplicht een warmtepomp in hun huis, maar koopkracht en betaalbare lasten. Onwelgevallige uitslagen op referenda, zoals de Europese Grondwet, het Associatieverdrag met Oekraïne en de Sleepwet, weg

1100

ermee. Een overgrote meerderheid wil meer kerncentrales in ons land en al helemaal geen windturbines of biomassacentrales.

Wij behandelen vandaag de afstandsnorm voor windturbines. Vandaag wordt besloten of windturbines op minimaal 600 meter afstand blijven staan, of dat daarvoor geen enkele restrictie meer zal bestaan. Oorspronkelijk zouden we een week voor de gemeenteraadsverkiezingen over

1105

dit onderwerp besluiten. Het is echt een schande dat de regerende partijen in deze provincie, de VVD, GroenLinks, D66 en de PvdA, de behandeling over de verkiezingen hebben getild. Een schande. De fractievoorzitters van deze partijen verklaarden dat zij tot een goede

standpuntbepaling moesten komen. U mag zelf de conclusie trekken of er sindsdien ook maar iets veranderd is. De opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen is in de geschiedenis van ons

1110

land nog nooit zo laag geweest. Zouden dit soort streken daaraan hebben bijgedragen? Wat denkt u? Laat duidelijk zijn wat u aan JA21 zult hebben. Wij zeggen wat we denken en doen wat we zeggen. Wat ons betreft komt er op land geen enkele windturbine meer bij. Wij vinden de gezondheidsrisico's onaanvaardbaar. Het vervuult ons landschap en kost ook nog eens verschrikkelijk veel geld. Om ons standpunt kracht bij te zetten dienen we de volgende

1115

amendementen in, die er in voorzien dat de 600-meternorm in de provincie, alsook in de regio Amsterdam behouden blijft en dat op land geen windturbines komen en er zonder draagvlak geen windturbines zullen worden gebouwd. Mochten er, jammer genoeg, dan toch windturbines worden gebouwd dan zullen de windturbines aan de volgende eisen moeten voldoen. Een

1120

maximale ashoogte van 120 meter, een minimale lijnopstelling en dezelfde draairichting en dezelfde verschijningsvorm. Ook zal JA21 er wederom voor pleiten geen medewerking aan de bouw van zonne-energie of windturbines te verlenen boven de klimaatdoelstellingen van 35 Terawattuur. U kunt ervan op aan dat JA21 zal blijven pleiten voor betaalbare en betrouwbare energie. U vindt ons niet in het meedoen aan deze exercitie. De uitkomst van deze vergadering is namelijk allang bekend.

1125

De **VOORZITTER**: Een interruptie door Statenlid Gielen.

Statenlid **GIELEN** (GL): Ik hoor de heer Van den Berg allerlei argumenten aanhalen. Hij wil geen windturbines en eigenlijk ook geen zonne-energie. Tegelijkertijd hoor ik u benoemen dat u de kosten voor de klimaatcrisis ontzettend hoog vindt worden. Hoe ziet de heer Van den Berg de kosten van een klimaatcrisis als we nu niks doen en als we niet inzetten op windturbines en zonne-energie?

1130

1135 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik denk dat JA21 veelvuldig heeft bepleit in deze Staten dat wij ook bepaalde maatregelen voor ons zien, maar niet degene die onder andere GL voor zich ziet, de maatregelen waarvoor geen draagvlak is. Waar wel draagvlak voor is zijn zonnepanelen op daken en kerncentrales in ons land. Daarmee kunnen we in betaalbare en betrouwbare energie voorzien en ook aan uw klimaatdoelstellingen voldoen.

1140 Statenlid **GIELEN** (GL): Ik vraag het omdat het natuurlijk een vrij naïeve uitleg is van hoe we onze klimaatdoelen gaan halen. Volgens mij weet u net als ik dat het bouwen van een kerncentrale nogal lang duurt. We zien ook nu al de gevolgen van de klimaatcrisis. Dat is niet iets van ver weg. Dat is niet iets van volgende generaties. Dat is wat we vorig jaar in Limburg hebben zien gebeuren. De kosten daarvan zijn bekend. Ik vraag u: Hoe denkt u met dat uitstel dat te willen  
1145 'besparen'?

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik weet dat het lastig is om wedervragen te stellen, maar ik hoop dat Statenlid Gielen weet hoelang het vergunningstraject is voor het bouwen van een windturbine. Dat is acht jaar. Dat komt bijna in de buurt van de bouw van een kerncentrale. Wat Statenlid  
1150 Gielen in dit geval negeert is dat de windturbines die in deze provincie gebouwd zullen worden, niet voldoende zullen bijdragen aan de klimaatdoelstellingen die GL zo ambieert. Dat ziet u over het hoofd. U kunt daar voor zijn, dat mag, maar wees er dan transparant over voor de verkiezingen en til het niet over verkiezingen heen.

1155 Statenlid **GIELEN** (GL): Ik constateer dat de heer Van den Berg liever inzet op schijnoplossingen en deze uitdagingen vooruitschuift. Dat vind ik pas echt oneerlijk naar onze inwoners toe.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Afrondend. Ik denk dat we het nu al bijna tien jaar hebben over kerncentrales, die niet gebouwd kunnen worden, want 'het zou te lang duren'. Als we toen  
1160 begonnen waren, dan waren ze nu klaar geweest en hadden we een veel betere energiehuishouding gehad dan dat we nu hebben met de crisis waarin we ook nog eens zitten. Dat wil ik nog meegeven aan GL.

Ik lees het dictum voor van alle in te dienen amendementen.  
1165

**Amendement 7/23052022**

600 meter norm windturbines Amsterdam

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 23 mei 2022 ter vaststelling van de 'eerste partiële herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2020'*

1170 *Besluiten het artikel onder artikel 6.27a Windturbines in RES-zoekgebieden:*

*1. Een ruimtelijk plan mag uitsluitend ter plaatse van het werkingsgebied zoekgebieden wind en wind + zon RES 1.0 voorzien in het bouwen, vervangen of opschalen van een of meer windturbines met een rotordiameter van meer dan 5 meter of een ashoogte van meer dan 7 meter, als:*

1175 *a. de windturbines zorgvuldig ruimtelijk worden ingepast; en*

- b. aan de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling om advies wordt gevraagd inzake de locatieafweging en de ruimtelijke inpassing van de windturbines.

als volgt te wijzigen:

1. Een ruimtelijk plan mag uitsluitend ter plaatse van het werkingsgebied zoekgebieden wind en wind + zon RES 1.0 voorzien in het bouwen, vervangen of opschalen van een of meer windturbines met een rotordiameter van meer dan 5 meter of een ashoogte van meer dan 7 meter, als:

a. de windturbines zorgvuldig ruimtelijk worden ingepast;

b. aan de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling om advies wordt gevraagd inzake de locatieafweging en de ruimtelijke inpassing van de windturbines; en

c. in de gemeente Amsterdam de windturbines op minimaal 600 meter afstand worden geplaatst van gevoelige bestemmingen en in geval van bijzondere lokale omstandigheden normen als bedoeld in artikel 3.14a, derde lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer worden vastgesteld conform de daarvoor gestelde voorschriften in artikel 7.18.

Toelichting:

In het kader van de wet geluidhinder (Wgh) vinden wij het onwenselijk als windturbines te dicht geplaatst worden bij gevoelige bestemmingen, zoals woningen, scholen en ziekenhuizen.

Terugvallen op enkel geluidsnormen is niet genoeg omdat geluidsnormen

A7-2022

moelijk te meten zijn, over een gemiddelde genomen worden en zo veel onduidelijkheid veroorzaken. Een afstandsnorm is helder, meetbaar en goed te handhaven. En het biedt zekerheid aan inwoners. Er blijken in de praktijk eigenlijk geen bestemmingen te zijn waarin eigenaren/bewoners van gevoelige bestemmingen op minder dan 600 meter van grote windturbines, hier geen bezwaar tegen hebben. Het aantal protesten en petitie's in Amsterdam benadrukt hoe weinig draagvlak er is voor windturbines van deze grootte binnen bebouwd gebied. Wij pleiten er daarom voor om in het dichtbebouwde Amsterdam bij de realisatie van nieuwe windturbines de afstandsnorm van 600 meter tot gevoelige bestemmingen aan te houden. Daarnaast is bekend dat er landelijke afstandsnormen gaan komen. In het regeerakkoord Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst, 2021-2025 is de volgende passage opgenomen: "Er komen heldere afstandsnormen voor de bouw van windmolens op land en we stimuleren (financiële) participatie van omwonenden om het draagvlak te versterken. Gezien de schaarse beschikbare ruimte zetten we vooral in op grootschalige installatie van zonnepanelen op daken, inclusief normering. Zonnepanelen op land staan we alleen toe, als multifunctioneel gebruik van dat land mogelijk is, bijvoorbeeld op rijksgronden." Om te zorgen dat de overlast van windturbines voor omwonenden beperkt zou blijven is er in Noord-Holland destijds in de PRV en in 2020 in de provinciale omgevingsverordening een afstand van 600 meter gewaarborgd. Een betrouwbare overheid zwalkt niet heen en weer. Het is om die reden onlogisch om een afstandseis die nu van kracht is te schrappen als je weet dat er weer een afstandseis opgelegd gaat worden. Tot slot is deze redenering in het kader van beperking van de overlast van windturbines voor omwonenden actueler dan ooit. Er zijn verschillende rapporten over hoe schadelijk windmolens voor de gezondheid van mensen kunnen zijn en hoe het de leefbaarheid schaadt. Daarbij is er een recente rechterlijke uitspraak over een windturbinepark in Delfzijl die zegt dat een

milieubeoordeling noodzakelijk is om goed te kunnen beoordelen of er een goede balans is tussen het algemene belang van meer opwek van duurzame energie en het belang van leefbaarheid van omwonenden. Een goede motivatie is dus cruciaal, waarbij een minimale afstandseis objectief laat zien dat het belang van leefbaarheid zoveel mogelijk gewaarborgd wordt. Als een goede motivatie ontbreekt, duurt het bovendien alleen maar langer voordat windturbines daadwerkelijk geplaatst kunnen worden.

Ondertekening,

Daniël J. van den Berg  
JA21 Noord-Holland

Wilma van Andel  
CDA

Grethe van Geffen  
Liberaal Noord-Holland

#### **Amendement 8/23052022**

Minimale lijnopstelling en dezelfde draairichting en verschijningsvorm voor windturbines Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 23 mei 2022, te Haarlem, ter vaststelling van de 'eerste partiële herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2020'

Besluiten het artikel onder artikel 6.27a Windturbines in RES-zoekgebieden:

1. Een ruimtelijk plan mag uitsluitend ter plaatse van het werkingsgebied zoekgebieden wind en wind + zon RES 1.0 voorzien in het bouwen, vervangen of opschalen van een of meer windturbines met een rotordiameter van meer dan 5 meter of een ashoogte van meer dan 7 meter, als:

a. de windturbines zorgvuldig ruimtelijk worden ingepast;

b. aan de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling om advies wordt gevraagd inzake de locatieafweging en de ruimtelijke inpassing van de windturbines.

als volgt te wijzigen:

1. Een ruimtelijk plan mag uitsluitend ter plaatse van het werkingsgebied zoekgebieden wind en wind + zon RES 1.0 voorzien in het bouwen, vervangen of opschalen van een of meer windturbines met een rotordiameter van meer dan 5 meter of een ashoogte van meer dan 7 meter, als:

a. de windturbines zorgvuldig ruimtelijk worden ingepast;

b. aan de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling om advies wordt gevraagd inzake de locatieafweging en de ruimtelijke inpassing van de windturbines;

c. de windturbines in een lijnopstelling worden geplaatst van minimaal driewindturbines;

d. de rotorbladen van de windturbines binnen een lijnopstelling dezelfde draairichting hebben; en

e. de windturbines binnen een lijnopstelling eenzelfde verschijningsvorm hebben.

Toelichting:

Windturbines hebben een grote impact op de leefomgeving van gebruikers en inwoners van gevoelige bestemmingen, zoals genoemd in de Wet geluidhinder. Hierbij kan men denken aan kinderopvangcentra, ziekenhuizen en woningen. Windturbines zorgen voor verregaande geluidshinder, slagschaduw, slapeloosheid en waardeverlies van de voornoemde bestemmingen.

1260 *In het kader van het bovenstaande is het wenselijk dat windturbines in een minimale lijnopstelling van 3 windturbines worden geplaatst, om de verrommeling van het landschap tegen te gaan.*

*Daniël J. van den Berg*

*Grethe van Geffen*

*JA21 Noord-Holland*

*Liberaal Noord-Holland*

1265

**Amendement 9/23052022**

Maximale ashoogte windturbines

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 23 mei 2022, te Haarlem, ter vaststelling van de 'eerste partiële herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2020'*

1270

*Besluiten het artikel onder artikel 6.27a Windturbines in RES-zoekgebieden:*

*1. Een ruimtelijk plan mag uitsluitend ter plaatse van het werkingsgebied zoekgebieden wind en wind + zon RES 1.0 voorzien in het bouwen, vervangen of opschalen van een of meer windturbines met een rotordiameter van meer dan 5 meter of een ashoogte van meer dan 7 meter, als:*

1275

*a. de windturbines zorgvuldig ruimtelijk worden ingepast;*

*b. aan de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling om advies wordt gevraagd inzake de locatieafweging en de ruimtelijke inpassing van de windturbines.*

*als volgt te wijzigen:*

1280

*1. Een ruimtelijk plan mag uitsluitend ter plaatse van het werkingsgebied zoekgebieden wind en wind + zon RES 1.0 voorzien in het bouwen, vervangen of opschalen van een of meer windturbines met een rotordiameter van meer dan 5 meter of een ashoogte van meer dan 7 meter, als:*

*a. de windturbines zorgvuldig ruimtelijk worden ingepast;*

1285

*b. aan de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling om advies wordt gevraagd inzake de locatieafweging en de ruimtelijke inpassing van de windturbines; en*

*c. de ashoogte van de windturbines maximaal 120 meter bedraagt.*

*Toelichting:*

*Windturbines hebben een grote impact op de leefomgeving van gebruikers en inwoners van*

1290

*gevoelige bestemmingen, zoals genoemd in de Wet geluidhinder. Hierbij kan men denken aan*

*kinderopvangcentra, ziekenhuizen en woningen. Windturbines zorgen voor verregaande*

*geluidshinder, slagschaduw, slapeloosheid en waardeverlies van de voornoemde bestemmingen.*

*In het kader van het bovenstaande is het wenselijk dat windturbines een maximale ashoogte van 120 meter hebben om de genoemde bezwaren te beperken.*

1295

*Daniël J. van den Berg*

*Grethe van Geffen*

*JA21 Noord-Holland*

*Liberaal Noord-Holland*

**Amendement 10/23052022**

Geen draagvlak geen windturbines

1300

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 23 mei 2022, te*

*Haarlem, ter vaststelling van de 'eerste partiële herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2020'*

*Besluiten het artikel onder artikel 6.27a Windturbines in RES-zoekgebieden:*

1. Een ruimtelijk plan mag uitsluitend ter plaatse van het werkingsgebied zoekgebieden wind en wind + zon RES 1.0 voorzien in het bouwen, vervangen of opschalen van een of meer windturbines met een rotordiameter van meer dan 5 meter of een ashoogte van meer dan 7 meter, als:

- a. de windturbines zorgvuldig ruimtelijk worden ingepast;
- b. aan de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling om advies wordt gevraagd inzake de locatieafweging en de ruimtelijke inpassing van de windturbines.

*als volgt te wijzigen:*

1. Een ruimtelijk plan mag uitsluitend ter plaatse van het werkingsgebied zoekgebieden wind en wind + zon RES 1.0 voorzien in het bouwen, vervangen of opschalen van een of meer windturbines met een rotordiameter van meer dan 5 meter of een ashoogte van meer dan 7 meter, als:

- a. de windturbines zorgvuldig ruimtelijk worden ingepast;
- b. aan de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling om advies wordt gevraagd inzake de locatieafweging en de ruimtelijke inpassing van de windturbines; en
- c. 51% van de gebruikers en inwoners van gevoelige bestemmingen, zoals genoemd in de Wet geluidhinder, binnen een straal van 1 kilometer van de te bouwen windturbine aantoonbaar voorstander zijn van de plaatsing van de windturbine(s). Provinciale Staten beslist over de kaders voor het aantoonbaar maken van het draagvlak.

*Toelichting:*

Windturbines hebben een grote impact op de leefomgeving van gebruikers en inwoners van gevoelige bestemmingen, zoals genoemd in de Wet geluidhinder. Hierbij kan men denken aan kinderopvangcentra, ziekenhuizen en woningen. Windturbines zorgen voor verregaande geluidshinder, slagschaduw, slapeloosheid en waardeverlies van de voornoemde bestemmingen. Desondanks kan er onder de gebruikers en inwoners een wil zijn om de plaatsing van windturbines mogelijk te maken. Om de belangen van alle gebruikers en inwoners te behartigen, zou het wenselijk zijn om voorafgaand aan de plaatsing het draagvlak aantoonbaar te maken.

Daniël J. van den Berg

Grethe van Geffen

JA21 Noord-Holland

Liberaal Noord-Holland

#### **Amendement 11/23052022**

Geen windturbines op land

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 23 mei 2022, te Haarlem, ter vaststelling van de 'eerste partiële herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2020'

Besluiten de artikelen 6.26, 6.27a en 6.27b:

Artikel 6.26:

"Deze paragraaf bevat regels met het oog op het mogelijk maken van windturbines ter uitvoering van de Regionale Energiestrategieën Noord Holland Noord 1.0 en Noord Holland Zuid 1.0 en met het oog op een zorgvuldige ruimtelijke inpassing van windturbines."

*Artikel 6.27a Windturbines in RES zoekgebieden*

*1. Een ruimtelijk plan mag uitsluitend ter plaatse van het werkingsgebied zoekgebieden wind en wind + zon RES 1.0 voorzien in het bouwen, vervangen of opschalen van een of meer windturbines met een rotordiameter van meer dan 5 meter of een ashoogte van meer dan 7 meter, als:*

- a. de windturbines zorgvuldig ruimtelijk worden ingepast;*
- b. aan de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling om advies wordt gevraagd inzake de locatieafweging en de ruimtelijke inpassing van de windturbines. 2 Gedeputeerde Staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van het bepaalde in het eerste lid.*

*Artikel 6.27b Kleine windturbines in landelijk gebied*

*1. Voor zover een ruimtelijk plan van toepassing is op het werkingsgebied Landelijk gebied kan het, in afwijking van artikel 6.27a, ook buiten het werkingsgebied zoekgebieden wind en wind + zon RES 1.0 voorzien in de bouw van één windturbine per bouwperceel, als:*

- a. de windturbine wordt gebouwd op een agrarisch bouwperceel of op een bouwperceel van ten minste 1 hectare waar een stedelijke activiteit is toegestaan;*
- b. de ashoogte niet meer bedraagt dan 15 meter vanaf het maaiveld;*
- c. de windturbine in landschappelijk opzicht aansluit op de bijbehorende bebouwing;*
- d. de windturbine zorgvuldig ruimtelijk wordt ingepast.*

*2. Gedeputeerde Staten kunnen nadere regels stellen ten aanzien van het bepaalde in het eerste lid. als volgt te wijzigen:*

*Artikel 6.26:*

*“Deze paragraaf bevat regels met het oog op het plaatsen van windturbines in de provincie Noord-Holland.”*

*Artikel 6.27a:*

*1. Een ruimtelijk plan voorziet niet in het bouwen, vervangen of opschalen van een of meer windturbines met een rotordiameter van meer dan 5 meter of een ashoogte van meer dan 7 meter, als:*

- a. de windturbines op land worden geplaatst in de provincie Noord-Holland.*

*Artikel 6.27b komt te vervallen.*

*Toelichting: Windturbines hebben een grote impact op de leefomgeving van gebruikers en inwoners van gevoelige bestemmingen, zoals genoemd in de Wet geluidhinder. Hierbij kan men denken aan kinderopvangcentra, ziekenhuizen en woningen. Windturbines zorgen voor verregaande geluidshinder, slagschaduw, slapeloosheid en waardeverlies van de voornoemde bestemmingen. JA21 vindt het onwenselijk dat industriële installaties, vergezeld met de voornoemde bezwaren, geplaatst worden in de nabije leefomgeving van gebruikers en inwoners van gevoelige bestemmingen. JA21 is geen voorstander van windturbines. Als deze zo nodig toch geplaatst moeten worden, dan dienen deze op locaties te komen waar de gebruikers en inwoners hier geen hinder van ondervinden, zoals op zee.*

*Daniël J. van den Berg, JA21 Noord-Holland*

**Amendement 12**

1390 Verleen geen medewerking aan de bouw van zonne-energie of windturbines boven de RES doelstelling van 35 TWh.

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 23 mei 2022, te Haarlem, ter vaststelling van de 'eerste partiële herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2020'*

1395 *Besluiten het artikel onder artikel 6.27a Windturbines in RES-zoekgebieden:*

*1. Een ruimtelijk plan mag uitsluitend ter plaatse van het werkingsgebied zoekgebieden wind en wind + zon RES 1.0 voorzien in het bouwen, vervangen of opschalen van een of meer windturbines met een rotordiameter van meer dan 5 meter of een ashoogte van meer dan 7 meter, als:*

1400 *a. de windturbines zorgvuldig ruimtelijk worden ingepast;*

*b. aan de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling om advies wordt gevraagd inzake de locatieafweging en de ruimtelijke inpassing van de windturbines.*

*als volgt te wijzigen:*

1405 *1. Een ruimtelijk plan mag uitsluitend ter plaatse van het werkingsgebied zoekgebieden wind en wind + zon RES 1.0 voorzien in het bouwen, vervangen of opschalen van een of meer windturbines met een rotordiameter van meer dan 5 meter of een ashoogte van meer dan 7 meter, als:*

*a. de windturbines zorgvuldig ruimtelijk worden ingepast;*

*b. aan de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling om advies wordt gevraagd inzake de locatieafweging en de ruimtelijke inpassing van de windturbines; en*

1410 *c. de landelijke doelstelling van 35 TWh aan opgewekte elektriciteit op land, zoals genoemd in het Klimaatakkoord d.d. 28-06-2019, door middel van zonne- en windenergie, nog niet behaald is.*

1415 *Toelichting: Sinds februari 2018 hebben daarom meer dan 100 partijen gewerkt aan een samenhangend pakket aan voorstellen waarmee het CO2-reductiedoel in 2030 gerealiseerd kan worden. Het eindresultaat is het Klimaatakkoord dat op 28 juni 2019 werd gepresenteerd. Dit Klimaatakkoord zorgde voor een pakket aan maatregelen waarmee het politieke reductiedoel van 49% in 2030 wordt gerealiseerd. Eén van die doelen betreft het opwekken van 35 TWh aan*

1420 *elektriciteit op land, door middel van zonne- en windenergie. Het doel van 35 TWh is uitgewerkt in de Regionale Energie Strategieën (RES). Recent is uit een berekening van het Planbureau voor de Leefomgeving gebleken dat het huidig opgesteld vermogen, vermogen dat in de pijplijn zit, en de ambitie de gestelde 35 TWh ruimschoots overschrijd.*

*Tevens staat in het Klimaatakkoord staat dat opwekking boven de 35 TWh niet zomaar direct op land mag plaatsvinden, maar eerst op zee of middels zon op kleine daken gevonden moet worden. Dit amendement faciliteert deze stelling.*

*Daniël J. van den Berg, JA21 Noord-Holland*

De **VOORZITTER**: Deze zes amendementen maken onderdeel uit van de beraadslaging.

1430

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Er is veel te doen over de RES. Dat hoort u nu ook al. Er wordt flink over heen en weer gepraat. Voor de SP is het heel belangrijk dat bij het plaatsen van turbines op land er rekening wordt gehouden met de effecten op de gezondheid van omwonenden en op de natuur. U hoort dus ook dat de SP het belang van turbines op land niet ontkend. Absoluut niet.

1435 We hebben zojuist van de heer Kanik een prachtige verhandeling gehoord over waarom we aan energietransitie moeten doen. Daar ben ik het mee eens. De vraag is of de turbines op land het verschil zullen gaan maken. We hebben in deze provincie nog een aantal zaken die er flink inhakken. Ik noem Tata Steel en Schiphol maar even zo in de snelheid. Als we het daar over hebben dan is het: "Nee, dat kan niet. Het is moeilijk." We moeten wel die turbines. Ik vind dat  
1440 scheef. Dat mag duidelijk zijn. Voor het geval er getwijfeld wordt aan nut en noodzaak. We hebben anderen gehoord: "We moeten helemaal niet aan energietransitie doen. Dat is de grootste flauwekul van de wereld." De wereld gaat eraan als je niet oppast. Dan moet je ook wel de echte maatregelen nemen. De echte. Dit was even een statement vooraf.

We vinden het van het allergrootste belang dat er messcherpe, of zo u wilt glasheldere criteria  
1445 komen voor het plaatsen van turbines op land. Daar mag niet mee gerommeld worden. Heen en weer. Dan weer zus en dan weer zo. Het moet helder zijn. Er is nog steeds discussie gaande. Dat deed ik daarnet bij een interruptie van Statenlid Gielen. We zijn nog niet klaar met die geluidsnorm. Het is er nog niet. Daar moet nog over gesproken worden. Waarom zou je nu alvast iets vaststellen, wat je later weer gaat aanpassen? De heer Kanik zei dat het een aanname is dat  
1450 die 600 meter niet omlaag gaat. Het feit dat die 300 meter er blijft, is ook een aanname. Met alleen maar aannames kom je er niet. Daar hebben mensen in deze provincie, maar ook in andere provincies, helemaal niks aan. Ze zeggen dat er heen en weer wordt bewogen en vragen zich af of ze wel worden gehoord. Ik hoorde mevrouw Kaamer van Hoegee zeggen: "Het moet van onderop. Dat is participatie." Wat er nu gebeurt, is dat bij elk aangewezen plekje de mensen  
1455 straks verwezen worden naar de rechter. Ik weet niet of u snapt hoe dat gaat met rechtszaken? Ondiplomatiek gezegd: Jan met de pet weet de weg meestal niet te vinden, maar die heeft er wel last van. Dan kan men stellen dat een rechtszaak is gevoerd, maar wie wint er? Degene met de diepste zakken. Helaas. Dat is heel eenvoudig gezegd als je naar het recht wordt verwezen. Dat heb ik eerder ook aangehaald met de volledige Omgevingswet. Daar kom ik straks nog wel op  
1460 terug bij het volgende punt.

Wij stellen drie dingen voor. Ten eerste: Wachten op de uitwerking van de motie Erkens/Leijten. Ik heb daartoe een motie. In het besluit staat de vigerende afstandsnorm te handhaven totdat het Rijk met een landelijk resultaat komt. Deze motie wordt mede ingediend door het CDA en Liberaal N-H.

1465 Wat wij ook vinden is dat turbines niet in NNN (Natuurnetwerk Nederland) mogen komen. Ook daar heb ik een motie voor. Daarin staat heel duidelijke en kwantificeerbare regels op te stellen, alvorens toestemming tot plaatsing in NNN te geven. Deze motie wordt mede ingediend door de PvdD.

De laatste motie gaat over de MER-plicht. Vanaf drie windturbines is er een MER-plicht. Wij vinden  
1470 dat elke turbine aan een MER-plicht moet voldoen. In de motie staat de MER-plicht in te stellen voor alle nieuw te bouwen windturbines, ook als het er één is. Deze motie is mede ondertekend door JA21.

**Motie 49/23052022**

1475 Duidelijke Rijksnormen afwachten

*Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen, Constatende dat:*

- *er discussie is ontstaan over afstandsnormen tussen windturbines en woningen met betrekking tot gezondheidseffecten;*
- *de motie Leijten/Erkens in de Tweede Kamer is aangenomen die om duidelijke*
- 1480 *afstandsnormen vraagt;*
- *in de aanpassing Omgevingsverordening voorgesteld wordt de afstand tussen windturbines en woningen te verlagen van 600 m naar 350 m.*

*Overwegende dat:*

- *gezien de onduidelijkheid van gezondheidseffecten van windturbines het onverstandig is*
- 1485 *om vooruitlopend op de uitkomst van de onderzoeken aan die afstand te tornen;*
- *er zelfs een kans bestaat dat de afstandsnorm verhoogd kan worden;*
- *er voor initiatiefnemers op deze manier onduidelijkheid blijft bestaan;*
- *het Rijk volgens planning voor het einde van 2022 met nieuwe afstandsnormen zal komen.*

1490 *Besluit:*

*De vigerende afstandsnorm te handhaven totdat het Rijk met een landelijk resultaat komt.*

*En gaat over tot de orde van de dag.*

*SP,*

*CDA,*

*Liberaal N-H*

*Remine Alberts*

*Wilma van Andel*

*Grethe van Geffen*

1495

**Motie 48/23052022**

*Windturbines in NNN"*

*Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,*

*Constatende dat:*

- 1500 • *voor Natura 2000 (in NNN) heel strenge regels gelden;*
- *er voor de wijziging Omgevingsverordening wordt voorgesteld dat onder voorwaarden turbines in NNN geplaatst mogen worden zonder dat het oppervlak daarvan afneemt.*

*Overwegende dat:*

- *het niet duidelijk is hoe de afname van NNN door het plaatsen van windturbines*
- 1505 *gekwantificeerd wordt;*
- *het daardoor niet duidelijk kan zijn hoeveel compensatie er zou moeten plaatsvinden.*

*Besluit:*

*Heel duidelijke en kwantificeerbare regels op te stellen alvorens toestemming tot plaatsing in NNN te geven.*

1510 *En gaat over tot de orde van de dag.*

*SP,*

*PvdD,*

*Remine Alberts*

*Jaap Hollebeek*

**Motie 47/23052022**

1515 *Windturbines en MER-plicht"*

*Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen, Constatende dat:*

- *de commissie MER een aantal stevige opmerkingen heeft gemaakt over milieueffecten van windturbines.*

*Voorts constaterende dat:*

- 1520 • *het bevoegd gezag (i.e. De gemeente) besluit of er voor kleinere windparken (van 3 tot 10 turbines) MER-plicht is of niet.*

*Overwegende dat:*

- *zelfs een enkele turbine een effect kan hebben op het milieu;*
  - *er verschillen tussen gemeenten kunnen ontstaan in het al dan niet besluiten tot een MER;*
- 1525 • *bewoners of andere belanghebbenden richting het recht worden verwezen, wat onwenselijk is.*

*Besluit:*

*Voor ALLE nieuw te bouwen windturbines een MER-plicht in te stellen.*

*En gaat over tot de orde van de dag.*

- 1530 SP, JA21,  
Remine Alberts Daniël van den Berg

De **VOORZITTER**: De moties maken onderdeel uit van de beraadslaging.

- 1535 Dan kijk ik naar het college. Er zijn amendementen en moties ingediend. Wilt u daarover nog nadenken, of kunt u direct reageren in eerste termijn?

Gelet op de reactie vanuit het college wordt een overzicht gemaakt van de amendementen en de moties. Ik schors de vergadering voor tien minuten.

- 1540 *Schorsing 12.01 – 12.16 uur.*

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering en geef het woord aan gedeputeerde Stigter.

*Reactie namens het college van Gedeputeerde Staten in eerste termijn:*

- 1545

Gedeputeerde **STIGTER**: Door een aantal van is het al genoemd. We staan aan de vooravond, of eigenlijk middenin een enorme opgave om klimaatverandering tegen te gaan. Dat wordt op allerlei manieren opgepakt. Voor het zorgdragen van een duurzame elektriciteitsvoorziening zijn de Regionale Energiestrategieën (RES) daarin leidend. In dat kader was het ook heel passend in het coalitieakkoord om af te spreken om, ten aanzien van de uitvoering van de RES, alle bovenwettelijke normen en koppen eraf te halen en aan te sluiten bij wat de rest van Nederland doet. Dat gelijke speelveld helpt ook de initiatiefnemers. Dat was al aangekondigd in het coalitieakkoord. Alle partners hebben er eigenlijk al rekening mee gehouden bij het opstellen van de RES. Ook de initiatiefnemers zijn op dat vlak aan de slag gegaan hiermee. Uiteraard gaat dat niet ten koste van gezondheid of leefbaarheid. In het vervolgproces blijft dat uiteraard geborgd. Die weerslag vindt u terug in de voordracht, vanuit het college, om de bovenwettelijke normen en koppen eraf te halen. Dan gaat het niet alleen over de 600 meter grens. Het gaat ook over de lijnopstelling en dat soort dingen. Daarmee sluiten we aan bij de rest van Nederland. Ik heb van u vragen of opmerkingen gehoord waarbij ik de behoefte voel om erop te reageren.

- 1550

- 1555

- 1560 Allereerst de vraag van de heer Kanik± Wat betekent dit nu eigenlijk met die 600 meter grens en de onzekerheid die dat met zich meebrengt. Dat hebben we geïnventariseerd. Die vraag kwam ook aan de orde in de voorbereidende commissievergadering. In de twee RES'en zijn er veertig zoekgebieden. Daarbij is sprake van wind en zon of alleen wind. In ongeveer de helft van de projecten worden al concrete initiatieven genomen richting uitvoering door een initiatiefnemer,
- 1565 veelal corporaties. Zo'n twintigtal projecten kijkt hiernaar. Dat is een aanzienlijke hoeveelheid.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Kanik.

De heer **KANIK** (D66): Wat bedoelt de gedeputeerde met: "Kijkt hiernaar"?

1570

Gedeputeerde **STIGTER**: Ik heb uw vraag zo verstaan: Wat doet het al dan niet weghalen van bovenwettelijke normen voor de uitvoering in de praktijk? Op basis daarvan is een inventarisatie gemaakt van alle RES-zoekgebieden, die we in beeld hebben. Dat zijn er veertig, waarbij wind aan de orde zou kunnen zijn. Vervolgens is bekeken hoever ze zijn met de planvorming. Ongeveer de helft is bezig met het gesprek over de uitvoering. Als er onzekerheid is vanuit het Provinciehuis of over de 600-metergrens, doet dat wat met de uitvoering. Dan zullen de initiatiefnemers hun plan niet gaan uitvoeren. Ze vragen zich dan af of het echt wel gaat veranderen, zoals de Provincie drie jaar geleden heeft aangekondigd.

1575

- 1580 De heer **KANIK** (D66): Heeft het een effect gehad op projecten dat we de besluitvorming over deze partiële herziening hebben uitgesteld? Zijn initiatiefnemers meer afwachtend, of hebben ze zich er niets van aangetrokken?

1585

Gedeputeerde **STIGTER**: Op het moment dat de Provincie besluitvorming uitstelt, heeft dat ook effect op de initiatiefnemers. Die wisten begin januari of februari waar ze aan toe waren. Nu moeten ze waarschijnlijk wachten tot mei. Dat heeft een effect. Het is overzichtelijk in de tijd, maar iedere onzekerheid in het veld van uitvoering van energieprojecten levert meer onzekerheid op. Het is onderwerp dat veelal ter discussie staat. Alle initiatiefnemers proberen het proces heel zorgvuldig in te richten. Iedere onzekerheid helpt niet om tot uitvoering te komen.

1590

In reactie op mevrouw Van Andel: Het is niet waar dat wij regelloos de RES-trajecten zijn ingegaan. Sterker nog, er zijn heel veel regels nog steeds van toepassing. Het beeld dat er geen provinciale regels van toepassing zijn bij de RES, is onjuist. Er zijn veel zoekgebieden naar boven gekomen, waar het gesprek is aangegaan, wat heeft geresulteerd in het niet meer zijn van een zoekgebied, of een ander of kleiner zoekgebied. Er is wel degelijk sprake van provinciale regels, die van toepassing zijn verklaard. We hebben ook regels, zoals NNN of Bijzonder Provinciaal Landschap, waarbij het niet zo is dat alles kan. Dan moet je open de discussie in gaan. Het is dan afhankelijk van de vormgeving van dat project. Het is dan maatwerk. Je moet kunnen onderbouwen dat het in die specifieke situatie wel mogelijk is. Dat is niet regelloos

1595

- 1600 Dan ben ik bij de vraag van mevrouw De Vries. Ook mevrouw Kaamer van Hoegee sprak erover. De zogenoemde Gezondheidseffect Screening. Tot vorig jaar kon iedere initiatiefnemer en bevoegd gezag terugvallen op de algemene regels van het Rijk, in het Activiteitenbesluit. Daarvan

heeft de rechter gezegd dat het niet meer mag. Daar moet eerst nog een MER-beoordeling plaatsvinden op die regels. Initiatiefnemers mogen wel doorgaan met hun omvorming en uitvoering. Alleen zullen ze dat zelf moeten gaan onderbouwen. Dat moest toch al omdat ieder windproject onder die MER-beoordeling valt. Daar heb je onderzoeken en beoordeling voor nodig. Dat zijn best technische onderwerpen met diepgravende onderzoeken. Tegelijkertijd zien we dat er veel zorgen zijn over gezondheid en windmolens. Niet iedereen is in staat, of is bereid om daar helemaal de diepte in te gaan. Daar kan een Gezondheidseffect Screen (GES) behulpzaam in zijn, om de verschillende parameters/indicatoren die bepalend zijn voor gezondheid netjes op een rij te zetten. Dat heeft vervolgens een score. In ieder project wordt gescoord van een tot acht. Hoe hoger het wordt, hoe slechter het scoort op gezondheid. Dat kan behulpzaam zijn in het gesprek hierover. Het is geen pseudoregelgeving. Het is een hulpmiddel. De Provincie heeft aangegeven dat als een project hoger scoort dan vijf, het voor de hand ligt dat de initiatiefnemer opnieuw gaat kijken of het wel kan in deze vorm. Het blijft uiteindelijk een hulpmiddel in een advies. Dat is de Plan-MER.

Ik ben het met mevrouw Kaamer van Hoegee eens. Lokaal draagvlak stopt niet bij de gemeentegrens. Dat is precies de reden dat wij dit in RES-verband oppakken. We hebben niet tegen alle Noord-Hollandse gemeenten gezegd: "Veel succes met de RES." Nee, dat doe je in regionaal verband. Er wordt ook intensief gesproken in regionaal verband over de projecten binnen de verschillende gemeenten. We hebben afgesproken, aangemoedigd door u, dat we bij de projecten waar we zien dat er bovenlokale discussies zijn, veelal rondom Amsterdam, maar ook buiten Amsterdam, als Provincie aangehaakt zijn. Dat voeren we op dit moment uit. Onlangs heb ik een bestuurlijk gesprek gevoerd met alle betrokken gemeenten rondom de Noorder IJplas in Amsterdam.

Dan ben ik bij het oordeel van het college over de moties en amendementen.

Amendement 7, '600-meternorm windturbines Amsterdam', wordt ontraden omdat het de bovenwettelijke kop opnieuw bevestigt, terwijl we daar juist vanaf willen. Op het moment dat wij zo een amendement zouden invoeren dan moet het ruimtelijk relevant zijn en een geografische duiding van Amsterdam is dat niet. Het zal vanuit de inhoud moeten worden onderbouwd. Los daarvan had het college dit amendement ook ontraden.

Amendement 8 over de minimale lijnopstelling en dezelfde draairichting en verschijningsvorm wordt met dezelfde argumentatie ontraden. Dit is een bovenwettelijke norm en daar willen we juist vanaf.

Amendement 9 'Maximale ashoogte windturbines' wordt ontraden, vanwege het bovenwettelijke karakter. Het gaat om de overlast. Daarop worden regels gebaseerd. Dat zult u ook terugzien in de nieuwe regels. Dat is de bedoeling.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Van den Berg.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik hoorde de gedeputeerde zeggen dat die afstand niet relevant is, maar dat het om de overlast gaat. Heeft een grote of een kleine windturbine juist niet te maken met overlast? Het heeft toch een totaal verschillende karakter of er een windturbine van 300 tot 400 meter of van 100 meter voor de deur staat?

Gedeputeerde **STIGTER**: Overlast bestaat uit verschillende onderdelen. Een belangrijke is overlast van geluid. Dat staat in zekere zin los van de ashoogte. Je hebt kleine molens die veel meer geluid maken dan de moderne windmolens. We vinden het een goede benadering om te kijken welke geluidsoverlast de molen veroorzaakt. Een tweede element is de landschappelijke inpassing. Dat is ook een van de beoordelingen waarvoor we de ARO blijven inschakelen voor windmolens. Dan kan de ashoogte, afhankelijk van het gebied wel degelijk bepalend zijn om een molen wel of niet te willen.

1650

1655 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Als ik de vraag anders stel. Stel dat u een windturbine voor uw deur krijgt, zou u het dan niet van belang vinden of die molen kleiner of groter is?

Gedeputeerde **STIGTER**: Ik denk dat de benadering om uit te gaan van de overlast de meest verstandige benadering is. Hoeveel geluid maakt een windturbine? Hoor ik die windturbine? Dat is bepalend. Of het nu een windmolen is of een snelweg, of wat dan ook.

1660

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): Ik kan me helemaal vinden in uw advies over deze moties, maar ik was wel wat verrast. Ik dacht dat u zou gaan zeggen: Die draairichting nemen we mee in onze landschappelijke adviezen en de richtlijn. Daar zag ik dat niet in staan. Is het een bewuste keuze dat de draairichting niet in de Handreiking staat?

1665

Gedeputeerde **STIGTER**: Het is geen bewuste keuze om de draairichting niet in de Handreiking op te nemen. Daar wil ik nog wel naar kijken.

1670

De heer **KLEIN** (CU): Dank voor deze toezegging. Ik denk dat een gemeenschappelijke draairichting of dezelfde draairichting nauwelijks effect heeft op het wel of niet haalbaar zijn van een plan. Het maakt wel dat het een rustigere uitstraling heeft.

1675

Gedeputeerde **STIGTER**: Amendement 10 'Geen draagvlak, geen turbines' wordt ook ontraden. Participatie is een heel belangrijker drager geweest voor het RES-proces. Er is geen onderwerp aan de orde gekomen waarbij zoveel aan participatie is gedaan dan in het kader van de RES'en. Draagvlak heb ik vertaald als: "Wordt een RES ook aangenomen door de gemeenteraden?" De eerste overheid die daar overgaat. Op het moment dat dit het geval is, -dat zie je terug in een zoekgebied-, dan is dat voor ons voldoende draagvlak. We gaan er dan geen eigenstandige toetsing op loslaten. Los daarvan vind ik de vertaling hier dan ook buitengewoon ingewikkeld, om dat uit te voeren.

1680

Amendement 11 'Geen windturbines op land' wordt ontraden, omdat het een beperking van de uitvoering van de RES met zich meebrengt. We hebben windmolens nodig om de nationale doelstelling van ten minste 35 TWh te realiseren.

1685

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Van den Berg.

1690 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Wat onze partij stoort is dat wij vele peilingen zien, onder andere door I&O vrij recent nog, die overduidelijk laten zien dat een overgrote meerderheid van de Nederlanders tegen windturbines op land is en meer voor windturbines op zee, dan wel zonnepanelen op daken, ten opzichte van landbouwgrond. Vindt u dat dan niet belangrijk om mee te nemen in de besluitvorming, die hier plaatsvindt.

1695

Gedeputeerde **STIGTER**: We hebben geen keuze. We hebben die luxe niet. Het zullen meer windturbines op zee zijn. Gelukkig zijn daarvoor zeer recent ambitieuze plannen gemaakt. Het zullen zonnepanelen op daken zijn. Ook daarvoor zijn plannen gemaakt. De Provincie kan het zich niet veroorloven om een belangrijke bron als windenergie in Noord-Holland achterwege te laten. We zullen alles op alles moeten zetten om die doelstelling daarbij te halen. In de praktijk zou je kunnen zeggen, dat het aandeel wind ten aanzien van zon relatief beperkt is. Dat had best hoger kunnen zijn, als je kijkt naar de efficiency van windturbines. Met de uitkomst van het RES-proces is juist ingezet op zonne-energie. Veel discussies, ook hier in huis, gingen over windturbines rondom Amsterdam. Daar hebben we een uitgebreider onderzoek gehad, door middel van de gemeenteraadsverkiezingen. Ik heb niet de indruk dat partijen die zich heel erg hebben uitgesproken tegen windturbines daarop uitdrukkelijk de verkiezingen hebben gewonnen.

1705

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dat wil ik dan toch bestrijden. U zegt dat we die luxe niet hebben. Ik vraag me af waar u dat vandaan haalt. Meerdere PBL-rapporten hebben aangegeven dat we die doelstellingen, zoals genoemd in het Klimaatakkoord, eenvoudig gaan halen, ook zonder die windturbines. Er zijn voldoende zonnepanelenplannen om die doelstellingen te halen.

1710

Gedeputeerde **STIGTER**: We hebben hier vaak met elkaar besproken dat we de luxe niet hebben, omdat we in de praktijk zullen zien dat er nogal wat planuitval zal zijn in de toekomst. In de berekening van het PBL schittert uit dat als we alles maximaal rekenen, het uitkomt op circa 50 Twh. Het meest waarschijnlijke is 38 Twh. Dat ligt niet heel ver boven 35 Twh. Een paar keer is een motie in de Kamer aangehaald. Er is ook een motie aangenomen in de Kamer die ten aanzien van de RES-doelstellingen zegt: Kijk verder dan 2050 en stop niet, want we zien dat de doelstellingen alleen maar hoger zullen worden. Ook die motie is met een ruime meerderheid aangenomen door de Tweede Kamer. Dat betrekken wij ook bij niet een GAP zetten op 35 Twh. In het Klimaatakkoord hebben we afgesproken dat ten minste 35 Twh wordt nagestreefd.

1715

1720

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Een mooi bruggetje om op aan te haken. Inderdaad, die motie is aangenomen. Er zal waarschijnlijk nog wel een grotere doelstelling aankomen. Hetzelfde Klimaatakkoord stelt dat we eerst moeten kijken naar wind-op-zee, dan naar zon-op-daken en pas als laatste naar wind-op-land. Bent u bereid om daarin mee te gaan?

1725

Gedeputeerde **STIGTER**: Ik volg de ladder van de RES. Ik kijk ook naar draagvlak en plantontwikkeling. Wat niet wil zeggen dat er geen windmolens bij zullen gaan komen. Het is in ieder geval verstandig om maximaal onze daken te benutten en maximaal de ruimte op zee. Dat

1730

is de afspraak die we met elkaar hebben gemaakt en met het Rijk bij de afronding van het RES-proces.

1735 Amendement 12 'Verleen geen medewerking aan de bouw van zonne-energie of windturbines boven RES-doelstelling 35 TWh' wordt ontraden. Ten minste 35 Twh is afgesproken. Bovendien is een motie breed aangenomen om verder te kijken dan 2030. Daarmee houden we rekening.

1740 Amendement 13 '600-meternorm windturbines' wordt ontraden, omdat het precies ook weer de kop is. Vanuit het college houden we een consistente lijn aan.

Motie 47 'Windturbines en de MER-plicht' wordt ontraden. De MER-regels zijn volstrekt helder, wie ook het bevoegd gezag is. Nagenoeg bij ieder windproject moet een MER-beoordeling worden gemaakt. In die zin is de motie ook overbodig. In de tekst staat nog een omissie ten aanzien van de aantallen. Wij zijn bevoegd gezag voor 5 Mega Watt. Voor iedere windmolen van twee of meer  
1745 zijn we als Provincie bevoegd gezag en niet de gemeenten.

Motie 48 'Windturbines in NNN' wordt ontraden. De regels van wat wel en wat niet mag in NNN zijn helder en ook goed toepasbaar. Per geval zal een onderzoek gedaan moeten worden, wat bepalend is voor wat wel en wat niet kan. In de praktijk betekent dit dat NNN en windmolens heel vaak niet samen zullen gaan. Dat klinkt logisch, maar daar kunnen uitzonderingen op zijn. Daar  
1750 bieden de regels ruimte voor op dit vlak.

Motie 49 'Duidelijke Rijksnormen afwachten' wordt ontraden. Alles op alles moet worden gezet om snel van kant te gaan in de uitvoering van de RES. De rechter riep ook op om te komen tot een eigenstandige onderbouwing op dat vlak om dat te kunnen gaan doen. Hierop wachten dat zou onuitvoerbaar gevolgen hebben, ook voor de uitvoering in de praktijk en richting de  
1755 initiatiefnemers.

Daarmee ben ik door alle moties en amendementen heen.

De **VOORZITTER**: Ik constateer dat er geen behoefte is aan een tweede termijn. Daarmee kunnen we de beraadslagingen over dit agendapunt afronden. In de besluitvormende vergadering wordt  
1760 gestemd over de amendementen, moties en de voordracht.

Dan stel ik voor dat we nu schorsen voor de lunch tot half twee.

*Schorsing voor lunch van 12:39 – 13.32 uur*

1765 De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. We zijn aangekomen bij agendapunt 10.

## **10. Omgevingsverordening Noord-Holland 2022 (Voordracht 14-2022)**

1770 De **VOORZITTER**: Tijdens de bespreking van dit agendapunt komen twee maidenspeeches aan bod van de heren Mulder (D66) en Muurlink (PvdA). Ik heb met beide Statenleden gesproken. Ik zou het zeer waarderen als u respecteert dat zij hun maidenspeech onafgebroken mogen houden. Ze zijn beiden bereid om na afloop uw eventuele vragen te beantwoorden.

- 1775 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Deze omgevingsverordening is bij uitstek een kans om gebiedsgericht maatwerk te leveren, maar dat moet wel hier en nu gebeuren. Waar de versie van 2020 nog voornamelijk een beleidsneutrale vertaling betrof, ligt er nu een uitgelezen kans om als provincie een rol te pakken in de geest van de Omgevingswet. Een wet waarin de landelijke overheid zegt aan te willen sluiten bij de nieuwe, complexe maatschappelijke uitdagingen en de transitie naar een duurzame samenleving, waarin kwetsbare waarden worden beschermd en vervolgens integraal te kijken naar de grote uitdagingen van onze generatie. Uitdagingen op onder meer het gebied van gezondheid, milieu, klimaat, biodiversiteit, veiligheid et cetera.
- 1780 En -ere wie ere toekomt- dit is het eerste college dat serieus werk zegt te willen maken van het oppakken van deze uitdagingen. Maar de Partij voor de Dieren zou de Partij voor de Dieren niet zijn, als we het college niet zouden willen helpen om die ambitie integraal vorm te geven in concreet beleid. Daarom gaan wij vandaag een elftal moties indienen, die tot stand zijn gekomen na uitvoerige en constructieve ambtelijke ondersteuning, waarvoor we iedereen overigens nog hartelijk willen danken. De haalbaarheid van deze moties en de aansluiting bij het huidige beleid zijn dus verzekerd, de rest - collega-Statenvolledigheidsleden - is aan u.
- 1785 Het landbouwdossier, en dan met name de intensieve dierhouderij, is bijvoorbeeld een uitgelezen kans om meerdere uitdagingen in een keer aan te pakken: biodiversiteit, landbouw, klimaat, bodemdaling, gezondheid, noem maar op. Zo is er landelijk aandacht voor ABCD-zonering, waarbij A productiegerichte landbouw is (kringloop en emissiearm), D Natuurgebieden, en de B- en C-categorieën zijn overgangsgebieden, waaronder veenweidegebieden en gebieden rond
- 1795 Natura2000-gebieden. Zo'n zoneringsschaakbord kan helpen de transitie naar ecologische landbouw te bevorderen, conform onze Voedselvisie. Daarom dien ik, samen met de SP, een motie in.

#### **Motie 50/23052022**

Zoneringsschaakbord landbouw voor versnelling transitie naar gezond voedselsysteem

- 1800 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 23 mei 2022, ter behandeling van de voordracht Omgevingsverordening 2022; constaterende dat:*
- *op meerdere vlakken gedacht en gewerkt wordt aan een zonering van de landbouw, oftewel over de vraag waar welk type landbouw mogelijk is;*
  - 1805 - *bijvoorbeeld in het eindrapport van de commissie Remkes 'Niet alles kan overal' de volgende driedeling is genoemd: groene gebieden met de functie natuur (NNN), rode gebieden met de functie landbouw (binnen ecologische grenzen) en oranje overgangsgebieden in het omliggende landelijk gebied, met landschappelijk verweven functies die bijdragen aan de kwaliteit van de leefomgeving van het landelijk gebied;*
  - 1810 - *landelijk wordt er over ABCD-zonering gesproken, waarbij A productiegerichte landbouw is (kringloop en emissiearm), D Natuurgebieden, en B en C overgangsgebieden, waaronder veenweidegebieden en gebieden rond Natura2000-gebieden ;*
  - *de provincie participeert in de overleggen; overwegende dat:*
  - *dit ruimtelijk denken een perspectief voor de landbouw kan betekenen en sturing geeft;*
  - 1815 - *bij de Voedselvisie is toegezegd om te kijken om een zone rondom Natura2000-gebieden de hoogste vorm van natuur inclusieve (niveau 3) landbouw te maken;*

- *in de Voedselvisie duidelijk wordt aangegeven dat we werken aan een transitie van ons huidige voedselsysteem. Namelijk "Een transitie die streeft naar een beter evenwicht tussen, economische, ecologische, ruimtelijke en sociale belangen. [...] Uit ecologisch oogpunt moet de transitie van het voedselsysteem\* ook voordelig zijn voor bodem, water, biodiversiteit, klimaat en dierenwelzijn."*
  - *in de Voedselvisie wordt erkend dat de transitie naar o.a. een ecologisch en diervriendelijk voedselsysteem natuurlijk niet alleen door provincie te realiseren is, maar dat we "als provincie wel een belangrijke bijdrage kunnen leveren om de transities te versnellen";*
  - *een zoneringskaart daaraan kan bijdragen;*
- 1820
- 1825
- gehoord de discussie, verzoeken GS:*
- *om voor de volgende partiele herziening van de Omgevingsverordening een opzet voor een globale zoneringskaart landbouw aan PS te sturen;*
- en gaan over tot de orde van de dag.*
- 1830
- |                              |                       |
|------------------------------|-----------------------|
| <i>Jaap Hollebeek</i>        | <i>Remine Alberts</i> |
| <i>Partij voor de Dieren</i> | <i>SP</i>             |

In de Omgevingsvisie Noord-Holland is opgenomen dat om de biodiversiteit op peil te houden, toekomstige ontwikkelingen zoveel mogelijk natuurinclusief moeten zijn. Provinciale Staten hebben uitgesproken dat de energietransitie gekoppeld moet worden aan het bevorderen van de biodiversiteit. Dit betekent dat bij plaatsing van windenergieturbines de schade voor natuur en milieu zo veel mogelijk beperkt zou moeten worden en dus dierlijke slachtoffers zoveel mogelijk voorkomen moeten worden. Waarborging hiervan ontbreekt echter in de Omgevingsverordening Noord-Holland 2022. Wij willen daarom oproepen het voorbeeld van de Provincie Noord-Brabant te volgen en dienen daarom samen met JA21, SP, DENK en Liberaal Noord-Holland een motie in.

1835

1840

#### **Motie 51/23052022**

Voorkomen faunaslachtoffers bij windenergie borgen

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 23 mei 2022, ter behandeling van de voordracht Omgevingsverordening 2022;*

1845

*constaterende dat:*

- *in de Omgevingsvisie Noord-Holland is opgenomen dat om de biodiversiteit op peil te houden, toekomstige ontwikkelingen (verstedelijking, landbouw, klimaatmaatregelen) zoveel mogelijk natuurinclusief moeten zijn;*
  - *PS heeft uitgesproken (in lijn met IPCC en IPBES) dat verschillende crises zoveel mogelijk in samenhang moeten worden aangepakt. Daarom is de wens uitgesproken om de energietransitie zoveel mogelijk te koppelen aan biodiversiteit;*
- overwegende dat:*
- *Provincie Noord-Holland op verschillende manieren heeft bevestigd dierenwelzijn belangrijk te vinden. Daarbij hoort ook het zoveel mogelijk voorkomen van dierlijke slachtoffers in de uitvoering van de energietransitie;*
  - *als het gaat om windenergie dit nog onvoldoende is geborgd in de Omgevingsverordening van Noord-Holland en natuur- en dierenwelzijnsorganisaties zich zorgen maken;*
- 1855

- 1860 - *dit in de nu voorliggende Omgevingsverordening 2022 in Noord-Brabant wel geregeld wordt, namelijk in art. 5.51 lid e;*
- *daarin staat dat windturbines zijn toegestaan als: "is geborgd dat wordt voldaan aan het treffen van mitigerende maatregelen om faunaslachtoffers te voorkomen en de daaraan gekoppelde onderzoek- en monitoringplicht, zoals opgenomen in het bouwstenendocument Natuurinclusieve Energietransitie voor Wind en Hoogspanning op Land" ;*
- 1865 *gehoord de discussie, verzoeken GS:*
- *om in lijn met Noord-Brabant zo snel mogelijk, maar uiterlijk bij de volgende partiele herziening van de Omgevingsverordening, in de Omgevingsverordening te borgen dat bij windenergieprojecten mitigerende maatregelen om faunaslachtoffers te voorkomen moeten worden getroffen, inclusief de daaraan gekoppelde onderzoek- en*
- 1870 *monitoringplicht;*
- en gaan over tot de orde van de dag.*
- Partij voor de Dieren, DENK, SP, Liberaal Noord-Holland en JA21*

- 1875 Ik noemde al even de intensieve dierhouderij, maar besef me daarbij dat men daarbij niet altijd direct denkt aan viskwekerijen. En dat blijkt ook, want in de huidige Omgevingsverordening worden die per definitie aangemerkt als niet intensief. En het is ook goed mogelijk om vissen extensief te kweken, maar de meesten van ons kennen ongetwijfeld de beelden van vissen die in duizelingwekkende aantallen zonder enige bewegingsruimte in een veel te krap bassin kronkelen. Willen wij vestiging van dit soort bedrijven in Noord-Holland mogelijk maken? Nog los van
- 1880 dierenwelzijnsaspecten zijn intensieve viskwekerijen aantoonbaar schadelijk voor milieu, natuur en gezondheid en zijn ze enorm energie-intensief. En daarom dien ik samen met de SP deze motie (in.

#### **Motie 52/23052022**

- 1885 **Motie Viskwekerijen als nieuwe intensieve veehouderijen**  
*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 23 mei 2022, ter behandeling van de voordracht Omgevingsverordening 2022;*  
*constaterende dat:*
- *er internationaal wetenschappelijk consensus bestaat over het feit dat we het intensief*
- 1890 *houden van dieren ongewenst is als het gaat om milieu, natuur en gezondheid;*
- *in de OVNH 2022 (en eerder OVNH 2020) er daarom ook het verbod van nieuwvestiging van intensieve veehouderij is opgenomen, namelijk in art. 6.43;*
- *de toelichting op dit artikel luidt: "De intensieve veehouderij kan een grote impact hebben op de leefomgeving, door bijvoorbeeld geurhinder, uitstoot van fijnstof, ammoniak,*
- 1895 *zoönosen en endotoxinen. Ook is dierenwelzijn een onderwerp dat tot maatschappelijke discussies leidt. Om die redenen is een vergroting van het aandeel intensieve veehouderij niet gewenst. In dit artikel is vastgelegd wat wel en niet wordt toegestaan met betrekking tot de intensieve veehouderij[..]"*
- *in de OVNH2022 viskwekerijen echter expliciet uitgezonderd zijn van de definitie van*
- 1900 *'intensieve veehouderij' en er vanuit de provincie dus geen enkele beperking op intensieve viskwekerijen bestaat;*

- *de Omgevingswet provincie wel de mogelijkheid biedt om ook de viskwekerijen in de Omgevingsverordening op te nemen;*

*overwegende dat:*

- 1905 - *viskwekerijen aantoonbaar schadelijk voor milieu, natuur, gezondheid en dierenwelzijn zijn en veel energie kosten (energie-intensief);*
- *kweekvissen vaak moeten worden gevoed met voer waarin wilde vis is verwerkt. Dat ondermijnt de visstand en draagt bij aan ineenstorting van mariene ecosystemen. Bijna een vijfde van alle wild gevangen vis ter wereld wordt verwerkt tot vismeel en visolie. Het overgrote deel hiervan wordt gebruikt voor visvoer in viskwekerijen. Ook een populair alternatief, visvoer met soja, heeft een keerzijde in verband met ontbossing;*
- 1910 - *niet voor niets wordt viskwekerij gezien als een opkomende vorm van intensieve veeteelt;*
- *de provincie gezondheid, milieu en natuur wil beschermen en in de Voedselvisie stelt te streven naar een "voedselsysteem met gezonde verdienmodellen voor de ondernemers, maar wat ook goed is voor het klimaat, de bodem, het milieu en dierenwelzijn";*
- 1915 - *veel aspecten van de viskwekerij daar tegenin gaan;*
- *bij de rest van de intensieve veehouderij die vergelijkbare negatieve aspecten in de Omgevingsverordening zijn erkend als problematisch (zie o.a. toelichting bij art.6.43 OVNH2022);*
- 1920 - *in die lijn het logisch is om ook kritisch te kijken naar de ontwikkelingen rond viskwekerijen en impact op leefomgeving;*

*gehoord de discussie, verzoeken GS:*

- *om voor de volgende partiele herziening van de Omgevingsverordening 2022 te onderzoeken hoe en in welke vorm de viskwekerij in de Omgevingsverordening kan worden opgenomen (bijvoorbeeld door het te scharen onder de definitie van intensieve veehouderij);*
- 1925 - *PS daarover te informeren; en gaan over tot de orde van de dag.*

*Jaap Hollebeek*

*Remine Alberts*

*Partij voor de Dieren*

*SP*

1930

Laten we even in ruraal gebied blijven. En laten we dan concreet maken waar woonbehoeften liggen om direct en adequaat in te kunnen spelen op het woningaanbod, wanneer gronden vrijkomen die geschikt zijn voor woningbouw, in het kader van de Verruiming Vrijkomende Agrarische Bebouwing, dat al in het Masterplan Wonen is aangekondigd. Waarom alleen ruimte bieden voor woningen in het hoge segment en bovendien op zeer beperkte schaal, terwijl de behoefte aan kleinschalige vormen, voor plattelandsjongeren en -ouderen, juist erg groot is. Daarom dien ik samen met de SP deze motie in.

1935

### **Motie 53/23052022**

1940

Meerdere pilots verruiming Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB)

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 23 mei 2022, ter behandeling van de voordracht Omgevingsverordening 2022;*

*constaterende dat:*

- 1945
  - *het in de OVNH 2022 mogelijk is om maximaal drie burgerwoningen terug te bouwen na sloop van agrarische gebouwen bij beëindiging van het agrarische bedrijf;*
  - *de aanname is dat dit vooral grote, dure woningen op zal leveren;*
  - *de provincie gaat onderzoeken onder welke voorwaarden een groter aantal, minder dure woningen mogelijk is, waarbij het verbeteren van de omgevingskwaliteit uitgangspunt blijft;*
- 1950
  - *in het Masterplan Wonen een pilot verruiming VAB is aangekondigd; overwegende dat:*
  - *vrijkomende agrarische bebouwing ten dienste kan staan van huisvesting van plattelandsouderen, plattelandsjongeren of vormen van begeleid wonen;*
  - *de provinciale pilot nog moet starten;*
  - *pilots in diverse woonregio's inzicht geven in zowel de kwantitatieve als kwalitatieve*
- 1955
  - vraag naar dit type huisvesting per woonregio;*

*gehoord de discussie, verzoeken GS:*

  - *pilots Verruiming Vrijkomende Agrarische Bebouwing uit te voeren in diverse woonregio's, gericht op de huisvesting van plattelandsouderen, plattelandsjongeren of vormen van begeleid wonen;*
- 1960
  - en gaan over tot de orde van de dag.*

*Jaap Hollebeek*

*Partij voor de Dieren*

*Remine Alberts*

*SP*

- Bouwen en verbouwen, het zal u niet verbazen dat dit volgens de Partij voor de Dieren zoveel
- 1965 mogelijk natuurinclusief zal moeten gebeuren, of het nu om landelijk of stedelijk gebied gaat. Dit wordt overigens door zowel het klimaat- als biodiversiteitspanel van de Verenigde Naties onderschreven. Om beide crises op te lossen zullen we ze in samenhang moeten aanpakken. Wie denkt eerst de klimaatcrisis het hoofd te kunnen bieden en later biodiversiteit pas prioriteit te gaan geven, zal van een koude kermis thuis komen. Wellicht is het in dit kader aardig om even te
  - 1970 beseffen dat het gisteren de Internationale dag van de biodiversiteit was. Door natuurinclusief bouwen of verbouwen als motiveringsvereiste op te nemen in de Omgevingsvergunning Noord-Holland 2022 kan de provincie gemeenten ondersteunen in het bewustwordingsproces van de mogelijkheden om met natuurlijke materialen aan de slag te gaan en zo bijvoorbeeld de biodiversiteit niet verder aan te tasten, maar juist te ondersteunen. Aangezien dit een ambitie is
  - 1975 die duidelijk naar voren komt in de omgevingsvisie verdient het aanbeveling de regelgeving van de provincie daarmee in overeenstemming te laten zijn.
- Het belang hiervan wordt landelijk al meer en meer onderkend. In een recent rapport van de Raad voor leefomgeving en infrastructuur (Rli) wordt het belang van natuurinclusieve ruimtelijke ordening buiten natuurgebieden zelfs als cruciaal opgevoerd: juist in de bebouwde omgeving. En
- 1980 ik heb soms het idee dat het belang hiervan helaas nog niet helemaal is doorgedrongen tot dit huis. Zonder brede natuurinclusieve ruimtelijke inrichting gaan we de biodiversiteitscrisis het hoofd niet bieden. En daarom dien ik samen met SP een motie in.

**Motie 54/23052022**

- 1985 Natuurinclusief (ver)bouwen als motiveringsvereiste opnemen in de Omgevingsverordening

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 23 mei 2022, ter behandeling van de voordracht Omgevingsverordening 2022; constaterende dat:*

- 1990
  - *in de Omgevingsvisie Noord-Holland is opgenomen dat om de biodiversiteit op peil te houden de ambitie is dat toekomstige ontwikkelingen (verstedelijking, landbouw, klimaatmaatregelen) zoveel mogelijk natuurinclusief moeten zijn;*
  - *deze ambitie niet terug komt in de Omgevingsverordening;*
- overwegende dat:*
- 1995
  - *het mogelijk is om natuurinclusief bouwen als motiveringsvereiste voor gemeenten op te nemen in de Omgevingsverordening;*
  - *daarbij naar analogie van klimaatadaptatie art 6.75 OVNH 2022 bijvoorbeeld gedacht kan worden aan:*  
*“De motivering van een omgevingsplan dat een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat een beschrijving van de wijze waarop in het plan rekening is gehouden met mogelijkheden van natuurinclusief bouwen”;*
- 2000
  - *natuurinclusief (ver)bouwen een vorm is van duurzaam (ver)bouwen waarbij zodanig verbouwd, gebouwd en ingericht wordt dat het bijdraagt aan de lokale biodiversiteit en natuurwaarden;*
  - *er een maatschappelijke roep is om dit te regelen ; gehoord de discussie,*
- 2005
  - verzoeken GS:*
  - *uit te werken hoe natuurinclusief (ver)bouwen als motiveringsvereiste kan worden opgenomen in de Omgevingsverordening;*
  - *PS daarover voor de volgende partiele herziening te informeren;*
- en gaan over tot de orde van de dag.*
- 2010
  - Jaap Hollebeek                                  Remine Alberts*
  - Partij voor de Dieren                          SP*

Waar deze motie vroeg om het uitwerken van een motiveringsvereiste zouden we ook graag een beleidsuitwerking zien, wanneer het gaat om natuurinclusief bouwen. Daarom ook deze motie, samen met SP.

#### **Motie 55/23052022**

Beleidsuitwerking Natuurinclusief (ver)bouwen

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 23 mei 2022, ter behandeling van de voordracht Omgevingsverordening 2022; constaterende dat:*

- 2020
  - *in de Omgevingsvisie Noord-Holland is opgenomen dat om de biodiversiteit op peil te houden de ambitie is dat toekomstige ontwikkelingen (verstedelijking, landbouw, klimaatmaatregelen) zoveel mogelijk natuurinclusief moeten zijn;*
- 2025
  - *deze ambitie niet terug komt in de Omgevingsverordening;*
- overwegende dat:*
- *deze ambitie ook niet is uitgewerkt in beleid of in een Afsprakenkader;*
- *de provincie Noord-Brabant bijvoorbeeld werkt aan een Afsprakenkader*

- 2030 *'Bouwstenendocument Natuurinclusieve Energietransitie voor Wind en Hoogspanning op Land';*
- *daarbij naar analogie van Energietransitie bijvoorbeeld gedacht kan worden aan een Bouwstenendocument Natuurinclusieve woningbouw voor bestaande en nieuwbouw;*
  - *natuurinclusief (ver)bouwen een vorm is van duurzaam (ver)bouwen, waarbij zodanig verbouwd, gebouwd en ingericht wordt dat het bijdraagt aan de lokale biodiversiteit en natuurwaarden;*
- 2035 *er een maatschappelijke roep is om dit te regelen ; gehoord de discussie, verzoeken GS:*
- *een beleidsuitwerking 'Natuurinclusief bouwen op gebiedsniveau' of een afsprakenkader 'Bouwstenendocument Natuurinclusieve woningbouw voor bestaande en nieuwbouw' op te stellen;*
- 2040 *en gaan over tot de orde van de dag.*
- Jaap Hollebeek                                  Remine Alberts*  
*Partij voor de Dieren                          SP*

- 2045 De natuur staat er echt niet goed voor, daar is ook het Rli-rapport duidelijk over. Daarom is behalve die natuurinclusieve ruimtelijke inrichting ook het Natuurnetwerk Nederland (NNN) van cruciaal belang. Leefbaarheid is een belangrijke factor in ons ruimtelijk beleid. Sansluiting van binnenstedelijke groene corridors met het NNN kan niet alleen bijdragen aan een groene, natuurlijke en gezonde leefomgeving: het versterkt de ruggengraat van onze Noord-Hollandse
- 2050 natuur. Daarom de volgende motie.

**Motie 56/23052022**

Aansluiting op binnenstedelijk groen

- Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 23 mei 2022, ter*
- 2055 *behandeling van de voordracht Omgevingsverordening 2022;*
- constaterende dat:*

- *omgevingsplannen door gemeenten uitgewerkt worden;*
- zijn van mening dat:*
- *gemeentelijke groene corridors meerwaarde hebben in aansluiting op het provinciale natuurnetwerk en ecologische verbindingen;*
- 2060 *gehoord de discussie, verzoeken GS:*
- *afstemming te zoeken met gemeenten om NNN te laten aansluiten op groene binnenstedelijke corridors in de omgevingsplannen;*
- en gaan over tot de orde van de dag.*
- 2065 *Jaap Hollebeek, Partij voor de Dieren*

- Overheden kunnen een actieve rol pakken bij het leefbaar houden van onze planeet. Dat kan soms door ingrepen in de fysieke ruimte, maar vaak ook door het opnemen van instructieregels. De bescherming van waterveiligheid, waterkwantiteit- en waterkwaliteit is bijvoorbeeld een
- 2070 provinciaal belang. En om dit te waarborgen dient zo vroeg mogelijk in de planontwikkeling rekening te worden gehouden met de watertoets van het waterschap. We zien echter dat de

gemeenten geen verplichting of motivatie kennen om rekening te houden met deze watertoets. Er is door een rijksambtenaar gewezen op het feit dat een andere overheidslaag, namelijk de provincie, die verplichting wel kan opnemen in instructieregels. Daarom deze motie, samen met de SP.

**Motie 57/23052022**

Waterbelangen borgen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 23 mei 2022, ter behandeling van de voordracht Omgevingsverordening 2022; constaterende dat;

- bescherming van waterveiligheid, waterkwantiteit- en waterkwaliteit een provinciaal belang is;
- dit o.a. kan worden gewaarborgd door waterbelangen vroegtijdig in de besluitvorming in te brengen;
- daarvoor de watertoets die een waterschap doet bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen belangrijk is; overwegende dat:
- er echter nog geen verplichting lijkt te bestaan voor gemeenten om de watertoets bij besluitvorming dwingend in acht te nemen;
- de Omgevingswet provincie instrumenten biedt om daar verandering in te brengen, aldus o.a. rijksambtenaar mr.dr.ir. Jasper van Kempen (zie video in voetnoot);
- daarbij zou de provincie via een instructieregel de gemeenten kunnen stimuleren om de watertoets dwingend in acht te nemen;
- zulke instructieregels geen bovenwettelijke maatregel zou betreffen, maar in lijn is met de wettelijke mogelijkheden die de Omgevingswet biedt;

gehoord de discussie, verzoeken GS:

- te onderzoeken of met een instructieregel in de omgevingsverordening aan gemeenten het doelbereik van de watertoets bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen onverminderd kan worden gewaarborgd en daar de voor- en nadelen van in kaart te brengen;
- daarover in ieder geval vóór de partiele herziening van de Omgevingsverordening 2022 aan PS te rapporteren;

en gaan over tot de orde van de dag.

Jaap Hollebeek

Remine Alberts

Partij voor de Dieren

SP

We vragen dus met deze motie aan Gedeputeerde Staten om te onderzoeken wat het effect zou kunnen zijn van dergelijke instructieregels op de waterbelangen. En voorzitter, met de volgende motie vragen we om instructieregels waarbij de gemeenten niet vergeten om de veiligheid en het welbevinden van de burgers te waarborgen. De laatste tijd zien we steeds meer meldingen van burgers die tijdens de ochtendwandeling op geringe afstand van huis en haard geconfronteerd worden met bloederige taferelen. Voorbeelden uit de Haarlemse Molenwijk en het Landsmeerderveld hebben recent het landelijke nieuws gehaald. Daarom de volgende motie.

**Motie 58/23052022**

Bebouwingscontour jacht

- 2115 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 23 mei 2022, ter behandeling van de voordracht Omgevingsverordening 2022; constaterende dat:*
- *jacht met een geweer niet overal mag plaatsvinden;*
  - *gemeenten daarom in hun omgevingsplan een gebied moeten aanwijzen waar jacht met*
- 2120 *een geweer niet mag plaatsvinden ;*
- *zo'n gebied een bebouwingscontour jacht heet, waarbij veiligheid voorop staat;*
- overwegende dat:*
- *in drukke gebieden jacht maatwerk behoeft; gehoord de discussie,*
- verzoeken GS:*
- 2125 - *uit te zoeken of instructieregels opgenomen kunnen worden voor bebouwingscontour jacht;*
- en gaan over tot de orde van de dag.*
- Jaap Hollebeek, Partij voor de Dieren*
- 2130 Gemeenten vinden het vaak lastig om maatregelen te treffen die de gemeentegrenzen overschrijden, zoals luchtkwaliteit bevorderen. Omdat gezondheid een provinciaal belang is en inwoners van de provincie duidelijk hebben aangegeven luchtkwaliteit boven economische belangen te stellen, staan overheden gezamenlijk aan de lat om hier gehoor aan te geven. De
- 2135 door voorlichting hier een gedragsverandering willen bewerkstelligen, terwijl houtstook een van de grootste bronnen van fijnstof is. Daarom een motie.

#### **Motie 59/23052022**

Grootste bron fijnstof (PM<sub>2,5</sub>) scherper aanpakken

- 2140 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 23 mei 2022, ter behandeling van de voordracht Omgevingsverordening 2022; constaterende dat;*
- *gezondheid een provinciaal belang is;*
  - *problemen met luchtkwaliteit vaak gemeentegrenzen overstijgen en burgers steeds vaker om een sterkere rol van de provincie hierin vragen;*
- 2145 - *Noord-Hollanders in een eerder publieksonderzoek van de provincie hebben aangegeven het 'verbeteren van de luchtkwaliteit' van zeer groot belang te vinden en deze opgaven te verkiezen boven economische doelen;*
- *uit onderzoek van Wageningen en RIVM blijkt dat houtstook de grootste bron van fijnstof PM<sub>2.5</sub> is en een bron van Zeer Zorgwekkende Stoffen;*
- 2150 - *houtstook o.a. voor kwetsbare groepen, zoals ouderen en kinderen, gezondheidsschade zoals astma, COPD, bronchitis, luchtweginfecties en longkanker veroorzaakt, maar ook hart- en vaatziekten verergert;*
- overwegende dat:*
- *de gezondheid van burgers nog steeds onnodig gevaar loopt omdat overheden hun*
- 2155 *inspanningen m.b.t. houtstook slechts houden bij voorlichting;*
- *houtstook als een van de grootste bedreigingen van de luchtkwaliteit ook om serieuze maatregelen vraagt, niet slechts voorlichting;*

- gemeenten met de Omgevingswet straks wel beleid en regels kunnen opstellen om op te nemen in het Omgevingsplan;
  - 2160 - de provincie vanuit de Omgevingswet instructieregels kan opstellen voor gemeenten om ze te stimuleren om gebruik te maken van de mogelijkheid houtstook aan banden te leggen;
  - zulke instructieregels geen bovenwettelijke maatregel zou betreffen, maar in lijn is met de wettelijke mogelijkheden die de Omgevingswet biedt;
  - 2165 - dit ook in lijn zou zijn met het Schone Lucht Akkoord en dit de provincie en gemeenten zou helpen bij het realiseren van de ambities in dat akkoord;
- gehoord de discussie, verzoeken GS:
- zo snel mogelijk, maar uiterlijk dit jaar, een voorstel uit te werken over de mogelijkheden die de Omgevingswet de provincie biedt (zoals instructieregels) om gemeenten
  - 2170 beleid/regels op te laten stellen over beperking van houtstook;
  - PS hierover te informeren;
- en gaan over tot de orde van de dag.

Jaap Hollebeek

Remine Alberts

Partij voor de Dieren

SP

2175

Samen hebben we de mooie verantwoordelijkheid om toe te werken naar een schone, gezonde en veilige leefomgeving voor al onze inwoners. En wij hebben met onze moties daarom ook het samen oplopen hierin voorop gezet, door in dit stadium alleen te vragen naar verkenning, dialoog en onderzoek. Maar wel in een richting die onze verantwoordelijkheid gestand doet. We

2180 rekenen er dan ook op dat veel partijen de kans aangrijpen om dat ook te doen door het steunen van onze moties. Groen moet je doen. Met natuurlijk wel altijd in het achterhoofd dat regels vaak enorme effecten hebben op belanghebbenden, die niet altijd in staat zijn zichzelf optimaal te vertegenwoordigen. Zo zou een bijvoorbeeld een monumentale boom in de nieuwe situatie één dag na bekendmaking van de vergunning gekapt mogen worden. Het gevolg is dat geen enkel

2185 bezwaar dat nog gemaakt mag worden, van enig nut en waarde kan zijn, omdat het kwaad dan al geschied is. In onherroepelijke gevallen zou daarom een meer redelijke termijn op z'n plaats zijn, bijvoorbeeld vier weken. Gedeputeerde Staten hebben de mogelijkheid om beleidsregels op te stellen over de toepassing van deze uitgestelde inwerkingtreding van omgevingsvergunningen. Daarom deze laatste motie, ook samen met SP.

2190

#### **Motie 60/23052022**

Voorkom onherstelbare schade leefomgeving, geef burgers redelijke termijnen bij omgevingsvergunningen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 23 mei 2022, ter

2195 behandeling van de voordracht Omgevingsverordening 2022;

constaterende dat:

- volgens de nieuwe regels van de Omgevingswet een omgevingsvergunning al in werking treedt met ingang van één dag na de dag waarop het besluit is bekendgemaakt (art. 16.79 Omgevingswet);

- 2200 - *het hierdoor voor omwonenden of andere belanghebbenden te laat kan zijn om te voorkomen dat er onherstelbare schade optreedt, zoals het kappen van monumentale bomen;*  
*overwegende dat:*
- 2205 - *om dit te voorkomen, de provincie mag afspreken in welke gevallen het als bevoegd gezag bij de verlening van omgevingsvergunningen daarin een termijn van vier weken (in plaats van één dag) opneemt voordat het besluit inwerking treedt;*
- *GS hiertoe beleidsregels kunnen opstellen over de toepassing van deze uitgestelde inwerkingtreding van omgevingsvergunningen, voor zover GS bevoegd gezag zijn. Deze beleidsregels gelden dan ook voor de aan Omgevingsdiensten gemandateerde GS bevoegdheden;*
- 2210 - *PS het recht heeft GS op te roepen dit ook te doen;*  
 - *ook Natuur- en milieuorganisaties hierom vragen (zie het rapport van Natuur- en milieufederatie Noord-Holland en Natuur en Milieu 'Roeien met nieuwe Riemen', 2021);*  
*gehoord de discussie, roepen GS op:*
- 2215 - *om beleidsregels op te stellen over de toepassing van de uitgestelde inwerkingtreding van omgevingsvergunningen en indien mogelijk hierover afstemming te zoeken met maatschappelijke actoren;*  
 - *hierover dit jaar aan PS te rapporteren;*  
*en gaan over tot de orde van de dag.*
- 2220 *Jaap Hollebeek Remine Alberts*  
*Partij voor de Dieren SP*

De **VOORZITTER**: De elf moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

- 2225 *Maidenspeech:*  
 De heer **MÜLDER** (D66): Ik begin mijn bijdrage met het voorlezen van een artikel. "Nederland bouwt onmiskenbaar veel te weinig woningen. De woningbouw houdt de toenemende vraag van woningen bij lange na niet bij. Het is heel simpel: De Nederlandse bevolking groeit nog steeds en de huishoudens hebben steeds minder leden. Er worden te weinig nieuwe woningen gebouwd om het groeiend aantal huishoudens onder te brengen. Meer vraag, minder aanbod. Het is niet de enige paradox die de Nederlandse woningbouw kent. Dit is er bijvoorbeeld nog een. In de jaren negentig hebben we de woningbouwcorporaties verzelfstandigd en moesten ze voortaan zelf hun broek ophouden. Het resultaat was niet dat de woningmarkt beter voldoet aan de wensen van de woningconsument. Huurders in de grote steden moeten jaren wachten op een betere
- 2230 *huurwoning. In Amsterdam is de wachttijd zelfs opgelopen tot meer dan tien jaar. Starters op de woningmarkt hebben al helemaal geen kans. Een koopwoning is voor hen te duur en op een sociale huurwoning moeten ze jaren wachten. Of neem dit probleem. De doorstroming van bewoners uit goedkopere huurwoningen naar koopwoningen is vrijwel tot stilstand gekomen. Of deze: Projectontwikkelaars, woningcorporaties en politici zijn het erover eens dat er een*
- 2240 *verhoging van de woningproductie nodig is. Hun eensgezindheid leidt niet tot resultaat. Al jaren geleden hebben Taskforces dikke rapporten geschreven met tientallen aanbevelingen voor het aanpakken van de stagnerende woningmarkt. Toch lukt het niet."*

Deze woorden zijn typerend voor de problemen op de woningmarkt. Allen zullen deze problemen herkennen. Dit zijn fragmenten uit een artikel in NRC uit 2003. In 2003 had ik nog geen enkele  
2245 inspraak in mijn woonplaats of provincie en was de belangrijkste vrouw in mijn leven, de juffrouw op school in Leusden. Tegenwoordig woon ik samen met mijn vriendin Milou in Amsterdam in een woning van 60 m2, waarvoor wij een huur betalen die meer dan 40 procent van ons netto salaris opslurpt. Het artikel in NRC is typerend voor de lang slepende wooncrisis, die ons land al tijden bezighoudt. Een sluipend probleem waar niet alleen overheden debet aan zijn maar ook  
2250 marktfalen een oorzaak van is. Een probleem dat verdeeld is over drie bestuurslagen en een probleem waar resultaat van beleid vaak jaren op zich laat wachten. De laatste twintig jaar heeft geen enkele bestuurder verantwoordelijkheid genomen voor de wooncrisis, laat staan een oplossing gevonden. Met mijn eerste spreektijd in deze zaal zal ik jullie moeten teleurstellen. Ik heb de oplossing ook niet hapklaar liggen. Laten we ons allen realiseren dat we het niet doen  
2255 voor onszelf. Ook ik als woningzoekende zal weinig merken van het beleid dat wij hier vaststellen. Ons beleid gaat, net als bij de klimaatcrisis, over een probleem van de Sijmen die bijvoorbeeld nu in Hilversum op een schoolplein speelt. Ik vraag ook in het laatste jaar van onze termijn om lef, creativiteit en visie te tonen bij het aanpakken van deze woningnood, juist omdat de democratische controle door de grote tijdspanne van dit beleid zo moeilijk is. Toch is dit niet  
2260 de enige drijfveer waarom ik me ooit verkiesbaar heb gesteld voor de provincie. Ik heb sinds mijn toetreden goed kunnen zien welke belangrijke keuzes we maken voor de hele samenleving. Toch merk ik bij mijn generatie en stadsgenoten weinig betrokkenheid bij beleid wat wij hier vaststellen. Niet alleen zie ik het als mijn taak om wat wij doen hier met aandacht te brengen bij de jonge mensen uit de stad, ook zie ik het als mijn taak om vaak deze grootstedelijke visie op  
2265 ons beleid in de vergadering te ventileren en andere Statenleden te overtuigen van de soms minder zichtbare belangen van deze groep. Ik zal jullie niet lastigvallen met een coming-of-age story. Het nadeel van een van de jongsten hier aanwezig zijnde, is dat het verhaal kort en ook iets minder interessant is.

Dat brengt me terug naar het agendapunt, waarover we het hebben, de Omgevingsverordening.  
2270 Ik wil namens mijn fractie complimenten geven. We zijn blij dat na enige oponthoud alsnog vandaag over de verordening kan worden gesproken. Graag willen we punten die voor D66 belangrijk zijn kort even toelichten.

D66 is blij om te zien dat de bescherming van NNN-gebieden goed geborgd blijft. Toch, daar waar het gaat om het dilemma van NNN-gebieden en waar nu nog activiteiten als landbouw  
2275 plaatsvinden, is D66 van mening dat de huidige activiteiten op termijn niet meer in deze vorm kunnen plaatsvinden. De Omgevingswet heeft als doel duidelijke kaders te schetsen voor onze inwoners en mijns inziens doen we dat op dit punt helaas niet. We hopen in de volgende herziening daar meer van terug te zien.

We zijn blij dat de gedeputeerde aan de slag is gegaan met maatwerk voor de omvorming van  
2280 agrarische bebouwing. Toch wil ik de gedeputeerde vragen om ook toch verder te gaan zoeken naar ruimere mogelijkheden voor het omvormen van agrarische bebouwing naar economische activiteiten, zoals bijvoorbeeld het runnen van een Bed & Breakfast, dierenopvang of een leuk restaurant.

We zijn verheugd dat de Voedselvisie zo goed is opgenomen in de Omgevingsverordening. Zoals  
2285 in de commissie al behandeld, wil ik mijn lof uitspreken over het Vereffeningsfonds dat is

opgenomen. Dit kan wel eens de opmaat zijn voor de wens van D66 om in de toekomst ook te gaan werken met een Sloopfonds.

2290 In het document worden hoge verwachtingen geschept over het Masterplan Wonen. Dat moet handen en voeten geven aan de ambitie die we hebben en zoals ik die in mijn maidenspeech heb vertel. De bespreking van de laatste versie gaf me toch een licht katerig gevoel, omdat ik twijfel of dit plan op tijd er zal zijn. Daarnaast is mijn angst dat zonder financiering dit plan te weinig body zou hebben om de woningcrisis in de provincie te lijf te gaan.  
Ik sluit af, met de oproep: Laat dit niet weer een verloren zittingstermijn zijn, zoals we al decennia eerder zijn geweest. Ik bedank u voor uw aandacht.

2295

De **VOORZITTER**: Dat was een mooie en pittige maidenspeech. Ik constateer dat er geen vragen zijn.

2300 De heer **VAN HOOFF** (PVV): Kijkende naar de volle agenda wil ik aangeven dat de inbreng van onze fractie bij het vorige agendapunt ook van toepassing is op deze voordracht 14. Maar bij deze voordracht speelt nog iets anders.

2305 Op vrijdag 4 maart jl. kregen alle Statenleden een spoed e-mail van juridisch adviseur, mevrouw Hartendorf van kantoor Lexquis. Uit het schrijven komt naar voren dat het grootste gedeelte van de ingediende zienswijzen inzake de begrenzing Natuurnetwerk Nederland (NNN) niet inhoudelijk is behandeld en dat maar liefst 70 van de 123 verzoeken nog niet gereed waren voor besluitvorming. In de Nota van Beantwoording zou slechts staan opgenomen dat de zienswijzen op dit punt in behandeling worden genomen en dat het regiebureau pas in de loop van 2022 aangeeft in welke ronde de verzoeken worden meegenomen. De cliënten namens wie mevrouw Hartendorf sprak konden dan ook niet begrijpen waarom de Omgevingsverordening 2022 al ter besluitvorming voorligt, aangezien zij nog geen reactie hebben gekregen op hun lokaal gesteunde zienswijzen en in grote onzekerheid verkeren.

2310 De PVV schrok van de betreffende e-mail en heeft verleden week contact gezocht met mevrouw Hartendorf om na te gaan wat nu de stand van zaken is. We zijn immers meer dan twee maanden verder en wat onze fractie te horen kreeg, baarde ons toch zorgen. In de afgelopen twee maanden zou er geen enkele verandering in positieve zin zijn geweest. Sterker nog, de projectleider NN Zuid-Kennemerland zou hebben laten weten dat in tegenstelling tot wat bijvoorbeeld in bijgaande brief stond vermeld, dit jaar geen tweede ronde van herbegrenzing van het NNN zal volgen. Ook zou vanuit de Provincie richting de cliënten van Lexquis nog geen enkele actie ondernomen zijn om een onderzoek of gebiedsproces op te starten. De PVV hoort graag van de gedeputeerde hoe dat precies zit. Is de gedeputeerde het met de PVV eens dat de betreffende mensen niet langer in onzekerheid worden gelaten, alsmede dat hun percelen zo snel mogelijk uit het NNN worden gehaald?

2320 Volgens mevrouw Hartendorf zou de Provincie eerst deugdelijk onderzoek moeten uitvoeren voordat überhaupt percelen van derden als NNN worden aangewezen. Daar is dus nog ruimte voor verbetering. Is de gedeputeerde bereid daar serieus naar te kijken?

2325

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ik wil vooraf een statement maken. Het is een algemeen statement. Die heb ik al eerder gemaakt. Ik heb geleerd dat hoe vaker je iets herhaalt hoe beter het overkomt.

- De SP is van mening dat de Omgevingswet een draak van een wet is, omdat teveel wordt gelegd bij gemeenten. Daar komen ongelukken van . Ik hoef maar te vermelden: de datacenters in Hollands Kroon en Zeewolde. Veel te groot voor zo een kleine gemeente. Bovendien is de ICT in de verste verte niet op orde en die zal voorlopig ook nog niet op orde komen. Arme ambtenaar die zich daarmee uit de voeten moet kunnen maken, maar ook arme belastingbetaler, want het gaat miljarden kosten en dan is ook nog eens onzeker hoeveel miljarden dat zullen zijn.
- Dan kom ik terug op datgene wat we bij het ordedebat hebben gedaan. Dat is het delegatiebesluit. Ik heb al verteld waarom de SP vindt dat het delegatiebesluit, onderdeel 3 van dit agendapunt, niet moet worden besproken. De meerderheid van Provinciale Staten wil het wel bespreken. Ik herhaal het toch nog een keer. In een aantal artikelen is onduidelijk waar Statenleden bevoegdheden aan Gedeputeerde Staten willen delegeren. Bij een aantal is onduidelijk welke bevoegdheden, die eigenlijk bij Provinciale Staten horen nu aan Gedeputeerde Staten worden gedelegeerd. Het is belangrijk dat Provinciale Staten aan de knoppen blijven zitten en het niet meteen uit handen geven. Ik vind dat een wezenlijk onderdeel van de democratie. Achteraf een besluit controleren? Dan kunnen er al feiten in de grond gecreëerd zijn. Mijn ervaring is dat als die feiten eenmaal in de grond zitten, deze niet meer worden teruggedraaid.
- Ik wil benadrukken dat dit al eens eerder aan de orde is geweest, namelijk bij de eerste bespreking van de Omgevingsverordening in oktober 2020. Naar aanleiding van een amendement, wat uiteindelijk niet in stemming is gebracht, werd een toezegging gedaan door gedeputeerde Loggen dat, als het ging om grootse en meeslepende dan wel klein en ingrijpende onderdelen, deze zouden worden voorgelegd aan de commissie dan wel aan Provinciale Staten. De toezegging staat niet op de toezeggingenlijst. Zo verdwijnen dingen in een ‘vergeten lade’ of in het ‘ronde eindarchief’ en verdampen zaken. Nu komt hetzelfde delegatiebesluit weer voorbij, zo van: “Dat zijn die leden van Provinciale Staten vast vergeten.” Nou nee dus, hier waren er leden die het wel hebben onthouden. Ik wil voorstellen dat als we over de voordracht gaan stemmen, we niet over het gehele besluit stemmen, maar het delegatiebesluit apart in stemming brengen.
- We kunnen dan wel over de Omgevingsverordening praten, maar brengen het delegatiebesluit apart in stemming. Dat is een niet onoverkomelijke route. Dan heeft eenieder nog tijd om er nog over na te denken, om dit delegatiebesluit niet te nemen.
- Nu nog inhoudelijke zaken. In de Nota van Beantwoording die bij het vorige agendapunt stond, staat dat het BPL blijft zoals is vastgesteld. Dat vinden we mooi. Dan hoeft zoiets ook niet meer in een delegatiebesluit te worden opgenomen, want we hebben al vastgesteld dat BPL ook BPL blijft. Dan hoeft ook niet meer te worden gepingeld: “Mag ik dan toch nog een huis bouwen in dat BPL?” In dezelfde nota staat dat alle verzoeken voor NNN worden meegenomen in een halfjaarlijkse lijst. Ik heb een motie voorbereid, die heel precies op een bepaald gebied ingaat. Dat gaat over Park De Oeverlanden tussen de A4 en de Nieuwe Meer. Bij Park De Oeverlanden is een ontwikkelgebied opgenomen, in samenspraak met gemeente Amsterdam. Echter, twee natte weilanden, die logischerwijs daar bij zouden horen, zijn niet opgenomen op de kaart. Ze zijn ook niet besproken in het verhaal over De Oeverlanden. Samen met D66 en PvdD dien ik de volgende motie in.
- Motie 61/23052022**  
Natte weilanden bij de Oeverlanden in NNN opnemen

*Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,  
Constaterende dat:*

- 2375 · *Tussen de A4 en de Nieuwe Meer Park de Oeverlanden ligt; een authentiek en bijzonder recreatie- en natuurgebied;*
- *er voor dit gebied een kersverse ontwikkelstrategie is gelanceerd<sup>1</sup> ;*
- *het gebied tot de voormalige ecologische hoofdstructuur behoort, terwijl de west- en zuidoever van de Nieuwe Meer tot NNN behoren.*

*Overwegende dat:*

- 2380 *Twee zogeheten natte weilanden aldaar buiten de ontwikkelstrategie zijn gelaten, maar die gezien de natuurwaarden daar logischerwijs wel bij behoren.*

*Verzoekt GS:*

*Te onderzoeken of het mogelijk is om deze twee weilanden in het NNN op te nemen, zodat er een mooi en logisch afgerond natuurgebied ontstaat.*

- 2385 *En gaat over tot de orde van de dag.*  
*SP, D66 en PvdD,*

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging.

- 2390 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ik heb het eerder al gehad over een kasteelbiotoop. Ik wilde destijds een motie indienen met het verzoek om op kasteelbiotopen te letten. Toen kreeg ik als antwoord dat het over beestjes ging. Nou nee, een kasteelbiotoop gaat om de omgeving rondom het kasteel. Een kasteel werd gebouwd ter verdediging van de omgeving. Daar hoorden wallen en grachten bij. Dat is een kasteelbiotoop. Ik dacht het onderwerp opnieuw voor te leggen, maar toen kreeg
- 2395 ik te horen dat het over de gebouwen ging. Het wil maar niet lukken met de term kasteelbiotoop. Op die term komt de SP later nog eens terug in de commissie, zodat we uiteindelijk allemaal over dezelfde term hebben als we spreken over kasteelbiotoop. Waarom doe ik dit? Omdat er nu in een kasteelbiotoop huizen worden gebouwd. Volgens mij is dat nu net niet de bedoeling. Als je het niet over de woorden eens bent, wordt het een dingetje.
- 2400 Dus dat komt nog. Ik stelde schriftelijke vragen over de begrenzing van Unesco Werelderfgoed Stelling van Amsterdam. Bij Edam zijn negen hectaren weiland buiten de stelling gebleven. Hoe kan dat nu toch? Die negen hectaren weiland horen erbij, want ze vallen in het schootsveld. Volgens het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) hoort het weiland binnen de Stelling van
- 2405 Amsterdam en vervolgens het schootsveld ook. Ik heb de motie technisch laten toetsen en toen kreeg ik de technische beantwoording waarin stond dat er al in werd voorzien. Het antwoord was dat het wordt aangepast. Wordt het Barro aangepast, oftewel verkleind, zodat het buiten de Stelling van Amsterdam kan blijven? De Raad van State heeft uitgesproken dat het schootsveld bij de Stelling hoort. Zo staat het ook in het Barro. Wat gaan we aanpassen? Ik wil daarover
- 2410 duidelijkheid hebben en anders heb ik daar nog een motie voor. We vinden dat het wel binnen de Stelling valt, zoals het nu in het Barro staat. We hebben het nu niet over het toekomstige Barro. Tot slot. Eerder spraken we over de ontwikkeling rond recreatieparken. Private Equity heeft niet alleen woningen in Amsterdam gevonden om er mee te speculeren. Private Equity heeft ook de recreatieparken gevonden. Recreatieparken worden opgekocht. De mensen die daar een caravan

2415 hebben, worden eruit gebonjourd en dan komen er villa's. Dan heet het vervolgens een resort, in plaats van een vakantiepark. Dat zijn over het algemeen beleggingsobjecten. De mensen met de caravan hebben daar niets aan. De gewone kampeerder wordt verjaagd, want men vindt dat aan kampeerdere te weinig kan worden verdiend. Daarom hebben we een motie.

2420 **Motie 62/23052022**

Recreatie voor mensen met een smalle portemonnee

*Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,*

*Constateerende dat:*

- *Er steeds meer campings verkocht en geherstructureerd worden door buitenlandse*  
2425 *durfkapitalisten;*
- *Er steeds meer vaste stapplaatsen ruimte moeten maken voor lodges en/of vakantievilla's*  
*die dan het jaar rond verhuurd worden;*
- *Ook losse standplaatsen voor camper en tent steeds meer verdwijnen;*
- *Recreanten met een vaste standplaats door opheffing op hoge kosten worden gejaagd dat*  
2430 *in veel gevallen tot schulden leidt;*
- *Zelfs strandhuisjes nu verkocht worden aan grote buitenlandse investeerders als*  
*Roompot;*
- *De technische briefing van 24 januari 2022 vooral marktwerking liet zien.*

*Overwegende dat:*

2435 *Er genoeg recreatiemogelijkheden behouden moeten blijven voor recreanten met een kleine portemonnee.*

*Dragen Gedeputeerde Staten op:*

*Met gemeenten in gesprek te gaan en aan te sturen het beleid zo aan te passen en op te nemen in de omgevingsverordening dat bij herstructurering van een park minstens de helft beschikbaar*

2440 *blijft voor mensen met een smalle portemonnee.*

*En gaat over tot de orde van de dag.*

*SP, Remine Alberts*

2445 In de nieuwsbrieven heeft men kunnen lezen dat de verkoop van caravans en campers is geëxplodeerd. Er is geen plek meer voor. Ze worden uit gefaseerd door Private Equity beleggers. Ik hoop dat Gedeputeerde Staten met ons mee willen denken en kijken wat kan worden gedaan. Er zijn gemeenten die bespreken dat en hebben er regels voor.

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging.

2450

Statenlid **VAN WIJNEN** (GL): De Omgevingsverordening versie 2.0 alweer. De optimisten onder ons, waartoe ik mezelf meestal wel reken, hadden er waarschijnlijk al op gehoopt dat het Rijk inmiddels alle moeilijkheden rondom de Omgevingswet zou hebben opgelost. Helaas is dat nog niet gelukt, of als ik de SP moet geloven 'gelukkig'. We kunnen in deze ronde de verordening  
2455 daarop nog niet aanpassen. Gelukkig zit de Provincie niet stil. GL is blij dat we in deze ronde de notitie Lintbebouwing kunnen verwerken en voor enkele gemeenten belangrijke knelpunten kunnen oplossen. Hetzelfde geldt voor de mogelijkheden die er nu bij komen voor het omzetten

- van agrarische bebouwing. Het is mooi dat de tijd is genomen om dat zorgvuldig te onderzoeken en we er nu, vanuit een goed verhaal, wat meer in kunnen betekenen. De moties uit de 1.0 versie met onze eigen punten, de Leidraad weidevogels en de Herziening Weidevogelgebied Zijpe zijn nog niet afgedaan. Graag horen we daarover de laatste stand van zaken. Nu de behandeling van dit agendapunt ook wat vertraagd was, is er mogelijk een update mogelijk.
- Eerder is bij de behandeling van de Omgevingsverordening 1.0 gevraagd naar een Masterplan Wonen. Daarmee is een start gemaakt. In de commissie RWK is er inmiddels een paar keer over gesproken. Het Rijk heeft inmiddels ook stappen gezet. De minister heeft in een brief aangegeven dat gemeenten tenminste 30 procent sociale woningbouw moeten bevatten. GL ziet graag urgentie op dit punt. De groepen die op deze woningbouw zijn aangewezen, worden geconfronteerd met enorme wachtlijsten en weinig keuzemogelijkheden. Hoe snel kan dit punt worden verwerkt in beleid?
- GL is nog niet met alles tevreden. De Omgevingsverordening is het instrument dat ervoor moet zorgen voor een integrale oplossing waarin we alle ruimtelijke opgaves kunnen samenbrengen. In de Omgevingsvisie staat beschreven hoe we dat willen doen. Een gezonde, veilige duurzame leefomgeving staat centraal. GL vindt dat er mee ambitie in mag worden gelegd. We halen veel (Europese) normen, maar we halen nog niet alle WHO-normen. We zien dat er binnen Noord-Holland nog steeds grote verschillen zijn en levensverwachtingen. Dat hangt ook samen met de kwaliteit van de leefomgeving, natuurinclusief bouwen. De inrichting van de omgeving is daarin heel belangrijk, ook voor het behoud van kwalitatief groen in de bebouwde omgeving en van biodiversiteit. Dat zijn vragen die beter beantwoord kunnen worden. Gebruiken we wel de goede instrumenten in de Omgevingsverordening om dit als Provincie voor elkaar te krijgen?
- Hoe gaan we in de toekomst om met de gevolgen van klimaatverandering voor bijvoorbeeld kwaliteitsindicatoren van BPL? Het kan allemaal nog net wat beter. De komende tijd gaan we kijken hoe we die stappen voor elkaar kunnen krijgen, zodat het in de 3.0 versie nog scherper, groener en duurzamer staat opgenomen en we kunnen werken aan een mooier Noord-Holland.
- Maidenspeech*
- De heer **MUURLINK** (PvdA): Mijn zoveelste maidenspeech in de afgelopen twintig jaar. Sorry daarvoor. Wel een bijzondere, want het is de eerste hier.
- Ik neem u mee naar Heerhugowaard in de jaren zeventig om duidelijk te maken waar het, wat mij betreft, bij de Omgevingsverordening om gaat.
- Halverwege de jaren zeventig woonde ik in Heerhugowaard. Als ik 's morgens vroeg langs het tuinpad van mijn vader de hoge bomen zag staan, populieren, dan stapte ik op mijn fiets en reed via de Middenweg richting Alkmaar. Daar werkte in een tuincentrum en als hovenier. Onderweg hoorde je het ritselen van de populieren en zag je in de weilanden het gloeien van de grondmist en de koeien die er met hun poten in stonden. Langzamerhand kleurde de mist zacht oranje, vanwege de opkomende zon. Dat is het Heerhugowaard van mijn jeugd.
- Nu staat er in plaats van die weilanden in de zon de stad van de zon. Een heel andere manier van beleven van ruimte, die noodzakelijk is om te bouwen. Vol met 'betonnen dozen'-zou je zo maar zeggen, de vooruitgang niet waar?-, maar ook met recreatie, werkgelegenheid, veel wegen, maar ook met aandacht voor de dijkbebouwing, of het ontbreken daarvan, zodat je duidelijk de dijken nog kunt zien. Toch realiseer ik mij dat op het moment dat we nu zo een stad van de zon zouden

bouwen, dat een heel andere stad van de zon zou zijn, met andere aandachtspunten. De PvdD benoemde er een aantal, die nu in de Omgevingsverordening terugkomen, over leefbaarheid, over biodiversiteit, over niet alleen ruimtelijke kwaliteit, maar veel meer dan dat. Dan zou zo'n stad, -ondanks dat die toen echt fantastisch werd neergezet, met vooruitstrevende ideeën-, toch  
2505 weer door ontwikkeld zijn. Dat is precies waar het in mijn ogen bij de Omgevingsverordening om gaat. Met ruimtelijke kaders en meer dan dat. Het biedt mogelijkheden om eventuele knelpunten aan te pakken, om maatwerk te leveren daar waar nodig is, in een balans die we met elkaar steeds moeten gaan zoeken. We gaan hierover vandaag echt niet voor de laatste keer spreken. Voorstellen van de PvdD en ook van de SP geven al aan dat het voorstellen zijn om er later verder  
2510 over te spreken en besluiten over te nemen. Laten we nog verder nadenken over wat er nog meer mogelijk is. Ook de PvdA heeft een tweetal voorstellen om dat verder uit te werken. Bij het eerste onderwerp van de PvdA heb ik het over vijf keer elf. Dat gaat over stedelijke bebouwing in BPL-gebied. We hebben er in september 2020 in de Staten al aandacht voor gevraagd. Het langzamerhand uitbreiden in BPL-gebied van bebouwing. Elf is het aantal wat  
2515 mogelijk is om er zeker van te zijn dat het geen stedelijke bebouwing is en dan is dat mogelijk. Twaalf is dat wel. Jurisprudentie. Het gaat niet gebeuren dat je sluipenderwijs elf plus elf plus elf toch iets van een clustering krijgt. Dat is ongewenst in de ogen van de PvdA. Ik heb dat ook aangekaart tijdens de commissiebehandeling op 7 februari jl. Toen zei de portefeuillehouder dat er geen aanwijzingen voor waren en dat moest worden uitgegaan van vertrouwen. De PvdA heeft  
2520 wel aanwijzingen. Dat is namelijk de commissiebehandeling van de gemeente Bergen, waar de toenmalige wethouder, die er nu niet meer zit, ronduit dit onderwerp aankaartte. Bij de behandeling van het plan 'Egmond aan de Hoef Noord' zei de wethouder: "Dat plan neem ik niet terug. We komen ermee terug, want nu kan het niet, maar als we die vijftig woningen die we willen bouwen in het BPL-gebied gewoon in stapjes realiseren, dan komen we er ook wel." Dan  
2525 denk ik dat we hierover meer duidelijkheid moeten hebben van de portefeuillehouder. Dat vragen we dan ook aan de portefeuillehouder. We hebben een amendement klaarliggen om een bepaling op te nemen waarin meer dan elf, in clustering samen, is ook stedelijke bebouwing en ongewenst. Het tweede onderwerp heeft ook weer te maken met dat idee van de stad van de zon.

2530 Duurzaamheid. Wat de PvdA voorstelt is dat er een duurzaamheidstoets komt, maar ook een bereikbaarheidstoets. Ik ben zojuist aangesproken door de portefeuillehouder die aangaf dat er al een bereikbaarheidstoets is. Dat horen we dadelijk dan wel. Ik concentreer me even op de duurzaamheidstoets. Wat wij willen is dat er dadelijk woningen worden neergezet, die niet alleen betaalbaar zijn, maar ook duurzaam en die bijdragen aan de toekomstige ontwikkeling van onze  
2535 provincie. Duurzame energiebronnen. We zien nu dat als je er niet op tijd over nadent, je in de problemen kunt komen. Dat de generatoren een aantal jaren moeten draaien. Dan heb ik het niet over het netwerk in de gasstructuur. We hebben het gewoon over een integraal onderdeel van de bouwopgave. Vandaar dat we daarvoor de volgende motie indienen.

2540 **Motie 63/23052022**

Toets bereikbaarheid en duurzame energie

*Provinciale staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 23 mei 2022, ter behandeling van de voordracht Omgevingsverordening 2022, constaterende dat:*

- 2545 - *De Omgevingsverordening beoogt de ruimtelijke kwaliteit van de provincie te waarborgen*
- *Het ruimtelijke effect van bouwplannen mede betrekking heeft op de ruimtelijke effecten van duurzame energievoorziening en de bereikbaarheid;*
- *Het nu voorkomt dat een bouwplan afgerond en opgeleverd wordt zonder dat invulling gegeven wordt/kan worden aan het gebruik van duurzame energiebronnen; overwegende dat:*
- 2550 - *bij het beoordelen van een bouwplan op basis van de omgevingsverordening op dit moment niet getoetst kan worden op de ruimtelijke effecten van duurzame energie en de bereikbaarheid;*
- *- dit wel gewenst is omdat:*
- *woningen of andere bebouwing pas in gebruik genomen kan worden in geval van een*
- 2555 *aansluiting op energiebronnen;*
- *in het kader van de energietransitie het gebruik van duurzame energiebronnen uitgangspunt dient te zijn;*
- *de bereikbaarheid via openbaar vervoer, de auto, fiets of te voet meegenomen dienen te worden in de beoordeling van een bouwplan*
- 2560 *Roept het College van GS op:*
- *In kaart te brengen op welke wijze een toets met betrekking tot bereikbaarheid en duurzame energie – voor zover dit tot de bevoegdheid van de provincie hoort – op de ruimtelijke effecten van een bouwplan op te nemen in de Omgevingsverordening 2022; - Hierover een voorstel aan de Staten aan te bieden voor eind 2022.*
- 2565 *Alphons Muurlink, Partij van de Arbeid*

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

- 2570 De heer **MUURLINK** (PvdA): Tot slot. We hebben een Omgevingsverordening 2020 gezien. Dat was inderdaad een beleidsarm voorstel. We hebben nu een enorme stap voorwaarts gezet, met een eerste invulling om daadwerkelijk inhoud en betekenis te gaan geven aan de waarde die wij toeschrijven aan onze provincie. Een manier waarop wij denken dat onze provincie het beste kan omgaan met de ruimte. Dat heeft veel tijd gekost. Er zijn veel gesprekken gevoerd tussen gemeenten, tussen betrokken partijen. Door ambtenaren is er veel opgeschreven. Wij besteedden
- 2575 er ook veel tijd aan. Het is niet voor niets dat er zo een diversiteit aan voorstellen worden ingediend over een Omgevingsverordening. Laten we eerlijk zijn: als we meer tijd hadden, zouden we nog veel meer voorstellen kunnen doen om dingen aan te passen. Interessante onderwerpen voor de komende periode. Daar wil ik mee afsluiten. Het is wat de PvdA betreft een ongelooflijke klus die is geklaard en die niet af is. Veel complimenten voor de ambtelijke
- 2580 ondersteuning en de bestuurders, niet alleen hier, maar in de hele provincie.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Zijn er nog vragen aan de heer Muurlink?

- 2585 Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Gefeliciteerd met uw maidenspeech. Het voelt wat vervelend om u nu een vraag te stellen, maar ik doe het toch. Ik ben wat verbaasd over uw amendement, waarin u zegt dat het aantal woningen aan de randen van dorpen gemaximaliseerd

moet worden en dat u eigenlijk weer een kop op landelijk beleid wilt gaan leggen. Volgens mij weten we met zijn allen dat we nog veel woningen te bouwen hebben in Noord-Holland. Van waar dit? Ik snap dit niet helemaal.

2590

De heer **MUURLINK** (PvdA): Dit is geen kop. Dit is de bedoeling van onze Omgevingsverordening. Geen stedelijke ontwikkeling in BPL. Nu zegt de jurisprudentie dat elf woningen geen stedelijke bebouwing is. Andere jurisprudentie zegt dat twaalf woningen wel stedelijke bebouwing is. Wat wij niet willen is dat door een truc uit te halen, die niet in de geest van de Omgevingsverordening is, door steeds elf woningen toe te voegen, een clustering ontstaat, wat misschien binnen de regels van de Omgevingsverordening zou passen. Geen kop op landelijk beleid, maar gewoon nakomen van wat de bedoeling is van de Omgevingsverordening.

2595

De **VOORZITTER**: Voordat u uw vervolgvraag in zet. Voor alle duidelijkheid: Er is een motie ingediend. Dit amendement specifiek, daarvan heeft u gezegd dat u eerst de beantwoording van de gedeputeerde wordt afgewacht.

2600

De heer **MUURLINK** (PvdA): Dat heeft u helemaal juist. Het amendement heb ik niet ingediend.

2605

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Dat heb ik gehoord, maar ik ben even op zoek naar wat meer onderbouwing. Ik wacht ook de beantwoording van de gedeputeerde af, maar ik was vooral benieuwd naar uw onderbouwing. Ik vind het jammer dat u dat eigenlijk wilt gaan inperken. We hebben afgesproken dat bouwen in BPL altijd nog via de Staten komt. U wilt het dan op voorhand dicht gaan timmeren. Vindt u dat zelf ook niet een beetje jammer?

2610

De heer **MUURLINK** (PvdA): Nee. Het is absoluut niet dichttimmeren. Een beperking tot elf woningen is een maximering, met een bepaald doel. Wij willen niet dat er elf plus elf plus elf en zo verder. Daarmee wordt er totaal niet in overeenstemming met de bedoeling van de Omgevingsverordening gehandeld.

2615

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): De VVD is van mening dat de gedeputeerde goed geluisterd heeft naar de Staten en veel van de opmerkingen, die eerder langs zijn gekomen bij de behandeling van het eerste concept, goed heeft verwerkt tot deze versie van de Omgevingsverordening.

2620

Ik wil niet veel herhalen van wat we eerder hebben gezegd over de Omgevingsverordening 2022, op een paar kleine aandachtspunten na.

Met het Masterplan Wonen bent u op de goede weg om mogelijkheden voor het betaalbaar en sneller realiseren van woningen tot stand te brengen. Zoals in de laatste behandeling in de commissie gezegd, kijken we reikhalzend uit naar de 2.0 versie.

2625

Ook de reeds aangeleverde Notitie Lintbebouwing geeft meer handvatten voor het realiseren van woningbouw in de lintbebouwing. We zijn heel blij met deze notitie. Toch blijven we vrezen voor de leefbaarheid in de linten. Niet alleen voor nu, maar ook in de toekomst. De leefbaarheid in de lintbebouwing mag wat de VVD betreft niet verder onder druk komen te staan. We vragen de

- gedeputeerde dan ook om hier permanent aandacht voor te houden. Denk aan het omvormen van  
2630 leegstaande 'blokkendozen', waar ooit een bedrijf in zat, naar in het lint passende woningen.  
We krijgen momenteel veel e-mail uit de regio Wormerland over een locatie waarvoor eerder over  
een motie van het CDA is gestemd. Het gaat om een locatie die nu bestempeld is als BPL, maar  
waarvoor de gemeente nu een lobby richting de Provincie op zet om het BPL eraf te halen. Kan de  
gedeputeerde aangeven wat daar aan de hand is?
- 2635 Dan heb ik nog een vraag over Texel. Texel is bekend als een bijzonder gebied in onze provincie.  
Er liggen veel verschillende beschermingsregimes, welke zijn samengevoegd tot een regime: het  
BPL. Voor Texel geldt dat een heel groot deel van het eiland wordt aangewezen als stiltegebied.  
In dit stiltegebied liggen meerdere dorpskernen en ook bedrijventerreinen. Door dit alles aan te  
wijzen als stiltegebied, lijkt het erop dat de ontwikkeling van Texel tot stilstand gaat komen. De  
2640 VVD is van mening dat voorkomen moet worden dat niet alleen de economische ontwikkeling,  
maar ook de maatschappelijk sociale ontwikkeling niet tot stilstand mag komen. De VVD vraagt  
of de gedeputeerde haar zorg hierover kan wegnemen.  
Zoals gezegd: Gedeputeerde Staten hebben goed naar Provinciale Staten geluisterd. Wat de VVD  
betreft ligt er een goede uitwerking van de Omgevingsverordening 2020 ter besluitvorming voor.
- 2645 Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ook de Omgevingsverordening 2022 is net als die van twee jaar  
geleden op essentiële punten iets waar we het niet mee eens zijn. De ruimte voor woningbouw is  
gewoonweg nog steeds te weinig. BPL is te dicht, of zelfs over kernen heen getekend, waardoor  
woningnood overal en zeker op die plekken, blijft bestaan en leefbaarheid van kleine kernen  
2650 onder druk staat.  
In zijn blog van 11 april jl. op de website van de Provincie zegt gedeputeerde Loggen dat als je  
kijkt naar de afgelopen 100 jaar, je dan ziet wat er gebeurt als bouwgebied organisch groeit,  
zonder goed doordacht plan. Dat is een beeld waarvan je volgens hem nu zegt: "Hadden we dat  
maar anders gedaan, want nu zie je dat we allemaal plukjes met huizen hebben gekregen zonder  
2655 samenhang." Mijn vraag aan de gedeputeerde is op welke plukjes huizen hij doelt. Waar in Noord-  
Holland zijn de huizen zo lelijk, of op de verkeerde plek gebouwd, dat ze er beter niet hadden  
kunnen zijn?  
Met bouwen in of naast kleine kernen halen we misschien niet de bulk van het woningtekort weg,  
maar ze schieten niets op met het volledig op slot zetten ervan. Ik hoorde de heer Mulder van  
2660 D66 eens zeggen dat we niet bouwen voor het openhouden van de bibliotheek. Nou wij willen dat  
zeker wel. Deze kernen zijn geen musea. Er wordt daar geleefd. Men wil daar kunnen blijven  
wonen. Dorpswerk Noord-Holland vraagt in een brief van 9 november 2021 opnieuw aandacht  
voor de leefbaarheid in kleine kernen. Zij geven aan dat de leefbaarheid in die kernen nauw  
verbonden is met woningbouw. De mogelijkheden voor woningbouw zijn in veel kernen in Noord-  
2665 Holland beperkt. Het tekort aan woningen voor vooral starters en ouderen daar heeft direct grote  
gevolgen voor de leefbaarheid. Want als de huidige jongeren niet in hun dorp kunnen blijven  
wonen en er ook geen nieuwe bewoners bij komen, komen uiteindelijk ook de voorzieningen  
onder druk te staan. Gemeenten geven aan dat vanwege de status van BPL in veel kernen niets  
kan. Wat is of zou uw antwoord zijn op deze, opnieuw neergelegde, noodkreet van Dorpswerk  
2670 Noord-Holland?

- Voorzitter, ik zie de laatste tijd toch wel iets beweging op het gebied van woningbouw. Ik hoor af en toe dat de Provincie toch meegewerkt heeft aan een woningbouwproject, of een casus oplost van mensen die in de knel komen met hun kavel, omdat er volgens de provinciale regels niet
- 2675 gebouwd mag worden. Dat wordt dan toch mogelijk gemaakt. Twee maanden geleden stond er een quote van een wethouder in het Noord-Hollands Dagblad: "Provincie Noord-Holland begint ook in te zien dat het juist in de dorpen vaker noodzakelijk is om aan de randen te bouwen." Dat juich ik dus van harte toe. Er is kennelijk hier en daar toch ruimte om van de huidige regels af te wijken, of wat met grenzen te schuiven, Ik vind het ook lastig. Wanneer wordt er nu wel en
- 2680 wanneer wordt er nu niet van de tot nu toe in Haarlem getekende kaarten afgeweken? Wanneer gaat men ter plekke kijken naar wat er aan de hand is? Wanneer krijgen gemeenten gelijk? Welke lijn wordt hierin gehanteerd? Hoe wordt er gewogen?
- Er zijn bijvoorbeeld halfjaarlijkse rondes voor het wijzigen van de kaart Landelijk Gebied. Kan een gemeente ook lobbyen buiten deze rondes om?
- 2685 Voorafgaand aan deze inbreng ben ik veel minder benaderd door gemeenten en wethouders dan de vorige keer. Zij hebben nu, -verstandig denk ik-, een andere lijn gekozen. Ik veronderstel dat ze achter de schermen lobbyen, ambtelijk dan wel bestuurlijk en dan kijken wat ze voor elkaar kunnen krijgen. Ze willen de relaties goed houden. Dus ze gaan niet op de Bühne roepen dat de Provincie hen echt in de weg zit. Ze gaan ook niet aan een Statenlid vragen om dat te doen.
- 2690 Ik juich toe dat men iets weet te bereiken, ook al is dat achter de schermen, maar hoe eerlijk en transparant is dit nu eigenlijk? Wat kost dit allemaal? De vele lobbygesprekken en het uitzoekwerk, (ambtelijk, bestuurlijk, juridisch) zodat het van de Provincie uiteindelijk wel mag? Wat mij betreft laat dit zien dat we gewoonweg verkeerd begonnen zijn met deze verordening en te veel verboden en ingetekend hebben, waar niet gebouwd mag worden. Zou de gedeputeerde
- 2695 de grote lijn, die te vinden is in alle wijzigingen die er tot nu toe hebben plaatsgevonden ten opzichte van de verordening zoals die oorspronkelijk was, in de verordening kunnen verankeren, zodat er een eerlijk speelveld ontstaat en het niet afhangt van hoe goed je kan lobbyen?
- Ik zie deze situatie alleen maar meer ontstaan nu er in de gemeente nog urgenter, op korte termijn locaties nodig zijn waar makkelijk en snel te bouwen is. Het aantal statushouders,
- 2700 spoedzoekers, vluchtelingen uit Oekraïne, de mensen die snel een onderkomen nodig hebben, groeit snel. Het is ook in het belang van de provincie dat dit geregeld wordt. De provincie zal daarom ruimte moeten bieden. Eerder stelde het CDA hierover schriftelijke vragen. Het college antwoordt op onze schriftelijke vragen luidde: "Wij zien vooralsnog voldoende mogelijkheden binnen het huidige provinciale ruimtelijke beleid om ook deze vraag naar opvangplekken
- 2705 afdoende te kunnen accommoderen. En dat mag ook blijken uit de locaties die gemeenten nu inzetten. De locaties die de gemeenten nu inzetten, leveren geen strijd op met de provinciale ruimtelijke regels."
- Voorzitter, ik voorspel dat dit heel snel gaat veranderen, nu het laaghangende fruit geplukt is. De Provincie zal echt aan de bak moeten om te kijken of er meer uitzonderingen gemaakt kunnen
- 2710 worden voor gemeenten, ten aanzien van locaties, waar ze nu naar moeten kijken om ruimte te creëren voor woningbouw. Is het college dat met mij eens?
- Dan nog een andere casus waar we tegenaan liepen bij de voorbereiding van deze behandeling. Met andere Statenleden was ik aanwezig bij een werkbezoek aan Aalsmeer. Daar pleit men voor een tussenvorm tussen landelijk en stedelijk gebied in. Veel gebieden daar zijn niet stedelijk te

- 2715 noemen, maar ook echt niet landelijk. Hoe onlogisch is het om bedrijven langs een lint, aan een smalle polderweg te laten zitten, met alle onwenselijke gevolgen van dien? Het is gewoon gevaarlijk op die wegen. Terwijl je daar zo mooi zou kunnen wonen, terwijl de bedrijven naar een andere plek kunnen. Dit gebied vraagt om transformatie, Daarover is iedereen het wel eens, De regels houden dit vaak tegen. Wat is de reactie van de gedeputeerde op deze situatie?
- 2720 In de commissievergadering van april jl. is de Notitie Lintbebouwing besproken. Voor 22 'probleemlocaties' is of wordt een oplossing gevonden. Dit onder het motto: Hoe kunnen we de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid met woningbouw op probleemlocaties in linten verbeteren, zonder de algemene lijn uit de omgevingsverordening aan te tasten? Het CDA vraagt zich af waarom de algemene lijn uit de omgevingsverordening sowieso niet aangetast mocht worden. Als
- 2725 nu toch blijkt dat de verordening voor deze locaties niet adequaat is, dan moet de verbetering toch juist wel in de verordening worden verankerd? Er zijn op veel meer plekken linten. Het is ook daar onlogisch dat je daar helemaal niet mag bouwen. Het staat ook in de notitie: "De algemene lijn zorgt in brede zin voor de gewenste ontwikkeling, terwijl het duidelijk is dat die lijn op specifieke plekken niet goed uitpakt." We hebben hier dus een probleem aan te pakken, waar we
- 2730 na deze notitie, -die we toejuichen- niet mee moeten stoppen. Daarom dient het CDA een motie in.

**Motie 64/23052022**

Notitie lintbebouwing

- 2735 *Provinciale Staten in vergadering bijeen op 23 mei 2022, ter bespreking van de Omgevingsverordening 2022*

*Constaterende dat:*

- *In de notitie lintbebouwing onder het motto 'maatwerk' is gekeken naar mogelijkheden om in/tussen lintbebouwing woningen te bouwen, waarbij de ruimtelijke kwaliteit en de*
- 2740 *leefbaarheid bevorderd worden*
- *Er voor 22 'probleemlocaties' een oplossing is of wordt gevonden*

*Overwegende dat:*

- *De notitie lintbebouwing positiefontvangen is in zowel de gemeenten als in de commissie RWK*
- 2745 - *Gemeenten aangeven dat het op meer plekken gewenst is om tussen linten te kunnen bouwen, zodat gebieden niet op slot gezet worden*
- *Het onder voorwaarden mogen bouwen in linten een oplossing kan bieden voor linten in de onze gehele provincie waar de wens bestaat om te mogen bouwen*
  - *De uitgangspunten uit deze notitie vooralsnog niet in de omgevingsverordening geborgd*
- 2750 *worden*

*Verzoeken GS:*

- *Dit jaar een voorstel te doen aan PS voor een nieuwe notitie lintbebouwing, waarin voor meer locaties waarin een wens bestaat om te bouwen in linten een oplossing gezocht wordt waarbij de ruimtelijke kwaliteit en de leefbaarheid in een dorp worden versterkt.*
- 2755 - *In deze notitie aan te geven hoe continueren van de mogelijkheid om in de linten onder voorwaarden te bouwen in de omgevingsverordening vormgegeven kan worden*

*En gaan over tot de orde van de dag. Wilma van Andel, CDA*

De **VOORZITTER**; De motie maakt onderdeel van de beraadslagingen.

2760

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Als laatste nog een concrete vraag. Dat is een vraag waar de heer Van Hooff (PVV) ook op doelde. Hoe staat het met de verzoeken voor het ontgrenzen van nu NNN-gebieden in de binnenduinrand in Zuid-Kennemerland? Laten we de situatie dat mensen die daar nu paardrijden, een monumentaal pand onderhouden, dieren buiten laten lopen op hun huiskavel of wat dan ook, dat niet meer kunnen doen om dat ze NNN dreigen te worden, nog bestaan? Wanneer komt daarover duidelijkheid?

2765

De heer **KLEIN** (CU): We hebben vorig jaar een uitgebreid en goed proces doorlopen om de Omgevingsverordening 2020 vast te stellen. Dat is alweer een jaar geleden. De versie van 2022 is grotendeels een vertaling van de vorige versie, om deze te laten aansluiten bij de Omgevingswet. Er zijn wijzigingen, naast de wijzigingen rondom de regels voor wind-op-land, die bij het vorige agendapunt zijn behandeld.

2770

Het eerste is de zogenaamde meerwaardebepaling. Wij zijn daarmee erg blij. De oude saldobenadering gaat vervallen. Straks moeten activiteiten in het Nationaal Natuurnetwerk een duidelijke meerwaarde hebben voor het NNN qua kwaliteit en samenhang.

2775

Ten aanzien van de aanpassing van de Regeling vrijkomende agrarische bebouwing waarderen we het dat Gedeputeerde Staten in een reactie op onze motie gezocht hebben naar meer ruimte. We hebben het idee dat het soms mogelijk moet zijn om creatieve initiatieven te realiseren, zoals bijvoorbeeld het Knarrenhof, als dat ook de ruimtelijke kwaliteit zal versterken. De voorliggende aanpassing vraagt gemeenten om te beargumenteren hoe de ruimtelijk kwaliteit wordt versterkt door een uitgebreider plan. We weten niet hoe dat gaat lopen. Het is goed dat het college aangeeft om deze aanpassing te monitoren. De bedoeling is, wat ons betreft, niet alleen om extra villa's mogelijk te maken.

2780

Dan nog een opmerking over de afwijkingsmogelijkheid voor plannen die worden gerealiseerd met behulp van een vereveningsfonds. Die afwijking is in deze verordening niet begrensd in aantal. Dat baarde ons enige zorgen, want in principe zou alles mogelijk zijn. Gelukkig heeft de gedeputeerde in de commissie toegezegd dat hij bij misbruik het juridisch instrumentarium van de Provincie zal inzetten. Daar herinneren we hem graag aan.

2785

Tot slot, het delegatiebesluit. Daarover is door mijn collega van de SP gesproken. Wij zien er de noodzaak niet van in. We horen graag van Gedeputeerde Staten waarom zij het nodig achten om voor alle mogelijke wijzigingen en zonder enige beperking in de tijd, Provinciale Staten buiten de besluitvorming te plaatsen.

2790

In de tweede termijn kom ik terug op de ingediende moties en amendementen.

2795

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Het college van Gedeputeerde Staten heeft het eindconcept van de Omgevingsverordening Noord-Holland 2022 vastgesteld. Met deze verordening, de opvolger van de Omgevingsverordening Noord-Holland 2020 worden de huidige provinciale regels in lijn gebracht met de landelijke Omgevingswet. De meeste wijzigingen zijn een gevolg van de Omgevingswet. De drie meest in het oog springende wijzigingen gaan over milieu, natuur en de Regionale Energiestrategieën. Deze laatste zijn leidend voor wind-op-land. Ook de reacties

2800

ontvangen vanuit diverse consultatiesessies en de zienswijzen zijn hierin meegenomen. De Omgevingsverordening treedt in werking op 1 juli 2022. De Provincie wil met de rest alvast voor de troepen uitlopen, om zogenaamd maatwerk te leveren en windmolens op land mogelijk te maken. De uitslag van het onderzoek naar aanleiding van de motie Erkens/Leijten komt pas  
2805 daarna. Er wordt gezegd dat de uitkomst over veiligheid, gezondheid en geluidsnormen voor windmolens dan nog aan de definitieve versie kan worden toegevoegd. 50PLUS/PvdO doet het liever in een keer goed, zonder eerst in een fuik te zwemmen, waarbij de optimistische gedachte is dat later dingen nog wel kunnen worden aangepast. Dit betekent dus: Nog even wachten. De zomer staat voor de deur. De uitkomst van het onderzoek Leijten/Erkens zou dan meegenomen  
2810 kunnen worden bij de voorwaarden voor windmolens op het land. Het zijn eigenlijk windturbines. 50PLUS/PvdO raadt aan om de afstandsnormen van Duitsland te hanteren. Daarin wordt 1000 meter aangehouden. Tevens adviseert de fractie om de geluidsnormen van Denemarken te gebruiken. Landen die al meer en langer ervaring hebben. Het liefst heeft 50PLUS/PvdO windturbines alleen op zee. Laat in elk gebied een burgerreferendum of burgerberaad  
2815 plaatsvinden, over de vraag of de lokale bevolking voor of tegen windturbines is. Wij zitten hier namelijk voor de burgers van Noord-Holland.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): In de Nota van Beantwoording op de Omgevingsverordening vallen ons drie zaken op, waarvoor de fractie van JA21 zich hard heeft gemaakt. Het Bijzonder  
2820 Provinciaal Landschap, het buitenstedelijk bouwen, maar ook de aanwijsbevoegdheid van Gedeputeerde Staten met betrekking tot stimuleringsgebieden voor zonne-energie. Zien wij het juist dat de ontwrichtbaarheid van het BPL in stand blijft? Zien we het ook juist dat nu wederom wordt vastgehouden aan het binnenstedelijk bouwen? We hopen dat we ernaast zitten. Ook zien we dat Gedeputeerde Staten nu de mogelijkheid krijgen om stimuleringsgebieden voor  
2825 zonne-energie aan te wijzen en daarin Provinciale Staten niet te kennen. Wij zijn hier niet voor. Graag een motivering waarom het vertegenwoordigend orgaan van de Provincie op deze manier buiten spel wordt gezet. Zorgvuldigheid is in dit geval belangrijker dan snelheid. Op deze wijze kunnen we niet voor deze verordening zijn.

2830 De heer **KOYUNCU** (DENK): We twijfelden of we de motie bij het vorige agendapunt of bij dit agendapunt moesten indienden. Ik probeer het bij agendapunt 10. We weten uit de discussie van afgelopen periode hoeveel terechte weerstand er is tegen het plaatsen van windturbines dichtbij woonwijken en kwetsbare natuur. Burgers maken zich zorgen over hun gezondheid en veiligheid. Daarnaast maken ze zich ook zorgen over de gevolgen van windturbines op de natuur en het  
2835 milieu. Die zorgen deelt de fractie van DENK. Het is belangrijk om helderheid te verschaffen aan de burgers. Zij moeten ervan uit kunnen gaan dat het proces rondom de windturbines, op welke manier dan ook, geen negatieve impact zal hebben op hun gezondheid dan wel op de natuur of het milieu. Om dat te bewerkstelligen dien ik een motie in. Met deze motie wil DENK helderheid bieden aan de burgers. Tevens zullen wij in het vervolgproces het college hierop controleren.

2840

**Motie 65/23052022**

Gezondheid burgers, natuur en milieu altijd leidend

*Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 23 mei 2022.*

*kennis genomen hebbende van de discussie over Omgevingsverordening Noord-Holland.*

2845 *constaterende dat:*

- *In de wijziging van de Omgevingswet ook een aantal aanpassingen zijn opgenomen, zoals dat de RES'en leidend zijn voor Wind op land;*
- *In de afgelopen jaren veel discussie en bezorgdheid is gewezen voor de gevolgen voor de gezondheid en het milieu door het plaatsen van windturbines.*

2850 *overwegende dat:*

- *Het voor de burger duidelijk moet zijn wat de mogelijke impact van het opnemen van de RES'en in de Omgevingsverordening kan zijn;*
- *GS de bezorgdheid van burgers kan weg nemen door expliciet te stellen dat de gezondheid van de burgers, natuur en het milieu altijd voorop staat.*

2855 *Verzoekt het college:*

- *Zich onomwonden uit te spreken dat de gezondheid van de burgers, natuur en het milieu altijd prioriteit heeft bij de implementatie c.q. uitvoering van de Omgevingsverordening.*
- en gaan over tot de orde van de dag.*

*Namens de fractie van DENK, Süleyman Koyuncu*

2860

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Dan heb ik in eerste termijn alle partijen gehad. Ik vraag de gedeputeerde of hij tijd nodig heeft om naar de moties te kijken.

2865 Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik denk dat het goed is dat het college even naar de ingediende moties en amendementen kijkt, zodat deze integraal kunnen worden meegenomen in de beantwoording.

De **VOORZITTER**: Dan schors ik de vergadering tot vijf over drie.

2870 *Schorsing 14:50 – 15:10 uur*

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Voor de beantwoording in eerste termijn geef ik het woord aan gedeputeerde Loggen

2875 *Reactie namens het college van Gedeputeerde Staten in eerste termijn:*

Gedeputeerde **LOGGEN**: D66 legt de vinger op de zere plek. Hoe zijn we in deze crisis beland en hoe komen we eruit? Dank voor de complimenten en toch ook de kritische noot met betrekking tot het Masterplan Wonen, waar ik het niet helemaal mee eens ben. Met woningbouw werken we in cycli van vijf tot tien jaar. Alle plannen die nu vergund worden, daarvan merk je pas dat die over vijf of tien jaar gerealiseerd zijn. Die vertraging geeft weleens een vertekend beeld. Dat wil niet zeggen dat we op onze lauweren kunnen rusten. Zeker niet. We zullen een tandje bij moeten zetten. Dat willen we via het Masterplan Wonen doen. De Staten gaan uiteindelijk over de financiering. Het college zal naar alle waarschijnlijkheid een suggestie doen. Dat zal nog in deze bestuursperiode plaatsvinden. De eerstvolgende versie is het beleid dat we willen gaan doen, dan wel wat we al kunnen uitvoeren. Daarmee maken we een grote stap voorwaarts.

2880

2885

De vraag over vrijkomende agrarische bebouwing was heel concreet. Kunnen we iets meer doen dan alleen bebouwing laten terugkeren; zou er ook iets aan de bestemming kunnen worden gedaan? Dat is primair een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Ik wil gegeven de opdracht van  
2890 de Staten om in het kader van leefbaarheid er vanuit een positieve grondhouding richting de gemeenten naar kijken. Dat wil niet zeggen: U vraagt en wij draaien, maar juist vanuit die leefbaarheidsgedachte, waarin je meer toestaat dan je aan de voorkant zou willen, om de leefbaarheid te bevorderen en indachtig de argumentatie in de Notitie Lintbebouwing wil het college er met een positieve grondhouding naar kijken.

2895 De PVV stelde een vraag over de zonering van NNN. Naar zoneringen wordt tweemaal per jaar gekeken. Ook bij deze stukken ontving u zoneringen van wat begrensd en wat onbegrensd is. Dat zal een dynamisch proces blijven. Dat heeft een tal van redenen. Hierin zitten ook correcties vanuit de vorige editie. We hadden zaken of te strak ingetekend, of waren wat vergeten. Het is tenslotte mensenwerk. De Staten riepen op om op basis van casussen te kijken of er speciale  
2900 aandacht voor kan zijn. Ik denk dat de SP dat ook bedoeld heeft, hoewel het buitengewoon negatief overkwam. U stelde het alsof hier ondoorzichtige dingen gebeuren. Dingen die onder de tafel gebeuren. Dat herken ik niet. Overigens deed het CDA ook een dergelijke suggestie. Dat is niet het geval. Volgens mij roept u het college keer op keer op om als college laagdrempelig te zijn en ontvankelijk te zijn voor signalen vanuit de samenleving en ook vanuit gemeentebesturen.

2905 We voeren ook het gesprek met de gemeentebesturen die daarom verzoeken. Dat kan er soms toe leiden dat we op basis van nieuwe inhoudelijke argumentatie in gezamenlijkheid tot nieuwe inzichten komen. Het gebeurt ook vaak dat we niet tot nieuwe inzichten komen. Dan is het college genooddaakt om het provinciaal instrumentarium in te zetten omtrent ageren tegen al te overige en ambitieuze gemeentelijke plannen, die haaks op provinciaal beleid staan. De  
2910 gemeente Bergen is daarvan een voorbeeld. In het Noord-Hollands Dagblad ziet men voldoende spotprenten van dit college en deze gedeputeerde over zaken die wel of niet mogen. Ik deel de kritiek van mevrouw Alberts over de vraag of het Rijk geheel klaar is. De Provincie is klaar voor de Omgevingswet. Dit is ons laatste huzarenstukje om de puntjes op de i te zetten. Dat is ook de reden waarom steeds onze inbreng is geweest, ook in het IPO, dat het een  
2915 randvoorwaarde is dat alles op orde moet zijn, alvorens daartoe kan worden overgegaan. De invoering van de Omgevingswet is al een aantal keren uitgesteld. Zoals ik het nu kan overzien, met de kennis van nu, zou het moeten lukken om dit, binnen de acceptabele parameters, met elkaar te gaan doen. Ik deel niet met u dat de Omgevingswet een draak is. Ik denk dat het een serieuze poging van het Rijk is om ons regelgevingsinstrumentarium te vereenvoudigen en een  
2920 aantal wetten bij elkaar te vegen, waardoor zaken soepeler verlopen. Het impliciete ordevoorstel van de SP ten aanzien van het delegatiebesluit deel ik niet. Er zijn twee momenten geweest waarop men hierover in de commissie inhoudelijk had kunnen spreken. Daar heeft men niet voor gekozen. Het college heeft de lijn uit het verleden, waarbij bepaalde zaken aan het college worden gedelegeerd, hierin doorgezet. Het referentiekader is de PRV en  
2925 eerdere edities. Daar is niets gek aan. Het is altijd aan de Staten zelf voorbehouden. Op het moment dat zij het te ver vinden gaan en dat er signalen zijn dat de Staten het er met elkaar over moeten hebben, dan zal het college daar altijd voor openstaan. U bepaalt het uiteindelijk. Het college zou nu wel graag willen doorgaan.

De kasteelbiotoop hoeft niet verder te worden begrensd of beschermd. Er is voldoende landelijke  
2930 regelgeving voor. Bij de Omgevingsverordening 1.0 was er een inspreker, die hier over sprak. Dat  
vond geen verder draagvlak. Via de zienswijzen is er inhoudelijk goed op gereageerd.  
GL wordt bedankt voor de complimenten. De fractie vroeg specifiek naar de Zijper- en  
Hargerpolder. Bij de eerste behandeling heeft u het college gevraagd daar nog eens naar te  
kijken. De intentie is om dat weer opnieuw te begrenzen. Het college zou het graag willen  
2935 betrekken bij de verkenningen die worden gedaan rondom Schagen. De verkenningen lopen nog.  
Op dit moment kan ik er niets over zeggen. Neemt u van mij aan dat het beeld dat de  
meerderheid van deze Staten voor ogen heeft, goed op het netvlies van het college staat.  
U heeft terecht gesignaleerd dat het Rijk op dit moment verder nadenkt, - de verantwoordelijke  
minister schreef dat ook in zijn 100-dagenbrief-, over het overnemen van een percentage voor  
2940 sociale en betaalbare huur- en koopwoningen in de woningvoorraad. Het is verstandig om eerst  
af te wachten wat het Rijk daarmee precies bedoelt, voordat wij het in onze verordeningen  
opnemen. Wellicht is het straks net niet wat het Rijk bedoelt. Met die voorzichtigheid zou ik  
ernaar willen kijken. Het zou gek zijn als het Rijk iets wil en wij dan zeggen dat het van ons niet  
hoeft. Ik zou een relatie willen leggen tussen wat het Rijk beoogd. Uw opmerking is genoteerd,  
2945 maar ik wil de Staten adviseren om te wachten waarmee het Rijk komt, zodat straks geen dubbel  
werk hoeft te worden gedaan.  
Ook ik weet nog hoe het was 'de boerenkinderen in de klas en het horen van een kar die ratelt  
over de keien'. Dat waren mooie tijden. Het zegt ook iets over onze generatie en de  
veranderingen die we hebben meegemaakt. Hoewel ik het als een positieve bijdrage ervaarde, wil  
2950 ik er toch voor waken dat wij niet gaan bepalen, als provinciale overheid, 'hoe het bankstel staat  
bij Mien' en dat wij bepalen 'waar het dressoir met plastic rozen komt te staan'. Met andere  
woorden: Laten we niet over reguleren. Daarmee doel ik ook op de vijfmaal elf woningen die u  
aanhaalde. In het coalitieakkoord is afgesproken dat we de bovenwettelijke bepaling in Noord-  
Holland Noord eraf halen. We laten de bepaling voorlopig nog staan in Noord-Holland Zuid.  
2955 Wellicht dat daarvoor in een volgend coalitieakkoord ook ruimte gaat ontstaan. Ik ben het met u  
eens dat het valt of staat met hoe het in de praktijk gehanteerd wordt. Gelukkig is er  
jurisprudentie over clustering. Het samenvoegen van projecten kan niet. Daar kan de Provincie  
voor gaan liggen. Daarom heb ik de vrees niet dat men daarvan actief gebruik zal maken. Er is  
altijd een 'ondeugende wethouder', die denkt wat ruimte te zien en het probeert in te vullen. Dan  
2960 heeft de Provincie voldoende instrumenten om te zeggen dat het zo niet is bedoeld. Laat ik  
daarbij onderscheid maken tussen BPL en regulier landelijk gebied. Ik denk dat u deze twee  
begrippen door elkaar heeft gehaald. Tot elf woningen kan in regulier landelijk gebied in Noord-  
Holland Noord en niet in MRA-gebied. Vijfmaal elf, of tienmaal elf dat kan dan weer niet. We  
hebben ons verbonden aan de Woonakkoorden. Men kan niet zomaar aan de slag gaan. Het  
2965 behoort bekend te worden gemaakt in de Woonakkoorden. Op voorhand hebben we er dan  
kennis van en inzicht in hoe gemeenten het willen inzetten. Ik heb die vrees en aanwijzingen op  
dit moment niet. Dus zou ik nog niet willen gaan bepalen 'waar het bankstel en het dressoir  
moeten staan'. Op het moment dat er misbruik van wordt gemaakt, dan zal het college daar ook  
actief de juiste instrumenten inzetten.  
2970 De VVD maar ook andere partijen spraken over de Notitie Lintbebouwing en de positieve signalen  
die zij ontvingen. Ik ben blij dat te horen. U heeft in het verleden bij het vaststellen van de

Omgevingsverordening 1.0 en na het aanhoren van alle insprekers hiervoor expliciet aandacht gevraagd. Aan de werkbezoeken die het college heeft afgelegd en waarbij het college met de neus op voorbeelden werd gedrukt heeft het college inspiratie ontleend voor het schrijven van deze notitie. Het is goed dat we eerst de effecten van deze notitie afwachten en wat we ermee ophalen. Die elementen gebruiken we dan als leerpunten voor een eventueel vervolg. Ik zou nu niet verder willen gaan dan we op dit ogenblik doen.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Van Andel.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Duurt het niet erg lang voordat we die effecten zien? Voordat er woningen in de linten gebouwd zijn en voordat daar dan uit blijkt hoe de leefbaarheid en de ruimte daar zijn verbeterd, zijn we jaren verder. U heeft nu 22 locaties gevonden, waarvoor dank, maar ik zoek naar het principe erachter.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Nee, we gaan niet wachten tot die woningen er staan en het dan evalueren. Op het moment dat deze administratieve exercitie, -want dat is het tot op heden geweest-, achter de rug is, hebben we inzicht. Wat mij opviel is dat wij zelf hadden ingeschat dat het om ongeveer vijftig locaties zou gaan, waarmee gemeenten zouden komen. Het zijn er uiteindelijk 22 geworden. Ik ben heel nieuwsgierig waarom die andere niet tot extra aandacht hebben geleid. Dat zijn zaken die daarmee in mee spelen. Het is goed dat we deze exercitie eerst doorlopen, voordat we met nieuw beleid komen. Ik wil het beleid dan verder toesnijden op wat nodig is, namelijk de leefbaarheid en de vitaliteit in die kernen, dan dat we een generieke maatregel treffen waarmee gaten of mazen in onze regelgeving ontstaan. Ik neem aan dat u dat met mij eens bent.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Oké zorgvuldig is prima. Kunt u misschien toezeggen om in ieder geval met gemeente Wormerland nog eens te praten. De gemeenteraad heeft daar een motie neergelegd, unaniem, met de melding dat de Notitie fijn is, maar dat de raad meer locaties ziet.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik was nog bezig met de beantwoording van de vragen van mevrouw Kaamer van Hoegee. Ze vroeg ook expliciet naar de casus Wormerland. Hier spelen twee effecten. U heeft een motie ingediend bij de Omgevingsverordening 1.0. Die is weggestemd. Juist bij die elektronische stemming is geconstateerd dat die opnieuw en over zou moeten. Intussen heeft het denkproces in Wormerland aanvang genomen. Ik heb daarover een gesprek gehad. Ik heb gevraagd wat ik kan voorleggen aan Provinciale Staten. Dat moet gemeente Wormerland nog aangeven. Ik ben bereid om inhoudelijk naar de casus Wormerland te kijken. Als wij met inachtneming van de parameters, die het BPL ons geeft, een mooi plan kunnen maken, dan ben ik altijd bereid om dat aan u voor te leggen om te bespreken hoe we dat verder kunnen uitwerken.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ik ben ook blij met dit antwoord, maar ik doelde eigenlijk op een motie in Wormerland, waarin de gemeenteraad om meer mogelijkheden voor bouwen in het lint vraagt. In de motie wordt gesteld dat de raad blij is met de Notitie Lintbebouwing, maar ook dat er meer nodig is in de gemeente. Waarschijnlijk gaat u mijn motie ontraden. Dan is mijn vraag of

3015 u in ieder geval kunt kijken wat er in de gemeente Wormerland nog meer nodig is dan alleen de probleemlocaties die tot nu toe in de notitie staan.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik heb regelmatig overleg. Ik heb recentelijk gesproken met de wethouders van Wormerland. Laten we het als een leermoment gebruiken voor een eventuele  
3020 volgende notitie. Dit college is laagdrempelig en bereid om te luisteren. Ik doe dat wel graag aan de hand van een plan, in plaats van dat we zeggen: Ga uw gang maar. Dat is toch echt het verschil tussen regulier landelijk gebied en BPL. In BPL is meer mogelijk dan in het verleden onder de PRV. Dus daar is al sprake van een verruiming. De voorwaarden waaronder dat kan zijn wel strenger dan in regulier landelijk gebied. Wormerland kent een behoorlijk areaal Bijzonder  
3025 Provinciaal Gebied. Als daar plannen zijn die daaraan tegemoet komen dan valt daarover te praten met dit college.

Mevrouw VAN ANDEL (CDA): Ik zie het als een toezegging en een uitdaging voor de gemeente Wormerland om u daarover op te zoeken. Dank u wel.

3030 De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Alberts.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Nu kwam toch even het ijsbaanterrein Wormerland voorbij. Waar ik nu zo benieuwd naar ben. Is dat nu iets wat in dat delegatiebesluit zit, of komt het helemaal los naar  
3035 Provinciale Staten toe om daarover een besluit te nemen? Straks moet over dat delegatiebesluit beslist worden, wat mij betreft los van agendapunt 10. Het zou kunnen dat we u dan opeens delegeren om dit te doen en dan wordt er iets gedaan in het BPL waarin we geen zin hebben.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik ben blij dat u dit voorbeeld aanhaalt. Als iets politiek beladen is, omdat daarover een motie is ingediend, die in meerderheid is afgewezen en daardoor een  
3040 politieke uitspraak is geworden, maar wegens een procedurevorm en het ontbreken van een inhoudelijk plan opnieuw naar u toe is gezonden. Dit ligt in mijn optiek buitengewoon politiek gevoelig. Daarmee is het niet klein en venijnig maar groots en meeslepend. Het komt separaat bij de Staten langs. Dat is ook de houding van dit college. Alle wijzigingen komen tweemaal per jaar  
3045 bij u langs. Daar kunt u kennis van nemen of bezwaar tegen aantekenen. De zaken die onder de twee criteria (groots en meeslepend en klein en venijnig) vallen, komen expliciet naar u toe.

Bij deze provincie werken integere mensen. Er worden geen dingen tussendoor 'geflanst'. Alles gebeurt open en transparant, zeker bij dit college en dit ambtelijk apparaat.  
3050 De VVD verwees naar stiltegebied Texel. Texel werd al gekenmerkt, niet alleen door een prachtig landschap, maar ook doordat het behoorlijk was ingekaderd door de beschermingsregimes. Met het benoemen van BPL is er niets anders gedaan dan dat oud beleid, wat uit zeven onderdelen bestond, is teruggebracht naar drie criteria. Het BPL is er een van.  
Zonder dat er een precedent wordt geschept voor overige zaken wil het college kijken hoe dat  
3055 uitwerkt in het kader van leefbaarheid, economische ontwikkeling et cetera. Geeft u het college daarvoor tijd, om te kijken hoe de interactie zich tot elkaar verhoudt. Dat zal ik met mijn collega's moeten doen, want hier spelen verschillende belangen. In dat evenwicht is het goed om

te zorgen dat wij geen van de parameters absoluut maken, maar dat het in samenhang, in balans en met draagvlak van het eiland zelf past.

- 3060 Dan het CDA. Het doet geen pijn om een compliment te geven. Het is heel fijn om een compliment te krijgen. Als u dat wat vaker zult doen, zult u merken dat het geen pijn doet. Zo heb ik uw bijdrage dan ook maar gekwalificeerd, dat u nog koudwatervrees heeft voor het geven van een compliment aan dit college. Ik heb zojuist gezegd dat BPL meer ruimte biedt dan de PRV in het verleden. Als het gaat over mijn blog. Daarmee bedoelde ik te zeggen dat in die honderd
- 3065 jaar waarin het CDA aan de macht is geweest, Nederland zich op een bepaalde manier organisch heeft ontwikkeld. Met de inzichten van nu had je het wellicht op een heel andere manier gedaan. In vergaderingen hield ik vaak de verstedelijking van Noord-/West-Nederland als achtergrond. Nu duidelijk is dat de zeespiegel stijgt, moeten we dan ongeclausuleerd vier tot zes meter onder N.A.P. blijven bouwen? Daar mag je elkaar minstens over bevragen of dat verstandig is, of dat
- 3070 daaraan aanvullende voorwaarden moeten worden gesteld. Gelukkig is de tijd nu aangebroken dat we daarover gaan nadenken. Je kunt eigenlijk niet meer teruggrijpen op die organische groei. Het moet middels planmatige groei. Je wilt nu dat woningbouwprojecten qua omvang een bijdrage gaan leveren aan klimaatadaptatie, zodat ook de MRA of stedelijke kernen als Alkmaar ook droge voeten houden op het moment dat het fout zou gaan. Het is goed dat we daarvoor nu
- 3075 aandacht hebben. Als het gaat om het gemak waarmee we zeggen dat buitenstedelijk bouwen goedkoper is dan binnenstedelijk, dan houden we nog steeds vast aan het adagium 'Van binnen naar buiten', zoals ook opgenomen in het Masterplan Wonen. Daar waar het binnenstedelijk kan gaan we dat binnenstedelijk doen. Als die ruimte er niet is, of wat voor reden dan ook, dan kunnen we naar de randen toe, maar wel op een verstandige manier, ook rekening houdend met
- 3080 de klimaatadaptatie. Als klimaatadaptief wordt meegewogen in planvorming dan is buitenstedelijk bouwen niet goedkoper dan binnenstedelijk bouwen. Dat staat nog los van de aanleg van infrastructuur, die daarvoor separaat nodig is. Voor de leefbaarheid in kleine kernen hebben we een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het college is altijd ontvankelijk voor signalen om daar naar te kijken.
- 3085 Met gemeenten is het college in overleg over vluchtelingenlocaties. Samen met de gemeente Waterland is een taskforce in het leven geroepen. Als het hoog hangend fruit aan bod komt, dan komen daar ongetwijfeld kleine en venijnige of grote en meeslepende locaties uit. Dan dient u daarin te worden meegenomen als Staten. Er is een brief, of deze zit in de pijplijn over waar we nu staan met de taskforce. Als het niet meer kan, zoals het moet, dan moet het zoals het kan.
- 3090 Dan vind ik ook dat de Staten daarin volledig betrokken moeten worden.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Compliment daarvoor.

- 3095 Gedeputeerde **LOGGEN**: Aalsmeer is bij uitstek een gemeente die voor een transformatieopgave staat. Daarover gaan we natuurlijk graag het gesprek aan. Het is in overeenstemming met de strategieën die we in het verleden voor dat gebied met elkaar hebben bedacht. Op het moment dat er knellende locaties zijn, kunnen we altijd het gesprek met elkaar aangaan. Dat hebben we in het verleden ook als gedaan. Ook daar geldt dat wat men vraagt wij niet standaard gaan draaien.

3100 Ik bedank ChristenUnie voor het vertrouwen en de complimenten. Ik ben blij dat de CU ook wil aankijken hoe het gaat met het vereveningsfonds, voordat er aan de voorkant al beperkingen worden opgelegd. Als het college ziet dat het uit de klauwen loopt, dan kom ik allereerst naar de Staten. U moet daarin worden meegenomen.

De inbreng van 50PLUS/PvdO ging met name over windturbines. Ik heb de heer Stigter bij  
3105 agendapunt 9 hele wijze woorden horen zeggen. Het lukt mij niet om hem daarin te overtreffen. Op de inbreng van JA21 is ook gereageerd bij agendapunt 9.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Van den Berg.

3110 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag over de stimuleringsgebieden voor zonne-energie.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Als de ronde langs mijn collega's is geweest en uw vraag is dan nog niet beantwoord, dan zal ik de vraag in tweede termijn meenemen.

3115 Dan resteert het advies van het college over de moties. Dan begin ik met het elftal aan moties van de PvdD. Wat het college betreft blijft motie 53 inzake meerdere pijlers in de verruiming vrijkomende agrarische bebouwing 'in het veld'. We doen het nu in een regio, maar dat zullen er meerdere worden. We kunnen daarmee ervaring opbouwen. Niet alles wat we daarvan leren zal  
3120 een op een gekopieerd worden. Er zal opnieuw afgewogen worden hoe het uiteindelijk vorm wordt gegeven.

Motie 54 inzake natuurinclusief bouwen of verbouwen: De Provincie legt al veel eisen op. Recentelijk is met de sector afgesproken dat er harmonisatie van regelgeving moet komen. Er  
3125 zijn verschillende gradaties waarop men in het kader van duurzaamheid met elkaar 'de weg opgaat'. Het college zou motie 54 even op de reservebank willen laten. Dat geldt ook voor motie 55. We overladen de sector met heel veel regelgeving.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Hollebeek.

3130 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ik heb deze spelers nog niet meteen ingezet. Ik vraag eigenlijk om de Provincie te laten onderzoeken in hoeverre dit zou kunnen gebeuren. Het hoeft dus nog niet direct richting gemeenten te worden opgedragen.

3135 Gedeputeerde **LOGGEN**: Daar heb ik geen motie voor nodig. De motie hoeft niet te worden ingezet. Ik zeg u toe dat ik daar naar kijk. Hoe kunnen we dit op een manier doen die niet direct in deze fase leidt tot extra regelgeving, terwijl er nog een enorme opgave ligt.

Motie 57 Waterbelangen: ook deze blijft, wat de gedeputeerde betreft, in het veld.  
3140 Motie 60 'Voorkom onherstelbare schade' wordt ontraden. Het is niet werkbaar. Motie 63 'Toets duurzame energie': De Provincie adviseert daar al over bij bouwplannen. We doen er al veel in. Verbijzonderen is lastig. Er wordt wel rekening gehouden met wat de motie beoogt.

3145 Laten we kijken hoe dit werkt en het niet vervatten in een motie. Op een later tijdstip kan met elkaar nog het gesprek worden gevoerd over wat eruit komt en hoe het op een slimmere en betere manier kan.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Hollebeek.

3150 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Motie 60 'Voorkom onherstelbare schade' zou niet werkbaar zijn? De motie is in samenspraak met ambtenaren opgesteld. Het dictum moet derhalve uitvoerbaar zijn. Wat is hierin het verschil tussen uitvoerbaar en werkbaar?

3155 Gedeputeerde **LOGGEN**: In uw argumentatie nam u het voorbeeld van een boom mee. Een boom is bij uitstek een object dat tot een gevaar voor de directe omgeving kan leiden, dan wel tot burengerucht. Dan is het soms fijn als er snel gehandeld kan worden, zodat een onwenselijke situatie niet in stand wordt gehouden. Gemeenten zijn voldoende geëquipeerd om die afweging te maken. Als je in die autonomie gaat treden, dan wordt het in mijn optiek onwerkbaar.

3160 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Zegt de gedeputeerde dan dat er eigenlijk een motivering door een gemeente vereist is bij een beleidsregel?

Gedeputeerde **LOGGEN**: Aan beide zou ik in deze fase nog geen behoefte hebben, maar daar zou ik dan eerder naar neigen dan naar dit.

3165 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Muurlink.

3170 De heer **MUURLINK** (PvdA): Ik reageer op uw opmerking over de motie inzake de duurzaamheidstoets. U stelt voor om te kijken hoe het in de praktijk uitwerkt, om vervolgens te kunnen beoordelen of we de toets nodig hebben. Op welke wijze kunnen Provinciale Staten nu al zien hoe de toets uitpakt?

3175 Gedeputeerde **LOGGEN**: Op dit ogenblik adviseert de Provincie bij bouwplannen al over duurzame bereikbaarheid via openbaar vervoer, te fiets en te voet. In het Perspectief Mobiliteit is al opgenomen dat de Provincie bij gebiedsontwikkeling een mobiliteitsprogramma van eisen toepast. Met dit instrument worden gemeenten en ontwikkelaars gestimuleerd om die duurzame mobiliteitsoplossingen onderwerp te laten zijn van gebiedsontwikkeling. Dat is wat u beoogt en vraagt. Het is goed als we daarmee wat verder in de tijd zijn. om er gezamenlijk nog eens goed naar te kijken om te weten of het tot verbeteringen kan leiden. In deze fase komt de motie te vroeg.

3180

3185 De heer **MUURLINK** (PvdA): Dan praten we langs elkaar. U heeft het over duurzame bereikbaarheid. Wij hebben het over duurzaamheid in zijn totaliteit. In de motie staan bereikbaarheid en duurzaamheid naast elkaar. Wij hebben het over het feit, zoals vandaag in de krant ook stond, dat in Amsterdam in een keer vanwege de energietransitie duizenden nieuwe transformatorhuisjes moeten komen. Mensen schrikken zich dood. Je bouwt een

nieuwbouwwoning, maar je moet ook ruimte hebben voor de energievoorziening in die wijk, bijvoorbeeld door middel van energiepanelen en dergelijke.

3190      Gedeputeerde **LOGGEN**: Dat valt al onder een goede ruimtelijke ordening. Langs die lijn wordt er al invulling aan gegeven. Ik snap dat u de opgaven met elkaar probeert te verbinden. Daarvoor is deze motie niet nodig. Het is beter om over enige tijd met elkaar te bespreken hoe het in de praktijk uitpakt. Dat wil ik voor u agenderen. Het voorbeeld dat u aanhaalde kunnen we daarbij goed gebruiken. Mijn overtuiging is dat het op dit moment geen bijstelling nodig heeft. Het is al opgesloten in de regels, die we hebben.

3195      De heer **MUURLINK** (PvdA): Dank voor de toezegging. Later we er inhoudelijk ruimte voor nemen om het verder met elkaar te verkennen. Ik ben er niet op uit om extra regels op te leggen bij bebouwing. Ik zoek inderdaad naar de verbinding tussen de duurzaamheidsopgave, de energietransitie en de bouwopgave.

3200      Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik denk dat we niet langs elkaar praten. Volgens mij bedoelen we hetzelfde. Op dit moment is het niet de bedoeling dat we elkaar met extra beleid om de oren slaan. We moeten kijken hoe we kunnen versnellen en wat we kunnen leren van het beleid dat we al hebben.

3205      De motie van DENK wordt ontraden. De fractie benoemt met deze motie wat iedereen in gedachte heeft. De motie maakt het wel heel erg absoluut door de criteria die eraan worden verbonden. Iedere keer moet een evenwichtige afweging worden gemaakt. Dat verdient het niet dat een of meerdere elementen als absoluut ingevuld moeten worden, behalve juist in die samenhang.

3210      Huidige wet- en regelgeving voorzien al veel van wat de fractie DENK beoogt.

3215      Gedeputeerde **PELS**: Het gaat om vraag van de SP over het Unesco Werelderfgoed en Edam. Het is een heel technisch verhaal en ik snap als u inmiddels de weg een beetje kwijt bent. Op de vragen van december 2020 en in de brief van maart 2022 is ook al antwoord gegeven. Er is niets veranderd ten opzichte van toen.

3220      Jaren geleden, voor 2012, besloten de Provincie en Edam om daar ontwikkeling mogelijk te maken. Vervolgens is via het Rijk, aan Unesco gevraagd of een aantal kleine grenswijzigingen mochten worden doorgevoerd. Unesco adviseerde het Rijk om dat samen te pakken met ook de nominatie voor de Hollandse Waterlinies. Dat advies is opgevolgd. De aanvraag voor de Hollandse Waterlinies plus de zeven begrenzings liepen gezamenlijk op. In 2019 is de aanvraag en ingediend en tot onze grote vreugde in 2021 er doorheen gekomen. Nu zijn de Hollandse Waterlinies Wereld Erfgoed. Daarmee zijn zes van de zeven begrenzings akkoord bevonden door Unesco. Dat maakt dat we in een nieuwe situatie zitten. Nu wordt het weiland beschermd conform de Barro. Straks zal het Rijk het er weer uithalen, op basis van de ontgrenzingen die

3225      Unesco heeft toegestaan; waarop wij het er ook weer uit moeten halen. Dit is de technische kant van het verhaal. Straks is het niet meer via onze verordening en via de Barro beschermd. Het is natuurlijk zo nabij de Stelling van Amsterdam gelegen dat er wel allerlei werkingsgebieden zijn. Er komen allerlei soorten van bescherming voort uit het feit dat het zo dicht bij Stelling van

3230 Amsterdamgebied ligt. Samen met de gemeente wordt onderzocht welke kernkwaliteiten daar precies gevonden worden. Dat onderzoek verwachten we in juni. Na de zomer kunnen we het gesprek aangaan met de Staten over de vraag aan welke eisen elke ontwikkeling die daar plaatsvindt zal moeten voldoen om de kernkwaliteiten van het Wereld Erfgoed niet in het geding te laten komen.

3235 De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Alberts.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Dat weiland behoort tot het schootsveld. Zijn er nog andere kernkwaliteiten nodig?

3240 Gedeputeerde **PELS**: Dat het een schootsveld is, dat wisten we niet op het moment van indiening. Dat is een omissie gebleken. Er wordt een uitvoerige beschrijving gegeven waaraan de bescherming straks moet voldoen. Het is niet mogelijk om het, met de vaststelling dat het toch schootsveld is gebleken, alsnog te laten beschermen via het Barro en via Unesco. We hebben dat gesprek wel gehad met de gemeente als met het Rijk. Het Rijk staat er niet voor open om dat te  
3245 doen. Daar hebben we begrip voor. Het is een minimale wijziging op een heel groot dossier. Het is niet gebruikelijk om dat dan aan Unesco voor te leggen.

Als dit de realiteit is, dan is het belangrijk om het alsnog zo goed mogelijk te beschermen. De komende tijd is het schootsveld sowieso nog beschermd. Voor daarna moeten we zorgen dat de kernkwaliteiten heel goed op orde zijn, zodat elk plan van de gemeente getoetst kan worden op  
3250 die kernkwaliteit.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): De positieve grondhouding om het binnen de Stelling te laten vallen, is aanwezig?

3255 Gedeputeerde **PELS**: Het ingewikkelde is dat wij daar niet over gaan. Unesco heeft nu de grenzen aangegeven. Dat wordt eerst in landelijke wetgeving en vervolgens in provinciale regelgeving verwerkt. We gaan er niet over of het wel of geen onderdeel is van de Stelling van Amsterdam. We moeten ons vooral ervoor inzetten dat we de kernkwaliteiten bewaken en bewaren. Daarvoor kunnen we ons als provincie wel inspannen.

3260 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Dan concludeer ik hieruit dat we het in het verleden toen het misging, al of niet met opzet, uit handen hebben gegeven.

De **VOORZITTER**: Ik heb iets anders gehoord van mevrouw Pels.

3265 Gedeputeerde **PELS**: Het is erg transparant geweest. Het Provinciebestuur heeft toen een besluit genomen. Dat geldt voor alle begrenzings die nu zijn aangepast. In de Haarlemmermeer is er een begrenzing niet toegekend. Dat waren de politieke en bestuurlijke keuzes van toen. Die hebben een uitwerking in het nu. Zoals met het schootsveld is gebeurd, dat kan gebeuren. Je  
3270 moet vervolgens als bestuur en Staten kijken hoe het dan zo goed mogelijk alsnog kan worden

beschermd nu we in deze situatie zitten. Ik heb niet het idee dat er iets is achtergehouden. We hebben het allemaal uitgevraagd voor we in maart naar u toe kwamen.

3275 Gedeputeerde **ZAAL**: Drie moties uit mijn portefeuille. Allereerst motie 50 over de zonering. Dat is een terugkerend thema in dit huis. Bij de Voedselvisie is toen motie 13 aangenomen, die ons vroeg te onderzoeken of er RO-instrumenten nodig zijn voor de uitvoering van de Voedselvisie en het Masterplan Biodiversiteit. Er is toen aan de Staten een brief gestuurd, waarin werd gezegd dat Gedeputeerde Staten geen aanleiding zien om naast de beschermingsregimes, die al in de Omgevingsverordening zijn opgenomen, nieuwe beschermingsregimes ter uitvoering van de

3280 Voedselvisie en het Masterplan op te nemen. Bij dat standpunt blijft het college op dit moment. Daar komt bij dat het Rijk nadenkt over zonering, de zogenoemde ABCD. Er zijn alternatieven in omloop. Het is verstandig om dat af te wachten. Om maar in de taal van de heer Loggen te blijven zou ik deze ook op de reservebank laten zitten.

3285 We werken in de gebiedsgerichte aanpak wel aan de Agrarische kaart. Het is een werkkaart waarop indicatoren en opgaven in een bepaald gebied worden geformuleerd. Dat is geen RO-instrument, maar het kan wel een basis vormen voor het stimulerende beleid, wat wij bijvoorbeeld op het gebied van de Voedselvisie voeren.

Ik wil graag de discussie bij het Rijk afwachten en wil volstaan met de beredenering die we u eerder hebben toegezonden. De meerderheid van de Staten heeft aangegeven dat die motie is

3290 afgedaan.

Motie Viskwekerijen: In de Omgevingsverordening regelen we zaken die betrekking hebben op landschappelijke kwaliteit en inrichting. De achtergrond van de bepaling over intensieve veehouderij waarnaar u verwijst, is ook vooral van landschappelijke kwaliteit en van milieuruimte. Als ik kijk naar de overwegingen waardoor u de viskwekerijen als intensieve veehouderij beoogd,

3295 dan gaat dat meer over de wijze van houden van vissen en de dierenwelzijnsaspecten. Dat zijn geen onderwerpen die in een Omgevingsverordening worden geregeld. Bovendien is er een Rijksregeling op dat gebied. Ik herken het beeld van het houden van vissen op die manier niet voor de viskwekerijen die in de provincie aanwezig zijn. Dus geef ik uw Staten mee: Welk probleem lossen we hier mee op, terwijl het een intensief traject is om zo'n definitie vorm te

3300 geven. De motie wordt ontraden.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Het verbaast me een beetje. Ik hoor dat de intensieve veehouderij is opgenomen, omdat het ruimtelijke aspecten heeft. Ik lees in artikel 6.43 dat intensieve veehouderij grote impact kan hebben op de leefomgeving door bijvoorbeeld geur, hinder en

3305 uitstoot. Het klopt dat dierenwelzijn een ander onderwerp is. Dat staat er wel in met betrekking tot de intensieve veehouderij. Het zijn ook dingen die gekoppeld kunnen worden aan de viskwekerijen. Dat is dan niet ruimtelijk? Het is me niet duidelijk waarin het verschil zit.

Gedeputeerde **ZAAL**: Het is primair een ruimtelijk beleid. Als we kijken naar de regels op het gebied van intensieve veehouderij dan zijn die ook van ruimtelijke ordening. Op het moment dat

3310 in de toelichting ook wordt verwezen naar geur, wat ook weer milieuruimte is, maar ook dierenwelzijn, dan komt dat erbij. Bij de viskwekerijen zien we geen grote bouwblokken. Ik

herken ook niet van de bedrijven die we in Noord-Holland hebben het beeld dat u schetst. Die problematiek is volstrekt anders.

3315

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ik stelde niet dat die bedrijven er zijn in Noord-Holland. Ik stelde dat we dat soort bedrijven niet in Noord-Holland zouden moeten willen.

Gedeputeerde **ZAAL**: Dan blijft wel mijn punt staan dat dit een landschappelijke verordening is.

3320

De problematiek is dat niet. Buiten dat hebben we die bedrijven nu niet in Noord-Holland. De vraag is of je dan een onderzoek wilt doen, een juridische kwestie optuigen voor iets wat er op dit moment niet is. Dat is de afweging die ik aan de Staten wil meegeven. Vanuit het college wordt de motie ontraden.

3325

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dan vraag ik me af: Vindt de gedeputeerde het dan wel wenselijk dat de vestiging van dat soort bedrijven plaats kan vinden?

Gedeputeerde **ZAAL**: De vraag is op dit moment: Kan dat? Het is niet aan ons. Aan die manier van intensieve viskwekerij zitten nadelen. We stimuleren het niet. Laat ik het zo zeggen.

3330

Motie 62 'Recreatie voor de kleine portemonnee': Laat ik voorop stellen dat we het belang van een divers aanbod op het gebied van recreatie herkennen, erkennen en benadrukken als Gedeputeerde Staten. In gesprekken met gemeenten zullen we dat benadrukken. Het is uiteindelijk aan gemeenten om daarin een afweging te maken, uiteraard op basis van de behoeften vanuit de markt en eventueel daarin regionaal af te stemmen. Dat gebeurt ook goed in onze provincie. Zowel in de MRA als in Noord-Holland Noord wordt daarvoor een systeem gehanteerd: de Regionale visie en een behoefteraming. Daarin komt die diversiteit ook aan de orde. Ik zie geen aanleiding om daar vanuit de Provincie, van bovenaf, regels voor op te stellen. Ook hier hebben we u in een technische briefing laten zien dat er een goed divers aanbod in Noord-Holland is. Er zijn een flink aantal kampeerplekken. Kampeerovertuiningen zijn nog

3335

3340

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Alberts.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Nu sprak u een mooie zin uit: "Daar waar de markt behoefte aan heeft."

3345

In mijn betoog heb ik laten horen dat het nu de Private Equity Funds zijn die vinden dat een caravan geen geld oplevert, maar een recreatievilla wel. Dat is ook marktdruk. Ik heb juist gevraagd om tegenwicht te bieden. Doe dat in de gesprekken met gemeenten. Ik heb niet gevraagd om regels op te leggen. Dat u gelooft dat er voldoende steun aan is, dat betwijfel ik. Hoe zit dat nu met die markt en de Private Equity Funds die aan het duwen zijn om de gewone kampeerder eruit te werken?

3350

Gedeputeerde **ZAAL**: De cijfers laten zien dat er in Noord-Holland ook voldoende campings zijn. Dat is ook de markt. De markt wordt ook bepaald door wat de consument vraagt. Ik zeg niet dat gemeenten klakkeloos de marktvraag overnemen. Ik gaf aan dat die marktvraag uiteraard een rol

3355 speelt en dat gemeenten in regionaal verband aan afstemming doen en een afweging maken waarbij diversiteit zeker een rol speelt.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): U gaat er nu vanuit dat als mensen zeggen dat zij in hun caravan willen blijven zitten, dat ze er niet uitgewerkt worden?

3360

Gedeputeerde **ZAAL**: Die individuele gevallen kunnen we hier niet bespreken. Er is nooit sprake van eruit werken. Uiteindelijk moet iemand nog steeds zijn plek verkopen. Het college gaat het gesprek aan met gemeenten om dit belang te benadrukken. De motie is in zekere zin overbodig. We doen dat al. De afweging is aan de gemeenten. Daarbij speelt ook de vraag van de markt  
3365 zeker een rol, maar er zal ook ruimte zijn voor diversiteit en de belangen van mensen die nu in een caravan recreëren.

Gedeputeerde **ROMMEL**: De vragen over het NNN. Er zijn voldoende mogelijkheden om ontwikkeling in NNN mogelijk te maken. De heer Klein noemde al de meerwaardebepaling.  
3370 Projecten van groot openbaar belang. Het moet gaan om beperkte wijziging of uitbreiding zijn. De totale oppervlakte mag niet afnemen. De kwaliteit moet worden bewaard, net als de samenwerking. We krijgen veel aanvragen voor begrenzingen en ontgrenzingen. We zijn met velen in gesprek, zoals grondeigenaren, mevrouw Hartendorf en andere advocaten. Bij voorkeur gaan we in gesprek met de grondeigenaar. Dan kunnen we maatwerk leveren. Door onze  
3375 ervaringen in de afgelopen tijd hebben we gezien dat het een grote klus is. Tweemaal per jaar kijken naar ontgrenzingen en begrenzingen is niet haalbaar. Je wilt het allemaal zorgvuldig doen. Het gaat om de kwaliteit. Neem dat alles mee in de gebiedsprocessen, was de oproep van de Staten. We nemen dat zeker mee. We gaan ook de termijn wat verlengen. We zijn nog bezig met de beantwoording van zienswijzen. Het komt in de commissie van 13 juni  
3380 aan de orde. Dan kunt u daar spreken over de beantwoording van de zienswijzen. Het gehele pakket komt uw kant op.

Motie 56 gaat over het aansluiten op binnenstedelijk groen. Het overleg vindt al plaats vanuit het Regie bureau NNN. Daarmee doen we recht aan het bieden van maatwerk voor een goed  
3385 functionerend ecologisch netwerk. De motie is overbodig en wordt ontraden  
Motie 58 'Bebouwingscontour voor de jacht': Dat is een bevoegdheid van een gemeente. Het is een uitwerking van de Wet Natuurbescherming en straks dus ook van de Omgevingswet. Juridisch is het theoretisch mogelijk om die optie te onderzoeken. We hebben nog geen problemen of uitdagingen die bij ons bekend zijn, waardoor de veiligheid in de bebouwingscontour ter  
3390 discussie zou komen te staan. We willen zo min mogelijk regeldruk. Vanuit ons subsidiariteitsbeginsel ontraden we deze motie ook.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Hollebeek.

3395 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Beseft de gedeputeerde dat veiligheid en het gevoel van veiligheid vaak aan elkaar gekoppeld zijn? De nieuwsberichten vanuit onder andere de Molenwijk in

Haarlem en Landsmeerdersveld laten zien dat mensen het bedreigend vinden dat dichtbij de bebouwde kom wordt geschoten met geweren.

3400 Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik heb daar natuurlijk oog voor. We zijn in sommige gebieden gaan kijken. Mensen konden spreken over hun beleving. Ik snap het heel goed. Dit is aan gemeenten als ze er iets aan willen doen. Als mensen onveiligheid voelen dan kunnen ze bezwaar maken en indienen bij de Omgevingsdienst. Het is vreselijk om te zien dat dieren geschoten worden. Motie 61 van de SP over uitbreiding natuur bij De Oeverlanden: In onze gebiedsprocessen nemen  
3405 we dit altijd standaard mee. We kijken naar de ecologische staat en instandhouding van de natuur. We kijken altijd naar de kwaliteit. Op zich is dit een overbodige motie. Gelet op de overwegingen kan ik me voorstellen dat de Staten zeggen dat ze dit specifiek onder de aandacht willen brengen. Ik adviseur neutraal over deze motie. Ik laat het aan de Staten of ze dit willen overnemen, of niet.

3410 Gedeputeerde **STIGTER**: Ik heb nog een vraag openstaan van de heer Van den Berg over de aanwijzing van stimuleringsgebieden zonne-energie en met name de positie van Provinciale Staten daarin. Het was altijd een verantwoordelijkheid van Gedeputeerde Staten. Wat het college betreft blijft het ook een verantwoordelijkheid van Gedeputeerde Staten. Nog voor de RES  
3415 bestond is de afspraak gemaakt om Provinciale Staten daarin te horen. Met de RES zijn de zonnegebieden bekend. Uiteindelijk wordt de RES vastgesteld door de Staten. Daarmee is het dubbelop. Om die reden ligt er het voorstel om het 'horen van' weg te nemen. De Provincie kan worden verzocht om nieuwe stimuleringsgebieden aan te wijzen, die niet in de RES'en zijn opgenomen. Dat is ongewenst, maar het kan wel. In dat geval kan ik me voorstellen dat bij die  
3420 stimuleringsgebieden dezelfde route (horen van) wordt gevolgd.

De VOORZITTER: Een interruptie van de heer Van den Berg.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Hoe gaan we borgen dat Provinciale Staten worden gehoord bij  
3425 nieuwe zoekgebieden? Is het geborgd in de Omgevingsverordening of is het een toezegging?

Gedeputeerde **STIGTER**: Dat is een toezegging van deze portefeuillehouder. Het college staat positief tegenover motie 51 'Het voorkomen van faunaslachtoffers bij windenergie'. In de verordening zal bij windenergie worden geborgd dat mitigerende  
3430 maatregelen worden genomen om faunaslachtoffers te voorkomen, inclusief het bijbehorende onderzoek en monitoring. In de motie wordt verwezen naar de Brabantse aanpak. Die is interessant, maar wij hebben onze eigen verordening. In beginsel gaan we op eenzelfde manier kijken hoe we dat kunnen borgen.

3435 Gedeputeerde **OLTHOF**: Motie 59 over houtstook wordt ontraden. Houtstook is een lokale aangelegenheid. Dat wil niet zeggen dat we er niets mee doen. Het is nu aan de gemeenten maar in kennisdeling en in de communicatie doen we er veel aan. Ook op basis van een eerdere motie (motie 7) is houtstook in het Schone Luchtakkoord opgenomen. We kijken breder, met

gemeenten. Er is ook sprake van samenwerking als het gaat over fijnstof, maar ook over andere  
3440 stoffen en geurmaatregelen.

De **VOORZITTER**: Daarmee hebben de eerste termijn met een reactie vanuit het college afgerond.  
Ik vraag u of er behoefte is aan een tweede termijn. Ik zie dat er een schorsing van vijf minuten  
wordt gevraagd.

3445 Ik schors de vergadering.

*Schorsing 16.15 -16.27 uur*

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering.

3450 Statenlid Zoon had om een schorsing gevraagd. Ik neem aan dat u nader naar de moties en  
amendementen heeft gekeken?

We gaan verder met de tweede termijn.

*Tweede termijn:*

3455

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ik loop de moties langs. Motie 50 wordt aangehouden. We zien uit  
naar het werken aan de Agrarische Kaart. We houden het nauwlettend in de gaten en we hopen  
dat we binnen afzienbare tijd de eerste vruchten kunnen plukken.

Motie 51 'Faunaslachtoffers': Dank u wel gedeputeerde Stigter.

3460 Motie 52 viskwekerij: Ik begrijp de redentie van de gedeputeerde dat dit soort bedrijven er niet  
zijn in Noord-Holland. Ik wil toch wel stellen dat we toch niet willen dat we straks tot de conclusie  
komen dat we geen instrumenten hebben als zo een situatie zich opeens voordoet.

Motie 53 'Agrarische bebouwing': Dank aan gedeputeerde Loggen. Dat is een mooi antwoord.

3465 Bij motie 54 over natuurinclusief bouwen neig ik ernaar om heel blij te worden van de reactie van  
de gedeputeerde. Ik hoor graag wanneer Provinciale Staten horen hoe hij is gevaren in het  
aangaan van het gesprek over natuurinclusief bouwen en verbouwen. In principe neig ik naar een  
vrolijke noot.

3470 Motie 'Aansluiting op binnenstedelijk groen': Fijn dat die gesprekken al worden gevoerd, maar ik  
denk dat het goed is om als Provinciale Staten aan te geven dat natuur niet stopt bij de provincie-  
en gemeentegrenzen. Het overleg met en tussen gemeenten over NNN en ecologie moet op  
elkaar aansluiten. Wat ons betreft mag dat meer in het beleid komen in plaats van alleen in  
gesprekken in achterkamertjes.

Dank voor de reactie op motie 57 'waterbelangen'.

3475 Motie 58 'Bebouwingscontour Jacht': We vragen niet om een kant en klaar pakket voor  
gemeenten. De invulling is voor hen ook nieuw. We roepen op tot uitzoeken om meer  
duidelijkheid richting gemeenten te verschaffen. Als een soort helpende hand om vooral veel  
informatie te kunnen verschaffen aan de gemeenten.

Motie 59 'Fijnstof' gaan we toch in stemming brengen. Het spijt me.

3480 Motie 60: Het probleem gaat niet over de gemeenten, maar over de vergunningen waarvoor  
Gedeputeerde Staten bevoegd gezag zijn. Het gaat om onze eigen termijnen. Veel organisaties  
hebben opgeroepen, waaronder natuur- en milieuorganisaties, om daarop te letten, omdat de

norm in de Omgevingsverordening nu al is dat het een dag na bekendmaking is. Soms is dat ook terecht, zoals de gedeputeerde zei, maar soms kunnen er ook dingen optreden die je liever niet had gewild. Dan is één dag wel een heel korte termijn. Gedeputeerde Staten kunnen beleidsregels  
3485 maken hierover, wanneer een uitgestelde inwerkingtreding handig is. Dat zou je met ambtenaren kunnen afstemmen.

Dan richting de Staten: Ik zie een beweging/richting naar waar we naar toe willen. Daar ben ik heel blij mee. Ik hoorde de heer Muurlink duidelijk die richting aangeven. Statenlid Van Wijnen wil meer aandacht voor een gezonde leefomgeving en biodiversiteit. De heer Mülder wijst soms op  
3490 de waarde van natuur en is een voorstander van veel bouwen. Ik zou zeggen: natuurinclusief. Drie coalitiepartijen geven blijk te zien waar we naartoe moeten gaan. Het lijkt wel alsof we daarbij vooral kijken naar later, in plaats van nu. Daarmee hebben we in onze moties rekening gehouden, door op te roepen tot verkenning, dialoog en onderzoek en nu meteen de koe bij de horens te vatten. Dat sluit perfect aan bij het verhaal van de drie collega's, die ik zojuist  
3495 genoemd heb. Laten we samen de handschoen oppakken en door het steunen van veel van onze moties en de richting die zij schetsen in te gaan. Dus laten we gezamenlijk de daad bij het woord voegen en daadwerkelijk duurzaam doorpakken

De heer **MÜLDER** (D66): Ten aanzien van het Masterplan Wonen kon de gedeputeerde mij  
3500 geruststellen en deed hij een soort toezegging dat er aan het einde van de termijn iets ligt. Hij sprak ook over een bouwtermijn van vijf tot tien jaar, waarmee wij werken. Interessant. Ik heb een gedeelte van een artikel doorgelezen. Een groot deel gaat erover dat in de jaren negentig werd uitgegaan van bouwtermijnen van twee tot vijf jaar en dat die nu opeens van vijf tot tien jaar zijn geworden. Ik zal het artikel doorsturen.

3505 Ik ben blij dat u een positieve grondhouding heeft naar wat ik zei: Wat meer maatwerk op het gebied van andere bestemmingen voor de omvorming van agrarische bebouwing.

De SP had een vraag over de negen hectaren bij Edam-Volendam. Ik volgde dit dossier. Ik ben niet helemaal tevreden met de antwoorden op de vragen van de SP. De Raad van State deed een uitspraak. Het is een vaag verhaal. Ook D66 maakt zich zorgen over de bescherming van die  
3510 negen hectaren. De motie zoals die eerder is aangekondigd, is niet uitvoerbaar, maar we zijn wel benieuwd of de gedeputeerde er iets mee kan doen om het beter te beschermen.

We zijn heel blij met de motie, die we samen met de SP hebben ingediend over De Oeverlanden. We hopen op een brede steun.

Ook zijn we blij met de positieve houding tegenover de motie van de PvdD over waterbelang.

3515 GL begon over dertig procent sociale huurnorm en wat voor beleid daarvoor wordt gemaakt. Ik heb daarover niets gehoord. Heb ik wat gemist?

Ik voelde me aangesproken door mevrouw Van Andel over het bouwen om de bibliotheek open te houden. Dat heeft mevrouw Van Andel heel goed begrepen. Ik ben bang dat ik u dan ook goed begrijp dat u van mening bent dat we inderdaad mensen moeten gaan verplaatsen naar  
3520 krimpregio's om daar de faciliteiten open te houden. Ik ben van mening dat ik graag wil blijven bouwen voor waar mensen willen wonen. Dat moet een vrije keuze zijn voor iedereen.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Van Andel.

3525 Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Mensen verplaatsen naar krimpregio's? Schrijf het op want dan kunnen we dat nog gebruiken. Dat is kennelijk hoe hierover nagedacht wordt. Dit gaat over mensen die juist willen wonen waar ze wonen. Er zijn geen krimpregio's in Noord-Holland.

3530 De heer **MÜLDER** (D66): Dat klopt. Er zijn geen krimpregio's in een markt die zo onder druk staat. Dat betekent wel dat bepaalde regio's misbruik kunnen maken van de situatie die er is. Ik wil niet wonen in de Kop van Noord-Holland, want daar is mijn werk niet.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Van u niet, maar van vele anderen wel. Gelukkig kom ik hier wel voor hen op.

3535 De heer **MÜLDER** (D66): Ik kom ook voor hen op. Ik kom ook op voor de mensen die in Amsterdam willen wonen. Ik hoop niet dat zij gedwongen worden om bijvoorbeeld naar totaal andere regio's te gaan door de markt.

3540 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ik begin bij de twee moties die ik heb ingediend over De Oeverlanden en NNN. Dank aan de gedeputeerde dat u hier in zoverre positief tegenover staat dat u het aan de Staten laat. Ik hoop dat de Staten de bereidheid hebben om de motie te steunen. Het is logische actie.

3545 Ik adviseer eenieder om de motie over recreatieparken nog eens goed te lezen. Er hoeven geen regels te worden opgesteld, of goedgekeurd door ons. Het gaat om het aangaan van het gesprek, zodat gemeenten in de gaten houden dat er niets verkwanseld gaat worden. Dat is de opdracht. Houd in de gaten dat de helft van de recreatieparken betaalbaar blijft. De mensen worden er wel uitgewerkt. Het contract wordt niet verlengd. Waar laat je de caravan dan?

3550 De beantwoording over de Stelling van Amsterdam. Ik heb er drie keer naar gevraagd en ik heb drie keer een ander antwoord gekregen. Het komt nu terug en ik krijg vier keer een ander antwoord. Ik weet het niet meer. De motie wordt niet ingediend, maar het is natuurlijk wel een vreemde gang van zaken. Ik heb begrepen dat we er na de zomer op terug komen. Dat is mooi. Gedeputeerde Loggen zei dat de Omgevingswet geen draak van een wet is. Dat is het natuurlijk wel. De wet komt er ook niet per 1 januari. Ze halen het niet. Net nog is aan gemeenten doorgegeven dat het uiterst moeizaam wordt. Het positivisme van de heer Loggen heb ik niet en  
3555 zeker niet als het gaat om de kosten.

Het delegatiebesluit: Ik zal bij de stemming bij agendapunt 10 voorstellen om dat onderdeel apart in stemming te brengen. Dat is een ordevoorstel tijdens de stemming. Dan kunnen we daarmee verder. Er zit iets raars in. De gedeputeerde heeft gezegd dat we er criteria voor hebben. Hij komt altijd naar de Staten terug als het meeslepend, dan wel klein. Wie stelt nu die  
3560 criteria vast? De criteria worden vastgesteld door de gedeputeerde. Dus wij weten niet waarover we gaan stemmen als we het delegatiebesluit nemen.

3565 De heer **MUURLINK** (PvdA): Even over het bankstel van Mien, waarnaar de portefeuillehouder verwees. Hij verwees naar de extra maatregelen die het gevolg zouden zijn van het proberen te voorkomen van een situatie van vijf keer elf woningen. Nee! Naar de mening van de PvdA betreft het helemaal niet 'het bankstel van Mien', -doorzonwoning, extra regelgeving-, maar gewoon de

uitvoering van de geest van de Omgevingsverordening. We hoeven er niet over te spreken, want we gaan de motie niet indienen.

3570 De portefeuillehouder heeft nog twee andere dingen gezegd. Hij zei dat daarover de gesprekken zijn en dat afspraken worden gemaakt in de Woonakkoorden. Daar moet het gewoon aan de orde komen. Dan weten we hoe laat is.

Het tweede argument dat de portefeuille aandroeg was: Als het dan toch foute boel is dan hebben we juridisch instrumentarium. We pakken die koffer en we slaan ze ermee om de oren. Dat is voor de PvdA voldoende om op dit moment dat voorstel niet in te dienen.

3575 Motie 63 wordt aangehouden. Die komt op de reservebank. Niet dat dit het zielige klasje is. Iedereen die een beetje voetbal volgt, weet dat de speler die vanaf de reservebank wordt ingezet, het verschil kan maken in de voetbalwedstrijd. Maar daar hoort die thuis als de portefeuillehouder aankondigt dat we er na de zomer met elkaar over gaan spreken. Dan moet de ruimte daar eerst voor zijn, voordat we een voorstel in stemming brengen.

3580

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Motie 64 over lintbebouwing wordt aangehouden. Ik heb gehoord dat er gekeken gaat worden hoe deze notitie uitwerkt. Dan hoop en verwacht ik ook dat wij daarvan horen en dat het college alvast kijkt wat een mogelijk vervolg zou kunnen zijn. We wachten daarop en houden we de motie aan.

3585 De motie over de pilot verruiming agrarische bebouwing gaan we steunen. Ik wel een opmerking maken over de andere kant. Meer bewoning op dat dat soort plekken moet er niet toe leiden dat er nieuwe belemmeringen ontstaan voor omliggende agrarische bedrijven.

De **VOORZITTER**: Motie 64 is aangehouden.

3590

*Reactie namens het college van Gedeputeerde Staten in tweede termijn:*

3595 Gedeputeerde **LOGGEN**: De opmerking en de herhaalvraag van de heer Mülder met betrekking tot de dertig procent sprongen in het oog. Ik was van mening dat ik die vraag in eerste termijn beantwoord had. Dat klopt ook. We wachten even af hoe het Rijk haar eigen intenties vertaald. Dan kijken we waar wij dat moeten laten neerdalen. Aan het einde van dit jaar, of begin volgend jaar komt het wellicht terug bij het Masterplan Wonen. We hebben het daar ook al een keer genoemd. Het lijkt me de meest logische route om het op die manier te doen.

3600 Draak van een wet? Het is maar net hoe je er naar kijkt. Het is misschien het verschil tussen een liberaal en socialist. Bij de een is het glas half vol en bij de ander half leeg. Laten we gewoon zeggen: *Agree to disagree* op dit onderwerp.

Ik dank voor de woorden van de PvdA. Ik denk dat we het eens zijn. Waar we de vorige keer 'My home Town' als rode draad door onze gesprekken heen hadden, was het nu 'Het dorp'.

Misschien kunnen we de volgende keer iets doen met 'Bloed, zweet en tranen'?

3605 Over de Notitie Lintbebouwing: Ik zal kijken of we er bij de volgende versie van het Masterplan Wonen iets over kunnen zeggen. Ik kan het niet beloven, maar we gaan er wel naar streven.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ik had gevraagd over de moties 54 en 55 of de gedeputeerde een doorkijkje kon geven wanneer we iets kunnen verwachten.

3610

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik denk dat het goed is als we dit met de bouw ambassadeur bespreken. Die staat in het voorfront. Ik kom er zo snel mogelijk schriftelijk, via de commissie, bij u op terug.

3615

De **VOORZITTER**: We ronden de beraadslagingen af. Is er nog behoefte aan het indienen of wijzigen van een motie of amendement? Zo niet dan zijn de beraadslagingen nu afgerond. Stemmingen over de moties en de voordracht vinden plaats in besluitvormende vergadering. Mevrouw Alberts heeft daarbij aangekondigd dat ze bij de besluitvormende vergadering een ordevoorstel zal doen om besluitpunt 3 van de voordracht afzonderlijk in stemming te brengen.

3620

**11. Referendumverzoek Eerste partiële herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2020 en Omgevingsverordening Noord-Holland 2022**  
(Voordracht 20-2022)

3625

De **VOORZITTER**: Dan stel ik voor dat wij verder gaan met agendapunt 11, het referendumverzoek Eerste partiële herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2020 en Omgevingsverordening Noord-Holland 2022. Het is voordracht 20.

3630

We hebben zoals u weet een Referendumverordening. Er zijn onlangs handtekeningen verzameld voor een referendumverzoek over de "Eerste partiële herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2020" en ook over de "Omgevingsverordening Noord-Holland 2022." De eerste fase van zo'n referendumverzoek wordt gevormd door een geldige en tijdige kennisgeving van het referendumverzoek betreffende een besluitpunt dat geagendeerd staat voor de eerstvolgende PS-vergadering. Zoals u weet, zijn daarvoor 500 handtekeningen nodig van kiesgerechtigden. Na dat besluit over toelating van die kennisgeving volgen dan nog twee fasen. Dat is namelijk de fase van een inleidend verzoek. Daarvoor zijn minimaal 10.000 handtekeningen nodig. Dat moet in maximaal vier weken gebeuren. En uiteindelijk mag een definitief verzoek in zes weken en dan moet er een totaal van minimaal 45.000 handtekeningen worden verzameld. Als dit wordt toegelaten, dan neemt PS een besluit over het houden van een referendum. Dat is in Noord-Holland altijd raadgevend.

3635

Er zijn op 2 maart jl. bij de griffie door de initiatiefnemers voldoende geldige handtekeningen ingeleverd. Dat is die ondergrens van 500. Vandaag gaat u met elkaar in debat over de vraag of de "Eerste partiële herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2020" en de "Omgevingsverordening Noord-Holland 2022" wel of niet referendabel zijn.

3645

Er is ook een voordracht en bij de voordracht is een advies van de Referendumcommissie gevoegd van 28 februari jl. Op 3 maart jl. heeft de juridisch adviseur in een technische briefing uitleg en toelichting gegeven aan alle Statenleden die daar behoefte aan hadden. Het verslag van deze bijeenkomst is ook bij de stukken gepubliceerd. Aanvullend is er nog een advies van de referendumcommissie van 17 mei jl. bij de stukken gepubliceerd.

3650

Dan ten aanzien van de inhoud. De heer Stigter en de heer Loggen kunnen tijdens deze behandeling vragen beantwoorden over de Eerste Partiële herziening Omgevingsverordening

3655 Noord-Holland 2020 en over de Omgevingsverordening Noord-Holland 2022. Het besluit of u wel of niet vindt dat het referendabel is, dat is een PS-aangelegenheid.

*Eerste termijn:*

3660 De **VOORZITTER**: Een aantal sprekers heeft zich gemeld en die zal ik even opnoemen. Dat zijn de heer Van Hooff van de PVV, Statenlid Kostić van de PvdD, mevrouw Van Geffen van Liberaal N-H, mevrouw Vastenhouw van FvD, mevrouw Van Andel van het CDA, de heer Van der Maas van de VVD, mevrouw Strens van D66, Statenlid Gielen van GroenLinks, de heer Leerink van de PvdA, de heer Klein van CU, de heer Van den Berg van JA21 en mevrouw Van Soest van 50PLUS/PvdO. Heb ik iedereen opgenoemd die het woord wenst te hebben? Zo te zien wel. Dan ga ik in eerste  
3665 termijn het woord geven aan de heer Van Hooff van de PVV. Ik zie dat mevrouw Vastenhouw het woord wenst.

3670 Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Toch een punt van orde. Ik vraag me af of we nu wel de juiste volgorde volgen, want een referendumkennisgeving kan worden ingediend na een besluit. Het besluit is dan wel gemandateerd maar er is nog niet over besloten.

3675 De **VOORZITTER**: Dat klopt en dat is ook de reden dat ik mij na afloop van dit debat met de fractievoorzitters even zal terugtrekken, omdat de uiteindelijke voordracht dan wordt bepaald. Dat kan 20A of 20B zijn. Die heeft u bij uw stukken aangetroffen. Zo hebben wij dat ook in het Presidium afgesproken. Dat betekent dat wij pas vanavond, als wij besluiten hebben genomen, over voordracht 20A of 20B kunnen besluiten. Dus qua volgorde is dat precies zoals dat hoort te zijn.  
Ik geef het woord aan de heer Van Hooff van de PVV.

3680 De heer **VAN HOOFF** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ik heb een hele berg papier bij me, maar ik zal heel kort zijn. Onze fractie heeft een uitgesproken voorkeur voor ontwerpbesluit A.

3685 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): We houden het kort, maar niet zo kort. Onze fractie is voor het goed betrekken van inwoners van onze provincie met verschillende instrumenten, waaronder een referendum maar ook bijvoorbeeld een burgerberaad. Altijd met het doel om meerwaarde voor onze burgers en onze democratie te creëren. Dat doel kan worden gediend door een bepaald instrument maar ook door een ander. In de burgerparticipatiewerkgroep kijken we daar straks, mede op initiatief van de PvdD, heel goed naar na de zomer. Wat het referendum betreft volgen wij het advies van de Referendumcommissie en wij stemmen voor het door laten gaan van het  
3690 referendumproces inzake de Omgevingsverordening en dus inderdaad voor ontwerpbesluit A. Wel willen we opmerken dat de initiatiefnemers van dit referendumverzoek zorg hebben over specifiek het onderwerp “wind op land.” Maar de Omgevingsverordening gaat over heel veel andere hele belangrijke onderwerpen waaronder bescherming van onze leefomgeving. Het is een verzameling van de belangrijkste regels van de Provincie. Eén simpele ja/nee-vraag over die hele  
3695 Omgevingsverordening past daar niet goed bij. Dat is ook iets wat we zullen meegeven in de vervolgstappen bij een eventuele uitwerking van de referendumvragen. Daarmee zullen wij ons best doen dat het referendum echt recht doet aan alle inwoners.

3700 Mevrouw **VAN GEFFEN** (Liberaal N-H): Als je een referendum hebt, dan moet je mensen ook de  
gelegenheid geven daar gebruik van te maken. Liberaal Noord-Holland is geen voorstander van  
een referendum, maar dat instrument is er nu eenmaal en veel burgers hebben zich de benen uit  
het lijf gelopen om dit te realiseren. Het is niet goed voor het vertrouwen in de politiek om dat  
dan nu af te wimpelen, juist en in het bijzonder omdat windmolens een onderwerp is dat zo veel  
mensen beroert. Daarom zijn wij voor de toekenning van beide referenda met opschortende  
3705 werking voor de verordening van 2020 en zonder opschortende werking voor de verordening van  
2022 – al weet ik eerlijk gezegd niet of dat technisch kan, want dat is weer een andere variant  
dan A. Ik neem aan dat ik dan nog van anderen hoor hoe dat werkt.

3710 Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Laat ik met heel goed nieuws beginnen. De Noord-Hollander weet  
de weg naar het referendum te vinden, want dit is namelijk al de derde poging. Ja, dat is  
buitengewoon goed nieuws. Er staat dus alweer een referendumverzoek op de agenda en dit keer  
probeert men door het bestuur te worden gehoord omtrent de Omgevingsverordening met daarin  
de meest prangende kwestie, de afstandsnorm van windturbines tot huizen en natuurgebieden.  
Vorig jaar is er ook een referendumverzoek ingediend om precies hetzelfde probleem aan te  
3715 kaarten. De coalitie in Noord-Holland heeft er alle registers opengetrokken om geen referendum  
te hoeven reorganiseren. Uiteindelijk is de spoedeisendheid van de Regionale Energie Strategie  
als reden gebruikt waarom dit referendum geen doorgang kon vinden. En dat terwijl na het  
afwijzen van het eerste referendumverzoek er nog altijd niets is gebeurd, alhoewel het indertijd  
als spoedeisend werd betiteld. Van spoedeisendheid is dus totaal geen sprake. Begrijpt u het  
3720 nog?

Nu het via een andere weg, via de Omgevingsverordening, gepoogd wordt om alsnog een  
referendum te organiseren voor de plaatsing van windturbines op land, zien we wederom een  
poging van bestuurlijk Noord-Holland om niet te hoeven luisteren naar de stem van de Noord-  
Hollander. Ook bij deze referendumaanvraag die vandaag, 23 mei 2022, op de agenda staat, zien  
3725 we dezelfde reflex vanuit de coalitie en de onwil om de Noord-Hollander een stem te geven.  
Allereerst blikken we terug op de maand voorafgaand aan de verkiezingen. Daar stond het besluit  
van deze nieuwe referendumaanvraag al geagendeerd. De coalitie besloot echter om de  
besluitvorming te verplaatsen naar medio mei en op dat punt zijn we nu aanbeland. Ondertussen  
lijdt de Noord-Hollander wel onder het gevoerde groene beleid dat hen voor hoge kosten doet  
3730 komen te staan. Uit cijfers van onder meer woningcorporatie Ymere blijkt dat 37% van de mensen  
in onze provincie en in sommige steden als Haarlem al moeite hebben om de rekening te betalen,  
terwijl bestuurlijk Noord-Holland lak heeft aan de wens van de Noord-Hollander om zich te  
kunnen uitspreken in een referendum. Daarnaast maakt men zich zorgen omtrent de mogelijke  
slagschaduw en geluidshinder met genoemde risico's voor de gezondheid. Ook de vogels vliegen  
3735 zich dood aan de wieken van de turbines. Daarbovenop komt dat we te maken hebben met een  
overbelast energienetwerk, waardoor we opgewekte energie niet eens kwijt kunnen - om het over  
het onverwerkte restafval van verouderde windturbines nog maar niet te hebben.  
Kortom, we kunnen stellen dat de Noord-Hollander logischerwijs aan de noodrem wil trekken in  
de vorm van een referendum. Ja, ik schrik daar ook van. Het zou toch wel eens de laatste kans  
3740 kunnen zijn waardoor bestuurlijk Noord-Holland eens echt gaat luisteren en bovendien haar  
plannen wijzigt. Een saillant detail: Noord-Holland is de eerste provincie met de mogelijkheid tot

een raadgevend, corrigerend referendum. Dat is een prachtig middel om bij grote vraagstukken de wil van de inwoners te laten spreken. FvD ziet liever een bindend referendum, maar het is altijd zeer positief geweest over deze manier van burgerparticipatie en denkt dat dit het vertrouwen in de overheid en de leefbaarheid van de provincie ten goede komt. Zo heeft onze partij recentelijk een referendum gehouden over de toekomstige referendumwet. De uitslag hiervan wordt uiteraard overgenomen door de Tweede Kamerfractie. FvD Noord-Holland wil dat wij in Noord-Holland ook een meerderheid krijgen om dit referendum op korte termijn in te willigen. Gezien de houding van de huidige coalitie, die het liefst zonder enige afleiding van een referendum – lees: lastige burgers - haar desastreuze plannen wil doorvoeren, vrezen wij echter voor het ergste. Wij verwachten dat vandaag ook de wil weer gaat ontbreken om echt naar de Noord-Hollanders te luisteren. Maar mocht er uiteindelijk toch een meerderheid komen, dan ben ik de eerste die naar voren zal komen om de partijen te complimenteren. Dat was een beetje de rode draad van de dag, geloof ik, als ik naar gedeputeerde Loggen kijk.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Dit besluit is referendabel. Het gaat om provinciale regels, zelfs een van onze belangrijkste regels namelijk de Provinciale Omgevingsverordening. Het is niet anders, hoewel wij vinden dat wij hier de vertegenwoordigende democratie zijn, die van inwoners de opdracht heeft gekregen belangenafwegingen te maken. Wij hebben destijds dan ook tegen de Referendumverordening gestemd. Het CDA was en is tegen een referendum, maar het heeft uiteraard het besluit van een meerderheid van deze Staten te respecteren om een Referendumverordening in te stellen. We hebben die verordening nu eenmaal en nu het zo ver is, zullen we er ook naar moeten handelen. Er zit niets anders op. Als wij ons al niet meer aan onze eigen regels gaan houden, dan is het einde zoek. Wij kunnen met goed fatsoen dus niet tegen stemmen en dat gaan we ook niet doen. We zijn benieuwd hoe hiermee vandaag in de Staten wordt omgegaan. Gaan we ons alsnog in bochten wringen om hier onderuit te komen of gaan we het aan met mogelijk het gevolg dat we 5 tot 6 miljoen euro moeten uitgeven aan dit referendum? Dan zitten we daarna ook nog met de eigenlijk onmogelijke uitdaging om een goede referendumvraag te formuleren. Hoe dan ook, deze casus laat al meteen zien dat een referendum misschien sowieso niet, maar op Provinciaal niveau gewoon niet een middel is dat we zouden moeten willen. Eigenlijk is onze vraag aan GS en aan andere partijen vandaag: wat gaan we doen met die Referendumverordening?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Laat ik maar meteen beginnen met het beantwoorden van uw laatste vraag. Die Referendumverordening moeten we natuurlijk afschaffen. Maar vandaag behandelen we het referendumverzoek de herziening van de Omgevingsverordening 2020 en de Omgevingsverordening 2022. De belangrijkste vraag die hier voorligt, is of de besluiten tot vaststelling van beide regelingen referendabel zijn. Eerst constateer ik dat bij de totstandkoming van deze regelingen zorgvuldig en adequaat een gedegen proces is gevolgd. Onderdeel hiervan was ruimte voor participatie, voor inspraak van en door inwoners, gemeenten, waterschappen en Omgevingsdiensten van Noord-Holland. Van deze participatie- en inspraakmogelijkheden is veel gebruik gemaakt. De zienswijzen bij de Omgevingsverordening 2022, dat waren er alleen al 521 en die vormden dan ook onderdeel van het afwegingskader. Daarmee moet worden geconstateerd dat er reeds een openbare en brede raadpleging is geweest. De VVD dankt dan

3785 ook GS voor de zorgvuldigheid waarmee dit is gebeurd. Deze zorgvuldigheid werpt dan ook de vraag op of er eigenlijk wel een referendum nodig is. De Noord-Hollander is immers al gehoord. Maar goed, de verzoeken liggen er en daar moeten we als PS een uitspraak over doen. Voorafgaand aan het beantwoorden van de vraag herhaal ik nog maar weer eens dat de VVD principieel tegen referenda is – vandaar ook mijn antwoord op uw vraag. Referenda passen  
3790 gewoon niet in de Nederlandse representatieve democratie. Het is een veel te grof instrument. Er komt een uitslag die niet goed kan worden geduid en er is een duidelijke bias van inwoners voor wat betreft de participatie van een referendum. Deze bezwaren zijn ook door de Raad van State in 2017 bevestigd. Kort gezegd stelde die dat referenda de Nederlandse democratie kunnen ondermijnen. Om deze reden stemde de VVD-fractie in 2018 dan ook tegen deze verordening. De  
3795 verordening ligt er; die kwam er toch. Van de mogelijkheid om een referendum aan te vragen heeft Windalarm gebruikgemaakt. Windalarm, hartelijk dank voor de getoonde betrokkenheid, maar ik moet Windalarm helaas toch teleurstellen. De VVD-fractie acht de verzoeken niet referendabel. Even afgezien van de principiële bezwaren die de VVD tegen referenda heeft, constateert de VVD dat er nog specifiek twee redenen zijn waarom deze verzoeken niet kunnen  
3800 worden gehonoreerd.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Vastenhouw.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Ik ben ontzettend benieuwd naar die redenen, maar toch heb ik  
3805 alvast een vraag. De afstandsnorm die u wilde afschaffen, daar staan we hier voor. Dat bent u toch met mij eens?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Nee. We staan hier op dit moment om te beoordelen of deze verzoeken referendabel zijn.

3810 Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Oké, laten we dit spelletje overslaan. Windalarm heeft dit referendum ingediend, omdat zij niet willen dat die afstandsnorm wordt afgeschaft. In het coalitieakkoord heeft u afspraken gemaakt met uw coalitiepartners. U zegt, ik heb die afspraken gemaakt en daarom kan ik helaas niet meegaan in het in stand houden van die afstandsnorm.  
3815 Klopt dat?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik herhaal nog maar even wat ik daarnet gezegd heb. We hebben het hier over het referendum en het beoordelen of die referendumverzoeken referendabel zijn. We hebben het niet over de afstandsnorm. Die discussie is daarnet gevoerd.

3820 Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Dit is echt treurig, want de afspraken die u met coalitiepartners maakte over afstandsnormen, die houdt u wel in takt. Maar de afspraken die u met de burger heeft, omdat er een Referendumverordening is die zij kunnen gebruiken, die komt u niet na. Typisch VVD.

3825 De **VOORZITTER**: Dit was geen vraag. U kunt verder gaan, meneer Van der Maas.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Typisch VVD. De VVD staat inderdaad voor het nakomen van gemaakte afspraken. Hartelijk dank inderdaad. Dat ben ik helemaal met u eens. De burger is al  
3830 wel gehoord via inspraakmogelijkheden. Dat heb ik daarnet ook al gezegd. Maar ja, u was geïnteresseerd in de redenen waarom wij deze verzoeken niet referendabel vinden, dus daar zal ik op ingaan. Misschien dat u daarna weer kunt reflecteren.

De eerste reden, dat is volgens de verordening dat er geen referendum kan worden gehouden over een besluit ter uitvoering van een besluit van een hoger bestuursorgaan of de wetgever.  
3835 Zoals wij allemaal weten, is de Provincie verplicht uitvoering te geven aan het BLK en aan de Omgevingswet. Dat betekent dat in zowel BLK als de Omgevingswet een verplichting staat opgenomen voor de Provincie om er via een Omgevingsverordening uitvoering aan te geven.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van Statenlid Kostić.  
3840

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ik begrijp niet zo goed wat de VVD bedoelt met de woorden dat dit geen referendabel besluit is. We hebben immers een heel duidelijk advies van de Referendumcommissie dat dit wel degelijk referendabel is. Mijn vraag aan de VVD is dus waarom u onze eigen experts negeert.  
3845

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Het advies dat we hebben gekregen, is uitsluitend en alleen gegaan over de spoedeisendheid en niet over andere redenen die er nog zouden kunnen zijn om dit niet referendabel te vinden. Daar heb ik het over.

3850 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Was er misschien ook bij, maar we hebben een heel gesprek gehad met de commissie en die heeft daarover wel degelijk de uitspraak over gedaan namelijk dat dit wel degelijk een referendabel besluit is. Dus ik begrijp nog steeds niet waarom u zomaar een expertadvies opzij schuift.

3855 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Nogmaals, dat ging over de spoedeisendheid zoals dat in de verordening is opgenomen. Daarnaast hebben wij hier natuurlijk ook een zelfstandige plicht als Statenleden om hier onze eigen afweging te maken. Niet alleen bestuurlijk, niet alleen op de uitvoerende kant, maar juist ook op die politieke kant.

3860 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dan heb ik de constatering dat dit een politiek besluit is van de VVD. Dank u wel.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Dat is wat we hier doen: politiek bedrijven. Ik had het over de BLK en over de Omgevingswet. In allebei staat de verplichting opgenomen voor de Provincie om er via  
3865 een Omgevingsverordening uitvoering aan te geven. Dat betekent met andere woorden dat het vaststellen van beide Omgevingsregelingen besluiten zijn ter uitvoering van besluiten van een hoger bestuursorgaan of de wetgever. Zo staat het nu eenmaal in die verordening. Reeds om deze reden zijn beide regelingen niet referendabel. Daarover heeft de Adviescommissie zich niet uitgesproken. Het was beter geweest als die dat wel had gedaan. Dat heeft ze echter niet gedaan,  
3870 dus dat moeten wij zelfstandig afwegen.

Maar er is nog een tweede reden en dat is indien de inwerkingtreding, of de uitvoering, niet kan worden uitgesteld, omdat er dringende Provinciale belangen zijn. Dat schuurt misschien wel aan datgene wat u heeft gezegd. Maar ook op die afweging is dit verzoek niet referendabel. Uitstel zou de juridische onzekerheid laten voortduren, zodat inwoners, investeerders en gemeenten  
3875 niet weten waar ze aan toe zouden zijn.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Vastenhouw.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Mijn oren klapperen echt. Twee maanden geleden komt er een verzoek om een besluit uit te stellen en nu is er opeens sprake van spoedeisendheid. Ik begrijp  
3880 het niet meer. Misschien kan de heer Van der Maas mij dat uitleggen?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Dan heeft u niet goed geluisterd, want ik heb het niet over spoedeisendheid maar ik heb het over Provinciaal belang. Dat is een andere afweging, die ook in  
3885 de Referendumverordening staat. Ik neem aan dat u dit gelezen heeft, dus dan weet u dat. Dus we zijn bang dat er projecten stil komen te liggen. Wij denken dat dat zeer onwenselijk is. Het is een dringend Provinciaal belang dat die onzekerheid niet langer voortduurt. Op basis van wat ik heb gezegd, kom ik tot de conclusie dat de verzoeken niet referendabel zijn. Aan de andere vragen kom ik niet meer toe, voorzitter. Mocht het wel zover komen, dan zullen  
3890 wij dan ook tegenstemmen.

Mevrouw **STRENS** (D66): Vandaag bespreken we de referendumverzoeken van Stichting Windalarm, die zijn ingediend op het besluit tot vaststelling van de Eerste partiële herziening van de Omgevingsverordening en het besluit tot vaststelling van de Omgevingsverordening Noord-  
3895 Holland Noord 2022. De reden hiervoor is het dreigen te vervallen van de afstandsnormen inzake wind op land. Eens in de zoveel tijd moet je als Statenlid een besluit nemen dat echt niet gemakkelijk is, een besluit waarover je twijfelt, een besluit waar je vanuit verschillende invalshoeken tegenaan kunt kijken, waarover je een verschillend oordeel hebt en daardoor ook op andere conclusies kunt uitkomen. Voor de D66-fractie is dit zo moment. Aan de basis liggen  
3900 op dit moment twee kernwaarden van D66 ten grondslag. Enerzijds de democratische vernieuwing. Van Mierlo streed in zijn tijd tegen verzuiling. Anderzijds een gezonde groene wereld. Dankzij Jan Terlouw is D66 de eerste klimaatpartij van Nederland. In het voorliggende besluit botsen deze twee kernwaarden. De fractie heeft heel erg lang intern gesproken voordat ze tot een eindoordeel is gekomen. Het laatste IPCC-rapport was wederom alarmerend. Om het  
3905 internationaal afgesproken doel van maximaal 1,5 graad opwarming te halen, is geen tijd te verliezen. In het Klimaatakkoord, waaraan Provincie Noord-Holland zich heeft gecommitteerd, is afgesproken dat uiterlijk op 1 januari 2025 de benodigde Omgevingsvergunningen voor wind- en zonneparken zijn verleend. Om dit ruimtelijk mogelijk te maken, moet dit zijn vastgelegd in structuurvisies en bestemmingsplannen. Dit kost tijd. We begrijpen de onrust en de onzekerheid  
3910 die er leven bij omwonenden, goed. Juist daarom is het van belang dat het proces zorgvuldig wordt uitgevoerd en dat gemeenten die voor participatie aan de lat staan, ruimte hebben om met hun inwoners over de plannen in gesprek te gaan.

U zult begrijpen wat voor mijn fractie zwaarder weegt. Klimaatverandering wacht niet. Bij politicus zijn hoort keuzes maken en verantwoordelijkheid nemen. De Noord-Hollandse burgers, de volgende generatie, zij verwachten dat van ons. Onze Noord-Hollandse Referendumverordening bevat een artikel - dat is hier al eerder genoemd, Artikel 5 lid 2 - met de randvoorwaarden wanneer er geen referendum over een besluit gehouden kan worden. Eén daarvan ziet op besluiten waarvan de inwerkingtreding, of de uitvoering, niet kan worden uitgesteld vanwege de daarmee gemoeide spoedeisende of dringende Provinciale belangen. Het is aan Provinciale Staten om deze spoedeisende en dringende Provinciale belangen te motiveren. U zult op basis van mijn bijdrage en die van mijn collega Statenleden begrijpen dat onze eindconclusie is dat er in dit geval sprake is van spoedeisende en dringende Provinciale belangen en dat zowel de Eerste partiële herziening als de Omgevingsverordening 2022 dus geen referendabele besluiten zijn.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Vastenhouw.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): We concludeerden al dat er geen sprake van spoedeisendheid kan zijn, want het besluit werd eerder al twee maanden uitgesteld. Dus laten we dat dan even terzijde schuiven. Dan heb ik een vraag. Wat vindt u belangrijker: klimaat of democratie?

Mevrouw **STRENS** (D66): Volgens mij is dat juist de keuze die ik heb toegelicht in mijn bijdrage. We hebben hier gezegd dat we uiteindelijk zeggen dat er zaken zijn van spoedeisendheid en dringende Provinciale belangen en daarom het klimaat.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Ja, velen weten altijd meer dan één. Dit is toch weer die bestuurlijke arrogantie die dan ten toon gespreid wordt door D66. Zegt u hier nu dat de burgers die zich zouden willen uitspreken in een referendum het misschien niet beter zouden kunnen weten dan u of uw collega's?

Mevrouw **STRENS** (D66): Ik begrijp uw vraag niet helemaal.

Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Misschien zou u dan eens beter moeten luisteren, ook naar de burgers. Maar het gaat erom dat u een democratisch instrument terzijde schuift, omdat u vanuit politieke onwil niet naar de burgers wilt luisteren - naar die burgers die staan voor hun democratisch recht. Die hebben misschien wel heel andere inzichten dan u over dat klimaat. Daarom is dit instrument er juist. Nogmaals, u zegt dat u dat klimaat belangrijker vindt dan de stem van het volk. Klopt dat?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vastenhouw, de volgende keer dat u wordt gevraagd dat uw vraag niet duidelijk is, zou u die dan willen herhalen of nog een keer willen uitleggen? Ik proefde niet dat hier bewust niet goed naar u werd geluisterd. Er werd om een verduidelijking gevraagd.

3955 Mevrouw **VASTENHOEW** (FvD): Voorzitter, dank daarvoor. Toch zou ik over mijn eigen woorden willen gaan. Ik merk dat dit vaker gebeurt in debatten. Ik ben mijn debat aan het voeren met D66 en niet met de voorzitter.

3960 De **VOORZITTER**: Dat klopt, maar ik zit hier ook om de vergadering te leiden en om te zorgen dat u antwoord krijgt op de vragen die u heeft gesteld.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Klein.

3965 De heer **KLEIN** (CU): Ik waardeer de eerlijkheid waarmee u schetst dat uw fractie hiermee heeft geworsteld, maar toch snap ik de uitkomst niet. We hebben juist dankzij D66 een Referendumverordening. Een heel aantal partijen was daar niet blij mee, omdat we dit soort heel ingewikkelde dilemma's voorzagen waarvoor we zouden komen te staan. We hebben zelfs een onafhankelijke adviescommissie die adviseert dat het referendabel is. En toch hoor ik u zeggen: volgens onze interpretatie dan toch niet. Hoe waardeert u dan zo'n adviescommissie?

3970 Mevrouw **STRENS** (D66): Dank voor uw vraag. Die snap ik best wel. Ik gaf u aan, we hebben hier echt de tijd voor genomen om over in gesprek te gaan en we hebben natuurlijk het advies van de Referendumcommissie daarbij betrokken. We hebben daarnaast ook zelf een juridisch advies ingewonnen om te vragen, welke ruimte is er als PS en hoe moet je dat Artikel 5 lid 2, sub n lezen? Hoe motiveer je die spoedeisendheid en dringende belangen? Daar is wel degelijk  
3975 afwegingsruimte als PS om daaraan invulling te geven. Daarnaast is het natuurlijk ook een eerdere grond op basis waarvan we een eerder verzoek ook met elkaar hebben behandeld. Eigenlijk vanwege dezelfde reden hebben we gezegd: Het is niet referendabel. Dan zou het ook heel gek zijn om nu op een volledig andere conclusie uit te komen. Ook daar ging het over de klimaatplannen – weliswaar vastgelegd in de RES – maar nu heeft het natuurlijk ook een direct  
3980 raakvlak met het klimaat.

3985 De heer **KLEIN** (CU): Dan hoor ik u toch eigenlijk zeggen dat onze Referendumcommissie dat niet goed ziet. Moeten we dan niet de conclusie trekken dat we eigenlijk de stekker uit dit instrument moeten halen, of in ieder geval grondig moeten herzien hoe dit gaat werken?

3990 Mevrouw **STRENS** (D66): Dat de Referendumcommissie het zo niet ziet, dat is niet het oordeel dat ik hier vel. Wij hebben ook een ander advies ingewonnen en daarnaast behandeld. Ik denk wel dat we nu met elkaar kunnen constateren dat de verordening voor meerdere redenen interpreteerbaar is. We moeten goed met elkaar kijken hoe we met deze Referendumverordening in de volgende periode verder willen.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Van Andel.

3995 Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ook ik waardeer inderdaad uw openheid over uw afweging, maar ik kan me dan toch niet aan de indruk onttrekken dat u zegt: Ik vind dit besluit dat we als Staten gaan nemen over de Provinciale Omgevingsverordening inhoudelijk zo

belangrijk, dat ik eigenlijk gewoon wil dat het doorgaat. Dat geeft voor mij de doorslag om het niet in een referendum te hebben. Bent u het dan met mij eens dat u uw besluit waarom het niet referendabel is, op inhoud baseert en dat u het politiek te belangrijk vindt? Het is dus eigenlijk  
4000 niet iets waarop u een soort van inhoudelijk oordeel geeft, terwijl dat in de Referendumverordening niet zo is bedoeld. Het is er juist voor om u eventueel op andere gedachten te brengen.

Mevrouw **STRENS** (D66): Ik begrijp uw vraag heel goed, mevrouw Van AnDEL. Ik begrijp dat u  
4005 zegt, je bedrijft eigenlijk politiek, maar het is ook een politieke afweging. Die mogelijkheid wordt geboden in de Referendumverordening.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Daar ben ik het dan niet mee eens. Volgens mij staat nergens in dat Artikel 5, lid 2, sub n dat we het niet doen als het ons politiek niet aanstaat. Misschien is dat een  
4010 beetje flauw van mij, maar toch vind ik dat u nu iets inhoudelijks doet. Bovendien nog een volgende vraag. Volgens mij zit er nog een opschortende werking in. We kunnen dit besluit nu ook gewoon nemen, het laten ingaan en afwachten wat het referendum brengt. Dan kunnen we daarna kijken of we misschien een ander besluit moeten nemen. Waarom kiest u niet die route? Dan gaan we wel gewoon door met iets aan het klimaat doet, iets wat u zo graag wilt en wat ik  
4015 heus ook begrijp.

Mevrouw **STRENS** (D66): Ik zal eerlijk zijn. Dat had in eerste instantie ook onze voorkeur. We zien ook in de praktijk, -en dat is eerder vandaag toegelicht door de heer Stigter-, dat alleen al het feit dat zo'n verzoek er ligt, enorme onrust geeft bij gemeenten, bij inwoners, bij mensen die  
4020 projecten doen. Daardoor heb je dat ventiel wel op papier. Je kunt zeggen dat er sprake is van opschortende werking, dus u kunt gewoon door. Maar in de praktijk zien we toch dat het vertraging oplevert. Daarom komen we op dit oordeel uit.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Dan laat u hier met uw antwoord zien dat het u inhoudelijk niet  
4025 aanstaat wat er zou gebeuren als we een referendum zouden willen. Dan is mijn laatste vraag: wat vindt u dan van de Referendumverordening waar u zelf zo blij mee was nu u op een inhoudelijk punt waar het u niet aanstaat, deze politieke argumenten moet gebruiken?

Mevrouw **STRENS** (D66): Ik gaf net ook al aan dat de verzoeken die we hebben gehad wel  
4030 redenen zijn om met elkaar goed te kijken naar de verordening die we hebben en hoe we die in de toekomst willen toepassen.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Neemt u het initiatief om daaraan dan heel snel iets te doen?

4035 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Van den Berg

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik sta echt met mijn oren te klapperen. Dat meen ik echt. Volgens mij ben ik niet de enige die geroerd is. Volgens mij zie ik het ook aan u. Maar ik kan het mis hebben. Van de VVD zie ik dit aankomen, maar over D66 ben ik oprecht verbaasd. Ik vraag mij

4040 echt af, -u had het net over de grondbeginselen van Hans van Mierlo-, hoe D66 daar op deze wijze recht aan doet. Daar heb ik ook een tweede vraag bij: Wat is er zo meteen nog wel referendabel volgens D66?

4045 Mevrouw **STRENS** (D66): Een korte reactie. Het feit dat wij voorstemmer zijn van het instrument referendum betekent niet dat het te allen tijde passend is om het instrument in te zetten. Democratische vernieuwing is niet enkel het inzetten van een referendum. Je wilt toch het liefst dat het middel alleen als noodrem kan worden gebruikt? Als je proces dusdanig goed is ingericht dan is het niet noodzakelijk om zo'n instrument te gebruiken. Dat even in reactie op uw vraag inzake bestuurlijke vernieuwing. Uw tweede vraag ging over ...

4050 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): ... wat dan wel referendabel zou zijn volgens D66.

Mevrouw **STRENS** (D66): Dat is een goede vraag. Alles wat niet onder A5 valt. Dat is heel feitelijk.

4055 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Wat ik hier hoor, is dat de toekomst van het referendum gewoon is overgeleverd aan de politieke willekeur van een paar partijen die de meerderheid hebben. Dat vind ik echt ontzettend kwalijk. U kunt toch niet met droge ogen aan onze bevolking uitleggen dat twee maanden geleden de besluitvorming over het proces werd opgeschort, maar dat het dan nu spoedeisend zou zijn. Hoe kunt u dat uitleggen aan iemand die u op straat spreekt?

4060 Mevrouw **STRENS** (D66): Daarover heeft mijn collega Kanik in het eerdere debat vanwege het uitstel ook iets gezegd. Dat ging over het feit dat we wilden weten wat de impact was van de besluitvorming van het Rijk. Dat hebben we op die manier gedaan. Ik heb net betoogd dat het over spoedeisendheid gaat én dringend Provinciaal belang. Daar hebben we een afweging  
4065 gemaakt en daarop zijn we tot deze conclusie gekomen. Ik kan het ook niet mooier maken.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Nee, het is zeker niet fraai. Laat ik dan maar afsluiten met de vraag ... Ik kan uw bewoording wel volgen, maar ik ben het ermee oneens. Ik ben het er echt heel erg mee oneens. Maar kunt u dit uitleggen aan iemand die u op straat tegenkomt? Wat hier nu  
4070 vandaag heeft plaatsgevonden, kunt u dat echt uitleggen, of niet?

Mevrouw **STRENS** (D66): Ja zeker. Ik kan uitleggen dat wij heel erg ons best doen om aan de volgende generatie nog een leefbare planeet door te geven.

4075 Statenlid **GIELEN** (GL): Voor ons ligt het verzoek voor referenda, de Eerste partiële herziening Omgevingsverordening 2020 en de Omgevingsverordening 2022. Afgelopen maanden zijn er door inwoners van onze provincie handtekeningen verzameld en is dit verzoek tot ons gekomen. We hebben ook vandaag weer gezien dat er echt een levendige discussie speelt over beide documenten. De meningen zijn daarover zowel in de Staten als daarbuiten zeker verdeeld. De  
4080 taak is nu aan Provinciale Staten om de referendumverzoeken te toetsen aan hun eigen verordening en zo te besluiten of deze stukken referendabel zijn en of het verzoek wordt toegelaten. Zowel de partiële herziening als de Omgevingsverordening stellen nieuwe regelgeving

vast voor de Provincie. Dat gaat om regelgeving die we ons ook al voornamen in het coalitieakkoord. Bovenal was het beleidskader Wind op land aan herziening toe. Daarover hebben we vanochtend ook al het debat met elkaar gevoerd. Wat GroenLinks betreft houden we geen referenda over de Eerste partiële herziening en over de Omgevingsverordening. Onze verordening, de Referendumverordening in dat geval, geeft de randvoorwaarden waarbinnen geen referendum mogelijk is als het gaat om een spoedeisend of om een dringend belang. Die vinden wij hier. Met de onzekerheid van een referendum komen veel van de lopende windprojecten in onze provincie al geheel stil te staan. Die onzekerheid zorgt er ook voor dat initiatiefnemers nu niet verder durven of kunnen met hun project, omdat niet duidelijk is of ze straks als er een uitslag van een referendum zou liggen, wel door kunnen. Daarvoor maakt het dus ook niet heel veel uit of we dan vandaag zouden besluiten over ontwerpbesluit A of B. Het feit dat dat referendum in de lucht hangt, geeft zo veel onzekerheid dat die projecten de komende tijd niet door kunnen. Met de doelen die we onszelf hebben gesteld in de energietransitie vanuit Europa, vanuit het Rijk, het Klimaatakkoord dat wij hier ook in deze Staten in een van onze eerste vergaderingen hebben besproken en de almaar verergerende klimaatcrisis, het IPCC-rapport urgenter wordt, hebben we die luxe nu dus ook niet. Bovendien doen we het RES-proces niet alleen, maar samen met partners.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Van Andel.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Is mevrouw Gielen het met mij eens dat de vraag, of je ergens wel of niet een windmolen neerzet, een politieke keuze is, dus niet iets wat we hoe dan ook moeten doen? Als wij met z'n allen vandaag beslissen en zeggen: wij vinden dat klimaat niet zo belangrijk en we zetten geen windmolens neer – en dat kunnen we als politiek beslissen – dan kunnen we dat doen. Bent u het met mij eens dat dat een politieke afweging is?

Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, volgens mij hebben we vanochtend het debat met elkaar over het klimaatstuk zeker gevoerd. Dat klimaat is in die zin politiek.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Maar hoe kan het dan dat u zegt: ik vind het zo dringend, daarom kunnen we geen referendum hebben? Dan zegt u eigenlijk dat het moet. Iedereen is het daarover eens. Nee, u zegt net zelf, we hebben hier een politiek debat over gevoerd. Dan is dat toch niet iets wat we sowieso moeten doen en waarover je dus niet een referendum kunt houden? Ik zie u moeilijk kijken. Misschien moet ik mijn vraag iets duidelijker formuleren. We hebben hier een politieke discussie over wel of geen windmolens neerzetten. Dat referendum is een politiek instrument. U zegt eigenlijk dat u geen referendum wilt, want we moeten dit hoe dan ook doen. Dan zeg ik, we moeten dit niet hoe dan ook doen. We kunnen daarin een afweging maken. Daar vraagt het referendum om. Kunt u mij volgen in deze manier van opbouwen? Dus dat je zegt, we kunnen niet anders dan hierover toch een referendum houden?

Statenlid **GIELEN** (GL): Hier raken we elkaar wel een beetje kwijt, vrees ik. Want hoe je zo'n spoedeisendheid of dringend belang inkleurt, dat is natuurlijk precies het gesprek dat we inderdaad vandaag hier met elkaar hebben. Dus in die zin is het aan ons om uit te leggen hoe dat

zit. Ik vind die spoedeisendheid en het dringend Provinciaal belang vooral in dat klimaatvraagstuk, en ook echt in het feit dat dat RES-proces gewoon vastgesteld beleid is net als andere klimaatverplichtingen waaraan de Provincie zich heeft gecommitteerd. Dat is ook iets wat we allemaal samendoen met partners. Daarin zit voor mij echt dat spoedeisende en dringende Provinciale belang.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Mijn laatste vraag is: Wat is er dan wel referendabel en bent u van mening dat er iets aan de Referendumverordening moet worden gedaan? Het is toch behoorlijk zoeken naar een reden om deze referenda af te wijzen.

Statenlid **GIELEN** (GL): Om daar dan nog even op te reageren: dat laatste ben ik met u eens. Ik denk dat het heel goed is als we met elkaar gaan evalueren, hoe deze Referendumverordening nu functioneert. Ik merk ook dat daar nog enige ruimte voor verbetering in zit.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Vastenhouw.

Mevrouw **VASTENHOEW** (FvD): Ik heb een vraag voor mevrouw Gielen. Wat betekent democratie? Wat is de letterlijke betekenis?

Statenlid **GIELEN** (GL): Het maatschappijleerexamen is volgens mij op andere plekken in deze stad bezig op dit moment. Kijk, democratie is natuurlijk breder dan het referendum alleen. Daar doelt u immers op. Ik vind dat eigenlijk best wel kwalijk. Ik hoor u nu een paar keer de tegenstelling democratie of niet naar voren brengen, alsof het referendum het enige democratische instrument is dat we zouden hebben. Volgens mij is het feit dat wij hier met elkaar in dit huis zitten en verkozen zijn door de burgers en dat we daarnaast ontzettend veel participatieprojecten hebben gedaan rondom die RES-processen, dat zijn allemaal elementen van de democratie. Die zijn ontzettend belangrijk. Het referendum is daar een onderdeel van. U kunt dat niet blijven presenteren als het enige onderdeel.

Mevrouw **VASTENHOEW** (FvD): Het referendum is ook tot stand gekomen door de representatieve democratie en dus door participatie. Waarop ik doel is de macht bij het volk. En u zegt nee, u houdt de macht bij onszelf, want wij bepalen wat spoedeisend is en wat Provinciaal dringend is. De macht haalt u dus bij het volk weg. Bent u dat met mij eens?

Statenlid **GIELEN** (GL): Nee. Ik vind dat nog steeds een erg rare contradictie. Volgens mij zijn wij allemaal verkozen volksvertegenwoordigers. Ik ben niet pertinent tegen een referendum zoals sommige andere partijen hier dat zijn. Het is een instrument dat soms kan worden ingezet, maar het is zeker niet het enige wat onze democratie maakt.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Van den Berg

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Waar ik dan toch even op aansla, dat is dat u zegt: we zitten als vertegenwoordigende politici hier in dit huis en we hebben ook het recht en de taak om te

4170 luisteren naar het volk en daar iets mee te doen. Wat heeft u als volksvertegenwoordiger en als politicus dan gedaan om iets te doen met de zorgen die nu in de samenleving leven? Wat heeft u daarmee gedaan?

4175 Statenlid **GIELEN** (GL): Meneer Van den Berg, volgens mij zijn we al zo'n drie jaar met elkaar in debat over het RES-proces en alle moeilijke afwegingen die daarin te maken zijn op het gebied van gezondheid, overlast, ecologische waarde, omgaan met monumenten daarin. Dus ik vind het eigenlijk een beetje een non-discussie.

4180 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik vind het een hele belangrijke discussie. Ik vind het jammer dat u zo reageert, want u slaat wel de spijker op z'n kop. In de afgelopen drie jaar heeft u ook laten zien dat u helemaal niet wilt luisteren naar wat mensen willen, maar u houdt gewoon vast aan het enige wat u zelf wilt. Het doel heiligt de middelen. Dat is een beetje uw houding. Ik vind dat toch wel jammer. Vertegenwoordiger van de democratie, dat kan een opgave zijn. Zo kun je te werk gaan. Maar luister dan ook naar die mensen. Doe daar echt wat mee. laat dan niet zoals laatst is gebeurd, een beslissing voor de verkiezingen even hangen en dan vervolgens zonder ook maar 4185 een letter aan te passen, gewoon alsnog door dit huis gaan. Dat kan niet.

Statenlid **GIELEN** (GL): Meneer Van den Berg, ik weet dat uw opvatting van politiek voeren vooral luisteren naar de hardste schreeuwer is, maar ik denk er toch echt anders over.

4190 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik vind het nogal persoonlijk worden. De hardste schreeuwer. We hadden net een debatje over de vergunning van windturbines en ik denk dat ik het dan eerder bij de feiten en de inhoud houd dan dat ik hier sta te schreeuwen. Ik vind dat niet zo heel netjes van u. Ik wil u vooral het volgende vragen. We hebben een doelstelling van 35 terawatt uur. Die gaan behalen; die is binnen handbereik. Dat zou dan de reden moeten zijn dat het referendum niet 4195 zou kunnen plaatsvinden. Wat ons betreft is het helemaal niet spoedeisend. We kunnen het gewoon halen. Ik zou als ik u was daar toch een keer op reflecteren.

4200 Statenlid **GIELEN** (GL): Dan ben ik blij met die laatste opmerking, want volgens mij komen we dan weer tot de kern waarover we het vandaag hebben. In dit debat hebben we het gewoon over de Referendumverordening en over de vraag of deze twee verzoeken referendabel zijn. Daar kunnen u en ik absoluut van mening over verschillen.

4205 Dan zit ik even te kijken waar ik was gebleven. Bovendien doen we het RES-proces niet alleen maar samen met partners. Ook die voortgang frustreren we door nu een referendum over een van deze besluiten te houden. Voor ons is dus die spoedeisendheid van die klimaatcrisis, het uitstel dat windprojecten met deze beslissing te wachten staat en het bemoeilijken van het RES-proces een reden om dit besluit niet referendabel te achten, omdat we daarin een sterk spoedeisen en indringen Provinciaal belang zien.  
Dank u wel.

4210 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Klein

De heer **KLEIN** (CU): Ik zal het heel kort houden, maar ik heb toch dezelfde vraag aan u die ik net ook aan D66 stelde. Hoe kijkt u tegen dat advies van de Referendumcommissie aan? Ik kan best enigszins meekomen in de overwegingen. Die heb ik namelijk ook gehad. Maar er ligt een advies  
4215 van een Referendumcommissie. Dat is juridisch onderbouwd. En dan gaat u alsnog hier een eigen politieke interpretatie geven aan het begrip spoedeisendheid.

Statenlid **GIELEN** (GL): Ik snap die vraag heel goed en ik wil u zeker meegeven dat wij dat echt serieus hebben genomen. We hebben ook de tijd genomen om dit in de fractie te bespreken, over  
4220 hoe daarmee om te gaan. Toch denk ik dat we daar uiteindelijk onze eigen afwegingen maken. Het lijkt me goed, want het advies van de Referendumcommissie is een duidelijk advies dat we meenemen in onze besluitvorming hier, om specifiek dit punt in een evaluatie van de Referendumverordening mee te nemen.

4225 De heer **KLEIN** (CU): Ik ben blij dat ik heel veel steun hoor voor het herzien van de Referendumverordening.

De heer **LEERINK** (PvdA): Als PvdA vinden wij het belangrijk dat inwoners op een goede manier worden betrokken bij de besluiten die we bij de Provincie nemen. Op welke manier en op welke  
4230 momenten dit het best kan, wordt per onderwerp bekeken. In de werkgroep Burgerparticipatie denken we op dit moment met elkaar door hoe dit nog beter kan. We gaan het onder andere ook nog hebben over de instrumenten en hoe je die op welk moment het beste kunt gebruiken en kunt inzetten.

Voor ons liggen nu de verzoeken om de conceptomgevingsverordeningen onderwerp te maken  
4235 van een referendum. Feitelijk gaat het de verzoekers erom de geldende, bovenwettelijke afstand voor windmolens op land te handhaven. Zij prefereerden deze norm boven maatwerk op basis van geluidsnormen zoals nu vastgelegd in de voorgelegde verordeningen. De Referendumcommissie heeft een positief advies afgegeven met de nadrukkelijke aantekening hierbij naar de procedurele kant van de zaak gekeken te hebben, niet naar de inhoudelijke kant. De inhoudelijke  
4240 afweging bijvoorbeeld of er sprake is van een dringend Provinciaal belang, is aan PS. Het is dus nu aan ons om deze referendumverzoeken vanuit dit perspectief te toetsen aan de Provinciale Referendumverordening.

Lenen de Omgevingsverordeningen zich voor een referendum? Mijn fractie meent na zorgvuldige afweging van niet. Volgens onze fractie is er een dringend Provinciaal belang om niet in te gaan  
4245 op de referendumverzoeken, omdat deze onmiskenbaar van invloed zullen zijn op de uitvoering van de RES 1.0. Deze RES'en 1.0 hebben we vorige zomer, na een uitvoerig totstandkomingsproces met veel insprekers, vastgesteld. Aan deze RES'en ligt ook een complexe besluitvorming van de Noord-Hollandse gemeenten en andere participanten ten grondslag. De RES'en 1.0 worden nu verankerd in deze verordeningen. Gemeenten en initiatiefnemers hebben  
4250 dringend behoefte aan deze stap, want zolang er geen duidelijkheid is, kan er niet worden geïnvesteerd. Dan belanden de plannen die we hard nodig hebben om onze klimaatdoelstellingen te behalen, in de kast.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Van Andel.

4255

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Een vraag over die duidelijkheid. We hebben nu een afstandsege van 600 meter. Die blijft dan bestaan. Er komt misschien nog iets van het Rijk aan. Maar dan is er toch eigenlijk helemaal niet zoveel onduidelijkheid? Er zijn nu toch ook windmolens en die kunnen er straks toch nog steeds staan? Alleen, onder voorwaarden die we nu al hebben en die  
4260 waarschijnlijk nog strenger gaan worden.

4265

De heer **LEERINK** (PvdA): Ik verwijs toch naar het antwoord dat hier al eerder op tafel is gelegd. Op het moment dat die onzekerheid er is, het plan op losse schroeven komt te staan, het signaal dat er een referendum komt, dat er zo'n discussie gaat plaatsvinden en dat er onzekerheid kan ontstaan, dat schept niet de duidelijkheid die we nu even met elkaar nodig hebben.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Is wat er vanuit de landelijke politiek komt dan niet een veel grotere onzekerheid dan het eventueel in de lucht hangen van een Provinciaal referendum?

4270

De heer **LEERINK** (PvdA): Ik weet niet wat er landelijk komt. Eerlijk gezegd had ik de hoop met die motie – en dat is ook de reden dat we de vorige keer om uitstel hebben gevraagd – dat er op heel korte termijn duidelijk zou worden wat eventueel die landelijke regelgeving zou zijn. Die hoop is mij in de schoenen gezakt, want er is weliswaar perspectief op landelijke regelgeving, maar dat kan ook zo maar eens nog een jaar, twee jaar, misschien drie jaar duren voordat die regelgeving  
4275 effectief is. En die tijd hebben we wat ons betreft niet. We kunnen ons op dit moment geen drie jaar stilstand permitteren als het gaat om de klimaatdoelstellingen en het realiseren van onze RES'en als stappen daar naartoe. Dat maakt ons afweging op dit moment zoals die nu is.

4280

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Volgens mij gaat het landelijk best snel met wat ze nu aan het verzinnen zijn. Misschien wordt dit het einde van het jaar, heb ik gelezen. Wat ik van landelijke regelgeving weet, is dat die verrassend snel kan zijn. Natuurlijk is er niet binnen twee maanden duidelijkheid vanuit de landelijke politiek. Nogmaals mijn vraag: is wat er landelijk komt niet de grote onzekerheid en misschien komt dat dit jaar of duurt het nog wat langer, dus nog langere onzekerheid vanuit de landelijke politiek? Is dat niet een veel grotere onzekerheid dan het  
4285 eventueel in de lucht hangen van een Provinciaal referendum?

4290

De heer **LEERINK** (PvdA): Ik denk dat het aan ons allen op onze eigen plek is om ervoor te zorgen dat we die onzekerheden uitbannen. Wij hier in de Provincie en het kabinet in de Tweede Kamer aldaar. Op basis van de berichten die we nu hebben teruggekregen, kan de Provincie het zich niet permitteren om nu niet handelen. En ik ga mijzelf herhalen. Het perspectief dat wordt geschetst in de antwoorden die we hebben gekregen, is dat er uiteindelijk landelijke regelgeving zal komen, maar hoe lang dat nog kan gaan duren, is niet duidelijk. Die tijd hebben we niet met elkaar. Daarover kun je verschillend denken. Als wij de klimaatdoelstellingen willen halen en als we door willen gaan met de RES, dan zullen we door moeten pakken.

4295

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ik zou eigenlijk voor de derde keer een vraag willen herhalen, maar dat doe ik maar niet. Dan is nog steeds de vraag of u nog een keer wilt nadenken over datgene wat die onzekerheid geeft.

4300 De heer **LEERINK** (PvdA): De vraag wat meer onzekerheid heeft, vind ik eigenlijk niet relevant. Ik denk dat wij hier het maximale uit de kast moeten halen om ervoor te zorgen dat die onzekerheid er niet is

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Van Soest

4305

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Mag ik constateren dat de PvdA eigenlijk zelf zegt dat de RES boven de kiezer gaat?

4310 De heer **LEERINK** (PvdA): Nee, u mag constateren dat wij bij het behalen van de klimaatdoelen en alles wat er bij de energietransitie hoort, belangrijk vinden dat dat doorgaat. Ik heb u net het hele proces geschetst dat we met elkaar hebben doorlopen. En er is een dringend belang, omdat we op dit moment de sterke indicatie hebben dat we nu dat referendum met elkaar gaan organiseren. Die voortgang is eruit. We vallen stil op een heel belangrijk en cruciaal punt. Dat kunnen we ons niet veroorloven.

4315

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Hoe lang denkt u dat een referendum duurt?

4320 De heer **LEERINK** (PvdA): Dat hangt er een beetje vanaf, maar we weten dat een referendum hoogstwaarschijnlijk pas samen met de Provinciale Statenverkiezingen gehouden zou worden. Dan heb je daarna nog de nasleep. We hebben hier niet heel veel ervaring. Ik weet wel dat er geen stappen worden gezet, zolang dat boven de markt hangt en die onduidelijkheid dus ook boven de markt hangt. Daar waar we met elkaar keer op keer belijden als om het klimaat en energie gaat, dat het misschien niet meer vijf voor twaalf is, maar misschien wel vijf over twaalf, kunnen we niet telkens blijven zeggen dat we weten dat het vijf over twaalf is. Dan maken we er  
4325 maar tien over twaalf of half een van, want het zal allemaal wel goed komen. Wij menen dat hier een dringend Provinciaal belang is en daarom kiezen we zoals we hebben gekozen.

4330 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Dus ik blijf constateren dat het referendum niet kan worden gehouden, want anders komt de RES in gevaar. Daarom kunnen we dus geen referendum houden. Kunt u dat uitleggen aan uw kiezer? Waar bent u bang voor? Waar bent u bang voor als de kiezer zegt een andere kant op te willen? Dat risico durft u niet eens aan en daarom wilt u het niet. Eerst gingen we het allemaal uitstellen want het was zo belangrijk en nu moet het plotseling heel snel. Maar hoe denkt u daarover?

4335 De heer **LEERINK** (PvdA): Ik denk dat ik dat heel goed kan uitleggen aan de kiezer, want er is een heel breed draagvlak om op dit moment wel iets te doen met die energietransitie en wel stappen te zetten. En vanuit onze politieke overtuiging willen wij die stappen ook zetten. Als het gaat om uitleggen aan de kiezer, moet je altijd beginnen bij datgene waar je zelf voor staat en wat je zelf

het belangrijkste vindt. Nogmaals, wij denken dat we een zorgvuldige afweging hebben gemaakt en wij zijn uitgekomen bij dat dringend Provinciaal belang. Ik heb u net uitgelegd waarom dat

4340

belang er volgens mij en volgens mijn fractie is. Nogmaals, wij vinden het belangrijk dat die duidelijkheid op dit moment wordt gegeven. De tegenstelling tussen mensen, die zich zorgen maken over de komst van windmolens en de mensen, die zo snel mogelijk willen doorpakken als het gaat om de energietransitie is volgens

4345

ons niet zo groot als die soms weleens lijkt, of wordt voorgespiegeld. Met de doelen die we binnen en buiten het Provinciehuis met elkaar willen bereiken, zijn de meeste mensen het wel eens. De noodzaak van de energietransitie wordt door bijna iedereen onderschreven. Er ligt een grote dringende en complexe opgave vanuit het Klimaatakkoord van Parijs dat gehaald moet worden. Deze opgave is met de stijgende gasprijzen, het recente IPCC-rapport en de noodzaak

4350

om niet langer afhankelijk te zijn van Russisch gas bepaald niet kleiner geworden. Ook over het feit dat deze transitie de gezondheid van mensen niet in gevaar mag brengen, zijn we het eens.

Als we het hebben over wind op land, is mijn fractie steeds helder geweest. Zorg met betrekking tot gezondheidsschade die mogelijk kan optreden bij wind op land nemen wij zeer serieus. Ik noem een verplichte MER, een gezondheidsscreening. We hebben het er vanmorgen over gehad en mijn fractiegenoot De Vries heeft daarover eerder vandaag het nodige gezegd hoe dit geborgd moet worden.

4355

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Van Soest.

4360

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Hoe denkt u over het voorstel van de Europese Unie, uw partijgenoot die dus weer biomassacentrales in de lucht wil houden? Dat is toch allemaal tegen de RES? Hoe kunt u dat verklaren?

De heer **LEERINK** (PvdA): Dat is een vrij ruime vraag: Hoe ik denk over de Europese Unie en onze partijgenoot. Over het algemeen denk ik positief over de Europese Unie en ik denk over het algemeen ook vrij positief over onze partijgenoot. Dus als u uw vraag iets specifieker maakt, zal ik mijn antwoord ook iets specifieker maken.

4365

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): U weet dat biomassacentrales heel veel hout gaan vergen. Dat hoeft ik u niet uit te leggen.

4370

De heer **LEERINK** (PvdA): Nee, dat hoeft u niet uit te leggen, maar dit debat gaat niet over biomassacentrales. Dit debat gaat over de Referendumverordening. Die is nog wel te koppelen aan alles wat te maken heeft met wind, maar daar zou ik het even bij willen laten. Anders wordt het debat wel heel erg groot.

4375

De **VOORZITTER**: Even via de voorzitter, graag. Mevrouw Van Soest, komt u tot uw vraag.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Voorzitter, waar het mij om gaat, dat is dat de Europese Unie nu oproept juist omdat er een tekort is aan energie, om alsnog even snel de

4380

biomassacentrales in werking te houden en zelfs misschien nog wel te gaan uitbreiden. Dat is dus tegen hetgeen dat wij in de RES hebben vastgesteld om er een stop op te zetten.

4385 De heer **LEERINK** (PvdA): Laat ik benadrukken dat ik het vooral belangrijk vind dat we een volgende stap zetten in ons RES-proces, waarin we met al die partners ... Als u het me niet euvel duidt, ga ik hier niet al die uitspraken langslopen die ieder ergens anders ergens over heeft gedaan. Het gaat hier over waarover het gaat en daarover ben ik helder geweest, mevrouw Van Soest.

4390 Wat ons betreft is het volgens mij helder waarom we tot deze afweging komen. Ik zei het net al, als het gaat om het klimaat en energie, dan is het geen vijf voor twaalf maar dan is het vijf over twaalf. We moeten bij alles wat we doen wat ons betreft kijken wat voor effect het heeft op de gezondheid en de leefbaarheid. We moeten er ook voor zorgen dat iedereen kan meekomen met die energietransitie. Als we onszelf en onze kinderen serieus nemen, dan moeten we wel verder.

4395 De heer **KLEIN** (CU): Dit verzoek laat zien hoe belangrijk een heel aantal inwoners onze regels rondom windmolens vindt. Zoals ik vanochtend al bij de vaststelling en de bespreking van de Omgevingsverordening aangaf, is dat heel terecht. We moeten de opwekking van duurzame energie op zo'n manier regelen dat mensen geen onredelijke overlast ervaren of  
4400 gezondheidsrisico's lopen. Wat de ChristenUnie betreft moeten en zullen de uitkomsten van de onderzoeken die nu lopen, worden betrokken bij de definitieve vergunningverlening en zijn we blij met de gezondheidseffectscreening. Tegelijkertijd is een referendum over het vaststellen van de Omgevingsverordening om meerdere redenen heel onbevredigend. Ten eerste zullen met de invoering van de Omgevingswet de oude regels sowieso vervallen. Dus een uitkomst van het  
4405 referendum kan er niet voor zorgen dat de regels in stand blijven – wat het doel is van de indieners. Ten tweede gaat het besluit over de Omgevingsverordening over veel meer dan alleen de regels rondom windmolens. Daarmee is een eventuele uitspraak van een referendum heel moeilijk te interpreteren. Waar zijn inwoners dan specifiek voor of tegen? En ten derde, een simpele ja/nee-vraag in een referendum doet geen recht aan de complexiteit van de afweging  
4410 waar we voor staan.

De ChristenUnie vindt de energietransitie urgent. We willen er snel mee door. Toch kunnen we niet anders dan voor dit referendum stemmen, want we hebben immers deze verordening, hoewel wij er destijds tegen hebben gestemd. Volgens deze verordening hebben onze inwoners recht om een referendum aan te vragen. Bovendien adviseert de Referendumcommissie dat het  
4415 verzoek referendabel is. Wij zien dus geen valide reden om dit referendumverzoek af te wijzen. Wij kiezen dus voor ontwerpbesluit A. We gaan heel graag in op het voorstel van D66 om binnenkort de Referendumverordening te herzien.

4420 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dank u wel, voorzitter. Ik was eigenlijk van plan niet weer een hele preek te gaan houden zoals zojuist, maar wat ik net allemaal heb gehoord, is geen knip voor de neus waard. Zeker van D66, ik zei het net al tijdens de interruptie op mevrouw Strens, had ik dit oprecht niet zien aankomen. Van de VVD ja, dat weten we. Dat is een andere politieke opvatting en die respecteren wij. Maar van D66 had ik dit echt niet verwacht. Ik maak mij ernstig

- 4425 zorgen over hoe de inwoners van Noord-Holland nu naar ons kijken. Wat moeten ze nu van ons denken? We hebben in 2018 de Referendumverordening opgesteld en keer op keer als mensen iets indienen, wordt het weggewuifd. Dat wordt ook gewoon toegegeven. Politieke onwil. Het is ontluisterend, echt ontluisterend. Ik vraag mij oprecht af wat deze Referendumverordening nog voor toegevoegde waarde heeft. Ik hoor net de stemmen al rondgaan. Laten we het maar evalueren. Ik denk dat het voor de meeste partijen betekent: laten we hem maar heel snel
- 4430 afschaffen, want we willen hier nooit meer mee te maken hebben. Dat vind ik schrijnend. Ook de redenen die voor de RES worden gevoerd, zijn onnavolgbaar. Het proces van de RES zou niet in gevaar moeten komen. Het is een raadgevend referendum. Ik denk dat niemand met droge ogen kan uitleggen dat dit nog spoedeisend is, nadat het de vorige keer is uitgesteld, juist door de partijen die het nu wegstemmen. Ja, het is ongelofelijk.
- 4435 Wat zal ik zeggen? Mijn partij is sowieso voor het referendum en voor besluit A met de opschortende werking. Dat is waarvoor wij zullen kiezen. Ik vraag me oprecht af wat wij vandaag nu voor signaal afgeven.
- Dan wil ik nog even een andere overweging meegeven specifiek voor de gedeputeerde. We hebben het net gehad over de doelstellingen die moeten worden gehaald. Er is maar één
- 4440 doelstelling: de 35 terawatt uur in 2030. Er is geen doelstelling voor zonnepanelen; er is geen doelstelling voor windturbines; er is geen doelstelling voor een totale opwek. Dat dat nu wordt gebruikt om deze Referendumverordening vandaag wederom af te schieten, nadat dat al meerdere keren is geprobeerd, dat is een regelrechte schande.
- 4445 Wij hebben nog wel een motie die dat kracht bijzet, specifiek over de spoedeisendheid. Wij verzoeken Provinciale Staten, dus jullie allemaal, besluitvorming omtrent de Eerste partiële herziening Omgevingsverordening 2020 en de Omgevingsverordening 2022 als niet spoedeisend of dringend aan te merken. Zoals genoemd in Artikel 5, lid 2, sub n van de Referendumverordening Noord-Holland 2018.
- 4450 Dank u wel.

#### **Motie M66-2022**

Spoedeisendheid van referendum

- 4455 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 23 mei 2022, te Haarlem, ter vaststelling van het 'Referendumverzoek Eerste partiële herziening Omgevingsverordening Noord-Holland 2020 en Omgevingsverordening Noord-Holland 2022 (VD-20)'*

*Constaterende dat:*

- . *GroenLinks, de VVD, D'66 en de Partij van de Arbeid door middel van een ordevoorstel de besluitvorming over de 'Eerste partiële herziening*
- 4460 *Omgevingsverordening 2020 (VD-13) en de 'Omgevingsverordening Noord-Holland 2022 (VD-14)' hebben opgeschort om "tot een goede standpuntbepaling en beraadslaging te kunnen komen";*
- . *Stichting Windalarm conform artikel 10.1 van de 'Referendumverordening*
- Noord-Holland 2018' tijdig een kennisgeving heeft ingediend tot het houden van een*
- 4465 *referendum over de voorgaande besluiten;*
- . *Provinciale Staten aanstaande 23 mei beslissen of de kennisgeving is toegestaan;*

- . conform artikel 5, lid 2, sub n, van de 'Referendumverordening Noord-Holland 2018', geen referendum gehouden kan worden over een besluit dat niet kan worden uitgesteld vanwege de ermee gemoeide spoedeisende of dringende provinciale belangen.

4470

Overwegende dat:

- . het spoedeisende karakter door het uitstel van de besluitvorming op geen enkele wijze aanwezig (meer) kan zijn;
- . een spoedeisend karakter van de besluitvorming had moeten leiden tot een zo spoedig mogelijke behandeling;
- . inwoners mogen uitgaan van een transparante, consequente en navolgbare wijze van besluitvorming.

4475

Verzoekt Provinciale Staten:

- . besluitvorming omtrent de 'Eerste partiële herziening Omgevingsverordening 2020 (VD-13) en de 'Omgevingsverordening Noord-Holland 2022 (VD-14)' als niet spoedeisend of dringend aan te merken, zoals genoemd in artikel 5, lid 2, sub n van de 'Referendumverordening Noord-Holland 2018',

4480

en gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening, JA21 Noord-Holland

4485

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ik was eigenlijk niet van plan om een lang verhaal te houden. Ik was eigenlijk voor ontwerpbesluit A. Maar als je dan de discussie hoort, dan denk ik bij mezelf, durven jullie nog wel de kiezers in de ogen te kijken. Eerst gaan we een referendum uitvoeren hier in de provincie. Iedereen heeft hoopt en denkt, misschien kunnen we het nog achterhalen. Dan is er een Referendumadviescommissie die positief reageert. En wat zegt de coalitie? 'Het komt ons nu niet uit. Wij gaan daaraan niet meewerken, dus we bedenken allerlei smoesjes om dit toch maar even tegen te houden.'

4490

Ik sta hier als volksvertegenwoordiger. Ik zou dolgraag de mensen die zo bang zijn voor die windturbines die misschien bij hen in de achtertuin komen, rustig in de ogen kijken en met mij meerdere, de hele oppositie, denk ik. Maar de coalitie kiest dus voor oogkleppen op, oordoppen in, wij gaan die kant op. Goh, ik heb in Amsterdam niet anders meegemaakt. Hier maak ik weer precies hetzelfde mee. Ik kan het me niet voorstellen dat jullie zo jullie kiezers in de steek laten om ze de gelegenheid te geven zich uit te spreken. De heer Klein had een verschrikkelijk mooi voorstel. Dat was een initiatiefvoorstel voor burgerpeiling. Met belangstelling heb ik daaraan deelgenomen. We konden weten, meneer Klein, dat de coalitie hier geen trek in had. Dus het moet weer helemaal naar achteren. Maar er is zoveel haast bij die RES. Dan zou ik zeggen: pak de kans dan om het er alsnog snel erdoor te krijgen. Laat de burger zich uiten over hetgeen waarvan ze nachtenlang niet kunnen slapen.

4495

4500

4505

Ik heb eigenlijk een voorstel. Ik zou zeggen: trek die Referendumverordening maar in, want het is een wassen neus hier in de Provincie.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Van Soest, maar dat laatste voorstel kan ik natuurlijk  
4510 niet zo maar doen vanaf deze plek. Dat begrijpt u.  
Alle fracties zijn aan bod gekomen. Ik heb geen vragen gehoord aan het college noch nadere  
duidelingsvragen over de Partiële herziening of de Omgevingsverordening. Dat betekent dat wij  
aan een tweede termijn zouden kunnen beginnen.  
Er is één motie. Gaat het om de technische kant daarvan, dan hoop ik dat u mij toestaat om dat  
4515 vanaf deze plek toe te lichten. In principe zit wat er in de motie wordt gevraagd, technisch gezien  
opgesloten in besluit A of B. Op het moment dat u zegt dat het referendabel is betekent het dat  
het referendum doorgaat en daarmee krijgt u eigenlijk precies wat er in de motie staat. Dat  
betekent als u de motie aanneemt of afwijst, dat dat eigenlijk geen enkele invloed heeft op de  
besluitvorming die er straks, vanavond, gaat plaatsvinden. Dat wilde ik alleen even technisch over  
4520 de motie melden. Dus wat dat betreft zit de motie als het ware opgenomen in de voordracht.  
Dan pak ik u weer mijn rol als voorzitter. Dank u wel dat ik dit even op deze wijze mocht doen.  
Het was meer een technische uitleg en geen inhoudelijk oordeel over de motie. Daar gaat u zelf  
over. Dat heeft de heer Van den Berg ook gezegd. De motie is aan u gericht.  
Dan zijn we toe aan de tweede termijn. Ik wil u voorstellen die nu te doen en daarna het diner te  
4525 nuttigen. Kunt u daarmee instemmen? Dat is het geval.

*Tweede termijn:*

De **VOORZITTER**: Dan ga ik even de partijen af. Meneer Van der Hooff, heeft u nog behoefte aan  
4530 een tweede termijn? Dat wordt lastig want de heer Van der Hooff is er niet. Statenlid Kostić?  
Mevrouw Van Geffen?

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Liberaal N-H): Ik heb toch de behoefte te reageren op wat ik allemaal  
voorbij heb zien komen in eerste termijn. Ik denk dat veel van de besluiten die wij hier nemen,  
4535 een tussenstap zijn in een langer proces en daarom zijn ze bijna altijd spoedeisend en daarom  
bijna altijd problematisch als je ze zou opschorten. Dus dat maakt dit besluit inzake de  
windmolens niet anders dan andere besluiten. Dus wij laten mensen rennen om een heleboel  
handtekeningen te verzamelen. Er is bijna geen besluit waarvoor dat dan zou kunnen. Het deed  
mij denken aan de Europese Commissie, die in de vorige periode wat democratischer wilde zijn.  
4540 Waar mochten de burgers toen over meepraten? Dat was over of we zomertijd of wintertijd  
kregen en dat is precies een van de weinige dingen die nu zo handig zijn als we dat op Europees  
niveau doen. Maar dingen die er voor de mensen eigenlijk minder toe doen.  
Wat ik ook kwijt wil, is dat ik vind dat ik wel erg weinig zelfvertrouwen hoor dat je dit soort  
referenda ook kunt winnen. Wat een legitimatie zou het je geven, als je het gewoon wint. Dan heb  
4545 je wel de wind in de rug om al die windmolens neer te zetten in plaats van ze nu op toch best wel  
inhoudelijke gronden te weigeren.  
Al met al denk ik dat het inderdaad goed is om geen Referendumverordening te hebben dan er  
op deze manier mee om te gaan.

4550 Mevrouw **VASTENHOUW** (FvD): Forum voor Democratie heeft er sinds dag één alles aan gedaan  
om deze Referendumverordening werkbaar te maken en de Noord-Hollander een instrument te

geven om daar waar zij beleid willen afkeuren, aan de noodrem te kunnen trekken. Vandaag blijkt dat die inspanning helaas niet genoeg is gebleken, want we blijven onderworpen aan de grillen van deze coalitie. Er is kortweg politieke onwil. Het zou vijf over twaalf zijn voor wat  
4555 betreft het klimaat. Hiervoor zou voldoende draagvlak zijn. Maar dat draagvlak is er niet. Beste volksvertegenwoordigers, beste voorzitter, dit referendum wordt niet alleen geblokkeerd, er wordt zelfs geopperd het referendum af te schaffen. Ik voorspel u: deze partijen gaan dat doen. Deze partijen gaan dat doen. Dit referendum gaat afgeschaft worden. De macht bij het volk wordt volledig genegeerd en er wordt alleen voor de Noord-Hollander bepaald en niet met hem. Dit  
4560 referendumverzoek wordt, zoals ik al voorspelde, door de coalitiepartijen verworpen. Voor wat betreft de democratie is het geen vijf over twaalf. Dit is de genadeklap en uiteraard kiest FvD voor voorstel A om het referendum logischerwijs wel doorgang te laten vinden, ook al zal dat tevergeefs zijn.

4565 De **VOORZITTER**: Dan is er één motie. Voordat ik de beraadslaging afsluit, is er nog behoefte aan een schorsing of iets dergelijks om daaraan nog iets te veranderen? Niet? Vanochtend hebben we in het Presidium afgesproken dat ik het volgende voorstel zou willen doen. Dat is dat ik nu de vergadering even kort schors en me terugtrek met de fractievoorzitters in de GS-zaal. Dan zullen wij besluiten of het voordracht 20A of 20B zal worden. Dan kom ik terug en heropen ik voor één  
4570 minuut de vergadering en dan meld ik welk ontwerpbesluit vanavond in stemming wordt gebracht. Daarna ronden we de beraadslagingen af en schorsen we voor het diner. Na het diner gaan we verder met agendapunt 13. Dan zou het kunnen zijn dat we vanavond ook nog aan de stemmingen toekomen. Dan zou ik nu voor vijf minuten willen schorsen en een aan de fractievoorzitters willen vragen om met mij mee te gaan naar de GS-zaal en dan bepalen we daar  
4575 welke voordracht vanavond uiteindelijk in stemming wordt gebracht.  
Dank u wel. Ik schors de vergadering tot tien over zes.

*Schorsing: 18.04 – 18.14 uur*

4580 De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Er is zojuist even overleg geweest met de fractievoorzitters over welk ontwerpbesluit in de besluitvormende vergadering in stemming zal worden gebracht. Ik wil u er nog even op wijzen dat na de stemming vanavond aan de besluitvoering - en daarover hebben wij vanochtend in het presidium gesproken, waarbij de voorzitter wordt gemandateerd - de nadere motivering op basis van het door u gevoerde debat  
4585 wordt toegevoegd en dat die, alvorens die wordt gepubliceerd, nog even langs de fractievoorzitters zal worden gestuurd. Dat is de werkwijze waarvoor wij hebben gekozen.

Ontwerpbesluit 20B zal vanavond in stemming worden gebracht. Dat betekent dat we hiermee de beraadslagingen over agendapunt 11, het referendumverzoek, kunnen afronden. Vanavond zal er  
4590 stemming plaatsvinden in de besluitvormende vergadering. Het is nu kwart over zes. We houden tot zeven uur dinerpauze en daarna gaan we verder met de vergadering. We hebben nog een agendapunt, het vragenuur en de terugkoppeling op de moties vreemd. Het idee is dan om aansluitend de stemming te gaan organiseren. Ik heb aan de fractievoorzitters gevraagd te kijken of het mogelijk is dat de fractieleden hier blijven zodat u niet eerst naar huis hoeft. Dan kunnen

4595 we daarmee tijd winnen. Ik heb nadrukkelijk aangegeven dat de fractievoorzitters daar even zelf naar moeten kijken of dat bij hun fractie mogelijk is. Degenen die er op dit moment niet zijn, die zullen wij ook informeren en we zullen aangeven dat we vermoedelijk gewoon om half tien de stemmingen doen. U logt dan in bij Notubiz of NotuVote, een van de twee. Probeert u dat straks alvast als wij om zeven uur de vergadering hervatten. Er is ondersteuning als dat niet lukt.

4600 Daarmee zou het mogelijk kunnen zijn dat wij vanavond de vergadering afronden. Het enige is dat u er dan rekening mee moet houden dat wij aansluitend aan de beraadslagende vergadering, ook voor u, meneer Steenman, direct doorgaan met de besluitvormende vergadering. Dat gezegd hebbende schors ik de vergadering tot zeven uur.

4605 *Schorsing om 18:17 – 19.07 uur*

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering.

**12.     *Initiatiefvoorstel Burgerpeiling fractie ChristenUnie (is van de agenda afgehaald)***

4610

De **VOORZITTER**: Het initiatiefvoorstel van de fractie ChristenUnie is aangehouden. Dat komt later nog terug.

**13.     Actieagenda Actieve Mobiliteit 2022-2027 & Regionaal Toekomstbeeld Fiets**  
(Voordracht 28-2022)

4615

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Deze actieagenda gaat over een breed onderwerp. Ik licht daar één punt uit. Het zal niemand van de woordvoerders verbazen dat het daarbij draait om de aangekondigde motie over aantrekkelijke doorfietsroutes. Niet omdat de Partij voor de Dieren

4620 vindt dat er in de Actieagenda geen aandacht is voor het aantrekkelijker maken van fietsinfrastructuur. Geenszins. We missen alleen de ingrediënten die niet alleen hoogstens gewaardeerd worden door fietsers, maar ook nog eens een bijdrage kunnen leveren aan andere uitdagingen waar we als provincie voor staan. Namelijk: natuur, landschap en groen.

Daarom pleiten we ervoor om waar mogelijk natuurlijke elementen, als struiken, bomen,

4625 bloemenrijke bermen aan te leggen langs doorgaande fietsroutes. Er wordt al ingezet op comfort en functionaliteit om actieve mobiliteit aantrekkelijk te maken. Maar een fijne omgeving om in te fietsen draagt ook bij aan het plezier en daarmee de motivatie om de fiets te pakken. En daarom dien ik samen met GroenLinks en D66 de volgende motie in.

4630 **Motie 67/23052022**

Aantrekkelijke doorfietsroutes

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 23 mei '22, ter behandeling van Actieagenda Actieve Mobiliteit 2022-2027 & Regionaal Toekomstbeeld Fiets;*  
*constaterende dat:*

4635 - *een van de belangrijkste ambities in de actieagenda is om het regionale netwerk van fietsinfrastructuur in de provincie op te waarderen en toekomstbestendig te maken;*  
*overwegende dat:*

- *om actieve mobiliteit te stimuleren het van belang is dat een toekomstbestendig netwerk functioneel én aantrekkelijk voor gebruikers is;*
- 4640 - *in de Staten is afgesproken om klimaat in samenhang met biodiversiteit aan te pakken;*
- *het vaak eenvoudig om natuurlijke elementen aan te leggen in een strook langs fietspaden: bijvoorbeeld bloemrijke bermen, natuurvriendelijke oevers en/of bomen en struiken ter bescherming tegen weersomstandigheden of afscherming van het zicht naar minder aantrekkelijke decors;*
- 4645 - *daarmee alle bouwstenen aanwezig zijn om een duidelijke ambitie uit te spreken om tot een fysiek aantrekkelijke, groene fietsinfrastructuur te komen;*
- gehoord de discussie, roepen GS op:*
- *bij de verdere uitwerking van het beleid voor actieve mobiliteit, waar mogelijk en gewenst, aandacht te besteden aan het aanleggen van natuurlijke elementen langs*
- 4650 *doorfietsroutes;*
- en gaan over tot de orde van de dag.*
- Jaap Hollebeek                  Jesper Gringhuis                  Marcel Steeman*
- Partij voor de Dieren   GroenLinks                  D66*

4655 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging  
Een interruptie van de heer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): Kunt u toelichten wat u bedoelt met: Indien gewenst.

- 4660 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ik noem een voorbeeld. De voorkeur is dat doorfietsroutes niet langs provinciale wegen gaan. Dat staat duidelijk in het stuk, maar soms is daar geen ontkomen aan en we zitten met richtlijnen, die soms nu eenmaal vereisen dat er een vrij stuk is langs die weg. Dan is het niet mogelijk of gewenst. Die mogelijkheid wil ik daarmee open laten.
- 4665 De heer **STEEMAN** (D66): Lego heeft mij redelijk geradicaliseerd. Wat begon als een vader en zoon project van wat fietspadjes in lego heeft mij in contact gebracht met platforms met ronduit schokkende titels als de podcast 'The war on cars', of 'Fuck Cars' op Reddit. Zo vanzelfsprekend dat het is dat we hier in Nederland veilige fietspaden hebben, zo compleet radicaal en polariserend is het onderwerp 'Veilige fietsinfrastructuur' internationaal.
- 4670 Internationale pleitbezorgers van veilige fietsinfra, zoals 'Not just bikes', Dutch news from the cycle path' en 'Dutch Cycle Embassy' showen onze Hollandse fietstunneltjes, brede rode fietspaden en mega fietsenstallingen bij OV-hubs, als ware het de nieuwe Deltawerken. Zij brengen onze infrakennis met evenveel trots over de grens als onze waterkennis.
- 4675 Dorpen en grote steden op menselijke maat, met wandelbare straten en schoolpleinen vol fietsen worden internationaal jaloers bekeken, als een utopische toekomstdroom. We zijn voorloper. Dat wil D66 graag zou houden. Wie het boek 'Het Recht van de snelste' leest, ziet in dat een omgeving waarin je veilig naar je werk kunt fietsen, naar school kunt wandelen of op straat kunt spelen bepaald niet zonder slag of staat tot stand komt. De mens centraal zetten in de openbare ruimte is een bewuste keuze, zeker geen onbetwiste keuze en een met veel voordelen. Veiligheid,
- 4680 gezondheid, leefbaarheid, efficiënt ruimtegebruik, sociale cohesie, doelmatigheid van

bestedingen en zelfs keiharde urgente doelen uit het Klimaatakkoord zijn gebaat bij elke euro die wordt uitgegeven aan actieve mobiliteit. In zoverre is D66 trots op de vooruitstrevendheid van het beleid, dat we vandaag gaan vaststellen, en onze eigen rol die we daarin hebben gehad. Is het perfect? Nog niet helemaal. Het legt wel een basis voor een toekomst waarin onze koppositie kan worden verstevigd en uitgebreid. Is D66 dan tegenstander van auto's? Misschien. In de commissie gaat het vaak over keuzevrijheid en dan vooral de vrijheid om te kiezen voor particulier autobezit. Wij willen die keuzevrijheid ook. Dan moet er wel echt wat te kiezen zijn. Volwaardige alternatieven voor de auto, zodat mensen niet zonder keuzevrijheid gedwongen worden om de auto te pakken, maar ook andere modaliteiten kunnen kiezen. OV, deelvervoer, 4685 helemaal geen vervoer, -thuiswerken dus-, of in dit geval actief vervoer. Daarmee gaan we echt niet uw auto afpakken. We laten zien dat u soms prima zonder die auto kunt. Elke auto die minder de weg opgaat, is er een. Elke auto die minder de weg opgaat, scheelt in veiligheid, uitstoot, ruimte, file, geluid, energie en de behoefte aan asfalt. In zoverre is D66 inderdaad tegenstander van auto's.

4695 Zoals gezegd, het nu voorliggend beleid is nog niet perfect. D66 maakt zich zorgen over de uitvoerbaarheid. We hameren er vrij vaak op. Provincie Noord-Holland kan nog zo vooruitstrevend zijn, we zijn afhankelijk van anderen die dat misschien nog niet zijn, niet genoeg geld kunnen bijdragen, of misschien vastzitten in een keurslijf van CROW-richtlijnen of Duurzaam Veilig-inrichtingseisen. We kunnen blijven aanjagen, stimuleren, meenemen, uitdagen, uitnodigen, maar 4700 ergens zullen er toch echt concreet projecten in een uitvoeringsfase moeten komen. Kan de gedeputeerde Provinciale Staten een tastbaardere doelstelling voor de uitvoering geven, anders dan: We gaan dit onderwerp nu echt aankaarten in Regionale Verkeers- en Vervoersoverleggen.

Als het aankomt op het kaartmateriaal en het Regionaal Toekomstbeeld Fiets wil D66 nog een hartenkreet doen. Blijf in overleg met inwoners, gemeenten en zeker ook de Fietzersbonden, als 4705 het aankomt op knooppunten, knelpunten, (koppel)kansen, ontbrekende schakels. Het grootste risico voor het toekomstbeeld als dit is dat die kaartjes in beleid een beperking gaan worden en kansen niet benut worden omdat het niet op het kaartje staat. Van de Fietzersbond in Castricum kreeg D66 goede suggesties en de uitgesproken zorg dat deze suggesties straks buiten beeld 4710 raken. Dus, gedeputeerde, blijf in overleg en blijf vooral dynamisch.

Ten slotte iets dat zo voor de hand liggend is dat het niet eens in de actieagenda terecht is gekomen: Mensen met een beperking. Een goede veilige infrastructuur voor actief mobiele verkeersdeelnemers betekent meer dan dat. Het haalt enorme drempels weg voor mensen met een beperking; soms zelfs letterlijk. Dat gaat over veel meer dan waar dit beleid op ziet. Het gaat 4715 ook om inrichtingseisen in de openbare ruimte voor toegankelijkheid. Dat is wezenlijk anders dan de gedachte dat een openbare ruimte, die is ingericht voor actieve mobiliteit, ook gebruikt kan worden door mensen met een beperking. Houd met die groep rekening in de inrichting. Geef ze een plaats in beleid en beleidsvorming. Vraag ze aan tafel en doe het in een keer helemaal goed. Zelfs lego heeft tegenwoordig rolstoeltjes en beenprotheses. Nu dit beleid nog.

4720 Vandaar dat D66 samen met PvdD, CU, GL en VVD een motie indient.

**Motie 68/23052022**

Betrek mensen met een mobiliteitsbeperking

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 23 mei 2022, hebben kennis  
4725 genomen van de statenvoordracht "Actieagenda Actieve Mobiliteit 2022-2027 & Regionaal  
Toekomstbeeld Fiets", gehoord de beraadslagingen in de commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid  
en in Provinciale Staten,

Constaterende dat:

- In de Actieagenda Actieve Mobiliteit mensen met een mobiliteitsbeperking geen plek  
4730 hebben gekregen;
- Door GS toegezegd is in de afbeelding op pagina 4 van de Actieagenda een persoon met  
een rolstoel op te nemen;

Overwegende dat:

- De Actieagenda Actieve Mobiliteit ook bijdraagt aan de toegankelijkheid, kwaliteit,  
4735 bruikbaarheid en veiligheid van infrastructuur voor personen met een  
mobiliteitsbeperking;
- Door het ontbreken van deze groep personen in de Actieagenda deze voordelen slechts  
onbewust en als 'bijvangst' worden gerealiseerd;
- In het VN-verdrag Handicap uit 2016 staat wat Nederland moet doen om de positie van  
4740 mensen met een beperking te verbeteren. Op alle terreinen die voor hen, net als voor  
ieder ander, belangrijk zijn, waaronder expliciet vervoer, sport en andere  
vrijtijdsbesteding;
- Dit verdrag is opgenomen in de Wet gelijke behandeling handicap of chronische ziekte;
- Het beleidsmatig, vroegtijdig betrekken van de belangen van personen met een  
4745 mobiliteitsbeperking bij de uitvoering van deze Actieagenda Actieve Mobiliteit waarbij  
zoveel mogelijk specifieke inrichtingseisen voor deze groep personen in de uitvoering van  
concrete projecten mee worden genomen bijdraagt aan de toegankelijkheid van  
Provinciale infrastructuur en bijdraagt aan een inclusievere samenleving;

Verzoeken het college om:

- Personen met een mobiliteitsbeperking een plaats te geven in de Actieagenda Actieve  
4750 Mobiliteit;
- Bij de uitwerking van deze Actieagenda Actieve Mobiliteit en de uitvoering in concrete  
projecten personen met een mobiliteitsbeperking vroegtijdig te betrekken met als doel te  
4755 bezien op welke manier specifieke inrichtingseisen voor deze groep personen kunnen  
worden meegenomen;
- De Staten over de voortgang en uitvoering hiervan actief te informeren;

en gaan over tot de orde van de dag.

M68-2022

Marcel Steeman, D66

Jaap Hollebeek, PvdD

Michel Klein, CU

4760 Jesper Gringhuis, GL

Klaas-Jeroen Terwal, VVD

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Liberaal N-H): Het is goed dat er aparte aandacht is voor fietsers en  
4765 voetgangers. Dat past bij deze tijd waarin we de voordelen zien van verschillende soorten vervoer  
en van meer beweging voor ons aller gezondheid. Bijzonder tevreden ben ik ook dat de Provincie

op mijn vragen heeft aangegeven expliciete aandacht te hebben voor rolstoelgebruikers bij dit beleid en dit ook zichtbaar heeft willen maken door het op te nemen in de afbeelding over alles waar deze nota over gaat. Tevreden ben ik dus over de principes van deze Actieagenda, hoewel  
4770 er onvrede blijft over de benaming Actieve Mobiliteit. Wie suggereert dat alleen fietsers of voetgangers alleen actief bewegen en dus spieren gebruiken, die heeft nog nooit op een motor of achter het stuur van een vrachtwagen gezeten. Een punt van zorg is dat deze Actieagenda uiteindelijk toch grotendeels beleid is voor de Metropool Regio Amsterdam. Immers daar gaan de meeste investeringen neerdalen, die horen bij deze Agenda. Daar liggen de meeste kansen, zo  
4775 gaf de gedeputeerde in de commissie aan. Voeg daar aan toe dat er extra strenge normen gaan komen voor autogebruik. In mooie termen heeft dat een afwegingsinstrumentarium. We zien een overheid die burgers en ondernemers steeds meer belemmerd in hun keuzevrijheid en te weinig investeert in de noordelijke kant van onze provincie.

Samengevat: We zijn blij met de aandacht, op ons verzoek, voor rolstoelgebruikers. De  
4780 investering in mogelijkheden voor fietsers en voetgangers is goed. Daarom steunen we ook deze Actieagenda. Een punt van zorg is de eenzijdige focus op de MRA en een punt van zorg is de drang en dwang van de overheid in het mobiliteitsbeleid.

De heer **TERWAL** (VVD): 23 miljoen fietsen op 17 miljoen inwoners. Dat is 1,4 fietsen per  
4785 inwoner. Nederland is bij uitstek een fietsland en de fiets is niet meer weg te denken uit het Nederlandse straatbeeld. Dat is maar goed ook. Fietsen is gezond, schoon, stil, toegankelijk en neemt weinig ruimte in.

De VVD onderschrijft van harte de actielijnen, die beschreven worden in de Actieagenda Actieve Mobiliteit voor de komende zes jaar. Nu het document er ligt, zal afgaand op de titel ook  
4790 daadwerkelijk tot actie moeten worden overgegaan. Dus het verbeteren en aanleggen van goede doorfietsroutes. Ik herhaal mijn pleidooi van de commissie om werk te maken van de doorfietsroute Heerhugowaard-Alkmaar-Heiloo-Castricum en Heemskerk, -mevrouw Van Geffen refereerde er ook al aan-, dus voor een deel buiten de MRA. Ook het realiseren van voldoende fietsenstallingen en het stimuleren van fietsgebruik. Bij het stimuleren van fietsgebruik hoopt de  
4795 VVD wel op iets meer inzet van de gedeputeerde. Zo staat deze actielijn pas op plek zes van de acht prioriteiten, terwijl dit toch echt laaghangend fruit is, dat geplukt dient te worden. Zo blijkt uit de Actieagenda dat 61 procent van de werkende Noord-Hollanders op minder dan vijftien kilometer afstand van het werk woont. Mijn fractie vraagt de gedeputeerde om nadrukkelijker met grote werkgevers en onderwijsinstellingen manieren te vinden om werknemers, studenten en  
4800 scholieren te verleiden, niet te verplichten, vaker de fiets te pakken. De kosten lijken gering, maar de winst in verduurzaming van mobiliteit is groot.

Ook hoopt de VVD in het kader van fietsstimulering dat de Provincie meer de samenwerking zoekt met organisatoren van grote evenementen om Best Practices te delen om het publiek meer met de fiets te laten komen. Laat ik ter illustratie de Formule 1 noemen, waar we in september  
4805 weer van mogen genieten. Ik weet dat sommige mensen nu wat zenuwachtig worden. We kunnen veel over Formule 1 zeggen, maar dit was absoluut goed. De organisatie wist het voor elkaar te krijgen dat naast 37 procent openbaar vervoer en vijf procent lopend, maar liefst 39 procent van de bezoekers op de fiets kwam. We hopen dat de Provincie dit als voorbeeld wil gebruiken, dat

navolging verdient in toekomstige gesprekken met evenementenorganisatoren. Ook hierop graag  
4810 een reactie van de gedeputeerde.

Tot slot, ben ik blij met het duidelijke antwoord van de gedeputeerde op mijn vraag wat de  
Provincie als een realistische fietsafstand voor onze inwoners ziet. Evenals de gedeputeerde ziet  
ook de VVD vijftien kilometer voor nu als maximale fietsafstand. Dat is nog behapbaar voor de  
Noord-Hollandse fietser. Het lijkt ons goed om dit gegeven mee te nemen in de verdere  
4815 vormgeving van het provinciale fietsbeleid.

Als laatste punt wil ik noemen dat ik het met de heer Steeman eens ben en dat de VVD de motie  
van D66 over het betrekken van mensen met een mobiliteitsbeperking van harte mede indient.  
Ook wij vinden het van belang dat minder mobiele mensen mee kunnen doen en zich op een voor  
hen passende wijze door onze provincie moeten kunnen bewegen.

4820 Mevrouw **Kuiper** (CDA): Ben ik even blij dat ik in de commissiebehandeling al de complimenten  
had gegeven aan de gedeputeerde en zijn medewerkers. Ik kan dat nu heel onverdacht herhalen.  
Inderdaad wederom complimenten voor een heldere goed beschreven Agenda. Wij kunnen  
instemmen met de voordracht Actieagenda Actieve Mobiliteit. Met de vaststelling van deze  
4825 agenda wordt de ambitie om meer mensen gebruik te laten maken van de fiets of om te lopen  
vertaald in een concrete aanpak met duidelijke doelstellingen. Het is een Agenda die gelukkig  
niet in beton is gegoten. We kunnen het niet alleen. We hebben het Rijk en gemeenten nodig. Die  
hebben ook eigen agenda's en prioriteiten. Actieve mobiliteit is van groot belang onder andere  
bij de invulling van de woonopgave, het terugbrengen van de CO2 en de bevordering van de  
4830 volksgezondheid. Daarbij zijn we het eens dat investeren in actieve mobiliteit een goede zaak is.  
Dat geldt ook voor het investeren in andere vormen van infrastructuur. Niet iedereen woont in de  
Randstad, waar werk, scholen en recreatie op fietsafstand makkelijk te bereiken zijn. Niet  
iedereen woont met een tram voor de deur en vele frequente busverbindingen. Een goede en  
veilige infrastructuur is noodzakelijk voor grote delen van onze provincie, waar afstanden langer  
4835 zijn en het OV minder fijnmazige beschikbaar is. Ook voor de bedrijvigheid en onze economie is  
het belangrijk dat bedrijven en bedrijventerreinen goed bereikbaar zijn en dat goederen vervoer,  
zowel binnen als buiten onze provincie op een adequate manier kan plaatsvinden. Het is daarom  
ook goed dat de uitvoering van de Actieagenda Actieve Mobiliteit middels het PMI loopt, zodat  
Provinciale Staten langs die weg een afweging kunnen maken tussen alle projecten en opgaven  
4840 die er zijn. Ik herhaal het nu gelijk maar zelf, voor dat de gedeputeerde mij er op wijst. Niet alles  
is mogelijk. De budgetten van de Provincie zijn niet onuitputtelijk.

Mijn tweede opmerking gaat over de verkeersveiligheid. Terecht dat in de Actieagenda daarvoor  
aandacht is gevraagd. We lezen in alle kranten dat er een toenemend aantal fietsongevallen is.  
Als we vanuit de Actieagenda kijken hoe de inrichting van fiets- en wandelpaden zodanig kan  
4845 plaatsvinden dat de kans op ongevallen wordt verminderd, dan is dat een heel goede zaak.  
Terecht dat de heer Steeman aandacht vraagt voor mensen die met een mobiliteitsbeperking te  
maken hebben, om ook bij de uitvoering te kijken welke specifieke vereisten daar dan bij zouden  
kunnen helpen. Prioritering is ook een belangrijke zaak, van schoolroutes bijvoorbeeld.  
Kortom, we hebben een goede Actieagenda, een goede Agenda om te gaan starten en wederom  
4850 geldt: Nu maar doorpakken en aan de slag.

*Maidenspeech*

Mevrouw **ABDI** (PvdA): Ik ben ontzettend dankbaar dat ik hierover het woord mag voeren. Ik ben opgegroeid in Avenhorn, een dorp in de buurt van Hoorn. Opgroeien in West-Friesland was  
 4855 geweldig. Het was er groen en rustig. Toen ik kind was, kon ik veel buiten spelen, zwemmen en fietsen in het mooie landschap. Anno 2022 is de polarisatie en verharding van de samenleving groter dan ooit. De verschillen tussen arm en rijk worden, mede door de inflatie, steeds groter. De oorlog in Oekraïne bracht bij mij en vele Nederlanders een beangstigend gevoel. Daar komt  
 4860 bovenop de angst en onzekerheid, die we al langer voelen tijdens de corona pandemie. Het is hierdoor niet gek dat velen van ons te maken krijgen met een gevoel van sterke onrust. De energierekening wordt steeds hoger en als je een auto rijdt, is de benzine ook niet meer te betalen. Alleen dat is al een reden om te zorgen dat er geïnvesteerd wordt in alle vormen van mobiliteit. Iedereen heeft recht om zichzelf te kunnen verplaatsen. Dat heb ik zelf gemerkt toen ik na de middelbare school naar Amsterdam vertrok. Vanwege de woningnood en hoge  
 4865 huurprijzen kan niet iedereen verhuizen naar Amsterdam of een andere grote stad. Dat zou je dus ook niet moeten doen, want Noord-Holland heeft zoveel te bieden. Het mooie Den Helder van Aukelien, de Zaanstreek, Alkmaar of de prachtige lange kustlijn, Enkhuizen en zoveel meer. Als we willen dat gebieden buiten de Randstad ook aantrekkelijk blijven, zullen we ervoor moeten zorgen dat de plekken leefbaar en toegankelijk blijven. Om Noord-Holland leefbaar te houden, is  
 4870 het van belang dat de Provincie investeert in het lopen en fietsen. In de Actieagenda Actieve Mobiliteit zijn de Staten meerdere malen meegenomen in het proces. Waarvoor dank. We kunnen zien dat de suggesties en aanpassingen zijn meegenomen in het uiteindelijke stuk. Vele mensen die ik spreek, ook in Avenhorn, willen ook steeds meer per fiets en het OV kunnen doen. Zeker nu de benzineprijzen zo hoog zijn. Daarom is het belangrijk dat  
 4875 de Staten ervoor zorgen dat er evenveel aandacht is, -en misschien zelfs wat meer-, voor de wandelaar, fietser en het OV. Zo zorgen we ervoor dat Noord-Hollanders nu gezonde lucht krijgen, maar zorgen we ook voor droge voeten voor onze kleinkinderen. Ik roep op om samen te werken om deze transitie voor elkaar te krijgen omwille van de portemonnee van de Noord-Hollander. Laten we als Staten actief actie maken voor mobiliteit in  
 4880 alle vormen, die er zijn.

De **VOORZITTER**: Gefeliciteerd met uw Maidenspeech. Ik geef het woord aan de heer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): We zijn heel blij met de focus op actieve mobiliteit in de provincie, want  
 4885 fietsen en wandelen is gezond, zorgt voor minder uitstoot van CO2, minder files en minder vervuiling en legt een relatief laag beslag op de ruimte. Met deze Actieagenda geeft de provincie een aantal lijnen aan hoe ze daarop gaat inzetten. Onze complimenten voor het mooie plan. Wij zijn blij met die focus op het realiseren van doorfietsroutes en het verbeteren van ons eigen areaal. We vinden ook het versterken van recreatieve routes belangrijk. Deze staat met slechts  
 4890 één van de vijf stippen het laagst op het prioriteitenlijstje. Lager dan bijvoorbeeld kennisuitwisseling over actieve mobiliteit. Dat had, wat ons betreft, niet zo hoeven. De gedeputeerde heeft in de commissie aangegeven dat alles wat op het lijstje staat, aangepakt gaat worden. Daar zijn we blij mee. We vragen de gedeputeerde om dan inderdaad ook daaraan te gaan werken en ook terug te koppelen op bepaalde momenten wat er op dat vlak gebeurd is. We

- 4895 hebben nog twee aandachtspunten. Ten eerste zien we graag een hoge prioriteit voor schoolroutes. Dat betekent geen andere prioriteit dan actielijnen, maar dat wanneer keuzes gemaakt moeten worden binnen de actielijnen, dat juist schoolroutes voorrang krijgen. Collega Jensen zal daarover een motie indienen.
- Ten tweede zien we dat de ambities van de provincie mooi zijn, maar het komt nu aan op
- 4900 consequente uitvoering. Nog te vaak zien we dat in de praktijk de keuzes minder fietsvriendelijk uitpakken dan we zouden willen en we hier met elkaar uitspreken. Een concreet voorbeeld betreft de voorrangregeling voor fietsers bij kruisingen. Bij een aantal recente reconstructieprojecten zijn fietsers uit de voorrang gehaald. Wij vinden het belangrijk om vast te leggen dat we in principe altijd kiezen voor voorrang voor fietsers op doorgaande routes. We dienen daarom een
- 4905 motie in.

**Motie 69/23052022**

Geen haaiantanden op Noord-Hollandse fietspaden

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 23 mei 2022, ter behandeling van*

4910 *agendapunt 13 'Actieagenda Actieve Mobiliteit 2022-2027 & Regionaal Toekomstbeeld Fiets (VD-28)';*

*constaterende dat:*

- *de Actieagenda Actieve Mobiliteit 2022-2027 goede voornemens vastlegt over het stimuleren van het fietsgebruik in Noord-Holland;*
- 4915 • *één van actielijnen 'Doorfietsroutes' betreft;*
- *volgens de Actieagenda fietsers op Doorfietsroutes voorrang hebben op het kruisende verkeer;*
- *er diverse voorbeelden zijn van recente reconstructies van provinciale infrastructuur waarbij de fietsers op doorgaande fietsroutes uit de voorrang geen voorrang meer*
- 4920 *hebben (bijv. kruising N246-Markervaatweg en de kruising N236-N523 bij fort Uitermeer, kruising N236G. J. Wieferringdreef (terwijl een kilometer verder op de N236 bij de Gein fietsverkeer wel voorrang heeft));*
- *het CROW handboek ontwerpen (V26 en V28) bevat van kruisingen buiten de bebouwde kom waarbij het fietsverkeer voorrang heeft op het verkeer naar en vanuit de zijweg;*

4925 *overwegende dat:*

- *de meeste fietspaden langs provinciale wegen gebruikt worden om je per fiets efficiënt te verplaatsen over grotere afstanden, ook wanneer het (nog) geen officiële doorfietsroutes betreft;*

*vragen GS:*

- 4930 • *bij aanleg en reconstructie van provinciale infrastructuur fietsers op de doorgaande route in principe altijd voorrang te geven op afslaand of kruisend autoverkeer, en hier alleen beargumenteerd van af te wijken wanneer deze keuze onontkoombaar de veiligheid van fietsers in gevaar zou brengen;*
- *voor een aantal bestaande situaties, waarin fietsers geen voorrang hebben, te*
- 4935 *onderzoeken wat er nodig is om fietsers die voorrang te geven, zodat we daarmee inzicht krijgen in de technische en financiële consequenties van deze aanpassingen en daarover PS te informeren;*

*en gaan over tot de orde van de dag.*

|      |                     |                        |                    |
|------|---------------------|------------------------|--------------------|
| 4940 | <i>Michel Klein</i> | <i>Wim Hoogervorst</i> | <i>Eric Jensen</i> |
|      | <i>ChristenUnie</i> | <i>SP</i>              | <i>JA21</i>        |

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging.

4945 Statenlid **GRINGHUIS** (GL): Actieve mobiliteit is actueler dan ooit tevoren. Waar vroeger de auto altijd dominant was, komen steeds meer vervoersvormen gelijkwaardig naast elkaar te staan. Actieve mobiliteit heeft positieve effecten op veel zaken. Personen die fietsen zijn en blijven gezonder, stoten geen CO2 uit. Hun voertuigen nemen minder ruimte en als ze lopen helemaal geen ruimte in. Die ruimte kunnen we gebruiken voor andere zaken. Denk aan natuur, nieuwe  
4950 woningen et cetera. Zo zijn er nog veel meer voorbeelden.

In 2018 werd in de commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid het Perspectief Fiets behandeld. Dat was toevallig het eerste stuk dat ik als duolid heb behandeld in die commissie. Ik vind het mooi om te zien dat we nu twee nieuwe stukken hebben, die veel uitgebreider en ambitieuzer zijn, namelijk de Actieagenda Actieve Mobiliteit en het Regio Toekomstbeeld. Toen gaf ik de  
4955 gedeputeerde en de ambtenaren ook een compliment in de commissie. Ik wil de gedeputeerde en zijn ambtenaren nogmaals complimenteren voor de stukken. Wij zijn hier erg tevreden over. Ik wil nog twee zaken benoemen. We zien dat fietsers op veel plekken vaak nog geen voorrang krijgen. Het lijkt ons goed om het denken daarover verder te brengen. Dat hebben we actief besproken met de gedeputeerde in de commissie. Ik zou de gedeputeerde willen oproepen, als  
4960 hij zijn ambtenaren hierover spreekt, om zoveel mogelijk uit te dragen dat voorrang voor fietsers steeds meer en steeds beter geregeld kan worden. In dat perspectief zijn we benieuwd naar de reactie van de gedeputeerde op de zojuist door de heer Klein ingediende motie.

Hoe minder obstakels fietsers tegen komen des te beter we ze kunnen verleiden om de auto te laten staan en de fiets te pakken. Daarmee behalen we de doelen die we hebben gesteld in de  
4965 Actieagenda.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Dessing.

De heer **DESSING** (FvD): Ik haak even aan op de fietsveiligheid en het altijd voorrang verlenen aan  
4970 de fiets. Is Statenlid Gringhuis het met ons eens dat het misschien niet altijd handig is om overal voorrang te verlenen aan de fiets? Als de inrichting van de weg daartoe niet geëigend is, is het juist voor de veiligheid van de fietser beter om geen voorrang te verlenen. Hoe kijkt u daar tegenaan?

4975 Statenlid **GRINGHUIS** (GL): Ik ben het op zich met de heer Dessing eens, zij het niet dat ik vaak zie dat er nog heel veel vanuit de auto wordt gedacht bij het ontwerpen van rotondes en kruisingen. Met wat creativiteit kan de fietser voorrang worden gegeven. Dat doe je omdat je het duurzame vervoer wil stimuleren en mensen wil verleiden om uit de auto te stappen en te gaan fietsen.

4980

De heer **DESSING** (FvD): Als duurzaamheid ten koste gaat van veiligheid, dan spannen we toch het paard achter de wagen?

4985 Statenlid **GRINGHUIS** (GL): Volgens mij kan het heel goed zijn dat, als de veiligheid echt in het geding is wanneer je de fiets voorrang geeft, je kunt overwegen om een andere vervoersmodaliteit voorrang te geven.  
Als we samen de afweging moeten maken, dan kom ik wellicht op een ander punt uit dan u.

4990 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Terwal.

De heer **TERWAL** (VVD): Ook even in aanvulling op de heer Dessing. Ik hoor u praten over altijd voorrang voor fietsers. Noord-Holland is geen eiland in dit land. We hebben met meer provincies te maken. Bent u niet bang dat het voor verwarring gaat zorgen, als we in Noord-Holland een ander regime hanteren voor fietsers dan de ons omringende provincies?

4995 Statenlid **GRINGHUIS** (GL): De provincie heeft enige beleidsvrijheid, waarin ze zelf een keuze kan maken. Er zijn veel onderwerpen waar Noord-Holland andere keuzes maken dan andere provincies. Ik zie dat niet zo.

5000 De heer **TERWAL** (VVD): Dat ben ik met u eens. Op andere onderwerpen hebben we ook beleidsvrijheid. Juist waar het gaat, en dat is in aanvulling op de heer Dessing, om verkeersveiligheid, is het belangrijk dat de automobilist, die door meerdere provincies rijdt, weet waar hij aan toe is. Als in de ene provincie de fietser voorrang moet worden gegeven en in de andere provincie niet, dan gebeuren er echt ongelukken. Wat is daarop uw reflectie?

5005 Statenlid **GRINGHUIS** (GL): Als je op de voorrangspek goed aangeeft welke regels gelden, dan zie ik dat niet zo. De angst die u nu schetst, zal reuze meevallen.

5010 GL maakt zich zorgen over de financiën. De gedeputeerde gaf aan dat het nog aan financiering van de Actieagenda ontbreekt. Wat ons betreft gaan we die financiering wel regelen. Het liefst nog dit jaar, maar waarschijnlijk zal dit volgend jaar worden. We zullen ons daar de komende tijd goed voor in zetten. We hopen dat het college dit jaar nog ergens een potje geld zal vinden.  
5015 We dienen twee moties mede in; één met de PvdD en D66 over de doorfietsroutes. Het is altijd goed om extra aandacht te besteden aan natuurlijke elementen. Helaas blijven die op sommige plekken nog wat achterwege. Natuurlijke elementen zijn goed voor dieren, planten en mensen en ook zeker voor insecten, die zich via deze insectensnelwegen gemakkelijk kunnen verplaatsen van A naar B.

We dienen ook mede een motie in met D66, CU, PvdD en de VVD over mensen met een mobiliteitsbeperking. We zien helaas dat deze groep vaak nog vergeten wordt. We willen met  
5020 deze motie het signaal afgeven dat het anders moet worden, zodat deze groep ook de aandacht krijgt die ze verdient.

De heer **JENSEN** (JA21): In de commissie hebben we een goede discussie over de Actieagenda Actieve Mobiliteit gehad. De fiets wordt alom gezien en gewaardeerd als een belangrijk vervoermiddel. Veel Hollandser dan de fiets wordt het niet. Dit is om logische redenen, zoals gezondheid, maar ook het feit dat de fiets de druk van het OV en de snelwegen haalt. Voor veel mensen is de fiets het primaire vervoermiddel. We zien ook steeds vaker dat bedrijven bakfietsen inzetten om hun goederen te vervoeren. Dan is het wel belangrijk dat er een goede infrastructuur ligt; niet alleen fietspaden, maar ook bijvoorbeeld stallingen. Bij deze voordracht hebben we het idee dat er al grote stappen worden gezet. Er ligt een mooie voordracht voor. Een zorg die werd genoemd zijn de kosten. De dekking volgt nog. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden, want niet alles is mogelijk. Dit betekent prioriteiten stellen. Voor ons is het een prioriteit, als we dan een keuze moeten maken, dat scholieren snel en veilig door de provincie kunnen fietsen. Daarom dienen we samen met de CU en de PvdD een motie in.

**Motie 70/23052022**

Schoolroutes als hoogste prioriteit

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 23 mei 2022, te Haarlem, ter vaststelling van: "Voordracht Actieagenda Actieve Mobiliteit 2022-2027 & Regionaal*

*Toekomstbeeld Fiets"*

*Constaterende dat:*

- Er veel ambities zijn ten opzichte van actieve mobiliteit;*
- De budgetten niet toereikend zijn om al deze ambities uit te voeren;*

*Overwegende dat:*

- Veilige schoolroutes prioriteit moeten krijgen;*

*Verzoekt Gedeputeerde Staten:*

- Schoolroutes de hoogste prioriteit te geven bij de toekenning van provinciale subsidies in het kader van actieve mobiliteit;*
- Met gemeenten in overleg te gaan over de realisatie van uniforme, voor weggebruikers herkenbare, schoolroutes;*
- Binnen deze schoolroutes scholieren zo veel als veilig mogelijk voorrang te verlenen op andere weggebruikers;*

*en gaan over tot de orde van de dag.*

*Eric Jensen*

*Michel Klein*

*Jaap Hollebeek*

*JA21 Noord-Holland*

*ChristenUnie*

*Partij voor de Dieren*

Fietsen is niet alleen een goed alternatief voor de auto of het OV, het is ook gewoon een prettige manier van vervoer. Ikzelf geniet iedere dag van mijn fietstocht vanuit Haarlemmermeer naar Amsterdam en terug. Dat betekent ook dat er voorzieningen moeten zijn, die een en ander mogelijk maken, voor het woon-werkverkeer, maar ook voor recreatieve fietsers.

Het Fietsplan komt de fietser daarin tegemoet. Er is volgens ons meer mogelijk om mensen te verleiden de fiets wat vaker te gebruiken.

Daarom dienen we samen met de collega's van DENK de volgende motie in.

**Motie 71/23052022**

Voorzieningen langs fietsroutes

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 23 mei 2022, te Haarlem, ter vaststelling van: "Voordracht Actieagenda Actieve Mobiliteit 2022-2027 & Regionaal Toekomstbeeld Fiets"*

5070 *Constaterende dat:*

- *De provincie met de actieagenda actieve mobiliteit fors inzet op fietsstimulering;*
- *Fietsgebruik niet enkel gestimuleerd wordt door snelheid, maar ook door comfort;*

*Overwegende dat:*

- *Het positiever is om actieve mobiliteit aantrekkelijker te maken, dan andere vormen van mobiliteit te ontmoedigen;*
- *Voorzieningen langs fietsroutes bewoners kunnen stimuleren eerder de fiets te gebruiken;*

*Verzoekt Gedeputeerde Staten:*

- *Langs fietsroutes niet enkel oplaadpunten voor elektrische fietsen te plaatsen, maar dit te combineren met luchtpunten voor normale fietsen;*
- *Langs recreatieve fietsroutes bankjes en tafels te plaatsen om recreatie te bevorderen; en gaan over tot de orde van de dag.*

*Ondertekening,*

*Eric Jensen*

*Süleyman Koyuncu*

*JA21 Noord-Holland*

*DENK*

5085

Tot slot, het belangrijkste als het gaat om fietsverkeer is veiligheid. In deze volle en drukke provincie worden onze wegen steeds voller en drukker, ook de fietspaden. Er zijn nogal wat andere weggebruikers waarmee rekening moet worden gehouden. Denk hierbij aan bijvoorbeeld de speed pedelecs, die aanzienlijk sneller gaan dan de meeste gewone fietsen. Dat kan soms lastig en gevaarlijk zijn als het gaat om doorfietsroutes. Het is belangrijk dat eventuele knelpunten goed in kaart worden gebracht. Daarom dienen we, wederom met DENK, een laatste motie in.

5090

**Motie 72/23052022**

5095 Knelpunten doorfietsroutes

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 23 mei 2022, te Haarlem, ter vaststelling van: "Voordracht Actieagenda Actieve Mobiliteit 2022-2027 & Regionaal Toekomstbeeld Fiets"*

*Constaterende dat:*

- *Doorfietsroutes binnen de bebouwde kom regelmatig op knelpunten stuiten;*
- *Deze knelpunten soms tot onveilige situaties leiden;*
- *De oplossingen voor deze knelpunten regelmatig andere vervoersvormen belemmeren;*

*Overwegende dat:*

- *Doorfietsroutes veilig en snel moeten zijn;*
- *Doorfietsroutes een toevoeging aan het verkeersnetwerk moeten zijn en geen belemmering mogen zijn voor andere vormen van vervoer;*

5105

*Verzoekt Gedeputeerde Staten:*

- Bij de subsidieverstrekking aan doorfietsroutes mee te laten wegen of de knelpunten op een veilige manier zijn opgelost;
- 5110 · Bij de subsidieverstrekking aan doorfietsroutes mee te laten wegen of de knelpunten zijn opgelost op een manier dat het de doorstroming voor andere vervoersvormen niet belemmerd;
- en gaan over tot de orde van de dag.
- Eric Jensen                                          Süleyman Koyuncu
- 5115 JA21 Noord-Holland                          DENK

De **VOORZITTER**: De drie moties maken onderdeel uit van de beraadslaging. Een interruptie door Statenlid Gringhuis.

- 5120 Statenlid **GRINGHUIS** (GL): Ik ben verrast door uw moties. Dat komt vooral door een motie die u mede indient met de CU over de haaientanden. Daarin roept het dictum op dat fietsers in principe altijd voorrang krijgen bij kruisend autoverkeer. Uw eigen motie roept op tot wat anders, namelijk dat als ander verkeer wordt gehinderd, fietsers geen voorrang zouden moeten krijgen. Hoe ziet u dat tot elkaar?

- 5125 De heer **JENSEN** (JA21): Ik heb er zelf ook een beetje mee geworsteld. Ik heb het er met de heer Klein over gehad, voordat de motie werd ingediend.. Ik vind het een zeer sympathiek idee van collega Klein. Ik heb mijn eigen motie ingediend met het idee, of het nu wel of niet nodig of mogelijk is, om dat te laten onderzoeken.

- 5130 Statenlid **GRINGHUIS** (GL): ik probeer u te begrijpen. Zegt u dan dat fietsers in principe voorrang moeten krijgen, tenzij dit het autoverkeer belemmert?

- 5135 De heer **JENSEN** (JA21): Ik vind dat onderzocht moet worden wat haalbaar is. Diep in mijn hart vind ik het fijn als fietsers voorrang krijgen waar mogelijk. We moeten wel kijken of dat haalbaar is.

De **VOORZITTER**: Voor de beantwoording in eerste termijn namens het college geef ik het woord aan gedeputeerde Olthof.

- 5140 *Reactie namens het college van Gedeputeerde Staten in eerste termijn:*

- Gedeputeerde **OLTHOF**: Alle complimenten aan de organisatie zal ik doorgeven. Ik wil ook complimenten aan de commissie geven. Met elkaar is gekeken hoe actieve mobiliteit vorm kan worden gegeven. Ik wil u danken voor de constructieve houding en dat we met elkaar aan dit onderwerp werken. Dat mag soms scherp zijn als het over de strijd tussen de auto en de fiets gaat. Uiteindelijk doen we het met elkaar.
- Concrete maatregelen worden getroffen in Beverwijk, als het gaat over fietsroutes in de IJmond. We zijn met een onderzoek bezig naar de verbinding Heerhugowaard naar Uitgeest. Dat doen we niet alleen, maar samen met de gemeenten. Inmiddels worden daar al onderdelen opgepakt. We

hebben de subsidieregeling Kleine infra. Gemeenten maken daarvan veel gebruik om de veiligheid op fietspaden en van fietsers te bevorderen. Op Texel zijn fietspaden geopend die mede door de Provincie mogelijk zijn gemaakt. We praten over nieuw beleid, maar er wordt ook al enorm geïnvesteerd.

5155

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Steeman.

De heer **STEEMAN** (D66): Dank gedeputeerde. Ik wil niets tekort doen aan de opsomming die u deed van dingen die al gebeuren. De opmerking die ik maakte in mijn betoog was vooral over de dingen die niet gebeuren. We zagen in de begroting een onderbesteding. Op een aantal plekken kunnen of willen gemeenten de uitgestoken hand van de Provincie niet matchen. Hoe gaan we ervoor zorgen dat de versnelling die u noemt en die mooie projecten die al opgepakt worden, in heel Noord-Holland daadwerkelijk tot stand gaan komen?

5160

5165 Gedeputeerde **OLTHOF**: Een terechte opmerking. Dit ging vooral over een specifieke regeling waar de onderbesteding fors was. We praten daarover met de regio. Niet alleen om meer projecten op te voeren, maar ook om ze uit te voeren. Het is niet alleen een financieel vraagstuk. Het vraagt ook: Hoe organiseren we het met elkaar. We zijn er met organisaties in gemeenten over in gesprek om te weten hoe we het op een slimmere manier kunnen doen. Het gaat niet zozeer over geld uitgeven. Hoe kunnen we gezamenlijk tot die schaa sprong komen als het gaat over actieve mobiliteit? Hoe kunnen we zorgen dat het op een veilige manier gebeurt. In de commissie sprak onder meer de Fietzersbond in en sprak de zorg uit dat routes/projecten, die nu niet in de Agenda staan, nooit meer in beeld komen. Het is een adaptieve agenda. We praten regelmatig met de Fietzersbonden. We praten met gemeenten. Er is altijd een mogelijkheid om nieuwe projecten toe te voegen. Deze Agenda zal regelmatig worden geëvalueerd om te weten of er voortgang in zit en of het geen papieren tijger is. Er ligt absoluut geen eenzijdige focus op de MRA. Het Regionaal Toekomstbeeld Fiets is in samenspraak tussen Flevoland, de MRA en Provincie Noord-Holland tot stand gekomen. Dat zijn vaak kleine en kortere trajecten. Daar zie je in de MRA veel kansen liggen om daar op korte termijn stappen te zetten. De rest van Noord-Holland is daarmee absoluut niet uit beeld. We praten met gemeenten en partners hoe slagen kunnen worden gemaakt, om de keuzevrijheid van de inwoners van Noord-Holland optimaal in stand te houden. Mobiliteitsarmoede betreft niet alleen een financieel vraagstuk. Mensen moeten de keuze hebben om uit verschillende modaliteiten te kunnen kiezen. Dat is het brede vraagstuk rondom mobiliteitsarmoede. We zijn er volop mee bezig.

5170

5175

5180

5185

5190

We moeten daadwerkelijk tot actie overgaan. Op alle dossiers Slimme Schone Logistiek, Perspectief Mobiliteit, Actieagenda Actieve Mobiliteit zijn alle ingrediënten aanwezig om daadwerkelijk meters te maken in het mobiliteitsdossier. Dat is een grote opgave. Het vraagt veel van de organisatie en van onze partners. Het vraagt ook veel van de financiën. Er ligt een basis om echt aan de slag te gaan met elkaar. Ik denk dat we al heel snel meters kunnen gaan maken. Ja, het is niet alleen een papieren tijger. We moeten daadwerkelijk tot actie overgaan. Dat doen we al, maar het kan wat mij betreft een stapje sneller en meer zijn.

Het feit dat er prioriteit aan wordt gegeven, is belangrijk. Alle punten die erop staan, hebben voor de Provincie prioriteit. Op basis van onderzoek moet een gradatie aan die prioriteit worden  
5195 gegeven. Je kunt het gebruik van de fiets stimuleren, maar dan moet je wel zorgen dat er goede en veilige fietspaden zijn. Je moet investeren in goede en veilige fietspaden. Doorfietsroutes moeten goed zijn. Dan kun je mensen nog makkelijker verleiden om de fiets te gaan gebruiken. Samen met grote werkgevers en scholen zullen we het gebruik van de fiets verder gaan stimuleren. Bij de Formule 1 was een ander gebruik van mobiliteit een heel mooi voorbeeld. Er  
5200 was veel weerstand tegen het concept dat er lag. Een week later, na de Formule 1 was het mooi strandweer. Toen zei de hele omgeving: Zouden we diezelfde situatie niet vaker kunnen gebruiken? Het voegt heel veel toe. Ik denk dat het op veel andere plekken mogelijk is. Met de combinatie van Smart Mobility en de Actieagenda Actieve Mobiliteit kunnen we daar heel veel stappen in zetten. Die goede voorbeelden zullen we hier zeker gaan gebruiken. We zullen ook  
5205 voorbeelden vanuit het buitenland gebruiken. Een/derde van alle straten in Barcelona zal worden afgesloten voor autoverkeer. Uiteindelijk wordt die ruimte teruggegeven aan fietsers, wandelaars en meer. Daar is een grote ontwikkeling gaande. Ik weet dat niet iedereen er blij mee is.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Terwal.

5210 De heer **TERWAL** (VVD): De gedeputeerde was zo lekker bezig, met onder andere mijn voorbeeld van Formule 1 en hoe een groot evenement kan inzetten op de fiets. Om nu Barcelona als voorbeeld te noemen waar de straten worden afgesloten. Gaan we daar als Provincie over? Volgens mij gaan gemeenten daarover. De provincie kan haar regierol pakken, maar ik zou het  
5215 toch echt bij de gemeenten willen laten. Zeker in gemeenten in landelijk gebied: daar gaan we niet een/derde van de straten afsluiten, mag ik hopen, voor gemotoriseerd verkeer.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Nee, maar ik ga ook niet over de Formule 1. Dat is wel het voorbeeld dat u zelf noemde. Wat ik wilde aangeven is dat er wel iets gaande is. We kijken op een andere  
5220 manier naar mobiliteit. Het is niet meer automatisch dat de weg voor de auto is. We gaan niet over de steden. Daar gaan de gemeenteraden over. Ik wilde hiermee aangeven dat er veel gebeurt, waarvan we veel kunnen leren. Als ik spreek over 'we', dan heb ik het over de overheid, of over de gemeenten in samenspraak met de Provincie, of andersom. Ik ben niet van plan om alle wegen in Noord-Holland voor een/derde af te sluiten.

5225 De heer **TERWAL** (VVD): Mag ik, om de gedeputeerde tegemoet te komen, een compromis meegeven. Dat we niet wegen gaan afsluiten, maar bijvoorbeeld in drukke steden, zoals Amsterdam, fietsstraten gaan inrichten, waar de fiets op nummer 1 komt en de auto daarna volgt.

5230 Gedeputeerde **OLTHOF**: Een mooi bruggetje naar het CDA. Het belang van de fiets. Daar is iets gaande, vooral rondom de OV knooppunten, waar we ook ruimtelijk mee bezig zijn. Daar zijn uiteindelijk fietspaden waar de auto te gast is. Dit zijn voorbeelden waarmee we voordeel kunnen behalen.

- 5235 Wat het CDA terecht aangaf is de afhankelijkheid van anderen. Ik vind het niet zozeer de afhankelijkheid van anderen, maar we moeten ons realiseren dat we het vooral samen moeten doen. De Provincie kan wel een Actieagenda Actieve Mobiliteit neerleggen, maar uiteindelijk moeten we het in samenspraak met gemeenten doen en daarin de rol van de gemeenteraden respecteren. Dat doen we ook. Er is goed en veel overleg met gemeenten.
- 5240 Die afhankelijkheid is er, in besluitvorming, maar ook financieel. Ook het Rijk zal hieraan uiteindelijk moeten bijdragen. Er is met veel enthousiasme gesproken over het Nationaal Toekomstbeeld Fiets. NU hebben we er regionaal invulling aangegeven. Dat moet we vertalen naar daadwerkelijke projecten en de bijbehorende financiën.
- 5245 Er is op dit moment geen geld. Dus de zorgen over de financiën zijn overbodig. We hebben de projecten duidelijk in beeld om straks wel keuzes te kunnen maken.,
- Als de middelen wel beschikbaar komen, dan moeten we weten waarvoor we het gaan inzetten. Als de kans zich voordoet, vanuit een subsidieregeling, vanuit het Rijk of Europa, dan moeten we weten waar bij Provincie Noord-Holland de prioriteit ligt. In dat opzicht is dit een belangrijk document. Ik wil wel een winstwaarschuwing afgeven dat het niet zo is dat er enorm veel geld
- 5250 beschikbaar is om al die ambities waar te maken. We zijn wel van een maximale ambitie uitgegaan, maar we zullen daar realistisch mee moeten omgaan.
- Dan het punt van veiligheid. Bij de Agenda Kleine infra gaat het over veiligheid. Bij schoolroutes is het belangrijk dat scholieren op een veilige manier kunnen doorfietsen.
- De wandelaar moet in de toekomst een nog nadrukkelijker plek krijgen. Dit gebeurt in
- 5255 samenwerking met de portefeuilles Recreatie en Wandelroutes.
- Motie 67 'Aantrekkelijke doorfietsroutes': Er is al veel opgenomen in het NIKG als het biodiversiteit en bermen betreft. Ik zie deze motie als een extra ondersteuning van dat beleid. Fietsen is niet alleen snel van A naar B komen, het moet ook plaatsvinden in een aantrekkelijke
- 5260 omgeving. Fietsen heeft ook een sociaal aspect. Ik laat het aan de Staten of deze motie wordt overgenomen.
- Motie 68 'Betrekk mensen met een mobiliteitsbeperking': We hebben er in de commissie uitgebreid over gesproken. Het is nooit de bedoeling geweest om deze mensen daarin geen plek te geven. Het is terecht dat daarvoor nu aandacht wordt gevraagd. Ook voor deze motie laat ik
- 5265 het aan het oordeel van de Staten over. Er wordt een afspraak gemaakt met leder(in), brancheorganisatie en belangenbehartiger van mensen met een beperking, om de uitdagingen van deze Actieagenda te bespreken.
- Motie 69 'Geen haaiantanden op Noord-Hollandse fietspaden': In de eerste bullet van de motie vinden we elkaar. De bedoeling van doorfietsroutes is dat met zo min mogelijk belemmeringen
- 5270 kan worden door gefietst. Dit moet op een veilige manier gebeuren. De tweede bullet maakt het ingewikkeld. Het vraagt een aanvullend onderzoek te doen naar bestaande infrastructuur. Het gaat niet alleen om haaiantanden. Het heeft te maken met de gehele inrichting van een kruispunt of weg. Het vraagt heel veel van deze organisatie om het onderzoek mee te nemen bij reconstructie van bestaande en bij nieuwe infrastructuur. De motie wordt ontraden, vanwege de
- 5275 tweede bullet.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): Het liefst zou ik voor alle kruisingen op fietspaden willen zien of het  
5280 veranderd kan worden, of niet. Dat is een enorme klus. Vandaar mijn voorstel in deze motie om  
voor een aantal te kijken of het een kwestie is van met een verfkwest over het asfalt, of dat er  
structureel meer moet gebeuren?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Een aantal? Je doet het of je doet het niet. We hebben ook nog de  
5285 Agenda Kleine Infra. Om in een organisatie waarop al heel veel afkomt en met financiële  
beperkingen een dergelijk onderzoek te doen, dat wil ik u afraden. Bij bullet 1 doe ik een  
toezegging, of u past de motie aan. Dat laat ik aan u. De tweede bullet onderschrijven we niet en  
daarom wordt de motie in zijn geheel ontraden.

5290 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Terwal.

De heer **TERWAL** (VVD): Ik bevroeg Statenlid Gringhuis er ook over. Is de gedeputeerde niet  
bang, als we naar een soort regime gaan, waar de fietser altijd voorrang heeft, dat we een ander  
regime krijgen dan de ons omringende provincies? Het wordt daardoor mogelijk juist  
5295 verkeersonveiliger.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Een terecht punt van de heer Terwal. Nee. We moeten zorgen dat er een  
duidelijk beeld is. Het kan niet zo zijn dat je bij de een dit regime hebt en bij de ander dat  
regime. Mensen zijn gewoontedieren en gaan ervan uit dat het hetzelfde is. Hier gaat het om  
5300 doorfietsroutes waarbij het uitgangspunt al is dat de doorfietsroutes voorrang hebben, tenzij.  
Over rotondes hadden we recent een presentatie. Daarin moet je voorzichtiger zijn. Daar is wel  
een landelijk beeld. We zijn met het CROW in gesprek om te kijken of er wat aan de landelijke  
norm moet worden gedaan. Ik zeg niet dat we nu alle kruisingen anders gaan aanpakken. We  
gaan er wel vanuit dat de doorfietsroutes zo min mogelijk gehinderd worden.

5305 Motie 70 'Schoolroutes hoogste prioriteit' wordt ontraden. We hebben een prioritering  
aangegeven. We gaan hieraan doelgroepen toevoegen. Dat zou betekenen dat we niet de transitie  
hebben dat meer mensen gebruikmaken van de fiets, maar dat we specifiek geld gaan inzetten  
voor bepaalde doelgroepen. We zijn het met elkaar eens dat schoolroutes veilig moeten zijn. Ze  
5310 hebben een plek in het Regionaal Toekomstbeeld Fiets. Om nu een negende prioriteit toe te  
voegen voor schoolroutes dan moet ik dat in een subsidieregeling gaan verwerken. Ik wil er wel  
over nadenken om bij de aanpassing van de subsidieregeling Kleine Infra, -waarmee al veel  
subsidie naar doorfietsroutes gaat- de andere subsidieregeling op te hogen, wanneer het over  
schoolroutes gaat. Deze motie ontraad ik, want het vraagt om een heel andere invulling van de  
5315 Actieagenda Actieve Mobiliteit.

Motie 71: We spraken in de commissie over de conceptversie. We hebben daarin opgenomen dat  
over deze voorzieningen wordt nagedacht bij de hubs en fietsenstallingen. Het is niet de  
bedoeling van deze Actieagenda om langs doorfietsroutes aparte voorzieningen te gaan creëren  
met oplaadpunten en dergelijke. Dat zit in de Actieagenda op de hubs, maar niet daarbuiten. De  
5320 motie wordt ontraden.

Vanuit de Agenda Recreatie wordt geïnvesteerd in recreatie. Er is geen signaal dat er op de recreatieve fietsroutes een gebrek aan rustpunten of voorzieningen is. Die behoefte herkennen wij niet. Er is geen vraag naar. Deze motie ontraadt het college.

5325 Motie 72 'Knelpunten doorfietsroutes': Ik proefde ook een beetje waar Statenlid Gringhuis mee kwam. Er zit een tegenstelling in met de andere motie. Bij de subsidieregeling Kleine Infra gaat het vooral over veiligheid. Als u nu gaat toevoegen dat die subsidie alleen wordt toegekend op basis van de afweging dat ander verkeer niet gehinderd gaat worden, dan wordt het een ingewikkelde subsidieregeling. Bovendien gaan wij er niet over. Het zijn de gemeenten die erover gaan en keuzes maken. Zij vragen de subsidie aan. De motie zorgt daarbij voor een extra  
5330 belemmering. We zullen dan een nog grotere onderbesteding krijgen in deze subsidieregeling, terwijl we juist meters willen maken. Ook deze motie ontraad ik.

De **VOORZITTER**: De heer Klein heeft gevraagd om een korte schorsing.

5335 *Schorsing 20.10-20.15*

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering.

De heer **KLEIN** (CU): Ik ben klaar voor de tweede termijn.

5340

*Tweede termijn:*

De heer **STEEMAN** (D66): We maken in dit beleid verregaandere keuzes dan wellicht in andere provincies. We spraken in de commissie over normen en richtlijnen. Ze leken bijna, als wetgeving,  
5345 hun doel voorbij te schieten. De gedeputeerde gaf goede antwoorden over de manier waarop in Provincie Noord-Holland wordt omgegaan met die normen en richtlijnen, uitgaande van een openbare inrichting op een menselijke maat, en uit de toezegging op de 'haaiantandenmotie', maak ik op: met de fietser in de voorrang. Met die Noord-Hollandse keuzes en het Noord-Hollandse beleid lopen we misschien dus voor op andere provincies. Ik hoop dat het inderdaad  
5350 voor heel Nederland meer gelijk getrokken wordt, met andere woorden: Dat andere provincies ons voorbeeld gaan volgen.

Dank aan de gedeputeerde voor zijn reactie op de beide moties die D66 indient of mede indient. Aantrekkelijke doorfietsroutes en het meenemen van mensen met een beperking in het beleid, dat klinkt heel goed. Zeker daar waar de gedeputeerde al bijna bezig is met de uitvoering van de  
5355 tweede genoemde motie.

Ik ben benieuwd wat de heer Klein gaat zeggen over de motie voor 'tandeloze fietspaden'. Als alleen de eerste bullet overblijft dan zouden we de motie zeker kunnen steunen. Dank aan de heer Klein voor het initiatief.

Voor de overige moties volgen we de gedeputeerde. De beredenering waarom het college moties  
5360 afraadt, was ook onze beweegreden om de moties niet te steunen, ondanks ons pleidooi om aandacht te blijven houden voor veilige schoolroutes.

Ik hoop dat we op basis van dit beleid nog jaren door kunnen bouwen. Wellicht komen er dan nog meer Noord-Hollandse projecten voorbij op de 'schokkende' platforms die ik volg, in plaats van steeds maar weer Station Utrecht en omgeving.

5365

De heer **KLEIN** (CU): Dank voor uw reactie en uitleg. Ik ben blij met de toezegging die u doet om toch te kijken hoe u iets kunt doen aan die schoolroutes. Het was niet bedoeld om een negende prioriteit voor te stellen, maar wel om binnen de prioriteiten te kijken hoe we daar net wat meer aandacht voor kunnen hebben.

5370

Wat betreft de motie 'Haaientanden' begrijp ik uw bezwaren om een onderzoek. Tegelijkertijd hoop ik dat we op termijn gaan kijken hoe we op andere plekken, dan alleen bij nieuwe infrastructuur, die voorrangsituatie kunnen aanpassen.

Ik heb de motie conform uw advies aangepast. De tweede bullet is verwijderd. Dan blijft de eerste bullet staan. Ik vind het een belangrijk signaal dat we als Staten uitspreken dat die

5375

voorrangsituatie voor fietsers in principe onze wens is.

Ik dien de gewijzigde motie 69 in.

De **VOORZITTER**: Motie 69 is gewijzigd. Daarmee maakt de gewijzigde motie onderdeel uit van de beraadslagingen.

5380

De heer **JENSEN** (JA21): Na een goed gesprek met de gedeputeerde trek ik mijn moties 70, 71 en 72 in. Ik bedank voor de toezegging voor wat betreft de schoolroutes, dat wordt bekeken wat mogelijk is met andere subsidies.

5385

De **VOORZITTER**: De moties 70, 71 en 72 zijn ingetrokken.

Daarmee hebben we de tweede termijn achter de rug. Er is geen behoefte vanuit het college om te reageren. De beraadslagingen over agendapunt 13 zijn nu afgerond. De stemming vindt plaats in de besluitvormende vergadering.

5390

#### **14. Vragenuur**

De **VOORZITTER**: Er zijn geen interrupties toegestaan en er kunnen ook geen moties worden ingediend conform het Reglement van Orde.

5395

#### *Crisisoverleg stikstof*

Mevrouw **KONING** (CDA): Afgelopen dinsdag 17 mei vond het crisisoverleg stikstof plaats tussen de gedeputeerden van de diverse provincies en de minister. Insteek was het feit dat de gedeputeerden uit diverse provincies zich niet kunnen vinden in het stikstofbeleid van de minister. De provincies hebben grote zorgen over de haalbaarheid van de reductiedoelen voor de agrarische sector en het gebrek aan perspectief voor de agrarische bedrijven. Daarnaast maken zij zich zorgen over het onduidelijke beleid rond PAS melders en het feit dat modellen en berekeningen herhaaldelijk niet blijken te kloppen. CDA Noord-Holland deelt deze kritiek en maakt zich grote zorgen over het gebrek aan toekomstperspectief voor de agrarische familiebedrijven in het voorgestelde stikstofbeleid en de negatieve impact van het stikstofbeleid

5400

- 5405 op de leefbaarheid op het platteland. Het stikstofbeleid stuurt nog veel te veel op de Kritische Depositie Waarden terwijl beloofd is dat men naar de staat van de natuur zou kijken. De onhaalbaarheid van de doelen en het gebrek aan perspectief maakt dat het beleid niet effectief zal zijn. Het beleid zou onder andere veel meer ruimte voor innovatie moeten bieden. Dit hoofdpijndossier zou opgelost moeten worden door de pijn (emissie) aan te pakken en niet door
- 5410 het verwijderen van het hoofd. Temeer daar de agrarische sector slechts een van de spelers in het veld is en onmisbaar is voor voedselvoorziening. Om verder te komen moet het perspectief voor de landbouw, de voedselvoorziening, verankerd worden als voorwaarde in de gebiedsprocessen. Wij hebben vier vragen:
1. De provincies hebben grote zorgen over het stikstofbeleid. Zij zijn ook verontwaardigd dat de
- 5415 minister een groot deel van de uitwerking neerlegt bij de provincies. Deelt onze gedeputeerde deze zorgen en heeft u het idee dat de minister deze zorgen serieus neemt?
2. Wat is de uitkomst van het stikstofoverleg? Kunt u daarbij ook specifiek ingaan op de uitkomst rond de vier genoemde kwesties Haalbaarheid reductiedoelen, Gebrek aan perspectief voor agrarisch ondernemers, Onduidelijk beleid rond PAS melders en Gebruik van modellen en
- 5420 berekeningen die veel foutmarges hebben?
3. Hoe gaat het proces verder? Komt er een vervolg op het stikstof overleg en wat wordt dan de insteek van Noord-Holland?
4. In de Telegraaf van 18 mei 2022 lazen wij dat gedeputeerde Stigter, als voorzitter van de stikstofwerkgroep bij het IPO, voorstelt dat er voor agrarische bedrijven met een NB vergunning
- 5425 om de paar jaar een toets moet komen of zij voldoen aan de best beschikbare technieken. Navraag leert ons dat agrarische bedrijven maar eens in de 30 tot 40 jaar een nieuwe stal bouwen en dat zij 30 tot 40 jaar nodig hebben om die af te betalen. Het is financieel onmogelijk voor de meeste agrarische bedrijven in de huidige omvang om elke paar jaar nieuw te bouwen of aanpassingen te doen zodat elke keer de laatste technieken kunnen worden geïmplementeerd.
- 5430 Nu een grote slag slaan met subsidies voor innovatie lijkt wel goed mogelijk en is direct effectief maar elke vijf jaar aanpassing aan BBT lijkt te veel gevraagd. Realiseert gedeputeerde Rommel zich dat dit nagenoeg onmogelijk is voor agrarische bedrijven? Is gedeputeerde Rommel het met ons eens en is zij bereid dit geluid mee te nemen naar het IPO – (stikstof)overleg?
- 5435 Want zekerheid moet worden geboden, zodat een ondernemer, die de gevraagde duurzame investeringen en innovaties doet, voor langere tijd de bedrijfsvoering kan voortzetten, in de wetenschap dat voldaan is aan wettelijke normen.

- Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik wil vragen of gedeputeerde Stigter ook het woord mag hebben, omdat ik het lastig vind om over zijn woorden te spreken. Ik zal de vraag beantwoorden die u mij
- 5440 gesteld heeft.
- Allereerst, er was geen crisioverleg. Op 14 april 2022 heeft de minister ons uitgenodigd om een gesprek met haar te hebben, omdat zij met een Hoofdlijnenbrief zou komen. Dus crisioverleg was niet aan de orde.
- Dan uw vier vragen.
- 5445 Op 8 februari jl. hebben we een brief naar de minister gestuurd over de zorgen die we hebben. Ik heb haar ook uitgenodigd voor een werkbezoek. Op 4 april heeft zij die uitnodiging aanvaard en is zij meegegaan naar verschillende gebieden in Noord-Holland. Er was toen ruimschoots de tijd

om met elkaar te spreken. Dat was kort voor het debat met de Tweede Kamer. Ik was heel blij dat de minister de zorgen en uitspraken met ons wilde bespreken.

5450 Dan de tweede vraag. Op 1 april ontvingen we de Hoofdlijnenbrief, die is in een Kamerdebat besproken. Op 14 april hebben we de uitnodiging voor een Benen-op-Tafel-overleg geaccepteerd, om dat met de minister en de provincies te bespreken. Daarin heeft iedere provincie haar zorgen op tafel kunnen leggen. Conform de brandbrief, die we hebben gestuurd, heb ik ook die punten aangegeven. Het was een prettig gesprek, waarin zaken met elkaar kon worden gedeeld. Het is

5455 een ingewikkeld dossier. Daarover moet je goed in overleg blijven.

We wachten nu op een vervolg van de minister. Zij is haar Hoofdlijnen aan het uitwerken. Daar komt een vervolg op. We zullen daarover nog gesprekken hebben.

Zelf werken we aan onze gebiedsprocessen en de uitrol van de integrale processen. We zijn in overleg met de industrie en agrariërs. Dat loopt gewoon door. We zullen moeten kijken waar de

5460 minister mee komt. Ze gaat kaders en doelen stellen. Daarop is het wachten. In IPO-verband is gesproken over het NPLG. Daarover is nog niet veel duidelijkheid.

We doorlopen het proces met de agrariërs. Het antwoord op uw vraag is ja. Innovaties hebben ook onzekerheid in zich. Ik zeg ja op de laatste twee vragen.

5465 Mevrouw **KONING** (CDA): U bent in uw beantwoording niet ingegaan op wat de uitkomst is rond de vier genoemde kwesties: Haalbaarheid reductiedoelen, Gebrek aan perspectief voor agrarische ondernemers, Onduidelijkheid PAS-melders en Gebruik van modellen en berekeningen die veel foutmarges bevatten. Kunt u ons daarvan schriftelijk op de hoogte stellen?

Bent u bereid om te bepleiten dat het perspectief voor de landbouw verankerd wordt in de

5470 gebiedsprocessen, of kunt u dat zelf regelen?

Gedeputeerde **STIGTER**: Ik was bij hetzelfde overleg aanwezig. Alle punten die u noemde hebben we niet helemaal uit gediscussieerd, maar ze zijn nadrukkelijk geagendeerd door alle provincies. Dat krijgt nog een vervolg. Er is nog geen besluit over genomen.

5475 Het was een interessant gesprek, zoals mevrouw Rommel zei, maar dat wil niet zeggen dat het een makkelijk gesprek was. Zorgen zijn steeds op tafel gelegd. Een van de zorgen van de provincies is dat we niet alles in gebiedsgerichte aanpak kunnen doen. We hebben het Rijk nodig voor met name generieke maatregelen. Een daarvan is het actualisatieproject om de best beschikbare technieken toe te passen. Dat kennen we vanuit de Wet Milieubeheer. Dat kennen we

5480 niet aan de natuurkant. De vraag is om te gaan onderzoeken of dat ook van toepassing is. Het is begrensd op basis van techniek, maar ook ten aanzien van economische haalbaarheid. Dat is de begrenzing die we kennen. Het is de begrenzing die je zou gaan hanteren op het moment dat je dat ook zou toepassen voor landbouw.

5485 Gedeputeerde **ROMMEL**: De vier vragen, die u stelde, zullen een uitwerking krijgen in de brief van de minister. Dat is niet specifiek op die manier besloten. Het was een BOT-overleg. Het laatste wat u aangaf komt inderdaad in onze gebiedsprocessen. Ik weet niet waar de minister mee komt.

5490 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar de vraag van Statenlid Zoon.

*Ontbreken klimaattoets Zeesluis IJmuiden*

- Statenlid **ZOON** (PvdD): Uit onderzoek van platform Investico voor Trouw en De Groene Amsterdammer blijkt dat de overheid bij de aanleg van zeehavens, waaronder de vergroting van de Zeesluis IJmuiden, geen rekening houdt met de uitvoering van de klimaatdoelstellingen van Parijs. De gloednieuwe sluis zou nodig zijn voor de doorvoer van grote hoeveelheden kolen en olie, terwijl die fossiele energiebronnen in de ban gaan voor het klimaat. Op dit moment is twee/derde van de doorgevoerde goederen in de haven van Amsterdam fossiel: gas, kolen en vooral enorm veel benzine en kerosine .
- 5495 In 2015, het jaar van het historische Parijs-akkoord, kwam het definitieve besluit voor de bouw van de sluis. Alleen in het scenario met de hoogste economische groei en met forse hoeveelheden fossiele brandstoffen zou de sluis rendabel zijn. Giga cruiseschepen zouden Amsterdam komen verblijden. Het is een sluis uit een andere wereld. Want in werkelijkheid kromp de doorvoer in het Noordzeekanaal de afgelopen twee jaar, voor een belangrijk deel als gevolg van de energietransitie. Amsterdam wil een rem op cruiseschepen. Deze kennis was er al voor 2015. Toch wilde de provincie een grotere en diepere sluis die ook nog eens versneld aangelegd moest worden. Onze kosten: 58 miljoen euro. Deze 'Elisabeth Post-sluis', zoals wij hem intern noemen, is een rampenproject geworden. Zo moet er een 'selectieve onttrekking' komen om zeewater weer terug naar zee te pompen, zijn er extra sleepboten nodig om de grote schepen veilig over de tunnels te manoeuvreren, moeten tunnels nog versterkt worden en komen er meer vervuilende (cruise)schepen de haven in. Dit alles voor onder andere meer olie, kolen, benzine en kerosine, met extra milieuvervuiling tot gevolg. De informatie was bekend, maar Gedeputeerde Staten waren er in die tijd doof voor.
- 5500 Het Centraal Planbureau (CPB) adviseerde eerder om bij aanleg van nieuwe spoor-en vaarwegen rekening te houden met de klimaatdoelen van Parijs, maar dat is sindsdien niet gebeurd. De Partij voor de Dieren waarschuwt al vanaf 2012 voor de groei van de haven en de doorvoer van fossiele brandstoffen.
- 5510 Zijn Gedeputeerde Staten het met ons eens dat met de vergroting van de Zeesluis IJmuiden en de achterliggende berekeningen, de klimaatdoelen van Parijs zijn genegeerd?
- 5520 Als we een maatschappelijke kosten-baten analyse zouden uitvoeren, waarin alle kosten en baten voor de maatschappij, zou deze sluis positief of negatief uitkomen?
- De vervuiling door het in gebruik houden van de sluis staat haaks op de verduurzamingsdoelstellingen van Provinciale Staten en de brede welvaart. Hoe gaan Gedeputeerde Staten ervoor zorgen dat de ontwikkelingen bij de sluis weer in lijn komen met de doelstelling van maximaal 1,5 graden opwarming?
- 5525 Hoe zien Gedeputeerde Staten de sluis van deze omvang als een rechtvaardiging voor circulaire economie en energietransitie?
- Zijn Gedeputeerde Staten bereid om een reflectie te schrijven op de keuzes die gemaakt zijn bij dit project, die gebruikt kan worden als les richting toekomstige projecten?
- 5530 Gaan Gedeputeerde Staten voortaan alle grote projecten waar ze aan bijdragen, laten toetsen aan het akkoord van Parijs, in lijn met advies van CPB?

Gedeputeerde **OLTHOF**: De grotere zeesluis was nodig om de groei van de havens ten oosten van de sluis mogelijk te maken. Dat betrof onder andere de overslag van goederen en  
5535 passagiersvervoer. Hierbij is geen specifieke reden genoemd, -dat komt wel zo over in de media-, voor de overslag van fossiele brandstoffen. Ook toen was al denkbaar dat de overslag andere stoffen zou omvatten, bijvoorbeeld waterstof. Het is niet zo dat dit alleen is gedaan voor fossiele brandstoffen.

Wij hebben in onze berekeningen geen MKBA gemaakt. Dat gaan we ook niet doen. De sluis is  
5540 eigendom van het Rijk. Dat is ook de partij, die mogelijk een maatschappelijke kosten- en baten analyse zou moeten maken.

We blijven als provincie druk zetten achter de realisatie van de selectieve onttrekking, zodat de zoutlast beperkt blijft. Dit is conform de afspraak op basis van de MER-studie. Daarnaast blijven we ook inzetten, met onze partners in het havengebied, op de transitie van de economie,  
5545 gebaseerd op duurzame energie. Dat blijft onze inzet om de doelstellingen vanuit het Klimaatakkoord te halen.

Deze sluis faciliteert ook de mogelijkheden om overslag van duurzame energiedragers te realiseren en van andere goederen die kunnen bijdragen aan de energietransitie.

Het college is niet bereid om een reflectie te schrijven. We zien, gezien onze visie op het  
5550 toekomstige gebruik van de zeesluis, geen aanleiding om op de punten die hier zijn aangedragen nog apart te evalueren. Voor ons is die ambitie niet veranderd.

Het toetsen aan het Klimaatakkoord van Parijs is een verantwoordelijkheid van de initiatiefnemers. Op het moment dat deze provincie initiatiefnemer is, zal ze het ook op het akkoord van Parijs laten toetsen.

5555 Statenlid **ZOON** (PvdD): Ik heb niet gehoord dat die grotere zeesluis ook daadwerkelijk nodig is voor de energietransitie. Ik snap heel goed dat we een sluis nodig hebben om goederen richting de oostelijk gelegen havens te krijgen, maar of daarvoor ook die grotere sluis nodig is? We gaan extra kosten maken om de zeesluis te kunnen gebruiken. Door de milieu impact die de sluis met  
5560 zich meebrengt kan die nu nauwelijks gebruikt worden.

Gedeputeerde **OLTHOF**: We kunnen een brede discussie voeren over nut en noodzaak van de zeesluis. Die is destijds gevoerd. We reageerden vooral op het beeld alsof de sluis alleen nodig is voor de overslag van fossiele brandstoffen. Er is een bredere afweging gemaakt. De kwestie rond  
5565 de selectieve onttrekking zal opgelost moeten gaan worden. Daarvoor zullen kosten moeten worden gemaakt om het uiteindelijk te kunnen laten functioneren.

*De voorzitter draagt het voorzitterschap over aan vicevoorzitter Kocken, hierna te noemen: voorzitter.*

5570 *Vluchtelingenopvang*

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): We hebben een groot probleem met de opvang van Oekraïense vluchtelingen en niet alleen zij.

5575 Kunt u een stand van zaken geven over hoe het gaat met de opvang van Oekraïense vluchtelingen in de provincie? Hoe staat het met de huisvesting? Welke kosten zijn tot nu toe gemaakt? Kan hiervan elke maand een kort overzicht worden gegeven?

5580 De heer **VAN DIJK** (Commissaris van de Koning): De verantwoordelijkheid voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen ligt bij de vijf Noord-Hollandse Veiligheidsregio's. Ze hebben de opdracht gekregen om per Veiligheidsregio 2000 Oekraïense vluchtelingen op te vangen. Als Rijksheer zit ik de Provinciale Regietafel voor. Dat gaat niet zozeer over de opvang van Oekraïense vluchtelingen, maar veel meer over de reguliere opvang en de huisvesting van statushouders. Uiteraard is het wel zo dat wij ook aan de Provinciale Regietafel proberen mee te denken als Provincie. Dat is een van de redenen waarom een taskforce is ingericht. De heer  
5585 Loggen heeft daarover al iets gezegd. We proberen de gemeenten te ondersteunen bij het zoeken van huisvesting voor vluchtelingen uit Oekraïne. In totaal zijn er in Nederland op dit moment 58.600 vluchtelingen. Dat zijn niet alleen de Oekraïners die door gemeenten worden opgevangen, maar ook door particulieren. Het totaal aantal bedden dat op dit moment beschikbaar is in Nederland bedraagt bijna 46.000. Er zijn er 38.000 bezet. Dat betekent dat er  
5590 nog bedden vrij zijn. De exacte aantallen voor Noord-Holland kan ik u niet melden. Die liggen bij de Veiligheidsregio's en de gemeenten.

Ik ga niet maandelijks een kostenoverzicht geven. Die directe kosten hebben wij niet. Wel zetten we ambtenaren in voor de Taskforce. Die kosten zijn inbegrepen in de lumpsum personeelskosten. We maken geen extra kosten ten behoeve van de opvang van Oekraïense vluchtelingen.  
5595

*De vicevoorzitter draagt het voorzitterschap weer terug over naar de heer Van Dijk, hierna te noemen: voorzitter.*

5600 **15. Beraadslaging Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten)**

De **VOORZITTER**: Er zijn geen actualiteiten ingediend.

5605 **16. Indien aan de orde: advies Gedeputeerd Staten motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag**

De **VOORZITTER**: Er zijn drie moties VOD ingediend.

5610 Gedeputeerde **STIGTER**: Motie VOD 44 'Reduceren eerlijk verdelen van kosten voor netwerkaanpassing' moet ik ontraden. Het eerste deel van de motie is overbodig. Dat doen we in de taskforce al. Daarin proberen we vraag en aanbod bij elkaar te brengen, om te voorkomen dat infrastructuur wordt aangelegd, daar waar mogelijke andere oplossingen effectief zijn. Het tweede deel gaat over de financiering van dat geheel. Dat zou eigenlijk ten laste moeten komen  
5615 van de partijen die duurzame energie opwekken. Het zou een onevenredige belasting zijn, want

er zal veel infrastructuur aangelegd moeten worden voor de vraagzijde, dus voor de partijen die juist energie vragen. Het klinkt onredelijk om een partij daarvoor te belasten.

Het laatste waarom ik de motie ontraad is omdat wij er als provincie niet overgaan. Het is een aangelegenheid van EZK om te komen tot een toedeling van financiering van dat geheel. De ACM houdt toezicht of dat op een doelmatige manier gebeurt.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Motie VOD 45 '*Wees duidelijk over kosten en opbrengsten MRA*' wordt ontraden. De motie is praktisch niet uitvoerbaar. De MRA is geen uitvoeringsorganisatie. Het is een netwerkorganisatie. Het is lastig om aan te geven wat de samenwerking van de MRA met het Rijk financieel heeft opgeleverd. Hadden we bij projecten bepaalde subsidies ook binnengehaald, als we dat niet samen hadden gedaan? Het is bijna onmogelijk om financieel te kwantificeren wat de opbrengst van de MRA is. Het is vooral investeren in relaties en met elkaar de lobby inzetten. Of dat ook zonder een MRA was gelukt dat is onmogelijk te beantwoorden omdat er geen nulmeting is.

Motie VOD 46 '*Stimulerende comfortabele ketenreis en de roltrappen*' wordt ontraden. Niet omdat het college het er niet mee eens is maar omdat het deze motie te beperkt vindt. Ik zeg toe dat ik ProRail erop zal aanspreken dat elk station toegankelijk moet zijn voor mensen met een beperking. Of dat middels een roltrap of een lift gebeurt, dat vind ik een verantwoordelijkheid van ProRail. Deze toezegging gaat verder van de motie vraagt.

De **VOORZITTER**: Dat was de reactie van Gedeputeerde Staten op de moties Vreemd aan de Orde van de Dag.

## **17. Sluiting beraadslagende vergadering**

De **VOORZITTER**: Het is 20.49 uur. We hadden afgesproken om 21:30 uur aan te vangen met de besluitvormende vergadering. Omdat we hybride vergaderen mogen we alleen digitaal stemmen. U moet allen zijn ingelogd in NotuVote en in MS Teams. Via MS Teams bent u formeel deelnemer aan de digitale besluitvormende vergadering. Dan geldt de procedure voor de digitale besluitvormende vergadering.

Om 21.15 uur start de online besluitvormende vergadering. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de beraadslagende vergadering. Straks sluit ik de beraadslagende vergadering. Vervolgens zal ik online de besluitvormende vergadering openen, zodat we daarna met de stemmingen kunnen beginnen.

Ik sluit de beraadslagende vergadering.

*Sluiting 20.53 uur*